

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

747500

MUŞ İLİ MALAZGİRT İLÇESİ'NDE
ANLATILAN MASALLARIN
ÇOCUK EĞİTİMİNE KATKISI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Seyit EMİROĞLU

147500

Hazırlayan
Alper KÖSE

KONYA - 2004

ÖZET

MUŞ İLİ MALAZGİRT İLÇESİ'NDE ANLATILAN MASALLARIN ÇOCUK EĞİTİMİNE KATKISI

Köse, Alper

Yüksek Lisans, Sınıf Öğretmenliği

Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Seyit EMİROĞLU

Mayıs 2004, XIX + 242 Sayfa

“Muş ili, Malazgirt İlçesinde anlatılan masallara çocuk eğitime katkısı”adlı bu çalışmada, Muş ili Malazgirt İlçesinden derlenmiş masalların çocuk eğitimi açısından incelemeleri yapılmıştır.

Halk edebiyatı ürünlerinden olan masallar; yeri ve zamanı belli olmayan, hayvan, bitki ve tabiat üstü varlıkların da kahraman olabildikleri, dinleyeni inandırmak gibi bir iddiası olmayan, tamamen hayal ürün bir sözlü anlatım türüdür ve halk arasında kullanımı yaygındır.

Günümüzde, çocuk eğitimi yapılırken, hedefe ulaşmak için kullanılan araçlardan biri de masaldır. Ancak gerek okul öncesi eğitimde gerekse ilköğretim okullarında masalarda gerektiği kadar yararlanılmadığı birçok araştırma sonucu tespit edilmiştir. Kullanılan masallar ise yılların etkisiyle kalıplaşmış ve eğitimciler birkaç masal arasındaki kısır döngüye düşerek değişik metinlere yönelme çabasında olmamışlardır.

Masallar, çocuk eğitimi sırasında, eğitim-öğretim faaliyetlerini süsleyip, renklendirir ve böylece hedeflenen amaca en kısa sürede ulaştırır.

Bu çalışmada, Muş İli Malazgirt İlçesi araştırmanın evrenini, Alparslan İlköğretim okulu, Alparslan Lisesi ve civar köylerde yaşayan köylüler de bu araştırmanın örneklerini oluşturmaktadır. Veriler, örnekler içerisindeki görüşmelerde elde edilmiştir. Görüşmeler de araştırmacı taraflardan not tutularak gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma nitel araştırma yöntemleri esas alınarak hazırlanmıştır.

Bu araştırmanın amacı, masalın çocuk eğitimindeki yeri ve önemi ile masalların çocuk eğitime olan katkılarını incelemek ve masal metinlerinin çocuk eğitimi ile ilgilenenler tarafından daha bilinçli ve verimli olarak kullanılmasını sağlamaktır.

Bu amaçları gerçekleştirmek için;

1. Muş ili Malazgirt İlçesinde anlatılan masalların nelere olduğu
2. Masalların ocuk eğitiminde yerinin olup olmadığı,
3. Masalların ocuk eğitimine katkılarının neler olduğu,
4. okul öncesi ve ilköğretim çağındaki öğrencilerin eğitiminde masallardan nasıl ve ne kadar faydalanılabileceğimiz sorularına yanıt aranmıştır.

Araştırmamız; giriş, sonuç ve önerilen kısımlarının dışında; ocuk eğitimi, ailede ocuk eğitimi, Türklerde ocuk eğitimi, Coğrafi bakımdan Muş, tarihi bakımdan Muş ve Malazgirt ve Masal metinleri ve masalların ocuk eğitimine katkıları olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. Ayrıca ekler bölümünde masal kaynakları ve masal araştırması yapılan diğer tezler bulunmaktadır.

ABSTRACT

THE TALES COMPILED FROM PROVINCE MUŞ AND SUB-PROVINCE MALAZGİRT HAS BEEN EXAMINED ON EDUCATION OF CHILD

Köse, Alper

Postgraduate Education, Primary Teaching

Thesis Advisor : Assoc. Prof. Seyit EMİROĞLU

May 2004, XIX + 242 Page

The tales compiled from Province Muş, and sub-province Malazgirt has been examined on education of child named as tales contribution of education of children in this study that has been told in these places.

Types of folk literature tales are; the tales where the place and time is not known and the animal, plant and supernatural entities could be heroes that has no claim to make believe the listener and that is absolutely verbal expression types. They are common in usage in public.

Recently one of the means used for reaching the target while the child has been educated is tales, but it has been determined that the tales could not been utilised either pre-school education or primary schools. The tales has been used became stereotype and the educator did not lead to different texts by failling into a vicious circle between a couple of tales.

The tales embellish the activities of education-instruction and give colour to them during the education of child so that the aimed target can be reached in the shortest time.

In this study, Alparslan Primary school, Alparslan High school and also people who lives in the neighbourhood villages formed the samples of that research and the cosmos of research of Province Muş, and sub-province Malazgirt.

Data has been obtained from progress in the samples. The interviews have been realised by keeping notes by researcher. This study has been prepared based on qualitative research methods.

The aim of this study is to examine the contributions of tales for education of child together with their position and importance and to provide the texts of tales in order to make it used consciously and productive by the people cared about education of child.

In order to realise these goals the answers of following questions has been searched:

1. What are the tales told in Province Muş, and sub-province Malazgirt?
2. Is there any position of tales in the education of child?
3. What are the contributions of tales for education of child?
4. How and how much useful the tale can be used for education of during pre-school and primary school children.

Except introduction, conclusion and proposed parts, our study consist of three parts such as education of child, education of child in the family, education of child in the Turkish society, geographically Muş, historically Muş and Malazgirt and texts of tales and their contributions in education of child, And also in the appendix section other thesis prepared sources of tales and research of tales are existing.

ÖNSÖZ

Masal yüzyılların birikmiş irfanını ve belirli hayat düzenini, yaşamak zorunda olduklarımızla, yaşamak istediklerimizi bir arada, belli bir üslup ve mantık silsilesi içerisinde, geleneksel motiflerle anlatan sözlü anlatım türlerinden en popüler ve ilgi uyandıranıdır.

Masal, daha ziyade sözlü anlatıma dayalı bir türdür. Bu yüzden de Türk Hal Edebiyatı'nda anlatıma dayalı türler arasında en önemli yere sahiptir.

Günümüzün en büyük sorunlarından birisi de çocuk eğitimidir. Çocuk eğitimi, ailede konuşmaya başlaması ile başlar ve okuldaki eğitim-öğretim işleriyle sürer. Çocuk eğitimcileri olarak velilere ve öğretmenlere düşen görev ise eğitim sırasında faydalı olacağına inanılan bütün metotların kullanılmasıdır. Masalla eğitim ise eğitim öğretim işlerinde kullanılabilecek en iyi araçlardan biridir.

Araştırmamızla, belirle bir yörede anlatılan masalların, çocukların eğitimine olan olumlu olumsuz katkılarının tespitine çalışılmıştır. Bu konuda yöreden 100 ün üzerinde masal derlemesi yapılmış, bunlardan benzer karakterde olanları elenmiş ve toplam 70 masal üzerinde çalışılmıştır. Masallar, derlenirken coğrafi koşullar, aşılarak, Malazgirt yöresinin bütünü ele alınmaya çalışılmıştır.

Araştırmamız, “Giriş” ile “Sonuç” ve “Öneriler” kısımlarının dışında üç bölümde oluşmaktadır.

Birinci bölümde; çocuk eğitimi, ailede çocuk eğitimi, Türklerde çocuk eğitimi düşünürlerin çocuk eğitimi konusundaki görüşleri cumhuriyet döneminde çocuk eğitimi ve çocuk edebiyatı, masal tanımları, Türk masalları üzerine yapılan çalışmalara yer verilmiştir.

İkinci bölümde; coğrafi bakımdan Muş, tarihi bakımdan Muş ve Malazgirt ve masalın çocuk eğitimindeki yeri ve önemi üzerinde durulmuştur.

Üçüncü bölümde; masal metinleri, masal özetleri ve masalların çocuk eğitime katkıları üzerinde durulmuştur.

Araştırmamızı hazırlarken Muhsine Helimoğlu Yavuz'un “Masallar ve Eğitimsel İşlevleri” adlı eserinden yoğun şekilde faydalanılmıştır.

Masalları derlerken çevirmen olarak araştırmacıya yardımcı olan Muş Malazgirt Alparslan Lisesi 9-B, 9-C ve 9-D sınıfları öğrencileri ile adını zikredemediğim bir çok yöre insanına teşekkürü bir borç bilirim.

Yüksel lisans derslerime başladığımdan beri teşvik, uyarı ve övgüleriyle beni her zaman destekleyen ve hiç yalnız bırakmayan değerli hocam Sayın Yrd. Doç. Dr. Seyit EMİROĞLU'na çok teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Çalışmalarım ile ilgili birtakım kaynakların temininde ve araştırma metotları konusunda ilgisini esirgemeyen sevgili ağabeyim Arş. Gör. Ali MEYDAN'a teşekkür ederim.

Araştırmalarım da bana başından bu yana maddi ve manevi desteğini esirgemeyen ve başarılı olmam için çırpınan çok sevgili annem Akife, babam Mustafa ve kardeşim M. Semih ile eşim Elif, kızım Semiye ve oğlum M. Alper'e minnet borcumu ifade etmek isterim.

Ayrıca yüksek lisans tezimin dizgisinde bana yardımcı olan sayın Osman İLHAN ve Mustafa ERDEN'e de ayrıca teşekkür ederim.

Alper Köse

Konya, 2004

YAZAR

Adı ve Soyadı : Alper KÖSE
Adresi : Konya Doğanhisar Kemer İlköğretim Okulu
Doğum Yeri ve Tarihi : Konya - 19.10.1977

	Kurum Adı	Yıllar	Mezuniyet Tarihi	Aldığı Derece	Anabilim Dalı
İlköğretimi	Konya-Meram İhsan Özkaşıkçı İlkokulu	1983-1988	1988		
Ortaöğretimi	Konya-Karatay Mahmet Karacığanlar Mevlana Ortaokulu	1988-1991	1991		
Yükseköğrenimi (Lisans)	Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi	1996-2000	2000	Lisans	Sınıf Öğretmenliği
Yükseköğrenimi (Y. Lisans)	Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü	2000-2004	2004	Yüksek Lisans	Sınıf Öğretmenliği

ANAHTAR SÖZCÜKLER

1. Malazgirt Masalları	Tales of Malazgirt
2. Masal Eğitimi	Tale Education
3. Çocuk Eğitimi	Child Education
4. İlköğretim Okulu	Primary School

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	iii
ÖNSÖZ	v
YAZAR	vii
ANAHTAR SÖZCÜKLER.....	viii
İÇİNDEKİLER.....	ix
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Amacı	1
1.2. Araştırmanın Önemi	2
1.3. Araştırmanın Sayıtlıları	2
1.4. Araştırmanın Sınırları	2
1.5. Tanımlar	2
BÖLÜM 1.....	4
1. EĞİTİM	4
1.1. Çocuk Eğitimi.....	4
1.2. Ailede Çocuk Eğitimi	5
1.3. Türklerde Çocuk Eğitimi.....	7
1.3.1. İslamiyet'ten Önce Türklerde Çocuk Eğitimi	7
1.3.2. İslamiyet'ten Sonra Türklerde Çocuk Eğitimi	8
1.4. Düşünürlerin Çocuk Eğitimi Konusundaki Görüşleri	10
1.4.1. Türk-İslam Düşünürleri	10
1.4.2. Yeni Çağ Avrupa Düşünürleri.....	17
1.5. Cumhuriyet Döneminde Çocuk Eğitimi.....	19
1.6. Çocukların İlgi Duydukları Eğitici Kitap Çeşitleri	20
1.6.1. Üç - Altı (3-6 Yaş Dönemi)	20
1.6.2. Yedi-Sekiz (7-8) Yaş Dönemi	20
1.6.3. Dokuz-On (9-10) Yaş Dönemi	21
1.6.4. Onbir-Oniki (11-12) Yaş Dönemi	21
1.6.5. Onüç-Ondört (13-149 Yaş Dönemi)	22
2. MASAL	22
2.1. Çocuk Edebiyatı	22
2.2. Masalın Tanımları	24

BÖLÜM 2.....	31
1. MUŞ	31
1.1. Coğrafi Bakımdan Muş	31
1.1.1 Yüzey Şekilleri	31
1.1.2. İklim ve Bitki Örtüsü.....	31
1.2. Tarihi Bakımdan Muş ve Malazgirt	32
1.2.1. Muş'un Adı.....	32
1.2.2. Tarihi ve Turistik Yerler.....	32
1.2.3. Gelenek ve Görenekler.....	34
1.2.4. Folklor	36
2. MASALLA ÇOCUK EĞİTİMİ	38
2.1. Masalın Çocuk Eğitimindeki Yeri ve Önemi	39
2.1.1. Geçmişten Günümüze Eğitimcilerin Masalla İlgili Görüşleri.....	41
2.1.2. Çocuk Psikolojisi ve Çocuk Gelişimi Açısından Masal.....	44
2.1.3. Eğitim Sistemi ve Eğitim Programlarında Masal	45
2.1.4. Milli ve Manevi Açıdan Masal.....	46
2.1.5. İlmi Kaynaklarda Masal	48
2.1.6. Çocuk Edebiyatında Masal.....	52
3. MASALLARIN ÇOCUKLARA VERDİĞİ EĞİTİCİ MESAJLAR	54
3.1. Çocuklara Verilen Etik Mesajlar	54
3.1.1. Hırsızlık	54
3.1.2. Alay	55
3.1.3. Yalan	55
3.1.4. Dürüstlük	55
3.1.5. Kurnazlık	56
3.1.6. Fedakârlık	56
3.1.7. Cömertlik.....	57
3.1.8. Nankörlük	57
3.2. Çocuklara Verilen Sosyolojik Mesajlar.....	57
3.2.1. Aile	57
3.2.2. Çevre	58
3.2.3. Hukuk, Adalet	58
3.2.4. Yönetim ve Yönetici	59
3.2.5. İnsan İlişkileri.....	59
3.3. Çocuklara Verilen Psikolojik Mesajlar	61

3.3.1. Sabır – Kararlılık	62
3.3.2. Umut – Şans	62
3.3.3. Vefa, Dostluk, Özveri ve Sadakat	62
3.3.4. Sevgi, Saygı	63
3.3.5. Zekâ, Sağduyu, Dikkat	63
3.3.6. Paylaşım	64
3.3.7. Korku, Merak	64
3.3.8. İyilik, Kötülük	64
3.3.9. Haklılık, Haksızlık	65
3.3.10. Mutluluk, Mutsuzluk	65
3.3.11. Hata	66
3.3.12. Cesaret	66
3.3.13. Kaza, Kader	66
4. MASALLARIN DİL VE ANLATIM ÖZELLİKLERİ	67
4.1. İkilemeler	67
4.2. Pekiştirme Sıfatları	73
4.3. Tezlik, Süreklilik, Yaklaşma, Yeterlik Fiilleri	75
4.4. Ses Taklidi Sözcükler	76
4.5. Benzetmeler	76
4.6. Dualar, Beddualar	77
4.7. Konuşma Dili Söylemleri	78
BÖLÜM 3	87
1. MASALLAR VE ÇOCUK EĞİTİMİNE KATKILARI	87
1.1. GORSO	87
1.1.1 Masal Metni	87
1.1.2. Masalın Özeti	89
1.1.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkılarının İncelenmesi	89
1.2. SİHİRLİ BALIK	89
1.2.1. Masal Metni	89
1.2.2. Masalın Özeti	90
1.2.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkılarının İncelenmesi	91
1.3. HACI ALİ	91
1.3.1. Masal Metni	91
1.3.2. Masalın Özeti	93
1.3.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkılarının İncelenmesi	93

1.4. BESMELE.....	94
1.4.1. Masal Metni.....	94
1.4.2. Masalın Özeti	94
1.4.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkılarının İncelenmesi	94
1.5. EMANETÇİ	94
1.5.1. Masal Metni.....	94
1.5.2. Masalın Özeti	95
1.5.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkılarının İncelenmesi	95
1.6. GADDAR AĞANIN SONU	96
1.6.1. Masal Metni.....	96
1.6.2. Masalın Özeti	96
1.6.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkılarının İncelenmesi	97
1.7. ÇİFTÇİNİN ŞANSI.....	97
1.7.1. Masal Metni.....	97
1.7.2. Masalın Özeti	97
1.7.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkılarının İncelenmesi	98
1.8. TAŞ BEBEK	98
1.8.1. Masal Metni.....	98
1.8.2. Masalın Özeti	99
1.8.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkılarının İncelenmesi	99
1.9. ÜÇ KARDEŞLER.....	99
1.9.1. Masal Metni.....	99
1.9.2. Masalın Özeti	100
1.9.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkılarının İncelenmesi	100
1.10. YEMEN PADİŞAHI	100
1.10.1. Masal Metni.....	100
1.10.2. Masalın Özeti	102
1.10.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkılarının İncelenmesi	103
1.11. ÇİL OSMAN	103
1.11.1. Masal Metni.....	103
1.11.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkılarının İncelenmesi	105
1.12. FAKİR AHMED	105
1.12.1. Masal Metni.....	105
1.12.2. Masalın Özeti	108
1.12.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkılarının İncelenmesi	109

1.13. KESİK KUYRUKLU TILKI	109
1.13.1. Masal Metni.....	109
1.13.2. Masalın Özeti	110
1.13.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	111
1.14. BİR AĞANIN ALDIĞI DERS.....	111
1.14.1. Masal Metni.....	111
1.14.2. Masalın Özeti	112
1.14.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	112
1.15. ÖMER'İN KADERİ.....	112
1.15.1. Masal Metni.....	112
1.15.2. Masalın Özeti	114
1.15.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	115
1.16. PADİŞAHIN VEFASIZ İKİ OĞLU	115
1.16.1. Masal Metni.....	115
1.16.2. Masalın Özeti	116
1.16.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	117
1.17. EYVEZ.....	117
1.17.1. Masal Metni.....	117
1.17.2. Masalın Özeti	121
1.17.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	122
1.18. ÜÇ KIZ KARDEŞ.....	122
1.18.1. Masal Metni.....	122
1.18.2. Masalın Özeti	123
1.18.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	124
1.19. KIZ EVLADIN HİKAYESİ.....	124
1.19.1. Masal Metni.....	124
1.19.2. Masalın Özeti	126
1.19.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	126
1.20. TEMBEL ALİ	127
1.20.1. Masal Metni.....	127
1.20.2. Masalın Özeti	128
1.20.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	128
1.21. SİHİRLİ YÜZÜK.....	129
1.21.1. Masal Metni.....	129
1.21.2. Masalın Özeti	131

1.21.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi	132
1.22. AHMAK ADAM.....	132
1.22.1. Masal Metni.....	132
1.22.2. Masalın Özeti	134
1.22.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi	135
1.23. HIRSIZ ALİ	135
1.23.1. Masal Metni.....	135
1.23.2. Masalın Özeti	136
1.23.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi	136
1.24. YEDİ KARGALAR	136
1.24.1. Masal Metni.....	136
1.24.2. Masalın Özeti	138
1.24.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi	138
1.25. MERT İLE NAMERT.....	139
1.25.1. Masal Metni.....	139
1.25.2. Masalın Özeti	140
1.25.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi	140
1.26. GRARIN HİKAYESİ.....	140
1.26.1. Masal Metni.....	140
1.26.2. Masalın Özeti	141
1.26.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi	141
1.27. BALIĞIN GÜLME SIRRI	142
1.27.1. Masal Metni.....	142
1.27.2. Masalın Özeti	143
1.27.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi	143
1.28. BİR AVUÇ UN	144
1.28.1. Masal Metni.....	144
1.28.2. Masalın Özeti	145
1.28.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi	145
1.29. LOŞ AĞA.....	145
1.29.1. Masal Metni.....	145
1.29.2. Masalın Özeti	147
1.29.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi	147
1.30. YEDİ CEYLAN	147
1.30.1. Masal Metni.....	147

1.30.2. Masalın Özeti	150
1.30.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	150
1.31. BÜYÜK ADAM.....	151
1.31.1. Masal Metni.....	151
1.31.2. Masalın Özeti	153
1.31.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	153
1.32. KURNAZ KUŞ	153
1.32.1. Masal Metni.....	153
1.32.2. Masalın Özeti	154
1.32.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	155
1.33. YILANLA KURBAĞALAR KRALI	155
1.33.1. Masal Metni.....	155
1.33.2. Masalın Özeti	155
1.33.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	156
1.34. ZENGİNLİK DÜŞÜ.....	156
1.34.1. Masal Metni.....	156
1.34.2. Masalın Özeti	156
1.34.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	156
1.35. MIRZA MEHAME	157
1.35.1. Masal Metni.....	157
1.35.2. Masalın Özeti	158
1.35.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	158
1.36. KORKAK ADAM VE ALTI DEV	158
1.36.1. Masal Metni.....	158
1.36.2. Masalın Özeti	160
1.36.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	160
1.37. MERCİMEK OĞLAN	160
1.37.1. Masal Metni.....	160
1.37.2. Masalın Özeti	162
1.37.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	162
1.38. KAYIP HAZİNE AVCILARI.....	163
1.38.1. Masal Metni.....	163
1.38.2. Masalın Özeti	163
1.38.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	163
1.39. RECEP AĞA VE GAVUR GELİN	164

1.39.1. Masal Metni.....	164
1.39.2. Masalın Özeti	165
1.39.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	165
1.40. HOROZUN ALACAĞI	165
1.40.1. Masal Metni.....	165
1.40.2. Masalın Özeti	166
1.40.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	167
1.41. DEMİR ÇARIKLAR.....	167
1.41.1. Masal Metni.....	167
1.41.2. Masalın Özeti	168
1.41.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	169
1.42. TUZ DEĞİRMENİ.....	169
1.42.1. Masal Metni.....	169
1.42.2. Masalın Özeti	169
1.42.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	170
1.43. TASA KUŞU.....	170
1.43.1. Masal Metni.....	170
1.43.2. Masalın Özeti	172
1.43.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	172
1.44. MURADINA NAİL OLMAYAN DİLBER.....	172
1.44.1. Masal Metni.....	172
1.44.2. Masalın Özeti	173
1.44.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	174
1.45. CİMRİNİN ALTINLARI	174
1.45.1. Masal Metni.....	174
1.45.2. Masalın Özeti	174
1.45.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	175
1.46. YEDİ BAŞLI EJDERHA	175
1.46.1. Masal Metni.....	175
1.46.2. Masalın Özeti	176
1.46.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	176
1.47. DELİ KADIN	177
1.47.1. Masal Metni.....	177
1.47.2. Masalın Özeti	178
1.47.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	178

1.48. MERZE MUHAMMED	178
1.48.1. Masal Metni	178
1.48.2. Masalın Özeti	180
1.48.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	181
1.49. YEDİ ESRARENGİZ DÜNYA	181
1.49.1. Masal Metni	181
1.49.2. Masalın Özeti	183
1.49.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	183
1.50. İYİLİK KAPISI	183
1.50.1. Masal Metni	183
1.50.2. Masalın Özeti	184
1.50.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	184
1.51. İKİ MELEK	185
1.51.1. Masal Metni	185
1.51.2. Masalın Özeti	185
1.51.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	186
1.52. YIRTIK KAZAK	186
1.52.1. Masal Metni	186
1.52.2. Masalın Özeti	187
1.52.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	187
1.53. KAPLUMBAĞALI DUVAR	187
1.53.1. Masal Metni	187
1.53.2. Masalın Özeti	188
1.53.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	188
1.54. AKILLI OĞLAN	188
1.54.1. Masal Metni	188
1.54.2. Masalın Özeti	190
1.54.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	190
1.55. KUDUZ KÖPEK	190
1.55.1. Masal Metni	190
1.55.2. Masalın Özeti	192
1.55.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	192
1.56. ÜÇ ALTINLIK ÖĞÜT	192
1.56.1. Masal Metni	192
1.56.2. Masalın Özeti	193

1.56.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	194
1.57. KARA BAHTLI KIZ	194
1.57.1. Masal Metni	194
1.57.2. Masalın Özeti	195
1.57.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	195
1.58. AHMET İLE MEHMET	196
1.58.1. Masal Metni	196
1.58.2. Masalın Özeti	197
1.58.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	197
1.59. ÜVEY ANNE	197
1.59.1. Masal Metni	197
1.59.2. Masalın Özeti	199
1.59.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	199
1.60. DİRDİ OLMAYAN KİŞİ	199
1.60.1. Masal Metni	199
1.60.2. Masalın Özeti	200
1.60.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	201
1.61. ÇALIŞAN KAZANIR	201
1.61.1. Masal Metni	201
1.61.2. Masalın Özeti	201
1.61.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	202
1.62. MİRZE MUHAMMET	202
1.62.1. Masal Metni	202
1.62.2. Masalın Özeti	203
1.62.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	204
1.63. MEM İLE MEMO	204
1.63.1. Masal Metni	204
1.63.2. Masalın Özeti	205
1.63.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	206
1.64. ZİNE İLE MEMO	206
1.64.1. Masal Metni	206
1.64.2. Masalın Özeti	207
1.64.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	208
1.65. BİR GECEDE GERÇEKLEŞEN DİLEKLER	208
1.65.1. Masal Metni	208

1.65.2. Masalın Özeti	209
1.65.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	209
1.66. KIRK YAVRULU AT	209
1.66.1. Masal Metni	209
1.66.2. Masalın Özeti	212
1.66.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	212
1.67. HAYIRSIZ EVLAT	212
1.67.1. Masal Metni	212
1.67.2. Masalın Özeti	213
1.67.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	213
1.68. ALTIN BALTA	214
1.68.1. Masal Metni	214
1.68.2. Masalın Özeti	214
1.68.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	215
1.69. CESUR AHMET	215
1.69.1. Masal Metni	215
1.69.2. Masalın Özeti	216
1.69.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	217
1.70. AKILLI ÇOCUKLA KÖSE DEĞİRMENCİLER	217
1.70.1. Masal Metni	217
1.70.2. Masalın Özeti	218
1.70.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	218
1.71. BİR ŞEYİN KIYMETİNİ BİLMEK	219
1.71.1. Masal Metni	219
1.71.2. Masalın Özeti	220
1.71.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	220
1.72.1. ŞEHZADE İLE CEYLAN	220
1.72.1. Masal Metni	220
1.72.2. Masalın Özeti	223
1.72.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi	224
SONUÇ VE ÖNERİLER	225
EKLER	227
1. MASAL ARAŞTIRMASI YAPILAN DİĞER TEZLER	227
2. MASALLARI ANLATAN KAYNAK KİŞLER	231
3. MUŞ MALAZGİRT'TEN GÖRÜNÜM	239
BİBLİYOGRAFYA	240

1. GİRİŞ

Masal, asırların birikmiş irfanını ve belirli hayat düzenini, yaşamak zorunda olduklarımızla yaşamak istediklerimizi bir arada, kendine has bir atmosferde ve belli bir üslupla kendi mantık silsilesi içinde geleneksel motiflerle anlatan sözlü anlatım türlerinin en ilgi çekici olanıdır.

Masal, daha ziyade sözlü anlatıma dayalı bir türdür. Bu bakımdan Türk halk edebiyatında anlatıma dayalı türler arasında en önemlilerinden biridir.

Masallar, diğer folklor ürünleri gibi paylaşılan hayatın içinden doğmuş ve gelecek nesillere aktarılmıştır. Masalların ne zaman, nerede ve nasıl meydana geldiğini tesbit etmek oldukça zordur. Masalların her zaman canlı bir biçimde anlatılır, dinlenir ve okunur olmasının sebebi; dili, olayları giydiren ve hareketlendiren kültür birikimi, farklılığı ve millîğidir. Masallarımız üzerine yapılan çalışmalar yurdumuzda çok geç başlamıştır.

Batıda folklor üzerine yapılan araştırmalar, 19. Yüzyılın ortalarında başlamasına rağmen, ülkemizde ancak 20. yüzyılın ortalarına doğru başlamıştır. Türk masalları üzerine ilk çalışmayı yapan yabancı bir araştırmacı olan Macar asıllı İgnacz Kunostur. Kunostur, masallarımız üzerine yapmış olduğu çalışmayı 1887'de yayımlamıştır.

Türkiye'de masal üzerine çalışan masal araştırmacıları, başta Ziya Gökalp, P. Naili Boratav, Mehmet Tuğrul, Saim Sakaoglu, Umay Günay gibi çok değerli bilim adamlarıdır.

Masalların dünyası, ilk zamanlarda gerçek dünyadan çok farklı olmasına rağmen, bugün gerçek dünyadan pek farklı değildir. Bir yerde masallar, insanlara ışık tutmuş ve teknolojik gelişmeler almış başını gitmiştir.

Göstermeye çalışacağım unsurların hangi masalda yer aldığını rahatlıkla bulabilmek için kelimelerin geçtiği cümlelerin sonuna önceden verdiğimiz masal numarası yazılmıştır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Muş İli Malazgirt İlçesi'nde anlatılan masal ve hikayelerin yöre öğrencileri üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesi ve tespit edilen olumlu etkilerinin geliştirilmesi ve olumsuz etkilerinin de giderilmesinin yollarının araştırılmasıdır.

1.2. Araştırmanın Önemi

Ülkemiz içinde eğitim açısından en geri kalmış bölgelerden birisi olan Muş İli Malazgirt ilçesi kültürel açıdan ülkemizin batı bölgelerine göre farklılık göstermesi ve araştırmacının işi dolayısıyla daha kolay çalışabileceği bir ortam olması nedeniyle araştırma bölgesi olarak seçilmiştir. Bu tezin herhangi bir benzerinin dahi hedef seçilen bölgeyi araştırma konusuna almadığı araştırmalar sonucu tespit edilmiştir. Yapılacak araştırma, bölgenin coğrafi ve kültürel farklılıkları neticesinde halk arasında anlatılan masal ve hikayelerin çocukların eğitimindeki etkilerinin tespiti açısından son derece önemlidir.

1.3. Araştırmanın Sayıtlıları

Bu araştırmada kabul edilen sayıtlılar şunlardır;

1. Elde edilen masalların bu araştırma için gerekli verileri sağlayacağı varsayılmıştır.
2. anlatılan masalların geçerli ve güvenilir olacağı varsayılmıştır.
3. Örneklemin evreni temsil ettiği varsayılmıştır. Verilerin toplanacağı çalışma evreni ve bu evrenden seçilecek olan ilk ve orta öğretim kurumlarındaki öğrenciler ile masalları anlatanlar bu çalışmayı temsil edebilir nôteliktedir.

1.4. Araştırmanın Sınırları

1. Bu araştırma 2003-2004 eğitim-öğretim yılı ile sınırlıdır.
2. Muş ili Malazgirt ilçesi ile sınırlıdır.
3. Bu araştırma; Malazgirt ilçe merkezindeki Alparslan İlköğretim Okulu, Okçuhan Köyü İlköğretim Okulu, Alparslan Lisesi 9. sınıf öğrencileri ve Malazgirt ilçe merkezinde yaşayan halk ile sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Masal : Nesirle söylenmiş ve dinleyicileri inandırmak gibi iddiası olmayan, tamamı hayal mahsulü olan mensur bir tür.

Öğretim : Belli bir amacı göre gereken bilgileri verme işi.

Öğretme : Öğrenmenin belli bir amaç doğrultusunda başlatılması, yönlendirilmesi, kolaylaştırılması ve gerçekleştirilmesi sürecidir.

Eğitim : Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişiklikleri meydana getirme sürecidir.

İlköğretim : Bir toplumun, eğitim sisteminin ilk basamağı ve genellikle 5-15 yaş grubu çocuklara temel becerilerin kazandırıldığı temel eğitim devresidir.

Öğrenme : Yaşantı ürünü ve az çok kalıcı izli davranış değişikliğidir.

Öğretim Programı : Eğitim programı içerisinde yer alan öğretme-öğrenme süreçleri ile ilgili tüm etkinliklerdir.

Öğretim Yöntemi : Öğretimde bir amaca ulaşmak için izlenen yol, usûl, sistem.

Çocuk Eğitimi : Yaklaşık 2-14 yaşları arasındaki çocuk olarak adlandırılan insanları kültürel hayata hazırlayan tüm sosyal süreçtir.

Öğretmen : Mesleği, bir bilim dalını, bir sanatı veya teknik bilgileri öğretmek olan kimse, muallim.

Okul : okuyup yazmadan başlayarak en yüksek düzeyde bilim ve sanat bilgisi vermeye kadar çeşitli derecede toplu olarak öğretimin yapıldığı yer, mektep.

Öğrenci : Öğrenim görmek amacıyla herhangi bir öğretim kurumunda okuyan kimse, talebe.

Davranış : Organizmanın etkiye karşı verdiği tepki ya da tepkiye karşı gösterdiği etkidir. Genel bir tanımla, organizmanın her hareketi davranış olarak kabul edilir.

BÖLÜM 1

1. EĞİTİM

1.1. Çocuk Eğitimi

Çocuklar bir ülkenin geleceği, geleceğimizin teminatıdır. Çocuklarımıza verdiğimiz eğitim, gelecekteki mutlu, huzurlu ve başarılı bir millet olmamızla doğru orantılıdır. Bu nedenlerle çocuklarımızın eğitimine çok dikkat etmeli, önem vermeli, bir an bile çocuklarımızın eğitimini ihmal etmemeliyiz.

Çocuklarımızın eğitiminde aile, okul ve toplumun diğer bütün ilgili birimleri üzerlerine düşen görev ve sorumluluklarını yerine getirmelidir. Eğitimle ilgili bütün kaynaklardan, araç-gereçlerden, malzemelerden en üst seviyede yararlanılmalıdır.

Çocuk eğitiminin amacı, çocukluk çağındaki insanların topluma uymalarını sağlamaktır. Bu amaçla çocuk yalnız bir tek kişinin değil, çevresini kuşatan bütün kurumların eliyle toplumun kazandığı değerleri benimsemeye hazırlanır.

Eğitim, pek çok düşünür ve eğitimci tarafından değişik biçimlerde tanımlanmıştır. Bunlardan bazıları şöyledir;

Eğitim, yaygın bir biçimde insanın kişiliğini besleme süreci ve insan sermayesine yapılan yatırım olarak kabul edilmektedir. Eğitim, bireyin davranışlarında, kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir. (Ertürk, 1984, s.77)

Eğitimle değiştirilecek olan bireyin davranışdır. Davranışın değişmesi ancak bireyin kendi yaşantısı yoluyla olabilir. Bireyin davranışını değiştirenin eğitim olarak adlandırılabilmesi için davranışın istenilerek ve kasıtlı değiştirilmesi gerekmektedir. Eğitim, bütün bunların bir zaman akımı içinde yer aldığı bir süreçle oluşur. (Başaran, 1974, s.173)

Eğitim, çevre ayarlaması yoluyla kişinin davranışlarını istendik yönde değiştirme ve değerlendirme sürecidir. (Sönmez, 1986, s.43)

Tüm bu ifadelerde de anlatıldığı gibi eğitim insanlar için gerekli olan süreçlerin başında yer alır. Bu sürecin en verimli biçimde düzenlenmesi milli eğitimimizin okul ortamında planlı ve programlı bir şekilde düzenlenmelidir.

Çocuklarımızın eğitiminde aile, okul ve toplum ayrı ayrı sorumludurlar. J.J. Rousseau'ya göre, insanları eğitim yoluyla yeni bir toplumun üyesi olarak hazırlamak, kültürel değerleri yenileştirmek, hayatın ve tabiatın yasalarına göre eğitimin temeli ailede atılır. Ferdi çalışma, gayret ve kendi kendine geliştirme ile devam eder. (Büyükkaragöz, 1998, s. 32-33)

1.2. Ailede Çocuk Eğitimi

Aile, çocukların ilk eğitimlerini aldıkları en temel eğitim ocaklarıdır. “Aile içinde karşılıklı sevgi ve anlayış, demokrasi terbiyesinin bireye kazandırılmasını sağlamada çok büyük bir önem arz etmektedir. Nitekim, sevgisiz, manevi açıdan tatmin edilmeye, büyüyen gençlere demokrasi terbiyesi de verilememektedir. Bu gençler daha çok tepkici davranışlara sürüklenmekte, toplumda da sosyal kabul görmüş değerlere savaş açarak itibar ve statü kazanacaklarını zannetmektedirler. Bunların dışında ailenin kültür düzeyi, ekonomik durumu, çevresindeki insanlarla olumsuz ilişkilerinin de önemli suçluluk problemlerine yol açtığı bilinmektedir.” (Büyükkaragöz, 1998, s.32)

Çocukta sağlam bir öz kimlik duygusu ancak dengeli, sıcak, anlamlı, saygı gösteren, sorumluluk verilen, yeterince bağımsızlık tanınan, aile içinde yetişen çocuklarda gelişebilir. Eğer bir çocuk aşırı tenkit edilirse, aşırı suçlama karşısında kalırsa saldırganlığı, kınanarak yaşarsa pısırik olmayı, hoşgörü içinde yaşarsa sabırlı olmayı, sevgi içinde yaşarsa güvenmeyi öğrenir. (Büyükkaragöz, 1998, s. 32)

Çocuk hayatının ilk dönemini ailesiyle birlikte geçirir. Bu dönem, çocuk eğitiminde çok önemlidir. Çünkü, bireyin kendisine ulaşan mesajları değerlendirme biçimi, önceki tecrübelerden etkilenir. Dolayısıyla okul çağındaki çocuklar için düzenlenen eğitim çevresi, daha önce ailede kazanılmış olan ve kendisinden gerçekleşen eğitim yardımıyla anlam kazanmaktadır. (Büyükkaragöz, 1998, s. 33-34),

On ikinci Milli Eğitim Şurası'nın tavsiyeleri arasında ‘Aileye temel çocuk terbiyesi, sosyalleşmeyle ilgili görevlerini hatırlatacak tedbirler mutlaka geliştirmelidir’ ifadesi yer almaktadır. Bu sözlerden de anlaşılacağı gibi çocuk eğitiminde en etkili ve önemli kurumlardan biri de ailedir. Ailenin elinde bulunan imkanlar sınırlıdır. Fakat bu sınırlı olan imkanlardan en üst düzeyde yararlanarak TV, radyo, gazete, kitap ve dergi

gibi kaynakları çok iyi kullanmalıdır. TV programlarından çocuklarla ilgili yayınlar çok iyi seçilmelidir. Çocuk eğitimi ile ilgili yazılı ve görsel basın çok iyi takip edilmelidir.

“Toplumlar geliştikçe ve ailenin bütün bireyleri iş hayatında yer aldıkça okul öncesi çağdaki çocukların eğitimi, kreş, yuva ve ana okulu gibi eğitim kurumları tarafından yerine getirilmekte ve ailenin çocuk üzerindeki etkileri azalmaktadır” (Fidan, 1985,s. 7).

“Aile bireyin ve toplumun fonksiyonlarında en temel öğeler aile ortamı, psikososyal yönden gelişen bireyin en çok etkileşime uğradığı yerdir. Bu ilişkiler bireyin kendine güvenmesini, kendine ve diğer bireylere saygı ve sevgi duymasını, timlik kazanmasını, kişilik gelişimini, sosyal beceriler geliştirmesini ve topluma adaptasyon sürecini olumlu yönde etkiler” (Aydınlı, 2003, s.75).

“Kişilik yapısının temel davranışları büyük ölçüde ailede elde edilir. Bunların sonradan değiştirilmesi çok güç olur. Tembel-çalışkan, doğrucu-yalancı, pısrık-girişken, bencil-diğercil benzeri ikilemlerin kazanılması ailede başlar, gelişir, pekişir. Okulun bunları değiştirebilmesi güçtür. Uygun çözüm önceden aileyi etkilemektedir” (Başar. S.21).

“Aile hayatı sevgiye, güvene, karşılıklı anlayışa, bağlılığa ve saygıya dayanır. Sağlıklı iletişim kurulan aile ortamları çocuk eğitimi için en elverişli ortamlardır. Ailede eşlerin en önemli sorumluluklarından biri çocukların ruhen ve bedenlen sağlıklı gelişmesidir. Çocuk yaşadığını öğrenir. Bilgilerle duygularımızı eğiterek çocuklarınızla sağlıklı ilişkiler kurabiliriz” (Taşgetiren, 1998, s. 28),

Gazali’ye göre bebek, anne ve babasına emanet edilmiştir. Kalbi pırlanta gib temiz, saf ve bomboştur. Gördüğü ve duyduğu her şeyi almaya kabiliyetli, yöneltlen her şeyi yapmaya meyillidir. Eğer iyiliğe alıştırılır ve öğretilirse, iyi yetişir ve dünyada da ahirettede mesut olur. Şayet kötülüğe alıştırılır ve başıboş bırakılırsa iki dünyada da mutsuz ve bedbaht olur. Onu kötülüklerden korunmak, kötü arkadaş edinmesine engel olmak büyüklerinin görevidir. (Çelebi, 1976, s. 294).

“Eğitim süreci bireyin doğumu ile birlikte ailede başlar, çevrede devam eder. Eğitimin hedefi insanı işlemektir. İnsan, canlı-cansız, varlıklar içinde işlenmeye, gelişmeye en çok uygun olanıdır. Hiçbir canlı eğitiminden insan kadar yararlanamaz. Yine hiçbir canlı eğitime insan kadar muhtaç değildir. İnsanın işlenip geliştirilmesinin

önemini kavramış toplumlar veya devletler, eğitim kurumlarını mihver kurumlar olarak görüp değerlendirmişlerdir. Bütün toplumlarda eğitime olan ilgi aynı düzeyde olmamakla beraber, yine de önemlidir. Eğitim kurumları da diğer sosyal kurumlar gibi toplumun ihtiyaçlarına cevap verdikleri sürece yaşamışlar, bu fonksiyonlarını yerine getirmedikleri zaman değişikliğe uğramışlar veya yerlerini yeni kurumlara bırakmışlardır. (Büyükkarcı, 1995, s. 7-8)

“Okuma alışkanlığının kazandırılmasında ailenin rolü çoktur. Çocuk, kişiliğinin gelişiminde bir modelle kendini özdeşleştirir. Bu model başlangıçta ana-baba ve yakın akraba iken, zamanla yerini arkadaşla, film ve kitap kahramanlarına bırakır. Bu bakımından, kitap kendisini kötü bir modelle özdeşleştirmesine sebep olur. Bu da çocuk yazarların üslendikleri görevin ne denli önemli olduğunu ortaya koymaktadır.” (Yavuzer, 1998, s. 156).

Bu açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, aileler çocuk kitaplarını seçerek, onlara yön vererek olumsuzluklardan koruma yollarına gitmelidirler. Bu da çocuk kitaplarındaki seçimin, titizlikle yapılmasından geçer.

Çocuk küçük yaştan itibaren toplum düzenine alıştırılmalı, onları toplumun doğru olan ahlak ve görenekleri, sosyal ve insani değerlerin içinde yaşatmalı ki çocuk hem kendisiyle hem çevresiyle barışık olup çevresiyle iletişim kurabilsin.

1.3. Türklerde Çocuk Eğitimi

Türklerdeki çocuk eğitimi “İslamiyet’ten Önce Türklerde Çocuk Eğitimi” ve “İslamiyet’ten Sonra Türklerde Çocuk Eğitimi” diye ikiye ayırmak gerekmektedir. Çünkü, İslamiyet’in kabulüyle Türklerin yaşamının her yerinde olduğu gibi eğitimlerinde de çok önemli değişiklikler meydana gelmiştir.

1.3.1. İslamiyet’ten Önce Türklerde Çocuk Eğitimi

Türk Devletleri güçlü ailelerin var olduğu, hakanlar tarafından yönetiliyordu. Devlet yönetiminde ve sosyal hayatın devamında töreye çok önem verilirdi.

Türkler atlı göçebe bir toplum yapısına sahiptiler. Hayvancılık, ekonominin temelini teşkil ederdi. Eğitimdeki uygulamalar da bu yaşayış biçimine göre

şekillenmiştir. Küçük yaşlardan itibaren çocuklarına avcılık, binicilik, atıcılık gibi gelecekteki savaşçı hayata hazırlayacak becerileri öğrenirlerdi. Erkek çocuklara hak etmeden isim verilmezdi. Kız çocukları da örgü, dikiş, çadır kurma ve toplama, yemek pişirme vb. eğitimden geçerek gerektiğinde savaş sırasında yapmaları gerekenleri öğrenirlerdi.

Hun ve Göktürk İmparatorluklarında ayrıca dokumacılık ve keçe yapımı da çok önemliydi. Ancak halk göçebe olduğu için okul gibi bir kurum oluşmamıştı.

Okulun bir kurum olarak ortaya çıkması, mani dinini kabul edip, savaşçı ve göçebe özelliklerini kaybedip yerleşik hayata geçen Uygur Devletinde görülmüş ve Göktürk Alfabesi geliştirilerek Uygur Alfabesi oluşturulmuştu. Böylece Uygur Devleti, bir çok eğitilmiş insan yetiştirmiş ve kütüphaneler dolusu kitaplar yazılmış, diğer devletlerle çevirmen, tercüman, devlet adamı, öğretmen gibi bir çok eğitim hizmetleri de verilmiştir. Eğitime verilen önem, Karahanlı Devletine dek artarak sürmüştür. Karahanlıların İslamiyet'i kabulüyle bir çok alim yetişmiş ve medreseler açılmıştır.

1.3.2. İslamiyet'ten Sonra Türklerde Çocuk Eğitimi

Türklerin İslamiyet'i benimsemeleri onların eğitimine yeni özellikler kazandırmış ve eğitim tarihi bakımından birtakım önemli ve sürekli sonuçları olmuştur.

Türk toplumlarında ilk kez, medrese denen, planlı, düzenli güçlü bir eğitim öğrenim kurumu olan bir okul ortaya çıkmış, medreseler kısa sürede her yere yayılmıştır.

İslam dünyasında Arap, İran'lı vb. düşünür ve eğitimciler de eğitim öğretim kurumlarında kendilerini yetiştirmişler ve eserler yazmışlardır.

Türk toplumlarının ahlak anlayışı, dünyaya bakışı, toplumun değer verdiği insan tipi, İslamiyet'in etkisiyle yeni şekiller almaya başlamış, başka deyişle eskinin değerleri ve töresi değişme yoluna girmiştir. Medreseler ile düşünürler, mutasavvıflar, din adamları, bu değişmeyi sağlayıcı bir yaygın eğitim görevi yapmışlardır. Bu tür çabalara, Türk toplumlarının yeni din ve yeni değerler bakımından eğitilmesi diyebiliriz. Bu yaygın eğitim yüzyıllarca sürüp gitmiştir.

Türk toplumlarının yeni dinle ve yeni değerlerle teması, gazi ve veli insan tiplerini ortaya çıkarmıştır. Eski savaşçı, cihangir, alp tipinin özellikleri bu yeni tiplerin

özellikleri ile kaynaşmıştır. Osmanlıların yükseliş dönemi sonlarına kadar gazi tipi, İslamın şehit-gazi değerlerinden güç alarak sürüp gitmiş ve günümüze kadar yaşamıştır. Bu tipin destanlaşmış kahramanı Seyit Battal Gazi'dir. Gaziler İslam'ın zaferi için, Müslüman olmaya düşmanlara karşı mertçe savaşan, cesur, yiğit, cömert insanlardır. Veliler ise, kendi nefesine karşı savaş açar, gerçek ve olgun bir insan olmaya, çevrelerini de bu yolda örnek hareketleri, duygu ve düşünceleri ile eğitmeye çalışırlar. Gaziler ve veliler, Anadolu, Balkanlar ve Orta Doğuda bir çok yörenin Türkleşmesinde, İslamlaşmasında önemli bir rol oynamışlardır. Her iki tip insanlardan da masallarda zaman zaman bahsedilir ve bunların doğa üstü güçleri olduğu anlatılır.

Türkler, İslamiyette bilimin yüce tutulduğunu görmüşler, bu da kendilerinin köklü bilim sevgilerini sürdürmelerini kolaylaştırmıştır.

Türklerin islamiyeti kabulü ve batıya ilerledikçe Araplarla ve İranlılarla ilişkilerinin artması sonucu Arapça ve Farsça, kullandığı Türkçe ise bu etkiden uzak kalabilmiştir.

Türkler, İslamiyetle birlikte Arap alfabesini de kabullenmişler, bu kullanım süresinin uzunluğu ve yayılma alanının genişliği bakımından, onların başka gelen yazısı olmuştur. (Akyüz, 1999, s. 18).

Türklerin İslamiyeti kabulünden sonra bir taraftan eski döneme ait sözlü edebiyat ürünlerini İslami bir anlayışla yeniden işlemişler, diğer yandan yeni eserler ortaya koymuşlardır. İlim adamları, bilime verilen büyük destek ile büyük kütüphaneler meydana getirmişlerdir. (Çelebi, 1976, s. 147).

Karahanlılar döneminde ilkleri görülen medreseler, çeşitli devletlerce yeniliklere uğramış ve gelişmiştir. Selçuklularda Nizam-ül Mülk Medresesi" dönemin en iyi eğitim – öğretim kurumu olmuşken, Osmanlılarda meslek medreseleri açılmış, Semaniye (Sekiz) medreseleri ile eğitim-öğretime yeni bir soluk getirmiş ve bu okullar tüm dünyada parmakla gösterilir duruma gelmişlerdir. Ancak medreseler, bazı nedenlerle bozulmaya başlamış ve Cumhuriyet döneminde Atatürk kaldırana kadar bozuk halleriyle eğitime devam etmişlerdir.

1.4. Düşünürlerin Çocuk Eğitimi Konusundaki Görüşleri

1.4.1. Türk-İslam Düşünürleri

1.4.1.1. Farabi (870-950)

Birçok alanda çok çeşitli eserler vermiş olan Farabi'ye Aristo'dan sonra ikinci öğretmen anlamında “muallim-i sani” denilmektedir..

Farabi'ye göre eğitimin amacı mutluluğu bulmak ve bireyi topluma yararlı hale getirmektir. Üç tür eğitimciden bahseder: Aile reisi, aile fertlerinin; öğretmen, çocuk ve gençlerin; hükümdar, milletin eğitimcisidir.

Eğitim ve öğretimi ayırır. Farabi'ye göre öğretim milletler ve şehirlerde nazari (kurumsal) erdemleri var etme demektir. Eğitim ise, milletlerde ahlaki erdemleri ve iş sanatlarını var etme yöntemidir. Öğretim konuşmayla başlar. Eğitim, milletlerin kendilerini bu işleri yapma azmini uyarmakta ameli (uygulamalı) durumlardan doğan işleri yapmakta alışkanlık yoluyla başlar: Onlardan doğan huylar ve işler ruhlara hakim olmalıdır ve onlara aşıkmiş gibi yapılmalıdır. Azim, sözle veya işle ortaya konabilir.

Öğretimde yöntem konusunda, kolaydan zora gidilmesini (tümevarım) istemiştir. Bir şey öğretilmeden ötekine geçilmemeli, sorunlar tek tek incelenmelidir. Öğretmen, öğrencilerden “Sokrat gibi” tartışmayı (sorular sorarak cevapları öğrenciye buldurma yolu) bilmelidir. Öğretimde mantık ve felsefeye yer verilmelidir.

Öğrencinin öğrenme isteğinin sürdürülmesine çalışılmalıdır. Çocuklar, karar verme yeteneği güçlü ve sorumluluk duygusuna sahip olarak yetiştirilmelidir. Disiplin ne sert ne yumuşak olmalı, ılımlı bir yol izlenmelidir. Çocuk, sözle ikna edilemezse zora başvurulabilir.

1.4.1.2. İbn-i Sina (980-1037)

İbn-i Sina'nın eğitim üzerinde ortaya koyduğu görüşler devrinin çok ilerisinde ve modern eğitim anlayışına uygun bir nitelik gösterir. Ona Farabi'den sonra üçüncü öğretmen yani muallim-i salis de denir.

İbn-i Sina'ya göre 2-6 yaş döneminde çocuğun oyun ihtiyacı çoğalır. Bu dönemde çocuğun istekleri dikkate alınmalı, arzuları yerine getirilmelidir. Çocukluk yaşlarında oyun zaruridir, ancak 14 yaşından sonra azaltılması gerekir.

yetiştirmede uzman olmalıdır. Dış görünüşüyle temiz ve tertipli olmalı, davranışlarında görgü ve saygı uyandıran bir yapıda bulunmalıdır. İbn-i Sina çocuktaki b y ke ve psikolojik gelişmenin    devre içinde olduğunu belirtir.

- - 0-2 yaş dönemi, bebeklik
- - 2-6 yaş dönemi, çocukluk
- - 6 ve ileriki yaş dönemi, ergenlik

İbn-i Sina'ya göre 2-6 yaş döneminde çocuğun oyun ihtiya ı çoğalır. Bu dönemde çocuğun istekleri dikkate alınmalı, arzuları yerine getirilmelidir. Çocukluk yaşlarında oyun zaruridir, ancak 14 yaşından sonra azaltılması gerekir.

 ocuk 6 yaşında okula gönderilmelidir. Okulda  ocuğa; okuma-yazma, din bilgisi, belagat, gramer, şiir, hitabet gibi edebiyat dersleri, ahlak ve bir meslek öğretilmelidir. Okulda beden eğitimi ve musiki dersleri de olmalıdır.

İnsan eğitilirken    esas hep dikkate alınmalıdır: disiplinli olunmalı, hoş tutmalı ve ilgi alanı oluşturup eğitilen meşgul edilmelidir.

İbn-i Sina eğitimde kullanılacak metotlar arasında nasihat etme, nezaket ve övme, sabır, mükafat ve cezayı içine alan güdü (teşvik) metotlarını saymaktadır (B yakkarag z, 1998, s. 45-46).

İbn-i Sina eğitim faaliyetlerinde başarılı olma hususunda her insanın aynı olamayacağı kanaatindedir. İnsanlar arasında yapı karakter, akıl, düşünce gibi mekanizmalar farklı farklıdır. (Dodurgalı, 1995,s. 22).

Meslek tercihleri yapılırken de sadece eğitimcinin tercihleri değil, aynı zamanda çocuğun ilgi, istidat ve kabiliyetleri de dikkate alınmalıdır. Bunun için de çocuğun huy ve kabiliyetleri denenmeli, zeka derecesi hakkında bilgi sahibi olunmalıdır. Çocuğun o mesleğe yatkınlığı da görülerek kesin karar verilmelidir. (Dodurgalı, 1995, s. 26).

İbn-i Sina'ya göre altı tür  ğretim vardır. Bunlar zihni  ğretim ( ğretmen, genel bir konuyu örnekler vererek açık bir şekilde anlatır), sınavi  ğretim ( ğretmen, araç-gereç kullanmasını gösterir), telkini  ğretim ( ğretmen, tekrar ettirerek, şiir veya başka bir ezberlenecek bilgiyi öğretir), tedibi  ğretim ( ğretmenin öğüt ve nasihat yoluyla gerçekleştirdiği öğretimdir), y taklidi  ğretim ( ğretmenin söylediklerini aynen

ve hemen benimsemesidir, bunun için öğretmenin güvenilir olması gerekir), tenbihi öğretim (öğretmenin öğrenciye çevresinde karşılaştığı olayları, bunların nedenlerini ve etkilerini öğretmesidir). (Akyüz, 1999, s. 25).

Doğan çocuğa babası iyi bir ad koymalı, çocuk süttan kesilir kesilmez (kötü huylar edinmeden) eğitime başlanmalıdır.

Bütün dikkatin, çocuğun ahlakını korumaya sarf edilmesi gerekir. Bu da çocukta aşırı sinir, şiddetli korku, üzüntü ve uykusuzluk izi bırakacak davranışlardan sakınmakla olur. Bunun yolu her vakit, çocuğun istediği ve arzu ettiği şeyi göz önünde bulundurup onu yapmasını sağlamak; hoşlanmadığı şeylerden9 de onu uzak tutmakla mümkündür. Bütün bunlar çocuğun her emrine boyun eğmek için değil, onun hayatını kolaylaştırmak için yapılır. Böyle davranmanın iki faydası vardır; birisi ruhu, diğeri bedeni için. Zira güzel ahlak, sağlam mizaca paralel olarak, çocukluk döneminden itibaren gelişmeye başlar. Güzel ahlakla sağlam bünye, kötü ahlakla da bozuk karakter arasında sıkı bir bağlantı vardır. Güzel ahlak ruh ve bedenin sağlığını birlikte korur.

Çocuk altı yaşına gelince artık ir muallime teslim edilmesi gerekir. Bu derecede de, aynı şekilde kademeli bir metot uygulamalı ve kitabın içindeki bilgileri, bir oturmada bellenmesine engel olunmalıdır. Bu yaşlarda, çocuğun dinlenme saatinden biraz kısır, yorucu işlere ilave edilmelidir (Çelebi, 1976, s. 297).

1.4.1.3. Kaşgarlı Mahmut

Kaşgarlı Mahmut, eğitimin planlı ve programlı yani organize tarafıyla hiç ilgilenmemiştir. Öğretim, okul, program, sınıf ve öğretmenden tek kelimeyle söz etmiyor. Ancak sürekli olarak gerek kendi insanını gerekse Araplara bilgiler veriyor-, öğütlerde bulunuyor ve onların davranışlarını etkilemek istiyor (Akyüz, 2001, s. 77).

Eğitimin amacını, muhtevasını ve yönetimini açık bir şekilde belirtiyor. Bunları gerçekleştirmek için amaç belirtiyor, buna uygun bilgi muhtevası tespit ediyor ve bu muhtevayı amaca taşıyacak yöntemi tanımlıyor ve gerisine karışmıyor (Akyüz, 2001, s. 78).

Kaşgarlı'nın eğitim anlayışı üç çeşit amaç taşımaktadır.

a. Milli amaçlar

b. Bilgi edinmeyi sağlamayı öngören amaçlar

c. Karakter formasyonunun sağlamayı gerekli gören amaçlar.

Kağsarlı-, Araplara Türkçe öğretmeyi amaç edinerek dil eğitime ağırlık vermiştir. Yahya Akyüz'e göre: "O, dil öğretirken Türk kültürünü de tanıtmaya amacı gütmüş, bu konuya özel bir önem vermiştir." (Akyüz, 2001, s. 81).

Kağsarlı Mahmut'un Türkçe'yi öğretim yöntemi:

a. Medreselerde yapıldığı gibi önce ve hemen her zaman sadece kural verme değil, ilkin çok sayıda örnekten hareket edip kurala ulaşma yolunu izlemiştir.

b. Dil öğrenmede örneklerin, metinlerin önemini çok iyi görmüş, örneklerini günlük hayattan, atasözlerinden, şairlerden derlemiştir.

c.. Dil öğretirken, Türk kültürünü de tanıtmaya amacı gütmüş , bu konuya özel bir önem vermiştir.

d. Dil öğretiminde tekrarın önemini kavramış, önceden geçen bir kuralı gerektiğinde hatırlatmaktan çekinmemiştir.

e. iki yıl içerisinde eserini üç kez yazıp beğenmemiş, dördüncü kez yazmıştır. Böylece o, eser yazma yöntemi konusunda da bize yol göstermektedir (Akyüz, 1999, s. 35).

1.4.1.4.Yusuf Has Hacib

Kutadgu Bilig'in çeşitli yerlerinde çocuk eğitime ilişkin görüşler ileri sürülmüştür. Örneğin Aytoldı Ögdülmiş e şöyle der:

Baba, oğlunun yetişmesi için emek verirse

Oğlu o terbiye altında iyi yetişebilir.

Baba çocuğunu sıkı bir terbiye altında yetiştirirse

Annesi, babası bundan mutluluk duyar.

Eğer onu sıkı terbiye ile yetiştirecek biri bulunmazsa,

O çocuk heder olur, artık ondan ümidi kes.

Kimin çocukları naz içinde yetiştirilir
Ona ağlamak düşer, keder onun alınyazısıdır.

Baba çocuğunu küçüklüğünde başı boş bırakırsa
Kabahat ve suç çocukta değil, babadadır.l

Çocukların tavrı kötü ise, bunu baba yapmıştır.
Çocuğu iyi olmaktan mahrum eden odur.

Baba çocuğuna sıkı terbiye ile her şeyi öğretirse
Çocuk yetişip büyüünce sevinir.

Çocuklara fazilet ve bilgi öğretmeli
Böylece iyi ve güzel yetişirler.

Kitabın 63. bölümünde ki bazı beyitler ise şöyledir:
Oğlu başı boş dolaşmaya bırakma
Başı boş kalırsa her yana gider, yazık olur.

Kızı çabuk evlendir, uzun müddet evde tutma
Yoksa pişmanlık hasta olmadan seni öldürür.

Ey dost arkadaş, sana kesin bir söz söyleyeyim:
Bu kızlar doğmasa, doğarsa yaşamasa daha iyi olur. (Akyüz, 1999, s. 31).

Yusuf Has Hacib'e göre insan İslam fitratı ile doğar fakat sonradan bozulabilir. Onu düzeltmek için eğitime ihtiyaç vardır, ve eğitim aracılığıyla insanları geliştirmek mümkündür. Yusuf Has Hacib, iki ayrı eğitim tipinden bahseder. Birincisi hükümdarın denetiminde yapılan diğeri ise babanın nezaretinde yapılan eğitimidir.

Yusuf Has Hacib'e göre, insan, akıl, asalet ve bazı üstün yeteneklerin dışındaki değer ve erdemleri, bilgi aracılığıyla sonradan öğrenir (Akyüz, 2001, s. 108).

Yusuf Has Hacib'in eğitimin muhtevası şu başlıklarda toplanmıştır.

- a. Bilgi “anlayışı” geliştirici mahiyette olmalıdır.
- b. Eğitimde dil ve bilginin arasındaki ilişkiye dedikkat etmek gerekir.
- c. Bilgi uygulanır cinsten olmalıdır.
- d. Bilgi yenilenebilir olmalıdır.
- e. Bilgiler yazıya geçirilmelidir.

1.4.1.5. Ahmet Yesevi

Ahmed Yesevi'nin insan anlayışının temelinde, İslam düşüncesinden gelen unsurlar olarak hoşgörü, tevazu ve takva gibi davranışlar yanında, üst seviyeli bir kavramlaştırmanın neticesini ifade eden üstün insan imaj ve ideali de bulunmaktadır.

Ahmet Yesevi bu nitelikleri taşıyan insanı, insan-ı kamil, mürşid-i kamil, pir ve fenafillah makamına erişmiş insan kavramlarıyla tanımlamaya çalışıyor.

Ahmet Yesevi'nin öğretici çalışmalarında dini ve milli motif ve değerler, bunlarla ilgili bilgiler, eğitim muhtevasının ana öğeleri olarak yer almışlardır.

Üslup olarak da hoşgörü ve tevazu içerisinde çok yumuşak bir üslubu tercih etmiştir. (Akyüz, 2001, s. 144).

Hikmetlerin fikri yönünü dini tasavvufi unsurlar, şekil yönünü de milli unsurlar teşkil eder.

“Ahmet Yesevi devrinde eski hak edebiyatı mahsullerinin muhteva bakımından olduğu kadar şekil ve ifade bakımından dan büyük bir gelişme göstermiştir. Ahmet Yesevi ile başlayan dini-tasavvufi konuları halk edebiyatı şekilleri içinde sade bir dille ifade edebilmek sanatı şüphesin en mükemmel hale Oğuz Türkçesi'nde Yunus Emre ile ifade edebilmek sanatı şüphesiz en mükemmel hale Oğuz Türkçesinde Yunus Emre ile erişmiştir. Bu sebeple Ahmet Yesevi'ye, Yunus Emre'ye zaman hazırladığı için edebiyatımızda müstesna bir yer vermek mecburiyetindeyiz” (Eraslan, 2000)

Burada şunu da ifade etmek gerekir. Ahmet Yesevi 'nin “hikmet” veya “ilahi” adı verilen halk edebiyatı mahsulleri, bir taraftan dini-tasavvufi unsurları, diğertaraftan da Türk hal edebiyatı milli unsurları bünyesinde birleştirmiş, Yesevi dervişleriyle orta Asya Türk dünyasına, Horasan erleri vasıtasıyla da Anadolu'ya ulaştırılarak gelenekleşmiştir (Köprülü, 1986).

Anadolu Türk kültürü üzerinde Horasan asıllı şeyhlerin, alimlerin, şairlerin veya bunların irşadı ile kendilerini bulmuş irfan ehlinin tesir ve nüfuzu Selçukluların son hakimiyet yıllarına yaklaştıkça daha açık görülür (Karahana, 1980, s. 5).

1.4.1.6. Gazali

Gazali önemli bir eserini de çocuk eğitimine ayırmıştır. “Eyyühe-l Veled” “Ey Oğul” adlı bu eserde ileri sürdüğü kurallar Kur’an hadisler ve Gazali’nin araştırmalarında vardığı sonuçlardan oluşmaktadır.

Gazali’ye göre bebek, anne ve babasına emanet edilmiştir. Kalbi, pırlanta gibi temiz, saf ve bomboştur. Gördüğü ve duyduğu her şeyi almaya kabiliyetli, yöneltilen her şeyi yapmaya meyyaldir. Eğer iyiliğe alıştırılır ve öğretilirse, iyi yetişir ve dünyada da ahirette de mesud olur. Şayet kötülüğe alıştırılır ve başıboş bırakılırsa eşkıya olup helak olur gider. Onu kütülüklerden korumak, kötü arkadaş edinmesine engel olmak, lükse alıştırılmamak velisinin görevidir.

Çocuğu kucağında emzirecek, onu besleyip büyütecek kimseyi seçerken salih, dindar, haram lokma yemeyen, kir kadın bulunmalıdır. Veli, çocuğun mektep hayatı ile alakalanmalıdır. Çocuk Kuran’ını öğrenmeli, iyi insanların sözlerini ve meziyetli şahısların hayat hikayelerini bellemelidir. Böylece gönlündü faziletli insanlara karşı sevgisi kökleşir.

Çocuk iyi bir hareket ve güzel bir davranışta bulunduğu anda hemen taltif edilmeli ve o sevindirecek bir şeyle mükafatlandırılmalıdır. Çocuk hatalı bir davranışta bulunursa bazı hallerde veli buna göz yummalı ve çocuğun ar perdesini yırtmamalıdır. Ayrıca, yerli yersiz onu azarlamamalıdır. Zira böyle azarları işitmek çocuğun gururunu kırar.

Baba ancak nadiren çocuğu cezalandırmalı, anne ise onu babası ile korkutup fenalıklardan yüz çevirmelidir. Çocuk arkadaşlarına karşı babasının serveti ile ya da kendisinin malik olduğu giyecekler ve okul malzemeleri ile övünmekten men edilmeli, bunun yerine alçak gönüllü olmaya düşüp kalktığı herkese ikram etmeye ve onlarla konuşurken nezaketli davranmaya alıştırılmalıdır.

Oturduğu yere tükürmemeye, başkasının yanında iken esnememeye, beraberindekilere arkasını dönmemeye, ayak ayak üstüne atmamaya, elini çenesinin

altına koymamaya, başını koluna dayamamaya alıştırılmalıdır. Doğru olsun, yalan olsun, bir zaruret olmadan, yemin etmesine engel olunmalıdır. Kendisinden üstünlerine ayağa kalkmak ve ona yer vermek nezaketi öğretilmelidir. Çocuk, öğretmeni dövdüğü zaman fazla bağırıp çağırmamalı ve isyan etmemelidir.

Çocuğa mektepten döndükten sonra, oyuna kendini kaptırıp, yorulmayacak, şekilde mektep yorgunluğunu üzerinden atacak kadarıyla güzelce oynamasına izin verilmelidir. Zira çocuğu oyundan men etmek ve bilgi yükü ile bunaltmak: onun kalbini öldürür, zekasını köreltir ve hayattan nasibini almamış bir insan yapar. (Çelebi, 1976, s. 296)

1.4.1.7. Mevlana (1207 - 1273)

Mevlana, eğitimde kalıtımın önemli olduğunu söyler. Eğer yetenek yoksak eğitim amacına ulaşamaz. Ancak kalıtımla gelen yeteneklerin ve yetkinliklerin ortaya çıkması için belli bir çevre içinde gelişim gereklidir. Eğitimden fayda sağlamak için her safha ayrı ayrı planlanmalıdır. İlk bilgileri insana çevre verir ama bu bilgilerden henüz insan faydalanamaz. İnsan bilgisinin ve ruhunun hürriyete kavuşması için, insanın zihninde işlenmesi gereklidir. Bunun için taklit bilgisi içleştirilip iyice benimsenmelidir.

Eğitim çocukluk ve gençlik dönemlerinde yapılır. Onun için çocuğun özellikleri iyi bilinerek göz önünde tutulmalıdır. Çocukluk döneminde oyunun önemi çoktur (Büyükkaragöz, 1998, s. 49).

Mevlana'nın bu görüşlerinden şu sonuçlar çıkarılabilir: Kişinin eğitiminde en önemli dönem çocukluk ve gençlik dönemidir. Çocuklara verilecek eğitim, çocukların özelliklerine uygun olmalıdır. Eğer çocuklarda gerekli olan yetenekler yoksa istediğimiz şekilde bir eğitim veremeyiz. Yine eğitim süreleri boyunca çocukları oyundan alıkoymamak gerekir.

1.4.2. Yeni Çağ Avrupa Düşünürleri

Rönesans'la birlikte birçok alanda değişmeler ve gelişmeler baş göstermiş oldu. Yeni yeni dünya görüşleri ortaya çıktı. Bilimde teknikte ilerlemeler baş göstermiş oldu. Bu gelişmeler sosyal ve ekonomik alanlarda da önemli değişmelere sebep oldu. İnsan yaşamında meydana gelen değişmeler eğitim alanında da değişikliklere

gidilmesini zorunlu kılmıştır: Bu dönemin eğitim anlayışını yansıtan bazı düşünürlerin görüşleri şöyledir.

1.4.2.1. Erasmus (1467-1536)

Bir Alman düşünürü olan Erasmus, çocuk eğitimi konusunda dil öğretimi üzerinde durur. Öğretim metodu ile ilgili olarak çocuklara bir anda her şeyi öğretmeye kalkmanın doğru olmadığını, çocukların bireysel yapılarının da göz önünde tutulması gerektiğini ve öğretimin zevkli hale sokulması gerektiğini savunur.

1.4.2.2. Komenski (1592-1670)

Komenski'nin çocuk eğitimi hakkındaki görüşleri şöyledir:

Öğretim sıkıcı ve üzücü olmamalıdır. Tersine temelli ve hoş olmalıdır. Öğretmen çocukların bireysel farklılıklarını göz önünde tutmalı ve öğretimi örnekler ve uygulamalarla zenginleştirmelidir.

Çocuklar belli bir zaman içinde daima belli bir şeyle uğraştırılmalıdır. Derslerde tümevarımdan faydalanılmalı ve somuttan soyuta ilerlemelidir. Dersle hızlı değil yavaş yavaş ilerlemelidir.

1.4.2.3. Locke (1632-1704)

Çocuk eğitimi konusunda toplum ve kültürün insan ahlâkını bozduğuna inanır. Çocukların toplumdan uzaklaştırılarak bir terbiyecinin eğitimine bırakılması gerektiğini savunur.

Çocukları yetiştirmede öğretmenin görevi onlara bol bol görgü kazandırmaktır. Otoriter baskı yolu bu bakımdan yanlıştır. Çocuk ruhunu anlamak ve oyuna özel bir önem vermek gerekir. Bunun için çocuğu gözlemek ve onun yeteneklerine göre eğitimini planlamak gerekir.

1.4.2.4. J.J. Rousseau (1712-1778)

Rousseau'ya göre; yaratanın elinden çıkan her şey iyidir, her şey insanların elinde bozulur. Eğitimin hedefi iyi insan yetiştirmektir. Çocuğun ilgileri, eğitimi, bütün uygulamalarında temel olarak alınır.

1.4.2.5. Peztaozzi (1746-1827)

Öğretimde çocuğun gelişimi dikkate alınmalı; sayı, şekil ve dil öğretimin ilk amacı olmalıdır. Öğretimde somut görüşe önem verir ve öğretim tek ve tabii metodu olarak görür.

1.4.2.6. Fröbel (1782-1852)

Okul öncesi eğitimin kurucusu olarak kabul edilir. Fröbel'e göre eğitimin amacı, insanın özündeki ebedi, değişmez ve bu sebeple kutsal olan şeyi geliştirmektir.

Fröbel çocuk eğitimi ile ilgili olarak eğitimi üç ana kısımda ele alır.

- * Süt çocukluğu devresi (2 yaşına kadar),
- * Çocukluk devresi (2-6 yaşına kadar),
- * Gençlik devresi

Fröbel çocukeğitiminde oyuna büyükönem verir. Çocuğun ruhsal ve zihinsel fonksiyonlarının gelişmesinde önemli rol oynayan özel oyun materyalleri geliştirmiş, annelerin söylemesi için şarkı ve ninniler yayınlamıştır (Büyükkaragöz, 1998, s. 54).

1.5. Cumhuriyet Döneminde Çocuk Eğitimi

Günümüzde çocuk eğitiminin temelini aile oluşturmaktadır. Çocuklar, ilköğretim okuluna başlayana kadar eğitimlerinin büyük bir bölümünü aileden alırlar. İsteğe bağlı olarak bazı aileler çocuklarını ilköğretim okullarına başlamadan önce kreş ve ana sınıflarına göndermektedirler.

Cumhuriyetimizin ilk yıllarında ilköğretim beş yıl iken, günümüzde ilköğretim 1973 yılında yürürlüğe giren Milli Eğitim Temel Kanunu ile beş yıldan sekiz yıla çıkarılmış ve adı da "temel eğitim" olarak değiştirilmiştir. Kanunun çıkmasıyla birlikte uygulama başlayamamış, gerekli altyapı ve hazırlıklar bu kanun 1997 yılında uygulanmaya başlamasına imkan tanımıştır.

İlköğretim genel olarak 6-14 yaşlarındaki çocukların eğitim-öğretim faaliyetlerini kapsar. Artık günümüzde ilköğretim sekiz yıl ve kesintisiz olarak sürdürülmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı, önümüzdeki yıllarda zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılmasını düşünmekte ve bununla ilgili çalışmalarını birkaç yıldır sürdürmektedir.

1.6. Çocukların İlgi Duydukları Eğitici Kitap Çeşitleri

Çocuklara kitap verirken, onların ilgi duydukları konuların da göz önüne alınması gerekir. Şüphesiz, bireysel yetenekleri ve çevrelerinin etkisiyle çocuklar farklı konulara ilgi duyabilirler, bazen de bir konu sürekli olarak ilgilerini çekebilir. Hatta meslek seçimlerini bile etkileyebilir.

Seçilecek konuların özellikle çocukların yaş seviyelerine göre kendi hayatları ile ilgili olması önemlidir. İnsan ve vatan sevgisi doğruluk, yardımlaşma, vb. konular çocuklarda değer yargılarını oluşturacak kavramlar, konu seçiminde dikkate alınmalıdır. Ayrıca farklı yaş ve cinsiyetlerdeki çocukların ilgi duyacağı her konu çocuk yayınlarında işlenmelidir (Oktay, 2000, s. 228).

Aşağıda genel olarak çocukların değişik yaşlarda ilgi duydukları konular ve bunları karşılayacak eser türleri kısaca ele alınmaya çalışılacaktır.

1.6.1. Üç - Altı (3-6 Yaş Dönemi)

İnsan hayatının en önemli yılları olup, bedensel, ruhsal ve zihinsel gelişme çağıdır. Bu dönemde yetenekler gelişir, alışkanlıklar şekillenir. Çocuğun bağımsızlığı giderek artar. Küçük çocuğun dikkat süresi çok kısadır. Mizah anlayışı da çok somuttur. Hayal dünyası yakın çevresiyle sınırlıdır. Yapısı bencildir. Dört yaşına kadar kendi kendine oynar fakat yakınında bir büyüğünün (anne, baba, abla gibi) bulunmasını ister. Sonra arkadaşlık arar.

Bu dönem, masal ve hikaye anlatma dönemidir. bellekleri çok kuvvetli olduğundan, sevdikleri bir masalı tekrar dinlerken bir kelimenin bile değiştirilmesine dayanamazlar. Bu dönemde resimli kitaplarla yapılan olumlu bir tanışma, kitap sevgisinin doğmasına ve kitapların bir eğlence ve bilgi kaynağı olduğunun anlaşılmasına yardımcı olur.

1.6.2. Yedi-Sekiz (7-8) Yaş Dönemi

Çocuğun okula başlamasıyla alışkanlık duygusu gelişir. Aile çevresinin yanında okul çevresi de etkili olmaya başlar. Okuma-yazma öğrenilmiş olmakla birlikte,

dikkat süresi hala kısadır. Hayal gücü geniş ve canlıdır fakat kurduğu hayaller tanıdığı şeylere aittir.

Bu dönemde çocuklar, basit halk masallarından, gerçek veya hayal üstüne kurulmuş doğa kitaplarından kişilik verilmiş makinelerle ait hikayelerden başka ırk ve milletten çocukları konu alan eserlerden ve basit şiirlerden zevk alırlar. Hikaye kitapları çocukta doğruluk, cesaret, hoşgörü, yardımseverlik gibi iyi huyların yerleşmesine yardımcı olduğu gibi çocuğa ebedi bir temel de kazandırır.

1.6.3. Dokuz-On (9-10) Yaş Dönemi

Bu yaşlardaki çocuk birçok şeyi öğrenmiş, yararlı alışkanlıkları kazanmıştır. Sosyal çevresi genişlemiş fakat arkadaşlıklarda kendi cinsini tercih etmeye başladığı görülmüştür. Erkek çocukları spora merak sararken, kız çocukları ev işleri ve giyim konusuna eğilim duyarlar. Bu dönem hayal gücünün en geniş olduğu dönemdir. Gerçekleri bildikleri halde, hayali unsurları da aynı doğallıkla kabul edebilirler. Yani çelişkili bir dünyaları vardır.

Diğer okudukları türler arasında; günlük hayattan alınma gerçekçi hikayeler, başka ülke ve ırkların (Kızılderililer, yamyamlar) gelerek ve göreneklerini anlatan eserler, basit makinelerin çalışmasını açıklayan kitaplar, fabllar, vahşi doğayla ilgili hikayeler ve şiirler vardır.

1.6.4. Onbir-Oniki (11-12) Yaş Dönemi

Bu dönemde kız ve erkek çocuk arasındaki ilgi farklılaşması iyice belirginleşmiştir. Erkek çocuk sporla yakından ilgili olup, macera arzusu da arttığından bol bol macera romanı okur. Kız çocuk ise daha hayalperest ve romantik olmuştur. Her iki grubun da sözcük ve kavram bilgileri oldukça gelişmiştir.

Bu yaştaki çocukların değerli değersiz ayrımı yapmadan ellerine geçirdikleri her şeyi okuduklarını, yani okuma arzusunun dorukta olduğu görülür. bu bakımdan tarih, biyografi, hayvan hikayeleri, masallar, efsaneler, doğa ve fenkonularındaki kitapları okurlar. Fen kitaplarındaki deneyleri yaparlar. Ayrıca gülmek için de okurlar. Çizgi roman da bu dönemde en çok okunan türlerdendir.

1.6.5. Onüç-Ondört (13-149 Yaş Dönemi

Çocukluktan yetişkinliğe geçiş devri olan bu dönemde çocuk ya içine kapanmakta ya da isyankar bir tutum sergilemektedir. Bu yaşlarda çocuklar, örnek alacakları kahraman ararlar. Bu bakımdan en yararlı eser türü biyografilerdir. Erkek çocukları, sporun yanında fen kitaplarına (taşınların, iletişim araçlarının, bilgisayarların nasıl yapılıp, nasıl çalıştığı...) ilgi duyarlar. Macera romanları, sporla ilgili dergiler okurlar. Kız çocukları ise romantik eserleri, meslek hikayelerini ve dedektif romanlarını severler. Ayrıca, evcil hayvanlarla ilgili realist eserler, tarihi romanlar, ince mizah içeren kitap ve dergilerden zevk alırlar (Tuncer, 2000, s. 199).

Bu dönemler ve ilgi duyulan kitaplara baktığımızda, Masal kitaplarının çocuğun zihninde yer ettiği dönem 11-12 yaş dönemine rastlamaktadır.

2. MASAL

2.1. Çocuk Edebiyatı

Eğitim, çok genel anlamda, insanı kültürel hayata hazırlayan tüm sosyal süreçleri içerir. çocuk hakkında bazı kaynaklarda şu tanımlar kullanılır.

Çocuk: “iki yaşından ergenlik çağına kadar süren büyüme dönemi içinde bulunan insan yavrusu veya henüz ergenlik dönemine erişmemiş kız veya erkektir.” İbrahim E.Başaran ise çocuk hakkında: “bebeklik çağı ile ergenlik arasındaki gelişme döneminde bulunan insan” tanımını kullanır (Oğuzkan, 2000, s. 2).

İlköğretimin ilk üç yılı çocukluk, sonraki iki yılı (4. ve 5. sınıf) ergenlik öncesi, geriye kalan son üç yılı ise ergenliğin ilk yılları olarak gruplandırılmıştır. Birinci çocukluk dönemi 3-5 arası, ikinci çocukluk dönemi 6-12 yaş arasında yer alır. Burada 6-9 yaş arasında yer alan dönem çocukluk dönemi, sonraki 10-11 yıl ergenlik öncesi dönemi olarak adlandırılmıştır (Kılıççı, 2002, s. 20).

Bu da gösteriyor ki yaklaşık 2-14 yaşları arasındaki, çocuk olarak adlandırılan insanları kültürel hayata hazırlayan tüm sosyal süreçlere “çocuk eğitimi” adını vermek herhalde yanlış olmaz. Çocuk eğitiminde hepimize büyük görevler düşmektedir. Çocuk eğitiminde kullanılan kitapların özenle seçilmesi

lazımdır. Çünkü küçük yaşlarda alınan eğitim bireylerin ileriki hayatlarına yön vermektedir.

Sağlıklı ve istenilen davranışlara sahip çocuklar yetiştirmek, onların gelişim özelliklerini ve bu özellikler doğrultusunda ihtiyaçlarının neler olduğunu bilmeye bağlıdır. Çocukların özelliklerini bilmeden yapılan eğitim hem güçtür, hem de tamamen tesadüflere kaldığı için hata yapılmasına ve istemeden de olsa onların zedelenmesine yol açabilmektedir.

“Çocuk edebiyatının konusu ve adresi sürekli gelişmektedir. Çocuk edebiyatının konusu da yalnızca çocuk değildir. Yenilikçi çocuk edebiyatı her yaştan okuru kendine çekme başarısı gösterir. Dirilişçi bir edebiyattır; çoğalarak, tazelenerek yoluna devam eder. İyi çocuk edebiyatı çocukların gelişme ve büyüme çağlarına uygun olmak zorunda. Edebiyat ve resim-çizgi, uyum içinde kitapta yer alır, kitabı bütünlüğe ulaştırır, iyi kitap çocuksu dili yansıtan, kendini okutabilen kitaptır. Kitabı okutan ilginç hikaye değildir yalnızca. Çocuğun hoşuna giden bir anlatımla yazılmış olmayı da gerektirir, iyi çocuk kitabı, okuru kendine çekmeyi başarır” (Şirin, 1998, s. 28).

Çocukluğun büyüğü, çocuk kitabının sadeliğinde aranmalıdır. Kötü çocuk kitabı çocukluğu, nasıl yazacağım ve edebiyatı kavrayamamışların yazdığı kitaplardır. Bu yazarlar sürekli işaret parmaklarını kullanan öğretmenlere benzerler. Çocuk kitaplarının zevk olduğuna inanamamış, ilaç olduğunu sanan (hap kitaplar örneği) çocuğu ve çocuksu olanı keşfedememiş, içindeki çocuğun farkında değildirler. Kötü çocuk kitabı bağırır, güdümlüdür, güleryüzlü yanları yoktur (Şirin, 1998, s. 28).

Çocuksu edebiyata en duyarlı yaklaşımı çocuğa görelilik ilkesi belirler. Çocuğa göre deyince, çocuklar için yapılacak edebiyatın çocuğun büyüme ve gelişme çağlarına, psikolojisine, sözcük ve kavram bilgisine, algılama düzeyine uygun bir duyarlılık biçimi anlaşılmalıdır...Çocuğa göreliğin ölçüsü ise çocuksu düzeyle belirlenir (Şirin, 1997, s. 59).

Yücel ve Demiral çocuk ve eğitim konusunda, Türk eğitim sisteminde eksik olan can alıcı noktanın gelişime pirim verilmemesi olduğunu belirterek, Türk

öğrencisinin genelde tartışan, fikrini serbestçe söyleyebilen, bir konuyu savunabilen, bir şey bulup ortaya koyabilen bir öğrenci olmadığını belirtir. Bunun da öğrencinin kendisinden değil, aile ve okul eğitiminin genel niteliğinden kaynaklandığını belirterek bunların sebeplerinden birinin de okullarda yeni buluşları teşvik edecek ders araç-gereçlerinin bulunmaması olduğunu söyler (Yücel ve Demiral, 1989, s. 73).

Çocuksu edebiyat öncelikle çocuğa göre olmalı ve çocukların dünyasını yansıtmalıdır. Çocuğa göreliği çocuksu tema, tip, dil ve anlatım, bütünlüğe ulaştırır. Çocuksu edebiyatın tematiği kahramanları çocuk olursa çocuk edebiyatı olur, yaklaşımı doğru değildir, çocuksu edebiyat ve sanatın tiplerinden hiç biri çocuk olmayabilir (Şirin, 1998, s.28).

O halde masalların çoğunda, kahramanlar çocuk olmadığı halde bu masalların çocuğa göre olduğunu çok rahatlıkla söyleyebiliriz.

2.2. Masalın Tanımları

Masal üzerine çok şey söylenmiş ve yazılmıştır. Biz masal konusunda yoğun ve değerli çalışmalar yaparak bu konuda belli bir yer etmiş olan kişilerin masal tanımını vermeyi uygun gördük. Şimdi bu tanımları görelim:

Seyit Emiroğlu'nun dediği gibi, “masal konusunda ilk bilimsel çalışmayı başlatan” Türkiye’de halk masalları üzerine doktorasını tamamlayan ilk araştırmacı olan. ve bu alandaki yoğun çalışmalarıyla yurt içinde olduğu kadar yurt dışında da adından sıkça söz ettiren Saim Sakaoğlu masalı şöyle tanımlamaktadır:

“Kahramanlarından bazıları hayvanlar ve tabiatüstü varlıklar olan. olayları masal ülkesinde cereyan eden. hayal mahsulü olduğu halde dinleyicileri inandırabilen bir sözlü anlatım türüdür” (Sakaoğlu, 1999. s.2).

Pertev Naili Boratav masalı, “nesirle söylenmiş, dinlik ve büyüklük inanışlarından ve törelerden bağımsız, tamamıyla hayal ürünü, gerçeğe ilgisiz ve anlattıklarına inandırmak iddiası olmayan kısa bir anlatı” olarak tanımlamaktadır (Boratav, 1969, s.80).

Prof. Dr. Umay Güney, masal için şunları söylüyor: “okur yazar olmayan halkın romanı ve hikâyesidir (Güney. 1975. s.2).

Doç. Dr. Ali Berat Alptekin ise masalı, “nesirle söylenmiş ve dinleyicileri inandırmak gibi iddiası olmayan, tamamı hayal mahsulü olan mensur bir tür” diye tanımlanmaktadır (Alptekin, 1982, s,VII).

Naki Tezel Türk Masalları adlı masal kitabında masalı şöyle tarif ediyor: Masal, “olaylarının geçtiği yer ve zamanı belli olmayan peri dev, cini ejderha, Arap bacı, vb. kahramanları, belirli kişileri temsil etmeyen hikaye” (Tezel, 1997, s.10).

Masal, “halk arasında yüz yıllardan beri anlatılmakta olan ve içinde olağanüstü kişilerin, olağanüstü olayların bulunduğu, bir varmış bir yokmuş gibi klişe bir anlatımla başlayan, belli bir uzunluğu olan, sonunda yedi, içti, muradına erdiler yahut onlar erdiler muratlarına biz çıkalım kerevetine, gökten.üç elma düştü, biri anlatana, biri dinleyene, biri de bana gibi sözlerle sona eren, zaman ve mekan kavramlarıyla kayıtlı olmavan bir sözlü anlatım türüdür” (Seyidoğlu. 1985, s. 149).

Ünlü bir masal yazarı olan Eflatun Cem Güney de masal hakkında, “Masal dünyası renkli, sihirli bir dünya, bir fındık kabuğuna sığar, yedi dünyaya sığmaz! Şu harita üstünde bir yeri yok. Yedi kat yerin dibinde mi desem, yedi kat gökyüzünde mi? Yedi derya arasında mı desem, Kaf dağının arkasında mı? Bilmiyorum; halkın hayal hanesinde olsa gerek...” (Güney, 1948. s.5). İfadesini kullanır. Bu sözleriyle Güney, masalın bir çok özelliklerini de belirtmiştir.

Prof. Mustafa Sekip Tunç masalı: “Mythe denilen ilk kültürün en gelişmiş örnekleri olan eserlerin çocuk çağındaki yaratmalarıdır” (Tunç, Yücel Dergisi, c. 13. sayı:73). diye tanımlıyor ve şöyle devam ediyor: “Akılcı ve mantıkçı düşünme disiplinine erişmeden önce insanlar, duygu ve hayal disiplini içinde uzun devirler geçirmiştir. Masal ve Mythe işte bu devirlerin bize kalan artıklarıdır. Bu bakımdan benzetmek doğru olursa bunlar, insanlığın çocukluk devrinin armağanıdır”

Bir takım sözlüklerde de masalın tanımı yapılmıştır. Konumuzla ilgili olarak bu sözlüklerdeki tanımlardan bazıları şöyledir:

Masal “İnsanoğlunun evren, dünya, hayat, tabiat, toplum ve kendisiyle ilgili tarihi oluşum, fikir istek ve izlenimlerinin az veya çok değişikliğe uğrayarak, ağızdan

ağıza geçme yoluyla çağımıza ulaşan ananevi hikaye etme örnekleri.” (Acıpayamlı, 1978).

Masal. Temel Türkçe Sözlük’te; “çocuklara anlatılan, çoğu insanlarla ilgili, olağan ve olağan dışı hadiselerle dayanan, öğüt verici hikaye” olarak tanımlanmaktadır (Temel Türkçe Sözlük. 1986. s.830).

Ferit Devellioğlu, masalı, “Terbiye ve ahlâka faydalı, yararlı olan hikâye” olarak tanımlamıştır (Devellioğlu. 1962, s.747).

Türk Dil Kurumu sözlüğünde Mehmet Ali Ağatay da masalı şöyle ifade etmiştir: “Çocuklara anlatılan ve çoğu olağanüstü olaylarla süslenmiş bulunan ilgi çekici hikâye” (Ağatay, 1966, s.503).

Ağatay’ın bu tanımında masalın, sadece çocuklara anlatılan hikâye olarak ele alınmasına katılmıyoruz. Masal çocukları eğlendirdiği kadar en az büyükleri de eğlendirir ve ilgilendirir. Masal konusunda pek çok çalışmaları olan, bu alanda yüksek lisans ve doktora öğrencileri yetiştirmiş ve halen yetiştiren; bu çalışmalarını büyük bir hızla devam ettiren S. Sakaoğlu hocamız da Ağatay’ın bu tanımını yeterli bulmuyor ve Ağatay’ın tanımına şöyle bir eleştiri getiriyor: “Oysa masal sadece çocukların eğlenmesi ve onların eğitilmesi amacıyla ortaya konulan bir halk edebiyatı ürünü değildir. Masal dünyasının kapısını aralayanlar bilirler; öyle masallarımız vardır ki iç içeliğinden dolayı çocukların onları anlamaları pek de kolay olmayacaktır. Belki, belirli masalların, özellikle hayvan masallarının dinleyicilerini çocuklar olarak kabul edebiliriz, aksi takdirde çocukları içinden çıkılmaz olaylarla karşı karşıya bırakabiliriz. Bir “Helvacı Güzeli’ni. bir Hayat Otu’nu veya bir

Ziya Gökalp. Türk masalları üzerine yurdumuzda yapılan çalışmalardan ilk söz eden kişidir. Altın Işık adını verdiği eserinde, daha önce neşrettiği masalların bir kısmını toplar (Gökalp. 1983).

Naki Tezel. daha önce dergilerde yayımladığı masalları. Keloğlan Masalları adı altında kitap haline getirir (Tezel. 1936).

Mehmet Tuğrul, önce Malatya’dan derlediği masalları. Malatya’dan Derlenmiş Masallar adı adıyla yayımlar (Tuğrul, 1946). daha sonra doktora çalışmasında 105 masal metnini inceler ve bir tasnif denemesi yapar (Tuğrul. 1969).

Saim Sakaoğlu, Gümüşhane Masalları adlı doktora çalışmasında, Gümüşhane'den derlediği masalları inceler. Burada 70 masal metninin mukayesesi ile tahlil ve tasnifi de yapılmıştır. Eser giriş kısmı dışında dört bölümden oluşmaktadır. Bu çalışma masal alanında yapılan ilk bilimsel çalışmadır. Bu çalışmada masalla ilgili yerli ve yabancı kitaplar da tanıtılmıştır (Sakaoğlu. 1973). Daha sonra bu çalışma genişletilerek ve birtakım eklemeler yapılarak Masal Araştırmaları adı altında yayımlanmıştır. Bu eserde ülkemizin ve çeşitli ülkelerin masal kitapları ve masal üzerine yapılan çalışmalardan da söz edilmektedir (Sakaoğlu. 1999).

Bilge Seyidoğlu. Erzurum Halk Masalları Üzerinde Araştırmalar adlı doktora tezinde 72 masalı ele almıştır. Bu çalışma masal alanında yapılan ikinci doktora çalışmasıdır. Bu çalışma üç bölümden oluşmaktadır.Çalışmada, birinci bölüm, Türk masalları üzerine yapılan çalışmaları, ikinci bölümde Erzurum masalları hakkında genel bilgiler ile Erzurum me allarının özetleri ve Erzurum masallarının tipleri, üçüncü bölümde ise, masal motiflerinin tespitini içermektedir (Seyidoğlu. 1975).

Umay Günay, Elazığ Masalları adlı doktora çalışması ile bu alandaki üçüncü çalışmayı yapmıştır. Günay, bu eserde Elazığ ilinde derlemiş olduğu 70 masalı inceler (Günay, 1975).

Ali Berat Alptekin, Taşeli Platosu Masallarında Motif ve Tip

Araştırması adlı doktora tezinde, bölgeden derlemiş olduğu 70 masal metnini incelemiştir. İki cilt halinde olan bu çalışmanın 1. Cildi inceleme, 11.Cildi ise, metinler ve sözlük kısımlarından oluşmaktadır. Çalışma giriş dışında altı bölümden oluşmaktadır. Giriş kısmında, masal derlenen bölge hakkında bilgi verilmiş ve derlediği masallar ile bu bölgede daha önce yayımlanmış olan masalların mukayesesi yapılmıştır.

Eserin birinci bölümünde “masalların yapısı”, ikinci bölümünde “masalların derleme şekli”, üçüncü bölümünde masalların tip yapısı, dördüncü bölümünde masalların tasnifi ve özeti ele alınmıştır. Beşinci bölümünde masal motiflerinin tespiti ve motif araştırması yapılmış, altıncı bölümünde ise bölgeden derlenen 70 masal metinleri ve sözlük verilmiştir (Alptekin, 1982).

Esmâ Şimşek. Yukarı Çukurova Masallarında Motif ve Tip Araştırması

adlı doktora çalışmasında bölgeden derlediği 70 masalı incelemiştir. Çalışma giriş dışında altı bölümden oluşmaktadır. Giriş kısmında masalın diğer türlerle olan

münasebeti ve masalların özellikleri incelenmiş, birinci bölümde masallar üzerine yapılan çalışmalar -özellikle 1982 yılından sonra yapılan çalışmalar ayrıntılı olarak - tanıtılmıştır. İkinci bölümde çalışma yapılan bölge masallarını derleme şekli anlatılmış, üçüncü bölümde bölgede derlenen masalların tip/konu tasnifi ve motif sırası incelenmiş, dördüncü bölümde derlenen 70 masalın motifleri çıkarılmış ve motif sırası ile ilgili çalışmalar verilmiştir. Beşinci bölümde bölgede derlenen 70 masalın formel yapısı verilmiştir. Altıncı bölümde ise. kaynak şahıslar hakkında bilgi, masal metinleri ve sözlük verilmiştir (Şimşek, 1990).

Mehmet Özçelik, Afyonkarahisar Masalları Üzerine Bir Araştırma adlı doktora çalışmasında 70 masalı incelemiştir. Çalışma giriş ve iki bölümden oluşmaktadır (Özçelik, 1992).

Behiye Göksel, Gaziantep Masalları Üzerine Bir inceleme adlı doktora tezinde bölgeden derlenen, yazılı kaynaklardan alınan 70 masalın motif ve tip yapısını incelemiştir (Göksel, 1995).

Yılmaz Özay, Van Masalları Üzerine Bir İnceleme adlı doktora çalışmasında 70 masal üzerinde çalışmış, bu masalların tasnif, tahlil ve motif mukayesesini yapmıştır (Özay, 1995).

Prof. Dr. Saim Sakaoğlu. Kıbrıs Türk Masalları, adlı kitabında 20 masala yer verir (Sakaoğlu. 1983). Sakaoğlu. Sahada Derleme Metotları adlı ders notlarını içeren eserinde, masal metinlerine yer verilmemiş ve masal derleme çalışmaları ile ilgili açıklamalar yapmıştır. Ayrıca ekler kısmında “Masal Derleme Fişi Örneği” verilmiştir (Sakaoğlu,1983).

Ali Berat Alptekin, Doğumunun 50., Yazı Hayatının 30. Yılı Münasebetiyle Hocam Prof. Dr. Saim Sakaoğlu (Hayatı, Yayınları ve Yazılarından Seçmeler) adlı eserde Sakaoğlu'nun masal konusunda yapmış olduğu çalışmalar kronolojik sıralanmıştır.

Seyit Emiroğlu'nun, Meram İlçesi (Konya) Masalları Üzerine Bir İnceleme adlı çalışmasıyla, masal üzerine yapılan doktora çalışmalarına bir yenisi daha eklenmiş oldu. Hocam, bu çalışmasında Saim Sakaoğlu hocamızın başlatmış olduğu geleneği (70 masal) devam ettirmiş ve bu çalışmasında Meram ilçesinde derlemiş

olduğu 70 masalı incelemiştir. Bu çalışma giriş ve sonuç kısımları dışında dört bölümden oluşmaktadır.

Giriş kısmında, masal hakkında bilgi ve masal tarifleri verilmiştir. Ayrıca masal üzerine yapılan çalışmalar ve derlemiş olduğu Konya-Meram Masallarının tip ve tasnifi yapılmıştır. Birinci bölümde; Meram Masallarının derleme şekli ile kaynak şahıslar ve onların özellikleri ele alınmıştır. İkinci bölümde; Masalların motif yapısı ile masalların varyantları ve karşılaştırılmaları verilmiştir. Üçüncü bölümde; Masalların temleri, kahramanları ve çevre ile ortak unsurlar üzerinde durulmuştur. Dördüncü bölümde ise, Meram ilçesi köylerinde derlemiş olduğu masalların metinlerini vermiş ve kaynakların listesi eklenmiştir. Sonuç kısmında ise, yapılan çalışma hakkında genel bir değerlendirme yapılarak bu konudaki düşünceler ifade edilmiştir (Emiroğlu, 1996).

Metin Ergun, Türkmen ve Anadolu Halk Masallarının Yapı ve Motif Açısından Mukayesesi Üzerine Bir Araştırma adlı yüksek lisans çalışmasında, 70 Türkmen masalının motiflerini tesbit ederek benzerlerini araştırmıştır (Ergun, 1988).

Nuri Taner, Masal Araştırmaları I adlı kitabında, masallar ve masal anlatıcıları, masalların kaynakları hakkında ve masal araştırmacılarının arayışları konusunda açıklayıcı bilgiler verilmiştir (Taner, 1988).

A. Ferhan Oğuzkan. Yerli ve Yabancı Yazarlardan Örneklerle Çocuk Edebiyatı adlı eserini 1977 yılında yayımlamıştır. Bu eserde; masal hakkında genel bilgiler verilmekte ve daha sonra 20 civarında masal metni yer almaktadır. Bu metinler arasında Köroğlu ile Deli Dumrul hikâyelerinden örneklerde bulunmaktadır (Oğuzkan, 1977).

Enver Naci Gökşen. Örnekleriyle Çocuk Edebiyatımız adlı kitabında masalla ilgili bölümde masal hakkında önemli bilgiler vermiş, daha çeşitli araştırmacıların ve masal yazarlarına ait 10 adet masal metnine yer vermiştir (Gökşen, 1985).

Şükrü Elçin, Halk Edebiyatına Giriş adlı eserinde ilgili bölümünde masalla hakkında bilgiler vermiş, “Örnek Metinler” kısmında 12. “Sanat Çalışmaları” kısmında da 2 masal metnine yer vermiştir. Bu metinlerden bir kısmı yazarın kendi derlemeleri, bir kısmı da masal üzerine çalışmalar yapan derleyicilerin masallarıdır (Elçin, 1981).

Selçuk Kantarcıoğlu. Eğitimde Masalın Yeri adlı inceleme kitabında tesbit etmiş olduğu bazı kriterlerle, masalın çocuk eğitimindeki yeri ele alınmış, gerekli değerlendirmeler yapılarak masalların ve çocuk kitaplarının özellikleri verilmiştir.

ayrıca çocuklara masal okuma ve anlatma teknikleri üzerinde de açıklamalar yapılmıştır (Kantarcıoğlu, 1991).

Serdar Derman, Anadil (Türkçe) Öğretiminde Masal Metinlerinin Kullanılması adlı yüksek lisans tezini hazırlamıştır. Bu çalışma üç bölümden ibarettir. Birinci bölümde dil ve anadil öğretimi hakkında açıklamalar yapılarak Türkçe öğretimi açısından Türkçe programının değerlendirilmesi yapılmıştır. İkinci bölümde çocuk edebiyatı konusunda bilgiler verilmiş ve çocuk kitaplarında bulunması gereken özellikler üzerinde durulmuştur. Üçüncü bölümde ise masal hakkında genel bilgiler verilmiş ve masalın çocuk eğitimindeki yeri üzerinde açıklamalar yapılmıştır (Derman, 2002).

BÖLÜM 2

1. MUŞ

1.1. Coğrafi Bakımdan Muş

Ülkemizin doğusunda yer alan Muş İli, tümüyle Doğu Anadolu Bölgesi'nin sınırları içinde kalır. 8.196 km²'lik yüzölçümüyle Muş İli, illerimiz arasında büyüklük bakımından 38. sıradadır. Bingöl, Erzurum, Ağrı, Bitlis, Batman ve Diyarbakır'a komşudur (İİBTA, 1990, s. 731).

1.1.1 Yüzey Şekilleri

Çok engebeli olan ilin orta kesimlerini Murat Suyu çevresinde gelişen tektonik kökenli Muş Ovası kaplar. Bu ova, kuzeyden ve güneyden yüksek dağlarla çevrilmiştir. İlin kuzeybatısında, Bingöl-Erzurum-Muş il sınırları üstünde yükselen Bingöl Dağı'nın yüksekliği 3.000 m'yi aşar. İlin güneyini Güneydoğu Toroslar yayının parçaları kuşatır. Muş Ovası, doğuda Van Gölü çukurundan, Nemrut Dağı'yal ayrılır (İİBTA, 1990, s. 731).

Dağları : Güneydoğu Toroslar, Bingöl Dağları, Çavuş Dağı, Şerafettin Dağları, Bilican Dağı ve Süphan Dağı'dır (M.İ.Y., 1967, s. 31).

Ovaları : Muş Ovası, Malazgirt Ovası.

Gölleri : İlin en önemli gölleri Bulanık İlçesi sınırları içindeki Haçlı gölü (16. km²) ile ilin kuzey sınırı yakınındaki Akdoğan Gölüdür (11 km²) (İİBTA., 1990, s.732).

Akarsular : Muş ili'nin sularını, Fırat'ın iki büyük kolundan biri olan Murat Suyu toplar: Murat Suyu'na karışan başlıca kollar, Hınıs Suyu, Varto Suyu ve Nemrut Dağı'nın batı yamaçları önünden doğan Karasu'dur (İİBTA., 1990, s. 732).

1.1.2. İklim ve Bitki Örtüsü

Muş ilinde şiddetli bir kara iklimi hüküm sürer. Kışlar uzun sürer, yazlar çukur alanlarda gündüzleri sıcak olur. İl merkezindeki meteoroloji istasyonunun ölçümlerine göre -6.2 °C, en sıcak ay ortalaması 24.8 °C'dır. Ancak son yıllarda bu ortalamalar -10 °C ile 28 °C civarına denk gelmektedir. Yıllık ortalama yağış tutarı Muş'ta 887 mm.,

Varto'da 888 mm., Malazgirt'te 406 mm'dir. Muş'ta yılda ortalama 35 gün kar yağar ve yılda ortalama 101 gün yerler karlı kalır.

İlin doğal bitki örtüsü bozkır bitkilerinden oluşur: dağ yamaçlarında 2000-2500 m arasında orman kalıntılarına rastlanır (İİBTA., 1990, s. 731).

1.2. Tarihi Bakımdan Muş ve Malazgirt

Muş ili tarihi açıdan çok zengin illerimizden birisidir. Hemen her yeri buram buram tarih kokan Muş'ta akla ilk gelen yerler Malazgirt kalesi ve anıtıdır.

1.2.1. Muş'un Adı

“Muş” adının kaynağıyla ilgili değişik söylentiler vardır. Kimilerine göre, kentin adı Muşkiler'den gelir. Muşkiler M.Ö. II. yüzyılda yöreye yerleşerek bir kent kurmuşlardır.

Bir başka söylentiye göre ise, İbrani boylarından biri; Asur baskısından bir yöreye gelmiş ve yerleştiği topraklara “sulak ve verimli” anlamına gelen “Muşa” adını vermiştir.

Evliya Çelebi de kentin adının Farsça “Muş”tan geldiğini yazmıştır. “Muş” fare demektir. Kentin yakınındaki bir mağarada kedi büyüklüğündeki fareler, insanlara büyük zararlar vermiştir. Bu fareleri, ancak Büyük İskender'in ünlü bilgini Philokos yok edebilmiştir (İİBTA., 1990, s. 732).

1.2.2. Tarihi ve Turistik Yerler

Muş Kalesi : Kentin eski yerleşim yerinde bulunan kale, VI. yüzyıldan kalmadır. Doğal afetler ve savaşlar yüzünden büyük hasar gören kale, bir çok kez onarılmıştır.

Malazgirt Kalesi : Emeviler döneminde ve Bizanslılar zamanında birçok savaşa sahne olan kaleden günümüze yıkık surlarla, birkaç burç kalmıştır.

Katerina Kalesi (Zincirli Kale) : Malazgirt ilçesindeki Katerina Dağı üzerindedir. Bir söylentiye göre Malazgirt ve Katerina kaleleri eski dönemlerde kalın zincirlerden oluşan bir köprüyle birbirine bağlanmışlardı.

Tıkızlı Kalesi : Malazgirt ilçesinin Tıkızlı Köyü'ndedir. Urartular tarafından yaptırılan kale, bir tepe üzerinde, büyük taşlar üst üste yığılarak, harçsız yapılmıştır.

Bostankaya Kalesi : Malazgirt'e 10 km uzaklıktaki kale, Urartular tarafından büyük bir kaya kütlesi oyularak yapılmıştır.

Murat Köprüsü : eski Muş-Varto yolu üzerinde, il merkezine 10 km uzaklıktadır. Selçuklu eseri olan köprünün yapım tarihi bilinmemekle birlikte, üzerinde 1817 tarihli bir onarım yazıtı vardır. 143 m uzunluğunda, 4.77 m genişliğinde ve 16-18 m yüksekliğinde olan köprü on iki gözlüdür.

Arıncak ve Karasu Barajı : Murat ırmağı üzerinde, 1976'da yapılan sulama barajıdır. Balık bakımından zengin olan barajın çevresine konaklama tesisleri yapıldıktan sonra ilin en güzel dinlenme yerlerinden biri haline gelmiştir.

Mongok Bağları : Muş kentinin 4 km doğusundadır. Ağaçlarının güzelliği, sularının soğukluğu ve duruluğuyla güzel bir piknik yeridir.

Kızılziyaret Tepesi : İl merkezinden 10 km uzaklıkta, Kurtik Dağları üzerinde olan Kızılziyaret Tepesi, ilin gözde dinlenme yerlerinden biridir. Ağaçlık olan çevrede halkın ziyaret ettiği bir türbe bulunduğundan buraya Ziyaret Yaylası da denir.

Kale Parkı : Muş Kalesi'nin içinde oluşturulan park, çeşitli eğlence dinlenme tesisleriyle halkın hizmetine sunulmuştur. Muş'un en güzel eğlence ve piknik yerlerinden biridir.

Ulu Camii : İl merkezindedir. Şeyh Muhammed-i Mağribî tarafından 976'da yaptırılmıştır. Camiin 1966'da bir depremde yıkılan minaresi, 1968'de restore edilmiştir. Osmanlı mimarisinin özelliklerini taşıyan camiin, geniş bir avlusu ve bahçesi vardır. Çeşitli tarihlerde onarıldığı için özgün biçimini yitiren cami, dikdörtgen planlıdır ve kesme taştan yapılmıştır.

Hacı Şeref Camii : Aslanlı Han'ın içindedir. 17. yüzyılda yapıldığı sanılan cami sonradan son cemaat yeri eklenmiştir: Renkli taşlarla örülen minaresi 1902'de yapılmıştır: Sade mimarisiyle dikkat çeken camiin bahçe kapısının bitişiğindeki iki aslan heykeli koruma altına alınmıştır.

Alaaddin Bey Camisi : İl Merkezindedir. 18. yüzyılda Muş valisi Alaeddin Bey tarafından yaptırılan külliye dahildir. Cami, medrese ve aşhaneden oluşan

külliyeden günümüze yalnızca cami kalmıştır. Camiin taç kapısının yanlarında kabartma kandil motifleri vardır. Minaresi ve mihrabı da bitkisel motiflerle süslüdür.

Çengelli Kilise (beyaz Kilise) : Merkez ilçeye bağlı bir bucak merkezi olan Yaygın'ın yakınlarındadır. Şerafettin Dağları üzerinde İlk Çağ'da inşa edilmiş bir tapındır. Hristiyanlığın yayılmasından sonra manastıra dönüştürülmüştür. Doğu Anadolu'nun en büyük manastırı olan yapıdan, yılın günlerini simgeleyen 360 oda vardır. Surp Karabet Manastırı olarak da tanınan yapıda, cephesi birbirinden güzel kabartmalarla süslüdür.

Varto Kayalidere Ören Yeri : İl merkezine 40 km, Varto'ya 20 km uzaklıktaki Kayalıkara Köyü'ndedir. eski bir Urartu yerleşmesi olan bölgede, 1965'te İngiliz Arkeoloji Enstitüsü'nce yapılan kazılarda kale, tapınak, şarap mahzeni, mezar ve küçük buluntular ortaya çıkarılmıştır. Urartu kralı Sardur II dönemine (M.Ö. 7. yüzyıl) ait tunç aslan heykeli, düğmeler, ok başları, tunç iğneler, aslan avı tasvirli kemer parçaları ve mezarlardan çıkarılan buluntular Ankara'daki Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde sergilenmektedir: Bölgede M.Ö. 764-735 arasında yapılan kale günümüzde ayaktadır.

Bulanık (Haçlı) Göl : Bulanık'ın güneyindeki göl, adını Haçlı (Gölyanı) Köyü'nden almıştır. Lav seti gölü olan Bulanık Gölü'nün derinliği 7 m'yi aşmaz. Aynalı sazan avlanan gölün çevresinde çeşitli doğal güzellikler vardır.

Gaz (Kaz) Gölü : Bulanık'ın 10 km doğusunda bulunan karstik bir göldür. Bilican Dağları'ndan inen çaylarla ve dipten kaynayan kükürtlü ve demiroksitli sularla beslenen göl, deri ve böbrek hastalıklarına iyi gelir. Gölün kenarları sazlık ve sığ olduğundan ilkbaharla sonbaharda göçmen kuşların akınına uğrar.

Murat Irmağı Kıyıları : İlin en büyük akarsuyu olan Murat ırmağı'nın kıyılarında çeşitli doğal güzellikler vardır.

Malazgirt Anıtı : Türkler'in 26 Ağustos 1071'de Malazgirt'te kazandığı büyük zaferin anısına dikilmiştir.

1.2.3. Gelenek ve Görenekler

Muşluların toplumsal yaşamında dinsel inançlar ve töreler önemli bir yer tutar. Aşiret ve kabile yapısına dayalı geniş aile tipi, varlığını sürdürmektedir. Uzun geçmişi

boyunca çeşitli uygarlıklara sahne olan yörede, değişik inanç ve dinler etkili olmuştur. Günlere, aylara, hayvanlara, kimi doğa olaylarına özel anlamlar ve değerler yüklenmiştir. Önemli işler Cuma günü yapılır, uğursuz olduğuna inanıldığından Cumartesileri iş yapılmaz. Kırlangıç, hüthüt, güvercin, turna gibi kuşlar uğurlu-kutsal, baykuş uğursuz sayılır. Yağmur duasına “çemçecuk” denir. Muş’ta çeşitli dileklerin gerçekleşmesi için adak ve ziyaret yerlerine gidilir. İl merkezindeki yalpuz ağacı bir ziyaretgaha dönüşmüştür. Kısmet açmak için ağaca çaput bağlanarak yemek yenir, tatlı dağıtılır. Varto yakınlarındaki Köşker Baba Türbesi halkın ziyaret ettiği yerlerdendir.

Evlenme ve doğum gelenekleri : Muş’ta görücü usulüyle evlilik yaygındır. Evlenme yaşı erkeklerde askerlik sonrası, kızlardaysa 14-15’tir. Başlık parası adeti günümüzde de sürmektedir. Evlilik öncesinde kız ve erkek birbirini görmez. Kız bakmaya önce erkeğin yakınları, ardından aracılar gider. Gelinlik kız konuklara su verdikten sonra sol elini göğsüne koyarak bardağın boşalmasını bekler, konuklar giderken de ayakkabılarını çevirir. Kız isteme ziyareti, genellikle Perşembe (düşembe) ya da Pazar akşamı, yatsı namazından sonra yapılır. Nişan törenine yörede “şerbet içme” denir. konukları güveyin babası ve hoca karşılar. Türküler ve maniler söylenir. Ertesi gün kız tarafı bir sürahi şerbetle birlikte güveye takılacak nişan yüzüğünü gönderir. Nişanla düğün arasında geçen her ay “pay” töreni yapılır. Erkek evi ir tepsi kurabiye, baklava, giysi, bilezik, terlik gibi armağanlar gönderir. düğün genellikle Çarşamba günleri yapılır. Güvey tıraş olduktan sonra güvey iç giysileriyle konukların önüne gelir. Sağdıçların yanındadır. Damatlık giysileri tek tek giydirilir, çerezler dağıtılır, güvey yemeği yenir. Akşam kız evinde kına gecesi düzenlenirken, düğün evindeki konuklardan bir bölümü kız evine gider. Kızlar ve erkekler ayrı ayrı eğlenirler. Düğün alayı kız evinin önüne geldiğinde kapı kilitlenir. Kapının ardındaki kız yakını bir erkek, para, at, silah gibi armağanlar ister. Hediyeler verildikten sonra kapı açılır ve gelin çıkarılır. Güvey sağdıcıyla birlikte evin damından alayı karşılar, gelin attan ya da arabadan inerken başına çerez ve para serpilir. Çerezler özellikle “ağbat başan” (darısı başına) denerek gençlere yedirilir.

Yörede erkek çocuğa büyük önem verilir. Çocuğu olmayan kadının kocasının ikinci bir evlilik yapması olağan karışlanır. Çocuk edinmek için adak yerlerine gitme, hocalara, şeyhlere başvurma, muska yazdırma gibi gelenekler yaygındır. Ayrıca çocuğu olmayan kadınlar genellikle bahar aylarında haşlanmış yedi çeşit pancar içinde göbeğe

dek oturtulur. Üstü kalın yorganla örtülür ve tarçın, karanfil, zencefil, karabiber gibi baharatlar çayla kaynatıldıktan sonra kadına içirilir, sonra üç gün kaynatılmış samanın üstüne oturtulur. Bu uygulamaların ardından kadının gebe kalması beklenir. Gebe kadına yörede “bizaru” ya da “çocuklu” denir. Aşerme dönemi ise “nebirani” diye adlandırılır. Doğumu kolaylaştırmak için saç örgüleri çözülür, gebenin başı üzerinde iki tuğla parçası kırılır. Muş’ta beşik kertmesi olayına çok sık rastlanır. Beşik kertmesine konu olan kızın gelinlik çağına değin yılda birkaç kez hediyeler götürülür. Diş hediği (diş buğdayı) kaynatma geleneği yaygındır. Çocuk tepsiye oturtularak başından hedik dökülür. Yanına Kuran, para, bıçak ya da makas konur. Çocuğun bunlardan hangisine uzandığına göre, ilerde seçeceği meslek tahmin edilir.

1.2.4. Folklor

Muş’ta halk oyunlarında ve müziğinde Doğu Anadolu Bölgesi’nin etkisi sezilir. Halay bölgesine giren ilin kuzeyinde barlara rastlanır. Halaylar kadınlar ve erkeklerce ayrı ayrı oynanır. muş Ağırlamas, Zeyne, Mendil, Nure ve Gule kadın oyunlarıdır.

Yörede en çok oynanan oyunlar: Ağır Oyun, Ağır Govent, Aşıрма, Aysoki, Berite, Çapakay, Çepik, Güvende, Hançer Pıçak, Harkuşta, Horo, Karşılama, Karzani, Kılıççı, Koçeri, Kol Oyunu, Kılıç Kalkan; Silvani, Ördek, Tello, Yarkuşta.

Yörede bağlamaya “dembure” denir. Tezeneli çalgılardan divan sazı, bağlama, tambura, dağlık yörelerde iki telli bağlama yaygındır. Malazgirt ve çevresinde “bülür” denilen kavalın yanı sıra, zurna, mey ve kartal kemiğinden yapılma çığırtma en sevilen üflemeli çalgılardır: Yaylı çalgılardan kabak kemane, vurmaliılardan davul ve tef çok kullanılır. Muş ve çevresine ait en ünlü türküler şunlardır: “Evleri Var Hane Hane”, “Güllü Hanımın Üstliyem Ben”, “Dağlarda Meşelerde”, “Açıldı Laleler Güller”, “Havada Bulut Yok”, “Evlerinin Önü Yonca”, “Mektebin Bacaları”, “Kalenin Bedenleri”, “Yüce Dağlar başında Ceylan Bağlarlar”, “Değirmenin bendine”, “Ağır Govent”, “Aşıрма”, “Çopakay”, “Harkuşta”, “Karzani”, “Koçeri”, “Silvani”, “Ördek” ve “Tello”.

Yörede anlatılan birçok efsane vardır: Kentin adı ve ermişlerle ilgili çeşitli efsaneler anlatılır. Bunlardan biri Bayındır Baba efsanesidir. Malazgirt Savaşı’ndan

kahramanca savaşıyan Bayındır baba'nın mezarı yörede askere çağrılan delikanlıların ziyaret yeri olmuştur. Bayındır Baba, inanışa göre özellikle askere giden delikanlıların koruyucusudur. Efsaneye göre, Muş'lu bir delikanlı Yemen'de savaşıırken yaralanrı, yıkıldığı yerde “Su, su” diye inlerken ağzına bir testi uzanır. Ak sakallı ihtiyar bir adam testisiyle ona su verir ve yaralarını sarar. Delikanlı kendine gelince ona kim olduğunu sorar. Nur yüzlü ihtiyar: “Ben Bayındır Baba'yım. Sen askere gitmeden önce arkadaşlarınla beni ziyarete gelmiştin. Şimdi ziyaret borcumu ödüyorum” der. Bayındır Baba'nın askere gidenlerin yanında olduğu ve her zaman yardıma koştugu inancı günümüzde de yaygındır.

Muş'ta giyim kuşamda geleneksel çizgiler varlığını sürdürmektedir. İlde daha çok dokuma giysiler yaygındır. Kentlerdeyse Batılı giyimin Cumhuriyet'in ilk yıllarındaki biçimi değişmeden kalmıştır. Kentte kadınlarda çarşafın yanı sıra atkı-mantoya da rastlanır. “Melekof” denen iç gömleği, “sırge” denen küpe ve takılar Muş kadınlarına özgüdür.

Geleneksel Muş kadın giyiminde daha çok kalın kadifeyle ipekliden uzun fistan ve entarilere rastlanır. Bu giysilerin etekleri kıvrımlı ve işlemelidir. bele dolanan ve “şehre” denen kuşaklar püsküllüdür. Köylerde çalışılırken bele peştamal bağlanır. Kollarda da kara kumaştan “zendik” denen parçalar vardır. Muş'ta en yaygın başörtüsü “Kirap”tır. Genç kız ve gelinler boncuklu ya da oyali “leçek” bağlarlar. Yaşlılarsa “kofi” denen bir tür fes giyer. Muş köylerinde en çok çarık, kara lastik, kentlerdeyse kundura giyilir.

Muş erkek giyimini bol paçalı, geniş şalvarı andıran şal, uzun büzmeli geniş donlar, yakasız renkli işlik ve kalınca dokunmuş kumaş oluşturur. Gençler daha çok işlik, külot pantolon ve çizme giyer. Kentte orta yaşlılar genellikle lacivert takım elbise giyer. Pantolonun paçaları bol, ceket yırtmaçlı, gömleke sedef düğmelidir. Üstte yelek bulunur. Sağ üst cepten sol alt cebe doğru bir köstek sarkıtılır. Yaşlılarda bu kösteğin ucunda cep saati vardır. Köylerde “şal şepik” denen dokuma giysiler yaygındır. Dağ köylerindeyse keçi kılından dokunan yarım palto biçiminde abalar giyilir. “Agal” denen renkli puşular başlık olarak kullanılırken, kışın kentlerde akyün, köylerde tiftik çoraplar giyilir. Köylerde erkekler çarık, pabuç, “garuk” ve kara lastik, kentlerdeyse iskarpin, “kaloş potin”, “roğan”, “şipik”, mest-lastik gibi ayakkabılar giyer.

2. MASALLA ÇOCUK EĞİTİMİ

Çocuk eğitimi çok yönlü bir süreçtir. Çocuğun büyümesi ve gelişmesi, bedensel eğitimle mümkündür. Bunu zihinsel, duygusal, toplumsal ve ahlaksal eğitim izler.(Binbaşoğlu, 2000, s. 37).

Çocuk eğitiminde etkili olan pek çok faktör vardır. Fakat bunlar içinde en önemlisi aile, okul ve arkadaş çevresidir. Çocukların zihinsel, duygusal, toplumsal ve ahlaki yönden eğitimlerinde masal ve masal kitapları çok önemli eğitim aracıdır.

Çocuk eğitiminde gerek ailede gerekse okulda edebiyat ürünlerinden pek sıkça yararlanılır. Bu edebiyat ürünlerinin içinde de en fazla masaldan yararlanırız.

Masallar, çocukların gerçek dünyasını yansıtır. Masallardan çocuk ister okumayı öğrenmiş olsun, ister okumayı Öğrenmeden önceki dönemlerinde sıkça yararlanır. Hepimiz daha okula başlamadan önce ki dönemlerimizde dedelerimizden, ninelerimizden yada ebeveynlerimizden sayısız masallar dinlemişizdir. Bu masallar saatlerce sürmesine rağmen, sıkılmadan, usanmadan büyük bir zevkle büyük bir heyecanla dinleyerek bu masalların nasıl bittiğinin farkına bile varmam ı sızdı r.

Ana sınıflarında ve ilköğretim okullarında da masallar vazgeçilmez bir eğitim ve öğretim araç-gerecidir. Öğretmen için tabir yerindeyse "can simididir" diyebiliriz.

Masal gerek okul öncesinde gerekse okulda çocukların edebi, ahlaki, duygusal, zihinsel vb. bakımdan eğitilmesinde zengin bir kaynaktır. Yeter ki biz buengin ve zengin kaynaklarımızdan yeteri kadar yararlanmasını bilelim.

Masalın çocukları dinlendirdiğini, eğlendirdiğini, eğittiğini ve böylece çocukları birçok yönden mutlu ettiğini söyleyebiliriz.

Masalın çocuk eğitiminde kullanılmasının yaralı olacağını belirten sayısız düşünürler, yazarlar ve eğitimciler olduğu gibi; masalın çocuk için zararlı olduğunu söyleyen çocuk eğitiminde masalın kullanılmasına karşı çıkan düşünür de vardır.

Geçmişten günümüze Türk Eğitim Tarihi gözden geçirildiğinde hiçbir dönemde hiçbir eğitimcimiz, hiçbir d' Dünürümüz masalın çocuklar için zararlı olacağını, çocuk eğitiminde masalı kullanmanın yanlış olduğunu belirtmemiştir.

Yine ilk çağdan günümüze gelene kadar diğer milletlerin eğitim tarihine baktığımızda masalın çocuklar için yararlı olacağı her devirde belirtilmiştir. Bunun

yanında masalın çocuk için zararlı olduğunu savunan bir iki tane düşünür de gözümüze çarpıyor.

Masalsız bir çocuk eğitimi, ne ailede ne de eğitim-öğretim kurumlarında mümkündür. Masal çocuk eğitiminde çok büyük bir yer tutar. Masal, insanlık tarihi boyunca çocuk eğitiminde kullanılmıştır. Günümüzde de bütün teknolojik ve bilimsel gelişmelere rağmen çocuk için önemini hiçbir zaman kaybetmeyecektir.

Yeter ki bizler üzerimize düşen sorumluluklarımızı yerine getirmesini bilelim. Bizler eğer değerini bilirse masallar, çocuklar için kolay kolay ele geçmeyecek olan birer hazinedir.

2.1. Masalın Çocuk Eğitimindeki Yeri ve Önemi

Masallar hem çocuklar için, hem de yetişkinler için çok iyi bir dinlenme, eğlenme ve bunun ötesinde vazgeçilmez bir eğitim ve öğretim aracıdır. Büyük küçük her yaşta hepimiz masalı büyük bir zevkle dinler ve okuruz. Bazı masallar vardır sadece çocuklara hitap eder; bazı masallar vardır sadece yetişkinlere hitap eder; bazı masallarımızda vardır ki bunlar da hem çocuklara hem de yetişkinlere hitap eder.

Masal konusunda pek çok çalışmaları olan ve son yılların en büyük masal araştırmacısı, bu konuda çok sayıda lisans, yüksek lisans ve doktora çalışması yaptıran Saim Sakaoglu, "Masal Araştırmaları" adlı kitabında şöyle diyor: " Oysa masal sadece çocukların eğlenmesi ve onların eğitilmesi amacıyla ortaya konulan bir halk edebiyatı ürünü değildir. Masal dünyasının kapısını aralayanlar bilirler; öyle masallarımız vardır ki iç içeliğinden dolayı çocukların onları anlaması pek de kolay olmayacaktır. Belki, belirli masalların, özellikle hayvan masallarının dinleyicilerini çocuklar olarak kabul edebiliriz, aksi takdirde çocukları içinden çıkılmaz olaylarla karşı karşıya bırakabiliriz. Bir " Helvacı Güzeli" ni, bir " Hayat Otu"nu veya bir "Muradına Nail Olamayan Dilberdi, öyle her çocuğa anlatıp da onun zevkle dinlemesini bekleyemeyiz" (Sakaoglu, 1999, s.2). Biz de bu çalışmamızda masalların sadece çocukları ilgilendiren kısımlarını ele aldık. Masalların büyükleri ilgilendiren kısımlarına değinmedik.

Masalın çocuk eğitimi ile ilgili yönlerini ele alıp inceleyen, bu konuda çalışmaları olan çok sayıda yazar, düşünür ve bilim adamı vardır. Şimdi bu konudaki yazarların, düşünürlerin ve bilim adamlarının görüşlerine bir göz atalım.

Eğitimci bir yazarımız olan Selçuk Kantarcıoğlu, "Eğitimde Masalın Yeri" adlı kitabında masalın çocuk eğitimindeki yerini şu başlıklar altında ele alarak incelemiştir:

- *Eğitim Tarihine girmiş eğitimcilerin masalla ilgili görüşleri,
- *Yeni Psikoloji. Yeni Eğitim ve Çocuk Gelişimi hakkındaki yeni bilgilere göre masalın önemi,
- *Eğitim Sistemlerinin düzenlenmesinde masal yer verilip verilmediği.
- *Gelenek açısından masalın değeri.
- *Mevcut bazı ilmi dokümanlarda, masal hakkındaki görüşler.

Kantarcıoğlu, eğitim tarihine girmiş eğitimcilerin masalla ilgili görüşlerini özetle şöyle açıklamaktadır:

Eğitim tarihine bakıldığında, geçmişten günümüze gelene kadar ve günümüzde dahil olmak üzere masalların çocuk eğitiminde kullanılmasının çocuklar için zararlı olacağını savunan ve masal okumanın ve masal anlatmanın çocuklar için kötü sonuçlar vereceğini belirten hiçbir millete hiçbir devlete rastlanmamıştır. Bunun aksine dönemin eğitimcileri ve düşünürleri, çocuk eğitiminde masalı kullanmanın faydalı olabileceği belirtilmiştir. Milletlerin milli ve manevi değerlerinin çocuklara masallarla kazandırılabilceğini savunmuşlardır.

Masalın çocuklar için zararlı olacağı hakkındaki görüşler, 1600'lü ve 1700'lü yıllarda ortaya çıkmıştır. Bu fikri savunan iki Fransız düşünürü N. Boileau (1636-1711) ve J. J. Rousseau'dur (1712- 1778).

Yeni psikoloji, yeni eğitim ve çocuk gelişimi hakkındaki yeni bilgilere bakıldığında, çocuğun büyüüp gelişmesinde ve olgunluğa erişmesinde, milli -manevi değerlere sahip olmasında ve sosyal-kültürel çevrenin bütünü içinde yetişmesinde masalın çocuklar için faydalı olacağı belirtilmektedir.

Eğitim sistemleri düzenlenirken bireylerin istek ve ihtiyaçları da göz önünde bulundurulmaktadır. Nitekim Milli Eğitim Temel Kanununda konumuzla ilgili olarak şu hükümler yer almaktadır: " Milli eğitim hizmeti, Türk vatandaşlarının istek ve kabiliyetleri ile Türk toplumunun ihtiyaçlarına göre düzenlenir". Bu hükme göre eğitim sistemleri düzenlenirken çocuğun ihtiyaçları göz ardı edilemez. Masal da çocuklar için vaz geçilmez bir ihtiyaç olduğuna göre, "eğitim sistemleri düzenlenirken çocukların

ihtiyaçlarına cevap verebilecek masallara da yer veriliyor veya yer verilmelidir" hükmünü verebiliriz.

Gelenek açısından masallar çok değerlidir. Gelenek, bir toplumda saygı duyulan, nesilden nesile aktararak gelen davranış şekilleri ve kültürel değerlerimizin bütünüdür. Her milletin kendine ait milli bir kültürü vardır. Eğer millet olarak yaşamak istiyorsak, milli kültürümüzü yaşamalıyız ve yaşatmalıyız. Geleneklerimizi ve bunu oluşturan kültürümüzü çocuklara kazandırmak için en güvenli yol masallardan geçer.

Mevcut olan ilmi dokümanlara bakıldığında masalın eğitimdeki yeri önemle vurgulanmaktadır. Çocuk eğitiminde masala mutlaka ver verilmesi gerektiği çok açık bir şekilde belirtilmektedir. Biz de bu çalışmamızda masalla çocuk eğitimi konusunu şu başlıklar altında incelemeyi uygun bulduk:

2.1.1. Geçmişten Günümüze Eğitimcilerin Masalla İlgili Görüşleri

Masal okuma ve dinlemenin çocuklar için zararlı veya yararlı sonuçlar verdiğine veya verebileceğine ilişkin iki ayrı görüş sürekli bir tartışma konusudur. Geçmişte olduğu gibi bu gün de hayal ürünü konu ve olaylarla dolu masalların çocuklara verilmesini doğru bulmayan eğitimci ve düşünürlere rastlanmaktadır. Onların iddiasına göre masallar, çocukları hayatın gerçeklerinden uzaklaştırır, yanlış inanışlara sürükler, doğru ve mantıklı düşünme alışkanlığının gelişmesini engeller. Geçmişte bu görüşün en güçlü temsilcileri olarak Fransa'da N. Boileau (1636-1711) ve J.J. Rousseau (1712-1778) gibi düşünür ve eğitimcileri görürüz. Rousseau bu konuda çok aşırı bir tutum içinde olmuş, hatta Emile "in masal okumasını ve bu arada özellikle La Fontaine'in Fabllarını okumasını yasaklamış, ona ancak Robenson'u okumasını salık vermiştir. Masala karşı bu tutum bir süre etkisini şiddetlendirmiş, yazarlarda çocuklar için daha çok bilim ve fen konularını işleyen, ahlaki davranışlar üzerine eğilen eserler meydana getirmişlerdi. Bununla birlikte, bir takım eğitimciler ve yazarlar da çocuklara masal okunması veya okutturulmasından yana görüşler ileri sürmüşlerdir. Anatole France (1844-1924) "insanı hayvandan ayıran, tebessümden ziyade hayaldir. İnsanın hayvana üstünlüğünü de sağlayan hayaldir" sözleriyle çocuklara yalnız öğretici nitelikte kitaplar verilmesini isteyenler karşısında yer almıştır. 1952 yılında UNESCO tarafından Paris'te düzenlenen Çocuk Kitapları Sergisi dolayısıyla düşüncelerine baş vurulan

George Duhamel (1884-1966) ve Andre Moric (1885-1969) da çocukların olağanüstü olayları anlatan masallara ihtiyaç duyduklarını, çocuklara masal verilmesine bile onların bunu yaratacaklarını söylemişlerdir (Kantarcıoğlu. 1991. s.21-22).

İnsanlık tarihinin ilk devirlerinde büyük bir medeniyet yaratan Mısır'da, edebiyatta şiir çok vakit dini şarkılar ve ilahilerden ibaretti. Sonra kahramanlığa yönelik şiirler de makbuldü. Allahların oğlu sayılan kralları ve firavunları kutsamak maksadıyla birçok kasideler ve mersiyeler kaleme alınırdı. Tarihi hikayeler ve masallara kıymet verilirdi (Kanad, 1963. s.350).

Dünyanın eski milletlerinden biri olan Çin'de irade kuvvetini yenilik yaratmaktan ziyade eskiyi muhafaza etmek ve belli bir şey üzerine durmadan, bıkmadan çalışmak amacına yönelik eğitim sisteminde her türlü faaliyette kutsal kitaplardan biri olan Şaking'de Liki kitabında. Konfüçyüs (M.Ö. 551-479) de Lâotze (M.Ö. 604-?)'nin fikirlerinde. Konfüçyüs'ün Değişmeyen Ruhi Temel adlı eserinde, cemaat, konton, kasaba ve il okullarına ait programlarda, eğitimde hayal gücünün gelişmesine yardım eden masalların zararlı olduğuna dair hiç bir görüşe rastlanmamakta, o günkü görüşler dört yüz yıl sonra eğitimci Ratke (1571-1635) ve Comenius (1591-1671) tarafından da aynen kabul edildiği görülmektedir (Kantarcıoğlu, 1991, s.22-23).

Hindistan'a yerleşen Hindular da Brehmenler ile Buda ve Budistik dönemlerinde, edebiyat anlayışlarında ve eğitimlerinde masal ve hikâyeye önem vermişler, okul eğitiminde çocuğun iyi hareketlerde bulunması için bazı kurallar tesbit etmişlerdir.

İran eğitiminde ise, İran Tarihi öğretilirken çocuklara faydalı telkinler yapmak amacıyla birçok olaylar süslenerek ve büyütülerek anlatılır, bilhassa tarihi masallara yer verilirdi.

Babil ve Asurlular eğitimde, kralların hayatına ait okuma parçalarına, kahramanlık hikâye ve masallarına yer verdikleri, eğitim programlarını düzenlerken bazı savaşlardan, barışlardan, anlaşmalardan, kralın ava gidişinden ve hayatından, ahlâk eğitiminde etkili bir şekilde din ve ahlâk telkinlerine halkın geleneğine uygun masal ve hikâyelerin okunmasına ve öğretilmesine yer verildiği görülmektedir (Kantarcıoğlu, 1991, s.23).

Fenikeliler ve İbranilerde "halkın kahramanlığa ait bildiği şarkılar ve masallar toplanmış, yazılmış ve hepsi tarih olayları arasına sokulmuş, halkın eğitiminde masallar, bilmeceler ve görgüye ait atasözlerinin de eğitsel etkisinden faydalanılmıştır (Kanad.1963, s.104-105).

Kültür ve medeniyet alanında eski devrin en ileri milletlerinden biri olan Yunanlılarda eğitimde en çok değer verilen parçalar. "Heziyodos'un şiirleri ve Homeros'un kahramanlık hikâyeleriydi" (Kanad,1963, s. 116).

Eski Roma'da ve eski Türklerde. Hz.Muhammed'le başlayan İslâm Eğitiminde masal benimsenmekte. Yusuf Has Hacıp (1012-1072). İmam Gazali (1058-1111), Keykavus (?-1220)'unda masal ve hikâyeye karşı olduklarına dair herhangi bir görüşe rastlanmamaktadır.

Locke (1632-1704), Diderot (1713-1784), ve Pestalozzi (1746-1827) çocuğun devamlı faaliyette olmasını, çocukla gerçek arasına kitapların konulmasını istemektedirler. Basedow (1723-1790), Kant (1724-1804) ve Herbart (1776-1841) irade eğitimine önem verirken, eğitimcilerin çocuğun yanında gelecekteki yetişkin insanın temsilcisi olmasını ileri sürmektedirler. Goethe (1749-1832) ve yeni pedagoji anlayışını getiren Renan (1823-1892), Auguste Comte (1798-1857), Sepencer (1820-1903), hürriyetçi eğitimin savunucusu Tolstoy (1828-1910), Ellen Key (1849-1926), yeni okulların kurucuları Kerschensteiner (1855-1932), Dewey (1859-1952), Declory (1871-1932), Madame Montessori (1870-1952)'nin eğitim görüşleri arasında masallara karşı olduklarına dair veya çocuklar büyütülürken onlara masal öğretilmemelidir şeklinde fikir ileri sürmemişlerdir (Kantarcıoğlu, 1991, s.25).

Bütün bu söylenenlerden şu sonucu çıkartabiliriz; M.Ö. 1300-1400'lü yıllardan itibaren eğitim tarihinde masalın çocuk eğitiminde kullanılmasının yada çocuklara masal anlatma, masal okumanın zararlı olacağını savunan hiçbir millete, devlete, medeniyete, hiçbir eğitimciye ve düşünüre rastlanmamaktadır. Aksine masalın çocuk için faydalı olacağını savunmuşlardır. Sadece J.J. Rousseau ve bir iki yandaşı masalın çocuklar için zararlı olacağını belirtmişlerdir.

2.1.2. Çocuk Psikolojisi ve Çocuk Gelişimi Açısından Masal

Devamlı bir gelişim halinde bulunan çocuk, her şeyi yapmamak için kendisini frenleyecek güçte değildir. Onun düşünme şekilleri bizimkilerinden çok farklıdır. Çocuğun ilk senelerinin psikolojisi (ruh hayatı) bilinmezse, onu iyi anlamak mümkün değildir. Çocuk gelişiminin genel seyri doğru ve düz bir çizgi meydana getirmez, fakat süratle veya ağır ağır uzayan eğriler, basamaklar, buhranlar ve vakitsiz duraklamalar ihtiva eder. İlk yaş, ilk keşiflerin yapıldığı yaştır. Dolaysız mekânı, hareketi, sözü keşfeder, pek büyük bir heyecanlanma kabiliyeti gösterir. Üç yaşında hürriyete doğru ilk adımı atar. Dört ila yedi yaş arası duyguları alma kabiliyetinin en yüksek çağına yeni zihni fonksiyonlarının ve zaman kavramının meydana gelmesine, egosantrizme, sosyal gelişmenin ve ahlak duygusunun belirlenmesine ulaşır. Yedinci yaşta hürriyete doğru ikinci adımı atarken yeni okulun sosyal çevresiyle onun iyi tesiriyle daha iyi olması sağlanır. Sekiz ila on iki yaş arasında soyut düşünce fonksiyonları uyandığı sıralarda normal, güç ve tutuk sosyal hayatları belirir, aile ve okul anlaşmazlıkları, kompleksler, duyarlılık ile hürriyete doğru üçüncü adımı atarak on iki yaş buhranına girer. On dört yaşından on sekiz yaşma kadar geçen ergenlik çağında intibaksızlık dönemi başlayacağından bu yaşa kadar çocuk psikolojisinin çocuğun gelişimi ile ilgili her türlü bulgularım, çocuğu eğitmek gibi güzel bir mesleğe sahip olanların ve bununla ilgili yöneticilerin sorumluluklarını bilerek konuya eğilmeleri gerekmektedir (Kantarcıoğlu,1991, s.26).

Gelişme psikolojisi, çocuğun fiziki gelişmesi, olgunlaşmasının çeşitli safhaları ve sosyalleşme ile kız yada erkek gibi cinsiyet farkına göre ilgilerinin gelişmesi göz önünde bulundurulduğunda, okuma yazma bilmeyen çocuğun dört yaşına kadar hızla gelişerek doruğa .eren hayal gücü faaliyetlerini resimlere bakarak, kendine göre yorumlar yaparak, hikâye ve masal uydurarak tatmin olduğunu kaydettiğinden, genellikle masal, macera, keşif-icat, polisiye türündeki hikâyelere daha çok ilgi duyduklarından eğitimcilere önemli görev düştüğünü kaydetmektedir. Çocuklar macera türündeki konuları doğru kabul ettiklerinden, onun çok sevdiği hikâye ve masallara doğru, ahlâki değerler katılarak öğrenme güdüsünü tatmin edip onu rahatlatmak gerekmektedir. 6-7 yaşlarında gelişen algıları anlatılanlarla ve görme yoluyla alınarak peri masalları vb. konulardaki ilgiler dokuz yaşlarında erkeklerde azalır, kızlarda artar. On-on bir yaşlarında bu ilgi, hikâye, ev ve aile hayatına yönelir. (Kantarcıoğlu,1991, s.27-28).

Bu bilgilerden hareketle diyebiliriz ki, yeni psikoloji, yeni eğitim ve çocuk gelişimi hakkındaki yeni bilgiler, çocukların ilk çocukluktan başlayarak olgunlaşma çağına kadar, milli ve ahlâki değerlere sahip olarak mensup olduğu milletin kültürünün

bir parçası olarak gerek ailede gerekse okulda iyi bir şekilde eğitilmesini istemektedir. Bu eğitim dönemlerinde çocukların bir takım isteklerini, duygu geliştirmek ve tatmin etmek için masal ve hikâyelerin çocuklar için faydalı olacağını söylüyor.

2.1.3. Eğitim Sistemi ve Eğitim Programlarında Masal

Eğitim sistemleri düzenlenirken bireylerin bütün ihtiyaçları göz önünde bulundurulmalıdır. Türk eğitim sisteminde de bu konular 1739 sayılı Milli Eğitim Kanunun 5. Maddesinde şöyle ifade edilmektedir;

"Milli eğitim hizmetleri. Türk vatandaşlarının istek ve kabiliyetleri ile Türk toplumunun ihtiyaçlarına göre düzenlenir" hükmü yer almaktadır. Bu sözlerden ortaya çıkan gerçek şudur, eğitim sistemimiz çocuğun her türlü ihtiyaçlarına cevap verecek biçimde düzenlenmelidir. Dolayısıyla eğitim sistemleri düzenlenirken çocukların en çok ihtiyaç duyduğu masala yer vermemek mümkün değildir.

Hangi yaşlardaki çocukların hangi çeşit kitapları tercih ettikleri hususunda yapılmış bir araştırma konumuza önemli ölçüde ışık tutacaktır (Kantarcıoğlu, 1991, s.29).

a.6-7 yaşlarında kısa, bol resimli, konuları hayvan, devler, periler olan masallar.

b.9-10 yaşlarında Masallar, alet ve icatlar, meşhur adamların hayatları.

Bunların yüzdeleri şöyledir:

% 32 harp ve casusluk

% 29 okul ve spor

% 16 izcilik

% 23 sergüzeşt

c. 12-13 yaşlarında: Bu çağ okuma çılgınlığı devresidir. Bunların yüzdeleri şöyledir:

% 37 ev hayatına ait çalışma ve masallar % 15 okul hayatına ait masallar % 6 peri masalları % 7 aşk hikâyeleri % 6 tarihi konular % 29 diğer çeşit konular.

Sonuç olarak, eğitim sistemleri düzenlenirken, büyüyen ve büyümekte olan çocukların ilgileri, ihtiyaçları göz önünde bulundurulmalı çocukların ilgilerine ve

isteklerine uygun programlar konularak çocukların her yönden gelişmesine yardım edilmelidir.

2.1.4. Milli ve Manevi Açıdan Masal

"Gelenek bir toplumda, toplulukta kuşaktan kuşağa iletilen ruhsal kültür öğelerinin her biridir" (Resimli Türkçe Sözlük. 1977, s.395).

Gelenek, bir toplulukta nesilden nesile aktararak gelen ve bu vasfından dolayı saygı duyulan bilgi, davranış şekilleri, kültür değerleridir (Kantarcıoğlu, 1991. s.30).

Ziya Gökalp'a göre. eğitim kültürün bir tecellisidir. Mürebbi, eline verilen çocukları içinde yaşayacakları çevrenin kültürüne göre yetiştirmek mecburiyetindedir. Eğitim bir cemiyette, yetişmiş neslin henüz yetişmeye başlayan nesle, fikirlerini ve hislerini vermesi demektir. Kültür millidir ve kültürün çocukların ruhuna aşılmasından ibaret olan eğitiminde milli olması gerekir. Kültür bir milletteki dini, ahlâki, hukuki, lisani, estetik, iktisadi müesseselerin toplamı demektir (Kantarcıoğlu, 1991, s.30).

Her millette olduğu gibi memleketimizde de eğitimin genel nitelikte üç temel amacı vardır. "Eğitimin birinci temel amacı, milli kültürün devamlılığını sağlamaktır. Bu amaçla milli ve manî değerlerimizin genç nesillere en doğru çarpıtılmamış yorumlarla öğretilmesini gerektirir. Eğitim faaliyetlerinin ikinci temel amacı, eğitimin sosyal gelişme ve ekonomik büyüme için bir vasıta olarak kullanılmasıdır. Üçüncü temel amaç, milli kültür değerlerimizle sosyal gelişme ve ekonomik büyüme gayeleri arasındaki intibak potansiyelini ve bunun ne ölçüde realize olduğunu göstermek ve realizasyon imkanının artırılmasını sağlayıcı tedbirlere göre çizilmiş bir eğitim stratejisi uygulamaktır.

Batı edebiyatı yeni eleştiri okulunun kurucularından T.S. Eliot'un şu sözleri konumuza açık bir ışık tutmaktadır. "Gelenek, hemen bir önceki neslin başarılarını eleştirmeksizin körü körüne taklit etmek anlamında kullanılacaksa, kesinlikle ondan kaçınılmalıdır. Buna benzer ve hemen doğar doğmaz hemen kaybolup giden akımlar gördük; yemlik, tekrarlardan daima daha iyidir. Gelenek bundan daha geniş bir anlama sahiptir. Eğer geleneğe sahip olmak istiyorsanız, çok gayret sarf etmeniz gerekir. Geleneğe sahip olmak için önce "tarih şuuru" geliştirmeye ihtiyaç vardır. Tarih şuuru

sadece "geçmişin geçmişliğini bilmek değil" fakat onun "hal"de de var olduğunu anlamak değildir! Geçmişin "hal" içinde varlığını hissetmek kadar ebediyeti sınırsız, sınırlı olanda, yani bu günde bulmak, bu beraberliği hissedebilmek herkesi gelenekçi yapar (Kantarcıoğlu, 1991, s.30-31).

"Şehadetin, yani gözle görülen şeylerin tarih sahasında başlıca üç şekli vardır: Anane, abideler, yazılı vesikalar... Anane, bir nevi halk hükümleri olduğundan, ananeyi anlamak için halk hükümlerindeki, hususiyetini tetkik etmek lazımdır... An'aneler, alelade ananelerden başka usture menkıbe, masal, efsane gibi nevileri de muhtevidir. Ustureler ananelerin en yüksek derecesidir. Bir usture zayıflamaya başlayarak kutluluğundan bir miktar kaybederse menkıbe derecesine sükut eder. Menkıbe de kutluluğunu biraz kaybederse tandırname ahkâmı, keçe-kitap itikatları derecesine iner. Tandırname itikatları da bütün kutluluğunu kaybedince ananeliği diniyat sahasından bediiyat sahasına geçerek masal ve efsane adlarını alır" (Kantarcıoğlu, 1991, s.26).

Halk masalları bir milletin en zengin hazinelerinden biridir. Milletin eski seciyesi, eski mefkureleri masallarında mahfuzdur. Avrupa'nın bütün milletleri milli seciyelerini, eski mefkurelerini anlayabilmek için, memleketlerinde naklonulanları umum halk masallarını zapt etmişlerdir. Bu masalların kahramanlarını herkes tanır. Çünkü yüksek edebiyata da telmih tarikiyle girmiştir. Bu masalların çocuk terbiyesinde de büyük rolü vardır. Kiraat kitapları hep bu masallarla doludur. Küçük çocukların dikkatini, alakasını yalnız bu masallar celbeder. Onlar ilk kahramanlık derslerini mefkure için fedakarlıkları bu masallardan öğrenirler.

"Anane, sözlü olarak aktarılan efsane, türkü, adet, örf ve gelenektir" (Kantarcıoğlu, 1991, s.32).

"Gelenek varoluşumuzun kaynağı demek, kısaca. Kimliğimizin çizelgesi topografyası, belirleyici koordinatları... Gelenek, dünden çok, yarın demek... Geleneğin sürekliliği, onun çeşitli form ve normlarının geleceğe intikali çocukla kaimdir. Çünkü çocuk yarın demektir. Ama bugün belirlediği bir yarın!. Gelenek çocukla devamlılık kazanır. Çocuk yarın demektir ve yarın bugünden şekillenir" (Yazıcı. 1987, s.479).

Çocuğa seslenecek sanat ve edebiyatın gelenekten izler taşıması, bir yandan kültür motiflerinin yaşatılıp benimsetilmesi, diğer yandan çocuğun içinde yaşadığı toplumun duyarlılıklarını kazanması bakımından önemlidir (Şirin. 1987, s.390).

Sonuç itibariyle "gelenek, bir toplulukta nesilden nesile aktararak gelen ve bu vazifesinden dolayı saygı duyulan bilgi, davranış şekilleri ve kültür değerleri olduğuna, kültürü millet meydana getirip yaşattığına göre yaşamak için milli kültürümüzü yaşatmak mecburiyetindeyiz.

Gelenek çocukla devamlılık kazandığından geleneğin yaşatılmasında önemli rolü olan masallardan asla vaz geçilmemelidir.

Geleneklerimizin yaşatılması, milli, manevi ve kültürel değerlerimizin çocuklarımıza kazandırılması ve tarih şuurunun çocuklarımıza aşılmasında masallar son derece önemli edebi kaynaklarımızdandır.

2.1.5. İlmi Kaynaklarda Masal

İlmi kaynaklarda masal hakkında pek çok görüş vardır. Bu konudaki görüşleri şöyle sıralayabiliriz.

I."Masal dünyası çocuğun reel dünyasıdır" (Taner, 1951, s. 16).

II."Masal öyle bir kaynaktır ki, bu kaynaktan bir çok bilimler yararlanırlar. Bu halk masalları bir millet için zengin hazinedir. Milletın eski seciyeleri, eski ülküleri masallarda gizlidir" (Tezel, 1997, s.xxı).

III."Hemen bütün masallarda meziyetler, güzelde iyide ve güçlüde, kusurlar ise çirkinde, kötüde ve zayıftadır" (Tezel, 1997, s.xxı).

IV.Umay Günay çocuk eğitiminde masal hakkında şöyle diyor: "Binlerce çocuk masallar dinleyerek büyümekte, kendisine masal anlatan büyükleriyle arasında sevgi bağı gelişmekte sevmeyi ve sevlmeyi öğrenmektedir... Masal muhtevası anlatılan yörenin hususiyetlerine bürünerek, milli bir kimlik ve üslûpla karşımıza çıkmaktadır. İlmi metotlarla derlenip yayımlanan masallar bize, mensup oldukları milletin değer yargılarını, binlerce yıllık hayat ve tecrübelerini taşıdıklarını göstermektedirler... Mutluluk ve başarı, hüner ve emek karşılığı kazanılır ana fikri bütün masallarda, iyilerin yanında kötüler, mutluluk yanında mutsuzluk, sevginin yanında nefret, kıskançlık gerçek dünyada sergilenir" (Günay, 1979. s. 17).

V.Çocuk edebiyatında seçilmiş parçaların ezberletilmesi, ahlâkın pek tabii bir yardımcısıdır. Bundan çıkan ahlâk dersi, bir hikâyeye, bir fıkraya, bir masala karıştırılırsa, o nisbette daha iyi anlaşılır ve daha zevkle dinlenir; ve böylece öğrenciye somut ve cazip bir şekilde sunulmuş olur. Fabl yazarının dediği gibi:

"Kuru bir ahlâk dersi, kişinin

Canını sıkar, oysa

Masalın güzelliği ahlâk dersinin

Kuruluşunu yok eder" (Kantarcıoğlu, 1991, s.34).

VI."Faaliyet ve hareket demek olan çocuk, kendisine has kanunlara göre büyür. Çocuğun bu faaliyeti ilgilerine bağlıdır. Özel bir sosyal hayatı olan çocuğa masal ve hikâye anlatma ve okuma onda:

1 .Beleğin gelişmesini kolaylaştırır, 2.Kompozisyon için mükemmel bir hazırlıktır,

3.Edebiyatın, tarihin, devletin büyük şöhretlerinin çocuklara tanıtılmasına imkan verir.

4.Çocukta edebi zevki geliştirir.

5.Çocukların fena telaffuzlarını düzeltmeye yardım eder.

6.Çocukların ahlâk duygusunu eğitmeye, kalbini geliştirmeye yardım eder.

VII."Peri hikâyeleri, dev masalları, garip şeylere karışan türlü serüvenler ve fevkalâdelikler yapan padişah ve şehzade masalları, hayvanlara mal edilen veya onlara ortak olan olaylar ve serüvenler çocukların en çok aradıkları konulardır" (Kantarcıoğlu, 1991,s.35).

VIII. " Ülke ülke dolaşan en zor durumlardan gücü ve zekası sayesinde kurtulan canlı cansız bütün varlıkları kendine bağlayan peri kahramanı, çocuğun ta kendisidir" (Siyavuşgil, 1971).

IX."Çocuk eğitiminde ise masalın önemli rolünü kabul etmemek mümkün değildir. Küçük çocukların ilgisini, dikkatini yalnız masallar çektiği için folklor malzemesi olarak derlenen masallardan, açık bir anlatım, basit ve kısa cümlelerle yazılmış eğitici ve "kıssalr" hikâyeler yazmak, kötü unsurları atıp, çocuk hayalini işletecek iyi unsurlarla güzel masallar hazırlamak çocuk edebiyatına hizmet olur" (Tezel, 1997, s.xxı).

X."Masalların Türk Halk Edebiyatı'nda özel bir yeri vardır. Çocukluğumuzda bizi, aile toplantılarında çoğunlukla eğlendirmek için söylenen ama anlamlarını pek kavrayamadığımız mazilerden ve neyi anlattığını bulmakta değil, büyüklerin dahi

bulmakta zorluk çektikleri bilmecelerden çok masallar ilgilendirmiştir. Çoğu geceler ninemizin dizinde, tatlı uykumuzu bile feda ederek saatlerce masal dinlemiştir" (Tezel, 1997. s.x).

XI."1952 yılında UNESCO'nun Paris'te tertiplediği Çocuk Kitapları Sergisi münasebetiyle bu mesele hakkında sorulan bir soruya meşhur Fransız romancısı George Duhamel şu cevabı vermiştir: 'Olağanüstü olayların ve masalların çocuklara verilmesine taraftarız. Çocukların hayal güçleri, onları ister istemez masalla meşgul olmaya zorlar. Onlara biz masal vermesek de bunu kendileri icat ederler. Hiç olmazsa çocuklara biz de yardım edelim/ Aynı konu hakkında yine bir Fransız yazarı olan Andre Moric'da şöyle diyor: 'Çocuk kitaplarından olağanüstü olayları çıkarmamalı. Çocuk da insanlığın tarihinde görüldüğü gibi, olağanüstülüklerden hoşlanma devri geçirir" (Demiray, 1962, s.24).

XII."Masallar Çocuk Edebiyatının en eski ve en sevilen kısmıdır. Günümüzde de bütün iddialara rağmen masal sevmeyen çocuk azdır. Masallar öteden beri eğitimcileri düşündürmüştür. Halk kültürü ve masalları öylesine bereketli bir sahadır ki bu kaynaktan binlerce eser çıkarılması ve bunların işlenerek çocuğun hem ahlâk hem de sosyal bakımdan eğitimin sağlanması ve güzelliğin ne olduğunu öğrenmesi mümkündür. Çocuklara verilen soyut öğütler, masallar vasıtasıyla somutlaştığı gibi, masalların fantastik dünyasında güzelleşirde. İnsanın toplumsal sıhhatli münasebeti bazı kelimelerde billurlaşmış gibidir. 'Yaz^k' acıma duygusunu, 'ayıp' çevrenin yazılı olmayan yasaklarına uyma gereğini, 'yasak' ise doğrudan doğruya kanun gücünü ifade eder. Çocuk bunları masallardan canı sıkılmadan öğrenir. Annenin bir veya birkaç çocuğa bir arada anlattığı masalların bir özelliği de anlatırken, çocuktan gelen tepkiye göre. gerekli değişmelerin yapılabilmesidir. Masalları çocukları korkutucu özellikler taşıdıkları, gerçek dışı oldukları için çocuklara anlatılmaması hakkında pek çok yazı yazılmıştır. Bunun doğruluğuna ben katılmıyorum. Çocuk hayalini bu masallar vasıtasıyla geliştirecektir. Gerçek dışı olarak masallarda yer alan pek çok şey bugün gerçeğin ta kendisidir. Masallardaki uçan halı veya cadının süpürgesi bugün bir gerçektir. Hatta modern masal diyebileceğimiz bilim-kurgu eserlerinde masal unsurları, çok fazladır. Masalların devi aslında gerçek hayatta çocuğu bekleyen bin bir tehlikenin bir sembolünden başka bir şey değildir. Ama nasıl ki masal kahramanı, devin zayıf yanlarını bulup onunla mücadele ederse, masalı dinleyen çocuk da karşısına, kılık

değiştirmiş bir gerçek tehlike olarak çıkan devle korkmadan mücadele edecektir (Ergünün, 1985, s.187-188).

XIII."Ana okulu diğer yetilerin zararına olarak bir yetiyi geliştiremez. Fiziki gelişme nasıl eğitimin temeli ise. programlar da fiziki araştırmalarla başlar. Çocuk önce oyunlar, şarkılar, kademeli hareketlerle bacaklarını, kollarını sesini ve duyu organlarını çalıştırır. Ondan sonra dil ve ezber alıştırmalarına katılır. Hikâyeler ve masallar dinler. Sonra ilk ahlâk alışkanlıklarını öğrenir" (Kantarcıoğlu, 1991, s.37).

XIV."Ana okulları kılavuzunda, Milli Eğitim Bakanlığınca, masalların faydaları hakkında özetle aşağıdaki hususların tesbit edildiği görülmektedir:

Masal ve hikâye yolu ile;

*Çocukların masal ve hikâye arzuları tatmin edilmiş olur.

*Çocukların çeşitli alanlarda bilgi edinmelerine yardım edilir.

*Çocuğu ana dili bakımından geliştirir, kelime hazinesini zenginleştirir, hayal gücünü artırır.

*Çocuğa iyimserlik aşılanır, neşelendirilir, tabiat güzellikleriyle iyi huylara dikkat çekilir, tabiat tanıtılır, insan hayvan ve bitki sevgisi öğretilir. Çocuğa gözlem alışkanlığı kazandırılır.

*Çocukların sevdikleri konuların dramatize edilmesine imkan verir (Kantarcıoğlu, 1991, s.37-38).

XV."Hayallerin, tatlı düşüncelerin çocuk üzerindeki etkisi büyüktür. Akıp geçen yıllar hayalle gerçek arasındaki uçurumu yavaş yavaş, sindire sindire çocuğa öğretir. Çocukların hayale muhtaç olduğu yıllarda onlara okunacak kitapların, masalların etkisi çok büyüktür. Teknolojik gelişmelerle gelen köklü değişiklikler öncesinde içtimai hayatımızda çocuk hayatı üzerinde masalların etkisi çok büyüktür. Cinlerin, perilerin, korkunç devlerin yer aldığı masallar hayali olayları dile getirir" (Yıldır, 1984, s.5).

XVI."Masal bir anlatım olarak çocuğa verilir. Çocuk hayalinin zengin kaynağında anlatılanları yorumlar ve bir senteze ulaşır" (Yıldır, 1984, s.6).

XVII."Masallar hala çocuk edebiyatının şehrahi (ana edebiyatı). P. Hazard, Perault'nun 'Geçmiş Zaman Masalları' için şöyle diyor: Tarihte ilk defa olarak

Fransa'nın daha sonra da bütün dünyanın çocukları gönüllerince bir kitap buldular, o kadar güzel öyle taze bir kitaptı ki bu. bir daha ayrılmak istemeyeceklerdi" (Meriç, 1987, s.9).

XIII."Hayatın en tatlı çağı çocukluktur. Bu devirde dinlenen peri masalları, en güzel romanlardan daha vecidlidir. Bilmem çocuklarıma olan iştihayakımdan, tahassürümden dolayı mı, her nedense bugün ruhumun içi bir çocuk bahçesi olmuş gibidir" (Tansel, 1965, s.205).

XIX."Cin ve peri masallarına hep karşı çıkılıyor. Oysa iyi cinler, kötü cinler ve güzelliğin sembolü periler, masalın sembol dünyası insan idrakinin üst sınırlarında var olan şeyler. Hem metafizik hem de gerçekliğin iz düşümü gizli bu masallarda" (Şirin, 1987. s.51).

XX."Masalların zararlı olduğu iddiaları bana daima çok budalaca geldi. Masallar kadar insanı hayata hazırlayan, duygularını besleyen bir başka tür yoktur. Bu bereketli kaynak geleceğin insanını şekillendirir. Çocuk için, içinde yaşanan hayat zaten fantastiktir. O masalların H n bir renkli dünyası ile ya kendi hayatı arasında bir benzerlik kurar veya bir özlem diyarı, olarak onu idealleştirir. Her ikisi de yararlıdır" (Yıldır, 1984,s.5).

XXI."Masallar halkın birleşik yaratıcılığı ile meydana gelmiş sözlü mahsullerdir. Masallar sadece hayal ve fantezi mahsulü değildir; çeşitli motiflerle nice sosyal realiteler çizgileştirilrnekte ve hele o çağın insan ruhlarında yapılmış bir seyahat hissini vermektedir. Çocuklarımızın ruhunu iyi örneklerle inşa ederek, onları inandıkları yolda yürüyebilecek, yürüdükleri yolda güçlükleri yenecek şahsiyetli birer insan yapmak... dünya milletleri bu inanışla çocuklarının ruhunu masallarla besliyor; özellikle insanları tanıma melekesi kazandırarak onlarla münasebetlerini kolaylaştırıyor (Güney, 1966. s.9-10).

2.1.6. Çocuk Edebiyatında Masal

Masal, çocuk edebiyatında en yaygın olan türdür. Masalsız bir çocuk edebiyatı düşünülemez. Çocuğa dinleme-izleme, okuma-anlama-anlatım ve güzel konuşma beceri ve alışkanlıklarının büyük bir kısmı masallarla kazandırılır. Bu beceri ve alışkanlıklar yine masalla geliştirilebilir.

Çocuklar, ister okul öncesi eğitimlerinde olsun ister okuldaki eğitimlerinde olsun ilk edebi zevki masal ve hikâye dinleyerek veya okuyarak yaşar. Okul öncesinde önce ailede daha sonra da kreş ve ana sınıflarında;

a. 1-2 yaşlarında ninniler (bu dönem bebeklik dönemi)

b.2-6 yaşlarında masal ve hikâye dinler.

Bu yaşlarda çocuk henüz okumaya geçmemiş olduğu için, daha ziyade masal ve hikâyeleri büyük bir merakla dinleyerek söylemiş olduğumuz edebi zevke varır.

Çocuk ilköğretim okuluna başladığında ise;

a. 1. sınıfta masal ve hikâye dinleme anlama ve anlatma zevkine varır. b.2. ve 3. sınıflarda masal ve hikâye dinleme, anlama, anlatma ve masal kitaplarını okuma zevkine varır.

c.Daha sonraki sınıflarda ise, çocuk için artık masal vazgeçilmez iyi bir arkadaş ve çok vefalı bir dost olur.

İlköğretim okuluna başlayan çocuk henüz daha okumaya geçmediği için, birinci sınıfta dinleyici ve dinlediklerini anlatıcı konumundadır. Bu sınıfta okumakta olan çocuklar, masalları ailesinden, öğretmeninden ve başkalarından dinler ve dilemiş olduğu masalları arkadaşlarına, öğretmenine ve anne babasına büyük bir heyecanla anlatır.

Okulda artık birinci sınıfın sonunda çocuklar yavaş yavaş okumaya geçmiş olurlar. Bu dönemlerde öğretmenler çocukların okuma becerilerini geliştirmek için seviyelerine uygun hikâye ve masal kitaplarına başvururlar. Bu dönemin sonunda çocuklar masal kitaplarıyla iç içedir. Fakat henüz bu sınıfta çocuk okuduğunu anlayacak seviyede değildir. Zaten öğretmeninde bu sınıfta amacı çocuğun okuma seviyesini geliştirmektir. İkinci sınıfa başlayan çocuk artık seri okumaya geçmiş durumdadır.

"Masal, çocuk ruhunu besleyen, süsleyen, donatan, zenginleştiren, geleceğe hazırlayan, gerçeği dolaylı olarak anlatan bir türdür. Hayâl dünyasının can alıcı renklerini, ilginç olaylarını, çocuksu bir anlatımla masallar gerçekleştirir. Masalları sembollerden, hayâl atmosferinden ayıkladığımızda hayatın kendisi ile karşılaşırız. Yaşanan gerçekliği bilmece gibi sunan masallar, her yaşta insanın hayata bakışım besleyen sanat kaynaklarıdır (Şirin. 1994. s.113).

"Çocukta anadilin kavranmasına. gelişmesine. hayal gücünün zenginleşmesine, büyük bir yardımcı olan masal, aynı zamanda çeşitli yararlar sağlayan bir sanat ve eğitim-öğretim aracıdır. Henüz okuma yazma bilmeyen okul öncesi çağındaki yavruların başlıca fikir ve duygu besinini masallar teşkil eder. Masallar sayesinde ki çocuk anadilinin kelimelerini, kullanma yollarını halk dilinde yaşayan canlı söz cevherlerini kolaylıkla kavramaya ve bir gün doğrudan doğruya okuyabilmek üzere, okuma isteğini duymaya başlar. Çocuk, masal sayesinde insan tiplerini ve çeşitli karakterleri de tanır" (Gökşen. 1985, s.62).

Çocuk hayal gücünü kullanmanın yanında ilk estetik duygulan ve dil zevkini de masallarla edinir. P. Naili Boratav'ın da dediği gibi, masallar "çocuğa anadilinin, bir işçi elindeki alet gibi, nasıl kullanıldığını ilk öğreten, ona bu dilin türlü hünerlerini, kıvraklığını, zenginliğini, inceliğini ilk gösteren... geniş ölçüde ilk aşıl原因 unsurdur" (Boratav, 1958, s. 15).

3. MASALLARIN ÇOCUKLARA VERDİĞİ EĞİTİCİ MESAJLAR

Masallar, çocukların ihtiyaçlarını, arzularını, umut ve korkularını, çocukluğun doğasını yansıtır. Masallar çocukların kendi kendilerine ve başkalarıyla olan ilişkilerini anlamasına olanak sağlar. Masallarla çocuklara etik, sosyolojik ve psikolojik mesajlar verilir. Bu mesajları, masallardaki cümlelerden elde ederek tasnifi yapıldı. Masallarda yer alan mesajlar, her masalın sonunda kısaca belirtilmiştir.

3.1. Çocuklara Verilen Etik Mesajlar

Derlediğimiz masal metinlerinde; hırsızlık, alay, yalan, dürüstlük, kurnazlık, fedakarlık, cömertlik ve nankörlük konusunda çocuklara etik mesajlar verilmektedir.

3.1.1. Hırsızlık

- İnsanlar ailelerinin ve kendilerinin ihtiyaçlarını giderdiği için hırsızlığa yeltenirler. (1),(3),(13)
- İnsanlar ihtiyaçları olmadığı halde kendilerine olan güvenlerini artırmak ve kendilerini tatmin etmek için hırsızlık yaparlar.(15)
- Hırsızlık, insanların kolay yoldan elde etme duygusunu doğurur. Çalışarak, alınının teriyle, hak ederek kazanma isteğini zamanla öldürür.(23)

- Kısıkdıkları için (neden onun var da benim yok) düşüncesi ile hırsızlık yaparlar.(54)

- Hırsızlık, insanların birbirlerine olan güvenlerini zedeler.(54)

3.1.2. Alay

- Sebebini, bilmediğin bir eksikliği olan canlı için alay etmek, o kişinin yaşamdan aldığı hazzı öldürür ve kendisini işe yaramaz olarak görür. Bu da tahmin edilmeyen sonuçların doğmasına sebep olur. (13)

- Alay etmek, karşısındakini beğenmeme, küçümseme, hakir görmektir. Bu da iyi bir davranış değildir.(16)

3.1.3. Yalan

- Bir küçük yalan, tahmin edilmeyecek büyük sorunlar açabilir. (1)
- Yalan, insanı farkında olmadan hırsızlığa iter. (5)
- Yalan, insanın gerçek yüzünü ortaya çıkarır. (8)
- Yalan , kötü insanın, kötülük yapması için kendine seçtiği bir kaçış yoludur.(13)

- Yalanla oluşan mutluluk, geçici mutluluktur ve huzur getirmez.(16)
- Yalancının mumu yatsıya kadar yanar. Yalan söyleyenin dostu olmaz, er geç yalanı ortaya çıkar.(18)

- Yalan ve hileye başvuran, elindekinden de olur.(68)

3.1.4. Dürüstlük

- Geçimini sağlamak için, işinde çalışılan kişiye ihanet edilmez. (12)
- Dürüstlük, kişinin kendine olan güvenini arttırır.(12)
- Kişi verdiği sözün arkasında durmalı ve er geç bu sözü yerine getirmelidir. (45)
- İnsan kendi menfaatine ters düşse de dürüst olmalıdır, onurundan ödün vermemelidir. (46)

- İçten gelmeyerek yapılan iyilik fayda sağlamaz.(21)
- Dürüst insan daima kazanır ve daima ödüllendirilir. (68)
- Dürüst insanın dostu çok olur. (72)

3.1.5. Kurnazlık

- Kurnazlık yapan insan sadece kendini kandırır. (1)
- Kendi menfaatleri doğrultusunda hareket eden kişinin dostu olmaz. (12)
- Kurnazlık düşünen insan kazdığı kuyuya kendi düşer. (12),(58)
- Yalan ve kurnazlıktan kötülük doğar ve tahmin edilemez sonuçlar doğar.(13)
- Hile ve kurnazlıkla elde edilen maddi ve manevi her şey kısa sürelidir.(32)
- Kurnazlık bazen karşıdaki kötü insanın yaptığına pişman olmasını sağlar.(39)
- Kurnazlık yapıyım derken kişi, sahip olduğu varlığı da kaybeder.(37)
- Kurnazlık bazen karşıdaki kişinin aklının başına gelmesini ve kişiye doğru ile yanlışı göstermeyi amaçlar.(61)
- Kurnazlık düşünmek bazen kıskançlıktan meydana gelir ve beklenmedik sonuçlara sebep olur.(65),(68)
- Kurnazlık, bazı kişilerin canını kurtarmak için başvurduğu araçlardan biridir.(70)

3.1.6. Fedakârlık

- Kişi verdiği sözü tutmak için canı pahasına fedakârlıkta bulunur.(16)
- Kişi sevdiklerinin uğruna fedakârlıkta bulunur.(19),(30)
- Fedakâr kişi sorumluluk sahibi olan, sevdiklerinin değerini bilen insandır.(52)

3.1.7. Cömertlik

- Cömertlik karşılık beklemeden kişilere yardımda bulunmaktır.(51)
- Cömertlik, insanın kendisini iyi hissetmesini sağlar ve insana mutluluk verir.(51)
- Hiçbir menfaat düşünmeden kişinin iyiliğini isteyen insan, iyi ve kötü gününde yanında bulunan dostlara sahip olur.(71)

3.1.8. Nankörlük

- Nankör insan elindekilerin değerini bilmez ve gün geçtikçe elindekileri de kaybeder.(25)
- Nankör insan, zamanla bütün dostlarını kaybeder.(25)

3.2. Çocuklara Verilen Sosyolojik Mesajlar

Masallar, çocuklara; aile, hukuk, adalet, yönetim, yönetici ve insan ilişkileri konusunda sosyolojik mesajlar vermektedir.

3.2.1. Aile

- Anne-baba çocukları arasında ayrım yapmamalıdır. Yapıldığında kardeşler arasında soğukluk olmakta ve anne-babaya saygı azalmaktadır.(11)
- Anne ve baba, çocuklarının da her konuda fikirlerini almalı ve onların düşüncelerine de saygı göstermelidirler ki birey aile içerisinde önemsendiğini ve sevildiğini bilsin.(30)
- Kişi kardeşler arasında yapılan haksızlıklara göz yummayarak dürüst olmalıdır.(16)
- Hayatta kimseye güvenilmeyeceğini bilmeli, insana bazen en büyük kötülüğün en yakınından gelebileceğini idrak etmelidir.(16)
- Anne-baba, çocuklarının her zaman mutlu ve huzurlu olması için çaba gösterir.(37)

- Anne-baba, görmüş geçirmiş insanlardır. Çocuklarına doğruyu yanlış bilmeleri yönünde nasihatler verirler.(12)

- Aileler, evlilik gibi önemli anlarında çocuklarının yanlarında olmalıdırlar.(18)

- Evlenecek çocukların mutlulukları için fikirleri alınıp, gönülleri varsa evlendirilmelidirler.(18)

3.2.2. Çevre

- Tanımadık insanlara güvenmemeli, onların her söylediklerine inanılmamalıdır. Bu kişilerin sözlerine inanıldığında, insan zor durumlara düşebilir.(27),(33)

- İyilik yapan insanların çevresine de faydası olur. Bu yüzden, kişi iyi huylu arkadaşlar edinmelidir.(16)

- Kötülük yapan insanın çevresine de zararı olur. Bu yüzden kişi böyle insanlardan uzak durmalıdır.(13)

- En küçük bireylere bile bazı görevler düşer. Herkes üstüne düşen vazifeyi uygularsa hem kendisi hem de çevresi saadet içinde yaşarlar.(37)

- Kişi, çevresinde bulunan hayvanları korumalı ve onların da şefkate ihtiyacı olduğunu aklından çıkarmamalıdır.(53)

- İnsanlar, doğru zamanda doğru yerde olurlarsa ve şartlara uygun davranırlarsa her zaman kazançlı olurlar.(54)

3.2.3. Hukuk, Adalet

- Hırsızlık yapanlar, eninde sonunda cezalarını bulurlar.(3)
- Haksız kazanç elde etmeye çalışanlar mutlaka cezalandırılırlar.(3)
- Kötülük yapmak isteyen insanlar her zaman yenilmeye ve cezalandırılmaya mahkumdur. (21)

- Taklitçi ve sahtekâr kişilerin toplumda yeri yoktur. Böyle kişiler cezalandırılmalıdır.(12)

- İyilik yapan insanlar her zaman kazanırlar. Kötülük yapan insanlar da kazanmış gibi görünmelerine rağmen kaybetmeye mahkumdurlar.(21)
- Yapılan iyilikler de, kötülükler de her iki dünyada da karşılığını bulacaklardır.(51)

3.2.4. Yönetim ve Yönetici

- İyi yönetici sorumluluk sahibi olmalı, onu bu mertebeye getiren halkın sorunları ile ilgilenmelidir.(15)
- Yönetici kendini halktan soyutlamamalı, onların aralarına girip, halkın ihtiyaçlarını ve durumunu gözüyle görüp bunlara çare bulmalıdır.(15)
- Komutanlık görevine sahip olan insan, başında bulunduğu halkın güvenliğinden de sorumludur. Bu yüzden halkının huzuru için elinden geleni yapmalıdır.(29)
- İyi yönetici önemli vasıflara sahip olmalı ve bu vasıflarını halkın refahı ve menfaati uğruna kullanmalıdır.(58)

3.2.5. İnsan İlişkileri

- Aza kanâât etmeyen, çoğu hiç bulamaz. Sahip olduklarımızın değerini bilmezsek, elimizdekenden de olabiliriz.(2)
- Kişinin bazı sıkıntılar karşısında, yılmayıp mücadele etmesi durumunda, bu mücadelelerin mükâfâtını kişi mutlaka görecektir.(8)
- Kişi, emin olmadan kimseyi suçlamamalıdır. Ön yargılı davranışta bulunmak, kimseye fayda getirmez.(13)
- Son pişmanlık fayda etmez. İyice anlayıp dinlemeden ve düşünmeden kızıp karar verenler yanılabilir. Bu şekilde davranıp kötü olarak görünen insan, sonradan yapılan bir iyilikle yaptıklarından utanabilir.(14)

• Hiçbir şey dışarıdan görüldüğü gibi değildir. Bazı güzel görünen şeylerin içinin çirkin, bazı çirkin görünümlü şeylerin de içinin güzel olabileceği hatırlanmalıdır.(17)

• Kişi, yerine getiremeyeceği sözü vermemelidir.(18)

• Kişi, başkasının sözüyle, kanıtlanmadan, doğruluğu ortaya çıkmadan kimseyi suçlamamalı, yanlış fikirlere kapılmamalıdır.(18)

• Çalışmak, güzel bir davranıştır. Çalışan insan eninde sonunda ödülünü, çalıştığıının karşılığı olarak alır.(20)

• İnsanın zengin olması, onun çok iyi bir arkadaş olduğu anlamına gelmez.(21)

• En iyi kazanç, çalışarak, hak ederek kazanmaktır. Çalışmadan, hak etmeden kazanılan şeyin kıymeti yoktur.(22)

• İnsanlar, ellerine geçen fırsatı iyi değerlendirmelidirler. Aksi takdirde bu fırsatları bir daha bulamayabilirler.(22)

• Hep kendi menfaatini düşünen aç gözlü insanlar, kaybedenin kendileri, olacağını bilmelidirler.(25)

• Ummadığın taş baş yarar. Bazen en büyük kahramanların, en korkaklardan çıktığı bilinir.(29)

• Dış görünüşteki çirkinliğin altında muhteşem bir güzellik yatabilir. Dış görünüşe adlanılmamalıdır.(31)

• Mutluluk, sadece dış görünüşte değil, huzurda olabilir.(31)

• Tanımadığımız insanlardan bir şey almadan önce, çok dikkatli olmalıyız.(32)

• İyilik yapan insan her zaman kazanır. Çevresindekilere de kazandırır.(36)

• Kişi olmasını istediği şeylere Allah'tan isteyerek ve ona dua ederek sahip olabilir.(37)

• Hiç bir şey can ve yaşamak kadar güzel değildir. Mal, mülk ve para belli bir yere kadar insanı tatmin eder. Ama belli bir yerde artık değer ifade etmez. (38)

• İnsanların tamamı büyük bir yanlış içindeyken, tek başına bu yanlışlığa karşı durmak bile mücadele sayılır ve sonunda muvaffak olunur. (39)

- Başkasının ahını alarak zengin olan kişi, ileride fakir ve mutsuz olmaya mahkumdur.(40)

- Kişi, bazı şeyler başına gelmeden tedbir almalıdır.(43)

- Sakınılan göze çöp batar. Kişi eşyasına yada sevdiklerine, gereğinden fazla değer verirse onlara istemeden de olsa zarar verebilir.(43)

- Kötü insan, kişinin her zaman her yerde karşısına çıkabilir. Önemli olan onlara boyun eğmemek ve mücadele etmektir.(48)

- Zor elde edilen şeyler, kolay kaybedilebilir. Bu yüzden kişi, elde ettiklerinin değerini iyi bilmelidir.(48)

- Her şeyin aşırısı zarardır.(49)

- Bazı kapılar kuvvetle değil, sevgiyle, iyilikle açılabilir. Her zaman her yerde insanlar birbirlerine iyi ve samimi davranmalıdır.(50)

- İnsanın alın terini katarak kazandığı, kendi parasıyla ve emeğiyle kazandığı her şey çok değerlidir.(56)

- İnsanın uzun süre emek verdiği şeylere bazı kötü niyetli kişiler sahip çıkmak isteyebilir. Böyle durumda kişi pes etmemeli ve mücadele etmelidir.(57)

- Her toplumda iyiler ve kötüler vardır. İyiler, yapmış oldukları iyiliklerini kötüler ise yapmış oldukları kötülüklerin karşılığını er yada geç görürler.(59)

- Kişi kimseden yapamayacağı bir şey istememelidir. O kişiye kaldıramayacağı yük verilmemelidir.(60)

- Allah sevdiği kulunun dualarını kabul eser. Yeter ki kişi, Allah'a dua edip istesin.(65)

- Hiçbir anne-baba yavrusuna kıyamaz. Bireyler bunun farkına varırsa içlerindeki ferahlık ve güven duygusuyla daha huzurlu yaşarlar.(66)

3.3. Çocuklara Verilen Psikolojik Mesajlar

Masallar çocuklara; sabır, kararlılık, umut, şans, dostlu, özveri, saygı, sevgi, zekâ, dikkat, sağduyu, paylaşım, özeleştir, bağışlayıcılık, incelik, korku, merak, iyilik, kötülük, haklılık, haksızlık, mutluluk, mutsuzluk, hata, cesaret, kaza ve kader gibi

psikolojik mesajlar vermektedir. Hayatın zor anlarında ümitsizliğe düşen bir çocuk, kendi yaşantısına uygulayabileceği masallar yoluyla ümitlenerek kararlılığı elden bırakmayacaktır.

3.3.1. Sabır – Kararlılık

- Sabırlı ve kararlı insanlar kolayca mutluluğa kavuşurlar.(3)
- Sabreden derviş muradına ermiş.(3)
- Kişinin önündeki engel, ne kadar büyük olursa olsun, bu engeli aşmak için azmetmelidir. (27)
- Kararlı insan güvenilirdir. Bu yüzden arkadaşlarının çabuk güvenini kazanır.(21)

3.3.2. Umut – Şans

- Umut, insanın yaşama tutunmasında vesiledir.
- İnsan hiçbir zaman umudunu yitirmemelidir. Her zaman bir umut vardır.(30)
- İnsan, şansının da yardımıyla hiç ummadığı güçlükleri rahatça aşabilir.(30)
- İnsan, sorunlar karşısında umudunu yitirmeyip, tek başına çözümünü aramak yerine başkalarından yardım isteyerek, çok daha zahmetsiz ve kısa sürede üstesinden gelebilir.(30)
- Bazı insanlar, bulundukları yerlere haksızca ve şansları sayesinde gelebilirler.(39)

3.3.3. Vefa, Dostluk, Özveri ve Sadakat

- Sevgi, en büyük sadakattir. İnsan sevdiklerinin değerini bilmeli ve ona göre davranmalıdır.(44)
- İnsan sevdiklerinin iyi ve kötü anlarında onlarla olmalı, sevinç ve üzüntülerini paylaşmalıdır.(21)
- Gerçek dost, karşılık beklemeden kişinin zor anında yanında bulunandır.(25)

- Vefa ve dostluk ebedidir. Ölümden sonra bile vefa duygusu devam eder.(16)
- Hatalarımızı kabullenmelidir ve yeri geldiğinde özür dilemesini bilmeliyiz.(15)
- Hatalarımızı elimizden geldiği sürece düzeltmeye çalışmalıyız.(39)
- Vefalı dostun kıymeti bilinmelidir ve bu kişileri kaybetmemek için özverili olunmalıdır.(71)
- Hayvanlar da vefalıdır.(49)
- Hiçbir anne-baba yavrusuna kıyamaz ve çocuklarına özverili davranırlar. Karşılığında da saygı beklerler.(37)
- Emanete hıyanet edilmemelidir. Emanete kendi eşyalarımıza gösterdiğimiz değerden daha çok değer vermeliyiz. (40)

3.3.4. Sevgi, Saygı

- Sevgi en büyük güçtür. Kişi sevdiklerinin değerini bilmelidir. (44)
- Anne-babalar çocuklarını herkesten ve her şeyden daha çok severler. Çocukları uğruna canlarını bile feda etmeye hazırdırlar.(37)
- Saygılı olmak büyük bir erdemdir. Bu erdemi kaybetmemek gereklidir. (14)
- Saygı gösterene saygılı davranılır.(14)

3.3.5. Zekâ, Sağduyu, Dikkat

- Sağduyulu ve zeki insanlar çözülmesi olanaksız gibi görünen çok güç sorunlara bile çözüm bulurlar.(11)
- İki farklı durum karşısında karar verilirken mantıklı bir seçim yapılmalıdır.(25)
- Başkalarını kıskanmak yerine çalışarak onun sahip olduklarına sahip olmak daha akılcıdır.(23)
- Akıl insana bahşedilmiş bir lütuftur. İnsan aklını kullanarak başka insanlara da faydalı olmaya çalışmalıdır.(22)
- İnsan kendisini, karşısındakinin yerine koyarak hareket etmelidir.(25)

3.3.6. Paylaşım

- İnsanlar, fikirlerini birbirleriyle paylaşarak çözüme daha kolay ulaşabilirler.(16)
- İnsanlar, bazı eşyalarını yeri geldiğinde başkalarıyla paylaşabilmelidir.(25)
- İnsanlar sahip oldukları şeyi ihtiyacı olan kişilerle paylaşabilmeli ve çevresindeki insanlara faydalı bir birey olmaya çalışmalıdır.(42)
- Paylaşım, insanları birbirlerine yaklaştırır ve kişiler arasındaki samimiyet derecesini artırır.(42)
- İnsanlar, birbirlerinin sevinç ve mutluluklarını paylaştıkları gibi, üzüntü ve kederlerini de paylaşmalı ve birbirlerine destek çıkmalıdır.(43)

3.3.7. Korku, Merak

- Merak kediye öldürdü ve tatmin olma umudu onu diriltti.(21)
- Gözünü korkutarak zorla bir işi yaptırmak yerine, güzel sözlerle o kişiyi ikna etmek daha verimli olacaktır.(21)
- İnsanların asıl korktukları kişilerin heybeti değil namıdır.(29)
- Bazen en büyük kahraman, korkak insanlardan çıkar.(29)

3.3.8. İyilik, Kötülük

- Toplumdaki fırsatçılar, bazı insanların iyi niyetini suistimal ederek onları aldatmaya çalışabilirler. Bu kötü insanlara karşı çok dikkatli olunmalıdır.(1)
- İnsan, zor anında yapılan iyiliği unutmaz ve kendisine iyilik yapanın zor anında yetişir.(2)
- Kişi yaptığı iyiliğin karşılığını beklememelidir. Yapılan iyilik, karşılıksız olması durumunda daha da değerlenecektir.(2)
- Kötülük yapan insanlar, her zaman yenilmeye ve kaybetmeye mahkûmdur.(7)

- İyi insanlar her zaman kazanırlar. Kötü insanlar da kazanmış gibi görünmelerine rağmen mutlaka kaybederler.(21)

- İyiliğe iyilikle karşılık verilmelidir. İyiliğe kötülükle karşılık vermek nankörlükten başka bir şey değildir.(25)

- Yapılan iyilikler, insana zor zamanlarında can simidi gibi geri döner.(41)

- Saf insanları kandırmak kolaydır fakat böyle davranmak hiç iyi bir davranış değildir.(47)

- Kötü insanlar, her zaman ve her yerde karşımıza çıkabilirler. Önemli olan onlara boyun eğmemek ve mücadele etmektir.(48)

- Bazı kapılar kuvvetle değil sevgi ve iyilikle açılabilir. Her zaman, her yerde birbirimize iyi ve samimi davranmalıyız.(50)

- Kişi, kendisine yapılan iyiliği de kötülüğü de unutmaz. Yapılan iyilik de kötülük de karşılığını er geç görür.(51),(59)

- İnsanları aldatmak, onlara yalan söylemek iyi bir davranış değildir.(62)

- İyilikten ve doğruluktan yana olanlar, her zaman diğerlerine göre toplumda daha sevinir ve başarılı olurlar.(62)

- Yalan ve hileye başvuran kötü insanlar, ellerindekinden de olabilirler.(70)

- Hayvanlara iyi davranmalıyız.(72)

3.3.9. Haklılık, Haksızlık

- Haklı olduğuna inanan insan, haklılığını savunmalı ve asla ödün vermemelidir.(39)

- Haksızlıklara göz yummamalı ve bununla mücadele edilmelidir.(39)

- Haksızlık yapanlar mutlaka cezalarını bulacaklardır.(17)

3.3.10. Mutluluk, Mutsuzluk

- Haksızlık yaptığının farkına varıp pişman olan insan, yaptığı hatayı düzelterek mutlu olabilir.(1)

- Kötülük yaparak elde edilen mutluluk geçici mutluluktur. (21)
- İnsanın zor anında, yanında bir dostunun bulunması, o kişiye mutluluk verir. (43)
- Mutlu ve huzurlu olan bir insan yaşamdan zevk alır.(43)

3.3.11. Hata

- Hatanın küçüklüğü yada büyüklüğü önemli değildir. Önemli olan hatanın yapılmaması için çaba sarf edilmesidir.(12)
- Kişi hata yaptığında, yaptığı yanlışlığı düzeltmeye çalışmalıdır.(7), (39)
- Hatasız kul olmaz. Yapılan bazı hatalara anlayış göstererek tekrar edilmemesi sağlanmalıdır.(15)

3.3.12. Cesaret

- İnsan sevdiklerini zor andan kurtarmak için mücadele ederken cesaretini yitirmemelidir.(16)
- Korkudan fayda gelmez , korkunun ecele faydası yoktur. İnsan engelleri aşarken cesaretli olmalıdır.(29)
- Yapılan cesaret verici bir olayın karşılığında beklenmedik iyiliklerle karşılaşabilirler.(21)
- İnsan bazı değerleri için korkaklığı bırakıp cesur olmalıdır.bazı sıkıntı ve sorunlar karşısında pes etmemeli, cesaretini toplayarak mücadele etmelidir.(60)

3.3.13. Kaza, Kader

- Bazı olaylar, akışına bırakılmalıdır.(12)
- İnsanların kaderleri ve alın yazıları ne yapılırsa yapılsın değiştirilemez.(15)

4. MASALLARIN DİL VE ANLATIM ÖZELLİKLERİ

Masal anlatan, konuşma dilinin bütün rahatlığını kullanarak anlatımı daha ilgi çekici hale getirebilmektedir. Masallarda konuşma dili ve halk deyişlerinde, genellikle Kürtçe asıllı olan bu masalların çevirisi yaptırılmış, konuşma dili çevirmenlerin ağzından aynen aktarılmıştır.

Masal anlatımını, konuşma dilinin bütün zenginliği ile renklendiren unsurlar ikilemeler, pekiştirme sıfatları, tezlik, süreklilik, yaklaşma bildiren fiiller, ses taklidi sözcükler, benzetmeler, dualar, beddualar ve konuşma dili söylemleridir.

Şimdi bu unsurların kullanım şekillerini, üstünde çalıştığım masal metinleriyle tek tek örnekleriyle görelim.

4.1. İkilemeler

Tanım: “Anlatıma güç kazandırmak için, anlamı pekiştirmek amacıyla, aynı kelimelerin yinelenmesi (tekrarlanması) yada birbirine yakın kelimelerin yan yana kullanılmasıdır”(Köklügüller, 1993,s.247).

Masal Metinlerindeki Kullanışlarını Gösteren Örnekler:

- --“**ağlaya ağlaya**”

“Eyvez eve geldiğinde bakmış ki o iki çocuğu **ağlaya ağlaya**...”(17)

- --“**ayrı ayrı**”

“Zayıf ve güçlü hayvanların **ayrı ayrı** yaşaması yerine...”(49)

“Padişah, diğer iki oğlunun da fikirlerini öğrenmek için onları da **ayrı ayrı** yanına çağırmış...”(11)

- --“**baştan sona**”

“Olaylarını **baştan sona** kadar anlatmışlar.”(17)

- --“**bir bir**”

“Adama başlarından geçeni **bir bir** anlatmışlar.”(72)

“Kız başından geçenleri **bir bir** anlatmış.”(72)

- --“**bin bir**”

“Ah bin gözüüm, bin kulağım olsa da **bin bir** sesi birden dinlesem.”(43)

- --“**çoluk çocuk**”

“Adam **çoluk çocuk** sahibiymiş.”(36)

- --“**görür görmez**”

“Yılanı **görür görmez** rengi sararmış...”(49)

“... kervancı kadını **görür görmez** aşık olmuş.”(3)

“Ağa kızı **görür görmez** ona göz koyar.”(6)

“Bu adamlar, bu taşları **görür görmez** birbirinin...”(7)

- --“**hızlı hızlı**”

“**Hızlı hızlı** sürünemiyor ve avının üstüne...”(33)

“Ve **hızlı hızlı** yola çıktılar.”(50)

- --“**kendi kendine**”

“...çok beğeniyor ama **kendi kendine** düşünüyor.”(19)

“**Kendi kendine** konuşup yoluna devam etmiş.”(22)

“...raftaki kavanozları süze süze **kendi kendine** şöyle demiş.”(34)

“Ağa **kendi kendine** günlerce hatta aylarca düşünüyormuş.”(53)

“...**kendi kendine** der ki: Ben niye geldim, ne yapıyorum?”(64)

“...ne yapacağız diye **kendi kendine** soruyormuş.”(66)

“**Kendi kendine** düşünüp durmuş.”(69)

“Adam **kendi kendine** söylenmiş.”(70)

- --“**o gün bu gündür**”

“**O gün bu gündür** Malazgirt’te Torunoğulları diye...”(27)

- --“**süze süze**”

“...raftaki kavanozları **süze süze** kendi kendine şöyle demiş.”(34)

- --“yavaş yavaş”

“Kızlar kendilerini beğendirmek için **yavaş yavaş** sarayın önünden...”(31)

- --“sıkı sıkı”

“Ama bu taşı **sıkı sıkı** tut...”(1)

“Ve **sıkı sıkı** tembih etmiş.”(70)

“...onlara **sıkı sıkı** tembihte bulunmuş.”(72)

- --“eli boş”

“...karısı onu **eli boş** görünce kızmış.”(2)

- --“olup biten”

“...kervancı **olup biteni** anlatmış.”(3)

“...Leyla **olup bitenlerin** hepsini anlatmış.”(30)

“Mehmet de başından **olup biteni** anlatıyor”(58)

- --“gider gitmez”

“Eve **gider gitmez** bir sofra kurmuşlar.”(3)

“...eve gitmişler ve **gider gitmez** yorgun oldukları için yatmışlar.”(54)

“Kadın **gider gitmez** adam torbayı kapıp kaçmış.”(71)

- --“çeki düzen”

“...kendi kendine bir **çeki düzen** vererek ağanın evine gider.”(6)

- --“yan yana”

“Bu sefer iki kız **yan yana** zindanın içinde kalmış.”(10)

- --“olursa olsun”

“İkisinden biri ölünce diğeri ne **olursa olsun**.”(3)

“...ne pahasına **olursa olsun** onları kurtarmaya karar vermiş.”(24)

“Kim **olursa olsun** burada onların yanında...”(30)

- --“düşünüp taşınmak”

“Kadın uzun bir zaman içerisinde **düşünüp taşınmış** ve...”(13)

- --“bakmış bakmış”

“...değirmenci kalkarak deliğe **bakmış bakmış...**”(17)

- --“**gitmiş gitmiş**”

“...çocuk suda bayılmış **gitmiş gitmiş** bir değirmenin...”(17)

- --“**yırtık pırtık**”

“...sefalet içinde **yırtık pırtık** bir elbiseyle...”(17)

- --“**olan biten**”

“...kötü kalpli karısı **olan biteni** duyunca...”(2)

“**olan bitenleri** açıkladıktan sonra...”(6)

“...karısı tüm **olan bitenleri** kocasına anlatır.”(8)

“...paşam hep **olan bitenleri** anlatabilir miyim demiş.”(17)

“Adam ormana gitmiş, **olan biteni** oduncu arkadaşlarına anlatmış”(68)

“Annesi vermiş ve **olan biteni** anlatmış.”(70)

- --“**aramak taramak**”

“Şehrin içinde **aramış taramış**, istediklerini getirmiş.”(17)

- --“**azar azar**”

“**Azar azar** yemek yemeye başlıyor.”(20)

- --“**olur mu olur**”

“...feleğe söyle **olur mu olur** der.”(22)

- --“**yeyip içmek**”

“...**yeyip içmişler** ve padişah ahmak adama...”(22)

- --“**pisi pisine**”

“Ahmak adam gitti **pisi pisine**”(22)

- --“**gide gide**”

“**Gide gide** sırça sarayına varmış.”(24)

- --“**sarmaş dolaş**”

“**Sarmaş dolaş** olmuşlar.”(24)

- --“**dere tepe**”

“Az gitmiş uz gitmiş, **dere tepe** düz gitmiş...” (22), (24), (25), (41), (54), (69), (70), (72)

“Az gelmiş uz gelmiş, **dere tepe** düz gelmiş...”(22)

- --“**kolay kolay**”

“Ağa karısı olmak **kolay kolay** kimsenin eline geçmezmiş.”(26)

“...ejderha uykudan **kolay kolay** uyanmadığı için...”(46)

- --“**günden güne**”

“...karnı **günden güne** büyüymüş.”(27)

“...kadın hastaymış, **günden güne** eriyormuş.”(72)

- --“**tingir mıngır**”

“...ben anamın beşiğini **tingir mıngır** sallar iken...”(29),(69)

- --“**yayıla yayıla**”

“Haber **yayıla yayıla** o memleketin padişahının kulağına gitmiş.”(29)

- --“**ister istemez**”

“Leyla **ister istemez** kendini tartışmanın içinde bulmuş.”(30)

- --“**girer girmez**”

“Dev içeri **girer girmez**...”(30)

- --“**yüzde yüz**”

“...**yüzde yüz** emin olabilmek için...”(33)

- --“**kıvrım kıvrım**”

“Aslan **kıvrım kıvrım** kıvranıyormuş açlıktan.”(35)

- --“**abartılı abartılı**”

“Başlamış karısı olanları **abartılı abartılı** anlatmaya.”(35)

- --“**mal mülk**”

“Bütün malını **mülkünü** kumarda kaybetmiş.”(41)

- --“**birden bire**”

“Birden bire kurbağa çok güzel bir kıza...”(20)

“Birden bire havada bir hışırtı...”(24)

“...birden bire göz önünden kaybolup gitmiş.”(41)

“Birden bire suyun içinde bir gürültü duymuş.”(68)

- --“**parça parça**”

“Beni al parça parça yap...”(41)

“...kurbağalar ipini **parça parça** etmiş.”(47)

- --“**kara kara**”

“...ne diye **kara kara** düşünüp durursun?”(43)

- --“**gürül gürül**”

“...**gürül gürül** akan sulara bakıp...”(43)

- --“**dal dal**”

“Sülün kız **dal dal** meyvelere bakmış.”(43)

- --“**tuzlu tuzlu**”

“Ye **tuzlu tuzlu**...”(43)

- --“**buzlu buzlu**”

“...iç **buzlu buzlu**.”(43)

- --“**vura vura**”

“Tasa kuşu kanat **vura vura** geçip gidiyor.”(43)

- --“**cıvı cıvı**”

“...kız o **cıvı cıvı** ötüşen kuşlara bakmış...”(43)

- --“**hergün hergün**”

“...kemiklerimi topla **hergün hergün** üzerine su dök.”(48)

- --“**yer yemez**”

“...bu eti **yer yemez**...”(48)

- --“**genç yaşlı**”

“...ağaçları kesiyormuş **genç yaşlı** demeden.”(49)

- --“**teker teker**”

“**Teker teker** paralarını almaya geldiler.”(50)

- --“**duyar duymaz**”

“...bu sözleri **duyar duymaz** kaçmaya çalışır.”(54)

- --“**sessiz sedasız**”

“Ama **sessiz sedasız** bir düğünmüş.”(54)

- --“**gelir gelmez**”

“Ağa **gelir gelmez** kapıyı kırıp...”(55)

“Eve **gelir gelmez** anneleri...”(63)

- --“**saklana saklana**”

“Ben **saklana saklana** şu yaban ördeklerini avlayacağım.”(63)

- --“**doğru dürüst**”

“...ne birbirinizle **doğru dürüst** konuşuyordunuz.”(61)

- --“**uzaklaşır uzaklaşmaz**”

“Damat köyden **uzaklaşır uzaklaşmaz**...”(66)

- --“**döve söve**”

“...o hallerinde kalkıp **döve söve** evden kovarlar.”(67)

- --“**tir tir**”

“...bütün yorganları üstüne atmasına rağmen hâlâ **tir tir** titriyormuş.”(29)

- --“**açar açmaz**”

“Torbayı **açar açmaz** altınları görmüş.”(71)

4.2. Pekiştirme Sıfatları

Niteleme sıfatlarının anlamlarını güçlendirme işine **pekiştirme** adı verilir. Anlamı güçlendirilmiş sıfata da **pekiştirme sıfatı** adı verilir. Pekiştirme şu yollarla yapılır.

1. Sıfatın birinci hecesine “m”, “p”, “r”, “s” sessizlerinden biri getirilerek yapılır.

2. Sıfatlar yinelenir yada ikilenir.
 3. Yinelenen sıfatların arasına “mi” edatı getirilir.
 4. Yinelenen adlar da pekiştirilmiş sıfat anlamı taşır.
 5. Yakın anlamlı yada yakıştırmacı kelimeler bir arada kullanılır.
- (Köklügiller, 1993, s.87)

Pekiştirme Sıfatlarının Kullanılış Örnekleri

- --“aptal mı aptal”

“Benim aptal mı aptal...”(61)

- --“bomboş”

“...bir de ne görsün? Mendil **bomboş**.”(24)

- --“gaddar mı gaddar”

“Recep Ağa adında **gaddar mı gaddar** ...”(39)

- --“güzel mi güzel”

“Beyazlar içinde **güzel mi güzel** ...”(19)

“...bir köyde **güzel mi güzel** bir tane gelin varmış.”(28)

“...ağaç sandığı **güzel mi güzel** bir kızmış.”(49)

- --“koskoca”

“...**koskoca** padişah hırsızları bulamadı.”(3)

- --“mutlu mu mutlu”

“...**mutlu mu mutlu** bir çift varmış.”(3)

- --“şirin mi şirin”

“...**şirin mi şirin** bir padişahlar ülkesi varmış.”(35)

- --“tertemiz”

“Döndüğünde her yerin **tertemiz** olduğunu görünce şaşkına dönmüş.”(30)

- --“yemyeşil”

“her taraf **yemyeşil** olmuş.”(30)

4.3. Tezlik, Süreklilik, Yaklaşma, Yeterlik Fiilleri

Bu tür bileşik fiiller bir kurala göre yapılır. –e, –a ekiyle kurulmuş olan bağfiiller, bileşiğin birinci kelimesini; “vermek”, ”durmak”, “bilmek”, “kalmak”, “yazmak” fiilleri de ikinci kelimesini oluşturur. Anlam özelliklerine göre yeterlik, tezlik, sürerlik ve yaklaşma fiili olarak dörde ayrılırlar.

Kullanılış Örnekleri

- --“bayılıvermek”

“Adam korkudan **bayılıveriyor**.”(37)

- --“çıkıvermek”

“...tavanın arasından **çıkıverir**.”(37)

- --“çıkagelmek”

“...bir gün abisi **çıkagelmiş**.”(32)

- --“kalakalmak”

“Oğlanlar oldukları yerde **kalakalmışlar**.”(24)

- --“oluvermek”

“Kadını görür görmez o da aşık **oluvermiş**.”(3)

“O anda keloğlan adlı kız, erkek **oluvermiş**.”(19)

“...tenceredeki mercimekler çocuk **oluveriyorlar**.”(37)

“...bakmış ki akşam **oluvermiş**.”(68)

“...her taraf karanlık **oluvermiş**.”(69)

“Suyu içtiği an bir ceylan **oluvermiş**.”(72)

- --“şaşakalmak”

“...iyi bir şekilde davranması üzerine adam **şaşakalıyor**.”(6)

“...kocası da çok **şaşakalıyor**.”(8)

- --“uyuyuvermek”

“Bir ağacın dibinde **uyuyuvermiş**.”(36)

- --“yatıvermek”

“...olduğu için kayığın içine **yatıvermiş**.”(3)

4.4. Ses Taklidi Sözcükler

Kullanılış Örnekleri

- --“civıl civıl”

“...civıl civıl ötüşen kuşlara bakmış.”(43)

- --“gürül gürül”

“...gürül gürül akan sulara bakıp...”(43)

- --“hıştırtı”

“...bir kanat hıştırtısı duymuş.”(24)

“...sözünü bitirmeden başının üzerinde bir hıştırtı işitmiş.”(24)

- --“kıvrım kıvrım”

“Aslan kıvrım kıvrım kıvranıyormuş açlıktan.”(35)

- --“öten”

“...öten iki bülbülü bana getir.”(19)

- --“tingir mingir”

“...beşiğini tingir mingir sallarken...”(29)

4.5. Benzetmeler

Kullanılış Örnekleri

- “...kümes gibi bir yere hapis etmişler.”(3)
- “Kadın onu saray gibi bir yere koymuş.”(3)
- “...bir çocuk gibi giydiriyor.”(8)
- “...ben de senin öz kızın gibi kızım...”(10)
- “Ahmet ile anası gül gibi geçinirlermiş.”(12)
- “Yaratık bizi kaçırıp burada köle gibi çalıştırıyor.”(16)
- “Ali ise deli gibi sevdiği kızla evlenir.”(16)

- “Kadın tavuğa gözü gibi bakarmış.”(17)
- “...karısı kapıyı açınca sanki kapıda güneş doğuyormuş...”(17)
- “...kızı erkek gibi yetiştirdikleri...”(19)
- “Padişah onu misafir gibi ağırlamış...”(22)
- “...kömür gibi yedi tane karga...”(24)
- “...kardeş gibi beraber gezerlermiş.”(25)
- “Karpuzun başını hafifçe bir kapak gibi keser...”(27)
- “...saray gibi bir köşk yaptırırım.”(34)
- “Güzel bir kızla evlendim mi nur topu gibi bir oğlum olur.”(34)
- “...çocuklarına bir hikâye gibi anlatıyor.”(36)
- “Biricik oğullarına gül gibi bakıyorlar.”(37)
- “Gül gibi geçinir gideriz.”(43)
- “...ölmüş gibi yapacaksın...”(48)
- “...hayatlarını doğal insanlar gibi sürdürmüşler.”(49)
- “...inşallah diğer seferki gibi üstün başın yırtılmaz...”(51)
- “...hepsi açlıktan ölmüş gibiydiler.”(54)
- “Az gitmiş uz gitmiş, yollar sanki uzamış.”(56)
- “Al buz gibi su iç.”(59)
- “...elinde büyük bir sopa, sanki ahıra giriyormuş gibi...”(60)
- “...büyüdüğünde senin gibi güçlü, mert...”(63)
- “...ben kızım. Neden beni er gibi giydiriyorsun?”(66)
- “Gelin hayırsız evladın kopyası gibiydi.”(67)
- “Adamın dediği gibi yaparken...”(72)

4.6. Dualar, Beddualar

Dua, içinde yaşadığı cemiyetin maddi refah ve manevi saadetine yardım ve merhametini istemek üzere Allah’a yaptığı bir hitap, bir sesleniştir. Bu niteliği ile ferdi karakter taşıyan ve sessizce edilen duadır.

Beddua ise duanın aksine; lanet, inkisar, bela ve gazap ifade eden menfi sözlerdir. Türk kaynaklarında 19. asra kadarki kültür eserlerimiz ve sözlüklerimizde “kargış” ve “ilenç” kelimeleri kullanılmıştır.

Beddualar, ruh halini yaşayan insanın en büyük kudret olan Allah’ın, kötülüğün cezalandırılmasını istemesi yolundaki dileklerinden doğan sözlü gelenek mahsulleridir.

Kullanılış Örnekleri

- “...keşke canavar on yıl kuyuda kalsaydı da sen benden bunu istemeseydin.”(16)
- “...ah keşke bu tenceredeki bütün mercimekler çocuk olsaydı.”(37)
- “Ah bin gözüüm, bin kulağım olsa da, bin bir sesi birden duyup dinlesem.”(43)
- “Ah şu ağaçlar Tuba olsa, eğil desem eğilse.”(43)
- “Ah şu sular Kevser olsa, içsem içsem kanmasam, güneş vursa yanmasam.”(43)
- “...keşke ayağım yedi yıl daha öyle kalsaydı da sen aslan sütü istemeseydin.”(66)

4.7. Konuşma Dili Söylemleri

Kullanılış Örnekleri

- --“**hemen**”

“Karısı **hemen** toparlanmış ve...”(3)

“Kadın **hemen** uyanmış.”(3)

“Padişahın oğlu **hemen** kabul etmiş.”(3)

“Adam **hemen** çıkarıp parasını vermiş.”(5)

“...kızın babasını **hemen** çağırır ve...”(6)

- “...bunun üzerine adamlar **hemen** yere çökerek...”(7)
- “...onları oturtmuş ve **hemen** odadan çıkmış.”(9)
- “...**hemen** padişaha haber verilmiş.”(10)
- “...ipi **hemen** kardeşine bağlayarak...”(10)
- “...**hemen** ayrılarak onların peşine düşmüş.”(11)
- “Padişah ve askerleri **hemen** eve doğru...”(12)
- “Fırıncılar da **hemen** onu kazana atıp yakmışlar.”(12)
- “**Hemen** bizim yanımızdan git demiş.”(13)
- “Alır **hemen** eve getirir.”(15)
- “O da **hemen** bezirgân başına demiş ki...”(17)
- “...**hemen** onları isteyip evlenmişler.”(18)
- “Keloğlan **hemen** atına atlayıp...”(19)
- “Babası **hemen** sinirlenip...”(20)
- “Padişah **hemen** kızını vermiş.”(21)
- “...**hemen** yemek yemeye koyulmuşlar.”(30)
- “**Hemen** mercimek oğlan tavan arasından çıkıverir.”(37)
- “...kadın **hemen** eve gidip hasta olduğunu...”(48)
- “...korkak hayvanlar **hemen** yerlerinden kalkıp kaçmışlar.”(49)
- “Bu haberi duyunca **hemen** geldik.”(52)
- “Bunu duyan ağa **hemen** oğlunu aramaya başlar.”(53)
- “...**hemen** İstanbul’a ilaç almaya gider.”(55)
- “...**hemen** kılıcını ona doğru sallıyor.”(62)
- “Değirmencinin köse olduğunu görünce **hemen** dönmüş.”(70)
- “Adam **hemen** yaşlı padişahı karşılamış.”(71)
- “...**hemen** kesin o ceylanı.”(72)
- --“işte”
- “...tamam **işte** balık geldi...”(2)

“Pamuğun anlamı **işte** odur.”(10)

“Bizde ağaya deriz, **işte** öldürdük.”(14)

“**İşte** yedi kardeşin tek yemek kaşığından...”(26)

“...**işte** bundan dolayı denizler tuzludur.”(42)

“Alın **işte** elma kabuklarını yeyin.”(47)

“...akıllı genç **işte** bu hallere düştü.”(54)

“Kadın, “**işte** ufacıkken bıraktığın oğlun” demiş.”(56)

“**İşte** o zaman kafası zonglar...”(67)

“Adam sevinerek “**işte** baltam bu” demiş.”

• --“**derken**”

“...o yana bu yana **derken**, çocuğu kurttan almış.”(17)

“...nasıl gideceğiz **derken** köpek...”(21)

“...**derken** bir dağ yamacından...”(30)

“**Derken** bir dağ yamacında kendine bir kulübe yaptırıp...”(31)

“...**derken** farkında olmadan bastonunu...”(34)

“...**derken** bütün topraklarını elden geçiriyorlar.”(61)

“Tam yakaladım **derken** keçi onu...”(64)

“Katı olmuş, sulu olmuş **derken**, torbanın dibi görünmüş.”(70)

• --“**ne görsün**”

“...kapı açılmış, bir de **ne görsün?** İhtiyar kadın.”(13)

“Keloğlan en baştaki kapıyı açmış. Bir de **ne görsün...**”(19)

“Bir de bakmış ki **ne görsün?** Çok yakışıklı bir adam.”(20)

“...mendilini açmış. Bir de **ne görsün?** Mendil bomboş...”(24)

“Biraz sonra **ne görsün...**”(31)

“Bir de bakmış ki, **ne görsün?** Anasının dizi dibinde...”(43)

“evine geldiğinde **ne görsün?** Karısı ile bir delikanlı...”(56)

“Bir de **ne görsün?** Büyük bir ahır.”(69)

“Bir de **ne görsün**? Her taraf yıkık...”(69)

“İçeri girmiş, bir de **ne görsün** karısı...”(72)

• --“**vaktiyle**”

“**Vaktiyle** bir padişah ve bu padişahın bir sarayda yaşarmış.”(46)

“...**vaktiyle** zamanında çok zengin ve çalışkan...”(56)

“**Vaktiyle** bir köyde bir kral varmış.”(62)

• --“**hâlâ**”

“...evlenmek için **hâlâ** bekliyormuş.”(3)

“Çocuklarının **hâlâ** dönmediklerini gören...”(24)

“...bütün yorganları üstüne atmasına rağmen **hâlâ** tir tir titriyormuş.”(29)

• --“**ya**”

“...gönül meselesi **ya** içeri girince...”(10)

“Eyvez: **Ya** paşam olmaz öyle...”(17)

“...sen beni una gönderdin **ya**...”(28)

“Sen **ya** bana yedi ekmek verecen...”(32)

“**Ya** dağımızı yel alırsa, **ya** bağımızı sel alırsa.”(43)

“**Ya** asmada üzüm olmazsa, **ya** salkımı düzüm olmazsa.”(43)

“...demir dolu yağıyordu **ya** işte o zaman.”(47)

“Hani yazın koyunlar kırdan kalır **ya**, işte bu ahıra...”(69)

• --“**böyle**”

“**Böyle** devam edip gidiyormuş günler.”(1)

“...kısa bir zaman için **böyle** geçmiş.”(13)

“Olmaz **böyle** şey!”(15)

“...hazırlan da ikimiz **böyle** bir seyahat edelim.”(17)

“Oğlum, neden **böyle** üzgünsün...”(21)

“...hey kardeş, **böyle** nere gideceksin.”(22)

“Tanrının **böyle** istediğini...”(24)

“Ayı kurda demiş ki: Niye **böyle** üzüntülüsün...”(25)

“Dev her gün **böyle** yapmış.”(30)

“...Neyin var, niye **böyle** üzgün ve bitkinsin...”(33)

“**Böyle** derken farkında olmadan...”(34)

“**Böyle** bir vahşetin, dünyanın hiçbir toplumunda...”(39)

“Yoksa **böyle** ağrımayan başa...”(43)

“...Kazağı yırtılmış. Hiç **böyle** şey olur mu?”(52)

“Bu **böyle** iki üç ay sürmüş.”(54)

“...bu **böyle** olmaz. Kendine uygun bir kadın bul...”(59)

“...benim dediğimi yapmazsanız **böyle** olur.”(63)

“...yedi yıl daha **böyle** olsaydım...”(66)

“...ey insanoğlu! Neden **böyle** ağlayıp sızlarsın?”(68)

• --“gel zaman git zaman”

“Gel zaman git zaman o arada evin yoluna düşerek...”(10)

• --“aman”

“...padişah **aman** diğerlerini...”(66)

• --“bunun üzerine”

“Ağa **bunun üzerine** kızarak Gorso’yu kovalayarak...”(1)

“**Bunun üzerine** bağırarak pisi balığı...”(2)

“**Bunun üzerine** kız baktı ki olmuyor...”(6)

“**Bunun üzerine** karısı tüm olan bitenleri...”(8)

“**Bunun üzerine** Çil Osman’ın yaralı olmasından faydalanıp...”(11)

“**Bunun üzerine** ana babası bu gizi daha fazla saklamak istememişler.”(24)

“**Bunun üzerine** padişahın adamları ülkeyi gezmişler.”(27)

“**Bunun üzerine** kız ağlayıp...”(30)

“**Bunun üzerine** padişahın küçük oğlu maymunu alıp...”(31)

“**Bunun üzerine** Recep Ağa düşünür ve...”(39)

- --“ey”

“...ey aptal oğlum...”(63)

“...ey insanoğlu, neden böyle ağlayıp sızlarsın.”(68)

- --“ne kadar”

“...söyleyin bakalım, beni **ne kadar** seviyorsunuz...”(14)

“...ben **ne kadar** kızıyorum, toprak...”(25)

“...gelin akıllı ama köylülere **ne kadar** söylese de boş...”(28)

“Karısı **ne kadar** ısrar etse de...”(29)

“**Ne kadar** ödlele ise o kadar da kurnaz imiş.”(36)

“Ve tembelliğin **ne kadar** kötü olduğu...”(49)

“**Ne kadar** uğraşsalar da...”(50)

“...ben **ne kadar** ay desem de...”(62),

“İşte **ne kadar** yanlış ve...”(67)

- --“ah”

“Fotoğrafa bakıp **ah** çeker ise...”(3)

“Gelin derinden bir **ah** çekerek...”(60)

- --“ağam”

“...ağam kırmızı öküzü kesmenizi istemiş.”(1)

“...oğlu der ki: **Ağam**, ben seni...”(14)

“**Ağam** ben diğer gelinler gibi...”(39)

- --“ancak”

“...kızı kuyuya atınca suyu **ancak** o zaman alırız.”(16)

“...bak oğlum bunu, bir kartal var, **ancak** o yapabilir.”(16)

“...evini yükleyince **ancak** deve alabilmiş.”(29)

“**Ancak** bu sefer açlık ve...”(33)

“...kaderine boyun eğmiş **ancak** kurnaz gelin...”(39)

“...kızın dediklerini yapmış **ancak**...”(41)

“...**ancak** bunların isimlerini ben koyacağım.”(48)

• --“**bakarlar ki**”

“...bir de **bakarlar ki** dağ keçileri geliyorlar.”(64)

“Kocası **bakar ki** karısı deveyle gelmiş.”(47)

“**Bakar ki** Zine’nin yedi kardeşi...”(64)

• --“**bakmış ki**”

“...**bakmış ki** bir atlı geliyor.”(1)

“Asfalt yoluna çıkınca **bakmış ki** bir taksi geliyor.”(10)

“Eyvez **bakmış ki** biraz uzağında...”(17)

“Mert **bakmış ki** o Namert kardeşiymiş.”(25)

“Derken dönüp **bakmış ki** ne görsün...”(43)

“Zengin çiftçi **bakmış ki** hasta...”(61)

“...sohbete dalmış bir de **bakmış ki** akşam oluvermiş.”(69)

• --“**dediği gibi**”

“Mercimek oğlanın **dediği gibi** olmadı.”(37)

• --“**değil mi**”

“Tasa kuşunun gözlediği de bu **değil mi?**”(43)

• --“**gel zaman git zaman**”

“**Gel zaman git zaman** o arada evin yoluna düşerek...”(10)

• --“**günlerden bir gün**”

“**Günlerden bir gün** padişah büyük oğlu Memet’i...”(11)

“...**günlerden bir gün** bir dilenci gelmiş...”(25)

“...**günlerden bir gün** bir adam varmış.”(58)

“...**günlerden bir gün** kadının eceli gelmiş.”(72)

• --“**günün birinde**”

“**Günün birinde** ava çıkmış.”(10)

“**Günün birinde** Eyvez koyunları gütmeye...”(17)

“**Günün birinde** bir adamın yedi oğlu varmış.”(24)

“**Günün birinde** Allah babasını elinden alınca...”(43)

“**Günün birinde** rüyasında Dilber’i görmüş.”(44)

“**Günün birinde** güzel bir köy varmış.”(53)

“...**günün birinde** ölmüş.”(56)

“**Günün birinde** Hasan’ın askere gitme zamanı gelmiş.”(60)

“**Günün birinde** çocuğun olursa...”(67)

• --“**hayret**”

“...**hayret** ve şaşkınlıkla bakıyormuş.”(17)

“...gene herkes **hayret** eder.”(46)

• --“**kâh**”

“**Kâh** sürünerek **kâh** dinlenerek...”(33)

• --“**lâkin**”

Lâkin adam padişahı tanımamış.”(71)

• --“**meğer**”

“**Meğer** ki her iki kurbağa...”(12)

“**Meğer** ki kız iyi yürekli...”(24)

“**Meğer** o yaşlı adam perilerin babasıymış.”(31)

“**Meğerse** bu çobanların koyunlarının yeriymiş.”(69)

“**Meğerse** o atlı padişahın oğlu...”(72)

• --“**neyse**”

“...Her **neyse** kuş onu yeryüzüne çıkarıyor.”(62)

“**Neyse** Ahmet şehirde sohbete dalmış...”(68)

“**Neyse** bir besmele çekmiş...”(69)

“**Neyse** torbayı getirmiş.”(70)

“**Neyse** padişah yanlarına gitmiş.”(71)

“**Neyse** padişah adamlarına haber vermiş.”(72)

- --“**nerede**yse”

“...şu an **nerede**yse açlığınımızdan öleceğiz...”(10)

- --“**ne** zaman”

“Bu çarıkları ne zaman eskitirsen...”(41)

“...peki **ne** zaman bu olay oldu.”(47)

“Kız **ne** zaman çeşmeye gitse...”(57)

- --“**nihayet**”

“Annelerinin doğum günü **nihayet** gelmiş çatmış.”(30)

- --“**öyle**”

“...ben zamanında **öyle** bir kabadayı iken...”(1)

“Bu adam da aynen **öyle** gidiyor...”(8)

“...bir at görmüş, o at **öyle** güzelmış ki!(17)

“...**öyle** halı yapardım ki...”(18)

“O da **öyle** yapıyor.”(32)

“Tasa dediğin **öyle** olmaz böyle olur.”(43)

“Allah-u Tealâ **öyle** emretmiş.”(45)

“Kadını **öyle** dövüyor ki...”(60)

“Adamın oğulları **öyle** bir şaşırılmışlar...”(61)

“...**öyle** güzel bir kız...”(62)

“**Öyle** bir yere gönderelim ki...”(66)

- --“**şöyle**”

“Kendi kendine **şöyle** demiş.”(34)

“**Şöyle** der: Kim kolunun...”(36)

“Ağaya **şöyle** demiş.”(54)

“...babaları **şöyle** başlıyor sözüne...”(61)

“**Şöyle** etrafına bakınmış.”(69)

- --“**zamanla**”

“**Zamanla** bu kadın...”(59)

BÖLÜM 3

1. MASALLAR VE ÇOCUK EĞİTİMİNE KATKILARI

1.1. GORSO

1.1.1 Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş, evvel zaman içinde kalbur saman içinde develer tellal iken, pireler berber iken, ben zamanında öyle bir kabadayı iken, karıncaya biner, deveyi koynuma alırdım.

Evvel zaman içinde bir gün bir adam varmış. Adı Gorso imiş. Bu adamı annesi ve babası onu evden kovmuş. Gorso başka bir memlekete giderek bir adamın yanında bahçıvan olmuş. Bir gün ev sahibi kasabaya inerek Gorso'yu yanına çağırarak ona “Ben kasabaya gidiyorum, ben gelene kadar bu öküzü su içirtmeye götüreceksin” Yalnız öyle bir götüreceksin ki ne vücudu ne başı kapıdan çıkmayacak diyerek kasabaya gitmiş. Gorso öküzlerin başlarını keserek başlarını samanın içine koyuyor, vücutlarını ahırın içine bırakıyor. Ağası kasabadan dönünce olaylar karşısında sinirlenerek adeta deliye dönmüş. Fakat önceden yaptıkları anlaşmaya göre elinden bir şey gelmiyormuş. Böyle devam edip gidiyormuş günler. Güz ayı gelmiş ekin zamanı çatmıştı. Bir gün evin sahibi işçi tutarak tarlalarını biçiyormuş. İşçiler tarlada çalışırken ağa Gorso'ya git yemek getir. O da gitmemiş, Ağası ona kızarak onu kovalamış, ona bıçağını fırlatmış. Gorso bıçağı alarak eve dönmüş ve bıçağı hanıma vererek ‘ağam kırmızı öküzü kesmenizi istemiş. ‘Nasıl olur, ağa öküzü kesmez.’ demiş. Gorso, inanmıyorsanız ağanın bıçağını vererek ikna etmiş. Öküzü yere atarak kesmiş. Ağa eve geldiğinde hanıma kızarak neden yemeği bu kadar geciktirdin demiş. Hanım öküz kesip hazırlanıncaya kadar epeyce zaman geçti. Ağa da bunun karşısında kızarak şaşkına dönmüş ve kim demiş öküzü kesin dedi.

Hanım, ‘Siz Gorso'ya demişsiniz. Hatta bıçağınızı bile göstermiş. Ağa bunun üzerine kızarak Gorso'yu kovalayarak bu sefer de çakmağını ona atmış. Gorso çakmağı alarak gelip işçilere “Ağam yemeği yetiştiremiyor. Tarladaki buğdayların bir kısmını kaburga yaparak yesinler dedi” demiş. İşçilerde Gorso'nun sözlerine inanarak dediklerini uygulamışlar. Ağa tarlanın içine geldiğinde gördüklerinin karşısında yine şaşırılmış ve siz ne yapıyorsunuz? Diye bağırılmış. Onlar da olayları anlatarak ağanın

çakmağını göstermişler. Bunun üzerine ağa sinirlenerek işçileri kovmuş, perişan şekilde eve dönmüş. Karşısına gizlice onu evde bulunan yağ ve undan hepsini çörek ve börek yapmasını istemiş. Kocasının dediklerini yapmış. Gorso bunları duyunca eve girerek çuvalların içindeki çörek ve börekleri yiyerek fazlaları atmış ve çuvalın içine girerek ve üstünü düğümlemiş. Sabah olunca ağa erkenden çuvalı alarak yola çıkmış. Karısına Oh be Gorso'dan kurtulduk, diyerek sevinmiş. Birden Gorso tuvalet ihtiyacı duyarak adamın belinde tuvalet ihtiyacını gidermiş. Ağa karısına Allah belanı vermeye kadın o kadar yağlı yapmışsın ki hepsi belime döküldü demiş. Yolu bitirmek üzereyken karşılarına bir grup köpek çıkmış. Ağası keşke Gorso burada olsaydı köpeklerin hepsini kovardı demiş. Birden Gorso ağam ben buradayım demiş ve Gorso'yu çuvaldan çıkarmış. Gorso köpekleri kovmuş ve yollarına devam etmişler. Akşamüzeri bir köprünün üzerine varmışlar. Burada yataklarını kurarak yatmaya başlamışlar. Akşamleyin ağa karısına Gorso akşam uyuyunca suya atalım demiş. Gorso bunu duyuna geceleyin kalkarak karısıyla kendisinin yerini değiştirmiş. Birden ağa karısı zannettiği Gorso'yu uyandırarak karısının kolundan tutarak suya fırlatmış. Ağa karısını suya attığını öğrenince Gorso'ya sen ne yaptın demiş. Gorso da ağam siz demediniz mi demiş. Ağa Gorso'yu kovalamaya başlamış. Gorso başka bir yere gitmiş bir gün giderken bakmış ki bir atlı geliyor. Ve taşın arkasına saklanmış. Birden adam gelince adamı yanına çağırmış. Ama bu taşı sıkı sıkı tut eğer bırakırsan taş senin üzerine gelir ve ben su içene kadar. Adam taşı tutmaya gidince Gorso ata binip gitmiş. Taşı tutan birden taşı bırakınca taşın sabit olduğunu görmüş. Gorso başka bir yere gitmiş koyunların önünde kel bir çoban görmüş. Ve ona derdin ne demiş. O da başının kel olduğunu demiş ve Gorso ona başını iyileştirebilirim demiş. Gorso bir kuyu kazarak O na boğazına kadar toprağa gömerek koyunların alarak gitmiş. Ağasının evine gelerek atı öküzün yerine, koyunları da karısının ve buğdayın yerine ağaya vermiş. Ağa da bunu kabul etmiş. Akşam olunca iki adam ağanın evine gelerek biri atını diğeri de koyunları istemiş. Gorso'da ağasına sen bu işe karışma demiş. Ağa da kabul etmiş. Gorso size koyunlarınızı verecem bu akşamda misafirimsiniz demiş. Yalnız hanginiz altınızı pisletirseniz onunla babam ölecekler demiş ve adamlar kabul etmiş. Akşam yemek yiyip yattıktan sonra Gorso bunların yataklarına çorba koyuyar. İkisi sabah uyanınca altlarının pislendiğini görmüşler ve Gorso'nun anne ve babası ölmüş diye evden kaçmaya başlıyorlar. Böylece Gorso der hayvanları ağasına vererek hakkını alıp gidiyor.

1.1.2. Masalın Özeti

Eski zamanlarda bar hayırsız evlat varmış. Anne ve babası Gorsa adındaki bu genci evden kovmuşlar. Gorsa'da başka bir memlekette bir ağanın bahçıvanı olmuş. Olmuş ama yine de uslanmamış. Ağaya da çeşitli oyunlarla çok zarar vermiş. Sonradan ağasına yaptıklarından utanmış ve ona borcunu ödemek için yola koyulup dolandırıcılık ve ve hırsızlıkla kazandıklarını dönüp ağasına vermiş. Ağasının gönlünü hoş edip gitmiş.

1.1.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkılarının İncelenmesi

Bu masalla çocuklara, toplumdaki bazı fırsatçıların iyi niyetli insanları aldatmaya çalıştıkları ve bunlara karşı çok dikkatli olunması gerektiği anlatılabilir.

Yapılan bir hatayı düzeltmek için başka bir hata yapmanın ne kadar kötü bir davranış olduğu anlatılabilir.

Bu masalla ayrıca her söylenilene ve yabancıya inanmaması gerektiği hakkında öğütler verilebilir.

Gorso'nun yerinde olsalar ne yapacakları anlattırılarak hatalara çözüm bulma ve doğruya ulaşma dersi verilebilir.

1.2. SİHİRLİ BALIK

1.2.1. Masal Metni

Bir zamanlar bir yerde fakir bir balıkçı yaşardı. Bu balıkçının bir karısı ve bir de köpeği vardı. Adamın karısı çok kötüymüş. Adam bir gün balığa çıktığı zaman karısı arkasından balık getirmeden dönme demiş. Adam sevinçli bir şekilde gitmiş. Ve demiş ki “bugün çok balık yakalayacağım” fakat adam saatlerce hiçbir şey yakalayamamış. En sonunda tamam işte balık geldi demiş ve oltayı çektiğinde sevimli bir pisi balığı yakalamış. Balık birden konuşmuş “balıkçı beni bırak demiş” balıkçı şaşırarak kalmış. Sonra balık başlamış konuşmaya “ben bir ülkenin kralyidim, büyücüler beni balığa çevirdiler. Ben sihirli bir balığım. Balıkçı balığı suya bırakmış ve evine dönmüş. Eve geldiğinde karısı onu eli boş görünce kızmış. “Neden balık getirmedi. Şimdi ne yiyeceğiz” demiş. Balıkçı ben bir pisi balığı yakaladım. Fakat balık konuştu ben de onu bıraktım demiş. Karısı çabuk git ve ondan güzel bir ev isteğimi yerine getirmesini söyle. Balıkçı gitmiş. Denizin önünde uzaktan gelen kara bir bulut varmış. Balıkçı bu kötüye alamettir demiş. Bunun üzerine bağırarak pisi balığı gel senden bir şey isteyeceğim demiş. Balık gelmiş. Ne istiyorsun balıkçı demiş. Balıkçı karım bir ev istiyor demiş.

Balık eve git karının isteği oldu demiş. Eve gittiğinde karısı güzel bir evin önündeymiş. Karısına şimdi mutlu musun demiş? Karısı yarın söylerim demiş. Yarın sabaha karısı balıkçıyı çağırmış. Kalk ve balığa git bir şato istediğimi söyle demiş. Balıkçı denizin önüne gittiğinde bulut biraz daha gelmiş. Balıkçı pisi balığını çağırdı. Pisi balığı ne istiyorsun balıkçı demiş. Balıkçı karım bir şato istiyor demiş. Balık git karının istediği oldu demiş. Balıkçı gittiğinde güzel bir şatoda karısını görmüş. Bir çok hizmetçisi olan şatoya girmiş. Karısı onu alıp yukarıya götürmüş, güzel bir elbise giydirmiş. Balıkçı karısına mutlu musun demiş. Karısı yarın söylerim demiş. Sabah olunca karısı balıkçıyı çağırmış git ve pisi balığından imparator olmak istediğimi söyle demiş. Balıkçı denizin yanına gittiğinde bulut iyice yaklaşmış. Hızlı bir rüzgar esmeye başlamış. Balıkçı pisi balığını çağırmış. Pisi balığı çıkmış. Ne istiyorsun balıkçı demiş. Balıkçı karım imparator olmak istiyor demiş. Pisi balığı eve git karının dileği oldu demiş. Balıkçı eve geldiğinde şatonun yerine büyük bir sarayın yükseldiğini görmüş. Sarayın önündeki askerler balıkçıyı görünce içeriye götürmüşler. Balıkçı karısının büyük bir taht üzerinde olduğunu görmüş. Karısına mutlu musun demiş. Karısı yarın karar veririm demiş. Sabah olunca hizmetçiler balıkçıyı çağırmış. Balıkçı karısının yanına gitmiş. Karısı çabut git pisi balığından tanrı olmak istediğimi söyle demiş. Balıkçı denizin önüne gittiğinde bulut denizi kapatmış. Fırtına kopmuş durumdadır. Balıkçı pisi balığını çağırmış. Pisi balığı “ne var balıkçı?” demiş. Balıkçı karım tanrı olmak istiyor demiş. Pisi balığı evine git ve karının tanrı olmasını ben gerçekleştiremem. Balıkçı eve geldiğinde karısının tekrar eski kulübelerinin önünde görmüş ve sonsuza dek orada yaşamışlar.

1.2.2. Masalın Özeti

Fakir bir balıkçı, bir gün avlanırken, bir pisi balığı tutmuş. Bu akşama kadar yakaladığı ilk ve tek balıkmış. Fakat balık konuşmuş ve eskiden kral olduğunu, büyücülerin onu böyle bir balığa çevirdiklerini anlatmış. Balıkçı da bu hikayeyi duyunca konuşan balığı tekrar suya atmış ama kötü kalpli karısı olan biteni duyunca kocasına balıktan istediklerini sıralamış. Balık kadının her istediğini yerine getirmiş ama kadın son olarak tanrı olmak isteyince büyü bozulmuş ve her şey eski haline dönmüş.

1.2.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkılarının İncelenmesi

Bu masalla çocuklara, zorda kalanlara iyilik yapmanın gerekliliği anlatılabilir. Yapılan iyiliklerin unutulmayacağı ve bir gün bunun mükafatını mutlaka görecekları öğütlenebilir.

Ayrıca bu masalla, yapılan iyiliğin karşılıksız olması durumunda daha da değeri olacağı söylenebilir. Çocuklardan da yaptıkları iyiliklerden karşılık beklememeleri istenebilir.

Bu masal sayesinde çocuklara kazandırılacak bir diğer olumlu davranış ise elimizdekilerin değerini bilmemiz gerektiği ve aza kanaat etmeyenin çoğu hiç bulamayıp elindekinden de olacağıdır.

1.3. HACI ALİ

1.3.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş, evvellerde güzel şirin bir ev varmış. İçinde de çok mutlu mu mutlu bir çift varmış. Bir birlerini çok ama çok severlermiş. Adamın karısı çok güzelmış. Bir gün adam hacca gitmeye karar vermiş. Ve bunu karısına söylemiş. Karısı çok üzölmüş. Ama engel de olamamış. Hacca gitme zamanında birbirlerine söz vermişler. İkisinden biri ölünce diğeri ne olursa olsun hiç kimse ile evlenmeyecek demişler. Ve kocası nasihatlerde bulunmuş. Sakın eve kimseyi alma, kapı pencereleri açma, kimselerle konuşma demiş. Ve hacca gitmiş. Böylece günler günleri kovalamış. Bir gün kapıdan bir kervan geçmiş ve namaz kılmak için kapıyı çalmış. Kadın kapıyı açmamış ve namaz kılmak için geldiğini söyleyince kapıyı açmış ve kervancı kadını görür görmez aşık olmuş. Namazını kıldıktan sonra evden çıkmış. Fakat kadını bir an bile aklından çıkaramamış. Eğer kocasını öldürürsem benimle evlenir diye düşünmüş. Böylelikle bir araştırmaya koyulmuş. Kocasının hacca gittiğini öğrenince hacıların gelmesini beklemiş. Hacıların gelme vaktinde Hacı Ali'yi görmüş. Bir yolunu bulup Hacı Ali'yi ters yöne çevirmiş. Çok geçmeden Hacı Ali neden yanlış yolda ilerlediklerini sormuş ve kervancı olup biteni anlatmış. Eğer seni öldürürsem karın benimle evlenir demiş. Hacı Ali'de beni öldürüp günaha girme. Git eğer karım seni seviyorsa al onu kaçır demiş. Hacı Ali bir telaş içinde evinin yolunu tutmuş. Karısına olanları anlatmış. Karısı hemen toparlanmış ve kocasına gel beraber kervancı gelmeden kaçalım demiş. Evden çıkmış yolunu yerini bilmedikleri yerlere ilerlemişler. Önerine

büyük bir deniz çıkmış ve başlamışlar bir kayıkçı aramaya. Kayıkçıyı bulduklarında kayıkçıda kadını görür görmez aşık olmuş. Kayığın iki kişiyi birlikte taşımayacağını söylemiş. Önce karısını karşıya geçirip ondan sonra kocasını geçirmeyi teklif etmiş. Tabi Hacı Ali hiçbir şeyi anlayamamış. Peki demiş. Karısını kayığa bindirmiş, kayıkçı karısını götürmüş ama kocasını almaya gelmemiş. Kayıkçı kadına aşık olduğunu söylemiş ve evlenmeyi teklif etmiş. Kadında git anneni çağır, ondan sonra beni evine götür demiş. Kayıkçı kabul etmiş. Gitmiş kayıkçı gittikten sonra kadın kayıkla birlikte diğer yöne doğru kocasını bulmaya gitmiş. Fakat kocasını bulamamış. Çok yorgun olduğu için kayığın içinde yatıvermiş. Bu kez de padişahın oğlu denizde geziyormuş. Kadını görür görmez oda aşık oluvermiş. Kadının yanına gitmiş. Kadın hemen uyanmış. Padişahın oğlu ona aşık olduğunu ve onu sarayına götürmek istediğini söylemiş. Kadın peki demiş. Fakat seninle evlenmem için biraz zaman geçsin demiş. Padişahın oğlu kabul etmiş. Eve gider gitmez bir sofr kurmuşlar. Kurulmuşlar sofranın etrafına. Yemişler yemeklerini sonra kadın başından geçenleri anlatmış. Ondan bir çeşme yapmasını çeşmenin tasını altın olmasını herkesin o sudan içmesini söylemiş ve bir fotoğrafını oraya asmasını, birisi içerken fotoğrafa bakıp ah çeker ise onu buraya getirin demiş. Padişahın oğlu hemen kabul etmiş. Çeşmeyi yapıp kadının fotoğrafını asmışlar. Bu çeşmeye ilk gelen kervancı olmuş. Suyunu içmiş fotoğrafı görünce ah çekmiş. Askerler kolundan tuttuğu gibi kadının yanına getirmişler. Kadın kervancıyı görür görmez kümes gibi bir yere hapis etmişler. Önüne yanık ekmeklerden başka bir şey vermemişler. Kervancıdan sonra çeşmeye kayıkçı gelmiş. Fotoğrafi görmüş, ah çekmiş. Onu da almışlar kadına götürmüşler. Kadın onu da kervancının yanına hapsetmiş. Bu sefer çeşmenin yanından kocası geçmiş. Hacı Ali fotoğrafı görür görmez ah çekmiş. Askerler onu hemen kadının yanına götürmüşler. Kadın onu saray gibi bir yere koymuş. Namazlığını önüne koymuşlar. Padişahın oğlu kadınla evlenmek için hala bekliyormuş. Bu arada ülkede hırsızlıklar başını alıp gidiyormuş. Bütün halk şikayetçiymiş. Fakat bir türlü hırsızları bulamıyorlarmış. Güzel kadın padişahın oğlundan bir süre hırsızları bulana dek padişah olayım demiş. Onlarda kabul etmiş. Her gece yarısı dışarıda davul çalan üç derviş varmış. Kadın da kılık değiştirip dervişlerin yanına gitmiş. Onlara katılmak istediğini söylemiş. Biraz itiraz etmişler ama kabul etmişler. Biraz dolaştıktan sonra hırsızlık yapmaya başlamışlar. Çaldıkları eşyaları götürüp bir kulübede saklıyorlarmış. Kadın bunların hepsini gördükten sonra hemen izini kaybettirip saraya

koşmuş. 20 asker yanına almış ve tüm halkı meydana çağırmış. Tüm halk toplandıktan sonra alıp eşyaların saklandığı yere götürmüşler. Kapılar açıldığında torbalar dolusu bulgurlar, tavuklar, inekler ve padişahın altınları ortaya çıkmış. Kadın başındaki şapkayı çıkarmış ve başından geçenleri anlatmış. Halk ta sen koskoca padişah hırsızları bulamadın, başkasının karısına göz koydun demiş. Sen halka bizlere bir şey veremezsin deyip kadını padişah yapmışlar. Kadın kocasını o güzel yerden çıkarıp tekrar birleşmişler. Hayatlarını mutluluk içinde sürdürmüşler.

Onlar ermiş muradına, biz çıkalım kerevetine.

1.3.2. Masalın Özeti

Eski zamanlardan birinde, birbirini çok seven bir karı-koca varmış. Kadın çok güzelmış. Kocasının adı Ali imiş. Ali hacca gitmiş ve gitmeden önce karısıyla birbirlerine ikisinden birisi ölse bile evlenmemeye söz vermişler.

Ali hacca gittikten bir süre sonra bir kervan eve gelmiş ve namaz kılmak için yer istemiş. Kervancı namazını kılmış ama kadını da çok beğenmiş. Araştırmış ve kocasını hacdan gelince öldürüp kadını evlenmeyi kafasına koymuş. Bir yolunu bulup hacı kervanını ters yöne göndermiş. Hacı Ali durumdan şüphelenip sorunca kervancı da karını evlenebilmek için seni öldüreceğim demiş. Hacı Ali'de beni öldürme, git karımla evlen demiş ve daha önce eve varıp karısını alıp kaçmış. Bir nehirden karşıya geçeceklerinde kayıkçı kadını kaçırmış ama ondan kurtulunca prensle karşılaşmış. Bir plan yapmış ve bir çeşme sayesinde kocasını ve kayıkçı ile kervancıları bulmuş. Memleketin hırsızlarını bir şekilde yakalatıp halk desteğiyle padişah olmuş.

1.3.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkılarının İncelenmesi

Bu masalla çocuklara, sevginin en büyük güç olduğunu ve sevdiklerinin değerini bilmeleri gerektiği öğütlenabilir.

İnsanın aklını kullanarak neler yapabildiği örneği gösterilerek aklını kullanan kadının nasıl padişah olduğu vurgulanabilir.

Hırsızların, kötülerin eninde sonunda mutlaka cezalarını bulacakları da bu masalla öğrencilere kazandırılacağı istendik davranışlardır.

1.4. BESMELE

1.4.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş. Bir evde bir erkek bir bayan bir de küçük bir oğlan varmış. Güzel güzel geçinirlermiş. Bayan Namaz kılar Sabah akşam Besmele getirirmiş. Ama Bayanın Kocası Besmeleye inanmıyormuş. Evden çıkarken Adam çocuğu eline alıp arabanın içine koymuş ve arabayı sürerken birden arabanın tekeri çıkıp her ikisi de tepeden yuvarlandılar. Ambulans onları hastahaneye götürür. Ancak çocuk hayatını kaybetmiş. Adam ise sadece yaralanmıştı. Eve geldiklerinde karısına cevap verememiş. Karısına çok kötü davranıyormuş. Çünkü karısı Besmele getirdiği için ona çok kızarmış. Ve bir gün adam parasını alıp karısına oyun oynamak istemiş ve o parayı karısına verip saklamış. Karısı Besmele çekerek sandığın içine koymuş ve kocası onu takip ederek nereye koyduğunu öğrenmiş. Akşam evine geldiğinde parayı sandığın içinden alıp dışarı çıkmış ve onu toprağın içine koymuş. Adam karısından parasını istemiş. Kadın Besmele çekerek parayı almış ve para toprak içinde imiş. Ve adam gözüne inanmamış ve artık Besmeleden başka hiçbir şey aklına gelemiyordu.

1.4.2. Masalın Özeti

Besmeleye inanmayan bir adamın, sürekli besmeleyle iş gören karısına oynamak istediği oyun ters dönünce besmelenin önemini kavrayan adamın hikayesidir.

1.4.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkılarının İncelenmesi

İlköğretim 1. kademe 2. kısım ve 2. kademe öğrencilerine din derslerinde anlatıldığında besmele ile başlayan işin kötü gitmeyeceği, her işin başında besmele çekmenin çok güzel bir davranış olduğu anlatılabilir.

1.5. EMANETÇİ

1.5.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş. Bir zamanlar bir emanetçi varmış. Bu emanetçi gözündeki kestirdiği fakir fukaranın hakkını yermiş. Bir gün bir işçi çalışıp çabalamış 20 bin lira para toplamış. Bu adam emanetçiye demiş ki sen bu parayı emanet olarak al. Bana lazım olursa gelip senden alırım demiş. Adam evlenmiş aradan çok zaman geçmiş. Adam gelmiş emanetçiden parasını almaya. Emanetçi demiş ki sen bana para, mara vermedin. Adam çok üzölmüş, yine gelmiş emanetçiden demiş ki ben sana paramı bu

zaman verdim. Bana paramı ver lazımdır bana demiş. Emanetçiye ısrarla demiş ki benim paramı ver fakat emanetçi vermemiş.

Bir gün adam parası için ağlamış. Oradan geçen bir kadın, kardeş niçin ağlıyorsun demiş. O da derdini anlatmış. Kadın da demiş ki ben yarın mücevherlerimi onun yanına emanet olarak götürecekmış ve o anda adam içeri dalıp paramı isteyecekmış. Adamdan sonra kadının hizmetçisi içeri girecek ve beyinin geleceğini müjdelermiş.

Bunlar gitmiş emanetçinin evine kadın demişki Hacı Amca benim kocam hacca gitmiş, bir miktar mücevherlerim var sende kalsın emanetçi de hay hay! peki kocan geldiği zaman ben sizin mücevherlerini verecem demiş.

O anda adam içeri girmiş. Efendim annem hastalandı. Bana biraz para lazım emanetimi verirmisin demiş. Adam hemen çıkarıp parasını vermiş. O sırada kadının hizmetçisi içeri dalmış. Müjde efendim müjde beyimiz geldi. O sırada herkes göbek atmış. Kadın emanetçiye demişki ben kocam için seviniyorum. Bu adam parasına kavuştuğu için oynuyor. Hizmetçi evin beyi geldiği için seviniyor. Peki sen niçin seviniyorsun.

1.5.2. Masalın Özeti

Bir zamanlar. Çok çalışıp para biriktiren birisi parasını emanetçiye vermiş. Uzun bir aradan sonra lazım olunca geri istemiş ama emanetçi inkar etmiş. Zavallı adamın üzüntüsünü gören zengin bir kadın, güzel bir plan yaparak adamın parasını emanetçiden kurtarmış. Emanetçiye da güzel bir ders vermiş.

1.5.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkılarının İncelenmesi

Bu masalla çocuklara, herkese güvenip değerli eşyalarını emanet etmemesi gerektiği anlatılabilir ve zor bir duruma düşüldüğünde problemi tek başımıza çözmek yerine yardım alırsak daha kolayca çözüme ulaşacağımız öğretilir.

Olaylar karşısında aklımızı kullandığımızda, işlerimizi kolayca başardığımızı, kötü anlarda heyecanlı değil sakin olmamız gerektiğini öğütleyebiliriz.

1.6. GADDAR AĞANIN SONU

1.6.1. Masal Metni

Bir varmış, bir yokmuş. Bir zamanlar bir köyde olan köy ağası herkese hakaret ediyormuş. Herkes ona ücretsiz çalışıyormuş, bu ücretsiz çalışanların arasında maddi durumu çok kötü olan bir adam da varmış. O adamın kızı babasına demiş -Baba gel bu ağanın işini bırak da kendine çalış demiş. Adam kızına dönerek - Sus kızım bu sesini duymasın aksi halde bize bir zarar verebilir. Bunun üzerine kız baktı ki olmuyor, bir gün kendine bir çeki düzen vererek ağanın evine gider. Orada hiç durmadan tekrar evine döner. Ağa kızı görür görmez ona göz koyar ve tarladan çalışmakta olan kızın babasını hemen çağırır ve ona daha iyi bir şekilde davranması üzerine adam şaşakalıyor. Bir ziyafetten sonra konuyu açıklamak zamanı gelir. Ağa adama diyor ki -Sen artık köyden ağaya çalışan bir fakir olmaktan çıktın ve ağanın öz kardeşi oldun. Ben seni de aileni de bundan sonra sahipsiz bırakmayacağım. Adam ağaya diyor. Sen karıncaya bir buğday tanesini kaptıramıyorsun nasıl bana bakarsın, içinde ne varsa söyle de dinleyelim. Ağa diyor -Kızını seviyorum. Adam ağaya diyor ki Ben kızıma söz vermişim o kimi isterse onu ona vereceğim, eğer seni isterse sana vereyim. Bunun üzerine adam kalkıp evine gidiyor. Olan bitenleri açıkladıktan sonra kızı diyor baba ben ağayı kabul ederim ama iki şartım var biri sana diğeriyse ağaya, babasına diyor, sana olan şartım sen bu akşam dipsiz kuyunun yanında kendini saklarsın oraya bir aslan gelip su içecek sen onu iteleyerek kuyuya atarsın böylece şartımı yerine getirmiş olursun. Adam hemen gidip orada saklanıyor. Şimdi de kız ağaya şartını açıklıyor. Sen bir aslanın şekline girerek akşam gidip dipsiz kuyudan su içersen sana varacam. Ağa hemen bir aslanın kılığına girerek kuyudan su içmeye gidiyor. Orda saklı halde olan kızın babası o ağayı kuyuya atar. Böylece fakir adam da, tüm köylülerde ağadan kurtulmuş olurlar.

1.6.2. Masalın Özeti

Karın tokluğuna ağanın işlerini yapan bir adamın kızı babasına artık kendi işlerini yapmasını söyler. Babası ağadan çok korktuğu için hiçbir şey yapmaz. Kızı ise ağayı kendine aşık eder ve hem ağaya hem babasına bir oyun oynayarak ağayı kuyuya attırır. Bütün köyü kötü ağadan kurtarır.

1.6.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkılarının İncelenmesi

Bu masalla, bazı kötü insanların başkalarına zorla bir şeyler isteyebileceği ama böyle insanlara karşı ancak birleşerek ve aklımızı kullanarak karşı koyabileceğimizi anlatabiliriz. Ayrıca insanların tatlı sözlerine kanmamamız gerektiğini öğütleyip, bizi hoş olmayan işlere bulaştırmak isteyenlerden uzak durmamız gerektiğini söyleyebiliriz.

1.7. ÇİFTÇİNİN ŞANSI

1.7.1. Masal Metni

Bir zamanlar kendi halinden olan bir adam varmış. Elinde sadece bir tarlası varmış. Onunla kendini geçindiriyormuş. Bir gün adam tarlasında çalışırken onun yanına iki adam geliyor. Biraz konuştuktan sonra adam tarlayı sulatmak için tarla içinde küçük bir kanal şeklinde toprağı kazıyor. Kazarken küçük parlak ve geometrik şekilli taşlar çıkıyor. Bu adamlar bu taşları görür görmez birbirinin kulağından bu tarlada “Maden” olduğuna inanıyorlar. Adamdan ayrılarak gidiyorlar ve akşam gelip o madeni çıkartmak için adam ve silah filan topluyorlar. Adam da akşam olunca öküzlerini alıp evine gidiyor. Kendini bilgili zanneden kişiler büyük bir hazırlıkla adamın tarlasının her iki etrafından birer grup halinde gidiyorlar. Tarlaya girmeden önce fenerleri yakıyorlar. Bu ışık o küçük taş parçalarına vurunca yansıyor, bunun üzerine adamlar hemen yere çökerek orda tarla sahibi olduğunu zannediyorlar. O taş parçalarına ateş açıyorlar. Bunun üzerine o adamlardan olan diğer grupta yanlış anlayarak bunlar birbirine atış açıyorlar. Bir gruba bir taraftan diğer gruba ise diğer taraftan kaçıyorlar. Bakıyorlar ki tarlacı tarlasını kaptırmıyor. Bunun üzerine pahalı bir parayla o tarlayı alıyorlar. O fakir adam, zenginleşerek gidiyorlar. Öküzleri ise tarlayı hepsini kazarak madene rastlamıyorlar. Gidip o fakir adama yalvarıyorlar. Diyorlar bizler yanlışlık yaptık senin tarlanı geri sana veriyoruz, kazıntılar içinde o paranın yarısı senin olsun lütfen diğer yarısını bize ver gidiyoruz, adam büyük bir sevinçle paranın yarısını veriyor. Gidip kazılmış halindeki tarlasına rahatlıkla buğdayı ekiyor.

1.7.2. Masalın Özeti

Bir zamanlar kendi halinde küçük bir tarlanın sahibi olan çiftçi çalışırken iki kişi yanına gelip istiyor. Çiftçi de tarlayı sürmek için bu ikisini tutuyor. İşçiler tarlayı sürerken parlak taşlar buluyorlar ve çiftçiye bunu söylemeden gece geç dönmek üzere gidiyorlar. Kalabalık bir şekilde gece geldiklerinde iki gruba ayrılıyorlar. Işıkları parlak

taşlardan yansıyınca bu taşları çiftçi zannedip ateş açıyorlar ve kendi kendilerine savaşıp geri çekiliyorlar. Daha sonra yüksek bir fiyatla tarlayı satın alıp tarlanın her yerini kazıp hiçbir şey bulamayınca çiftçiye tarlayı aldıkları fiyatın yarısına satıp gidiyorlar. Çiftçi de hazır sürülü tarlaya buğdayını ekıyor.

1.7.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkılarının İncelenmesi

Bu masal sayesinde çocuklara haksız kazanç elde etmenin hem tehlikeli hem de kötü bir şey olduğu anlatılabilir.

Kötü bir iş yapmak isteyen insanların her zaman yenilmeye ve kaybetmeye mahkum oldukları vurgulanabilir.

Yine bu masalla çocuklara, insanların dış görünüşüne bakarak yanılacakları anlatılabilir.

1.8. TAŞ BEBEK

1.8.1. Masal Metni

Bir zamanlar bir adam varmış adam evleniyor aradan birkaç yıl geçiyor, adamın çocukları olmuyor. Karısına diyor imkanı yoktur evlenecem. Kadın da bakar görür ki adam gerçekten çocuk doğurmadım diye evlenir. O zamanlar Tarlada çalışanlar bir aylık malzemesini de götürerek bir ay tarlada kalırmış. O adamda aynen öyle gidiyor, yalnız giderken karısına diyor bak ben geldiğim zaman sen hamile olmazsan evlenirim. O adam gittikten sonra karısı düşünür ne yapacağını bilmiyor. Süre tamamlanır adam gelirken karısı gidip elbisesinin altında karnının üstüne biraz elbise koyuyor, kocasına hamile olduğunu söyler. Kocası da çok sevinir. Karısına çok iyi bakar evin geçim kaynağı olan tek bir öküzü de kesiyorlar. Bu sevinç bir ay geçer, iki ay geçer, sonunda kadının doğum zamanı gelir. Kocasına canım çok çilek istiyor dedikten sonra, kocası da çok şaşakalıyor. Karıcım çilek zamanı değil ki. Kadının ısrarlarını sonunda adam kasaba yolunu alır. Adam giderken kadın gelip bir taş getiriyor, ona elbise giydiriyor. Üstüne de elbiselerle örtüyor. Kocası döndüğünde ona bir oğlan doğurduğunu söyler. Adam çocuğu görmek istediği zaman karısı ona diyor sen kırk gün geçmeden çocuğa baksan taş olur. Ondan bakma. Babası bu kırk günü sevinçle beklerken karısı da çok üzülüyor. Sonunda kocam bunları öğrenirse ne diyeceğim diye. Kırk gün tamamlanır. O kadın sabah kalktığında o gün kendisini kuyuya atmak için evden çıkıyor. Baba ise oğlunu görmek için odaya girer. Elbiseleri açık örtülerin arasına

bağınca çok güzel bir çocuğu görür, karısını kutlamak için sevinçten beş saat yolu beş dakikada gidip karısına yetişiyor. Karısı da onu bu vaziyetten görünce şaşırıyor, karısına bu olayı anlatıyor. Karısı da çok seviniyor. Birlikte geldiklerinde o taş bir çocuk olduğunu görüyorlar, böylece adam da çocuk sahibi olur. Bunun üzerine karısı tüm olan bitenleri kocasına anlatır. Kocas da -“Allah meyvesiz ağacı, taştan meyve verir. Yeter ki mücadelesi olsun.” diyor ve mutlu bir yuva kurarlar.

1.8.2. Masalın Özeti

Eski zamanlardan birinde, adamın birinin çocuğu olmuyormuş. 1 aylık tarla işi olduğunu ve gelince tekrar evleneceğini karısına söylüyor. Adam geleceğinde karısı karnına elbise falan koyarak hamile olduğunu söylüyor. Doğum zamanı gelince, kadın bir taş alıyor ve bunu bir çocuk gibi giydiriyor. Kocas eve geldiğinde de çocuğun doğduğunu ama 40 gün olmadan çocuğa bakarsa çocuğun taş olacağını söylüyor. Adam 40 gün sonra çocuğa bakmaya gidiyor. Karısı ise kendisini öldürmeye gidiyor. Adam baktığında beşikte çocuğu görüyor. Ve sevinçle karısına koşup durumu anlatıyor. Çok seviniyorlar. Mutlu yaşıyorlar.

1.8.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkılarının İncelenmesi

Bu masalla çocuklara tek eşliliğin önemi kavratılabilir. İnsanların bazı sıkıntılar karşısında yılmayıp mücadele etmesi durumunda, bu mücadelelerin mükafatını mutlaka görecekları anlatılabilir.

1.9. ÜÇ KARDEŞLER

1.9.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş. Üç kardeş varmış, bunlar bir gün gezmeye çıkmışlar. Bunlar ormana gitmişler ormanda kaybolmuşlar. Asıl masal burada başlıyor. Bunların en büyüğü en küçüğünü omzuna kaldırmış ki bişey görüyor mu diye küçük kardeş bir ışık görmüş. Bu ormanda da yaşlı bir cadı varmış. Bu cadı ormanda kaybolan çocukları yermiş. Küçük kardeş hayır o ışığa gitmiyelim, iki kardeş hayır hayır gidelim demişler ve gitmişler. Gittikleri evin önünde dolu iskelet görmüşler ve içeriden yaşlı bir kadın çıkmış ve onları içeri almış ve onları oturtmuş ve hemen odadan çıkmış. Onları iyice doyurmuş. Bunlar akşam uyurken küçük kardeş uyumamış ve o yaşlı kadının konuştuğunu duymuş. Kadın gidip bir kazanın içinde su ısıtmış ve bir rafın üstüne bir iğne bir sabun birine de 1 top ip bırakmış. Bunlar sihirliymiş. Küçük kardeş kardeşlerini

hemen uyandırmış ve o rafın üstündeki sabun iğne ve ipi almışlar ve çıkmışlar bunlar kaçmışlar. Bu cadı onları kovalamış. Ormanın içinden geçerken zor olmuş iğneyi atmışlar ine balta olup ağaçları kesmiş biraz daha gitmişler sabunu atmışlar sabun buz olup cadı üstünde kayarak düşmüş ve onlara yetişememiş. Cadı buzu bitirmiş tam onlara yaklaşacakken o ipi atmışlar ipler diken ormanı olmuş cadı onları geçene kadar onlar da evlerine varmış ve bir daha annelerinin sözünden çıkmamışlar.

1.9.2. Masalın Özeti

Kaybolan üç çocuk, ormanda gördükleri bir ışığa ilerleyip cadının evine girerler. En küçük kardeş gece uyumayıp cadının fikrini öğrenmiş ve cadının sihirli iğne, ip ve sabunu ile kaçmaya başlamışlar. Cadıyı bu sihirli eşyalarla geride bırakıp sağ salim evlerine varmışlar.

1.9.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkılarının İncelenmesi

Bu masalla yaramazlık yapıp annesinin ve büyüklerinin sözünü dinlemeyen korkutmak amaçlanmış olup çocuk psikolojisi açısından zararlıdır. Ancak daha yumuşak ifadelerle çocukların cadının elinden kurtuluşları şeklinde anlatıldığında çocukların bilmedikleri yerlere yanında başka arkadaşları olsa bile gitmelerinin çok tehlikeli olduğu, bilmedikleri evlere girmelerinin çok sakıncalı olduğu anlatılabilir.

Ayrıca bu masalla çocuklara, olaylar karşısında nasıl hareket etmeleri gerektiği hakkında bilgiler verilebilir. Gerekli uyarılar yapılabilir.

1.10. YEMEN PADİŞAHI

1.10.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş çok eski zamanlarda iki kardeş varmış. Fakir bir aileden biri kız biri de erkek kız olan kardeş çok kafalı ve bilgili ve tahsilliymiş. Erkek kardeşi ise sürekli av ile uğraşmış. Günün birinde ava çıkmış bir ceylan yavrusunu kaldırarak arkasına düşmüş, yakalamaya uğraşmış ceylan kaçarak epey yol aşmış ve sonunda ceylanı yakalamamış. O anda kendisi acıkmış demiş ki ben bu dağ başında ne yapacağım ben en iyisi bir yola düşüp gideyim demiş. Gelmiş gitmiş sonunda bir asfalt yoluna çıkmış. Asfalt yoluna çıkınca bakmış ki bir taksi geliyor. Elini kaldırarak taksiyi durdurmaya çalışmış. Taksi durmayıp geçti. Taksinin içinde Yemen Padişahı'nın kızı varmış o zavallı çocuğa bir mendil atmış, çocuk eğilmiş mendili alarak mendile bakmış ki mendilin her bir köşesinde birer düğüm varmış. Bir köşesini açarak birazcık pamuk

görmüş bir köşesinde ise mücevher parçası görmüş. Bir köşesinde ise kendisine ait bir fotoğraf görmüş. Mendili alarak cebine koymuş. Gel zaman git zaman o arada evin yoluna düşerek evine gelmiş. Kız kardeşine demiş ki kardeşim ben ava gittiğim sırada falan yerde bir arabaya denk gelerek arabaya elimi kaldırdım beni almaları için o arabanın içinde çok güzel bir kız vardı. Kız beni görünce bana bakarak camı açıp bana mendili attı. Ben de o mendili alıp mendile baktım ki mendilin her köşesinde düğüm vardı. Kız kardeşi çok bilgili biriymiş erkek kardeşine demiş ki ver o mendili bana erkek kardeşi de vermiş. Ben sana her bir köşesinde olduğu şeylerin tarifesini vereceğim demiş. Pamuk olan köşesindekinin anlamı şudur demiş. Ben Yemen Padişahı'nın kızıyım demiş. Pamuk anlamı işte odur. Diğer köşesinde ise fotoğrafı olan köşe ise ben sana aşık oldum, diye anlama gelmiş. Üçüncü köşe ise mücevher olan köşe ise ben çok zengin Yemen Padişahı'nın kızıyım anlamına gelmiş. Kız kardeşi demiş ki sen hazırlığını yaparak kızın yanına git demiş. Bu şahıs zamanın birinde kızın yanına gitmiş. Sormuş demiş ki falan kız nerede oturuyor demiş. O çocuk daireye çıkarak içeriye girmiş, gönül meselesi ya içeri girince bakmış ki o kız yatağında uyuyor. Çocuk bu kız uyandırmadan yorganı açarak kendisini sararak uyuya kalmış. Ara saatler geçmişti, Yemen Padişahı yani kızın babası kendi sarayından dürbünle bakarak kızını takibe almış demiş ki, vezirim hele bir bakın bugün kızım nerelindedir. Padişahın veziri kızın odasına girerek bakmış ki kızın kucağında çok güzel bir genç Padişah'ın kızına sarılarak uykuya dalmıştı, hemen Padişaha haber verilmiş. Padişah emir vermiş bu ikisini zindanın kapısını açın atın. Padişah veziri zindan kapısını açarak ikisini zindana atmış. Bu arada zaman geçmiş kız çocuğa demiş ki sen başıma bela açtın demiş sen benim koynuma girmeden evvel bana niye haber vermedin demiş. Başta anlattığım çocuğun kız kardeşi düşünerek benim kardeşime ne oldu diye yola çıkarak gelmiş. Geldiği gibi aynı apartumana ait kendisine bir dükkan kiralamış daha ondan evvel padişahın kızına ait olan bir simitçi varmış. Simitçiye demiş ki sen falan kıza simit satıyormuydun demiş. Simitçi evet demiş. Ama birkaç gün oldu ben simit vermedim demiş. Simitçi odasına vararak bakmış ki ne yatak ne yorgan yatak dibinde bir ses duymuş, sesi dinleyerek padişah kızının sesini duyarak tanımış demiş ki şu an neredeyse açımızdan öleceğiz. Bize biraz simit atarmısın demiş. Simitçi bütün simitleri zindene atarak gitmiş.

Akıllı dediğimiz dükkanı kiralıyan kız simitçiyi çağırarak simitçiye bilgi vermiş demiş ki kimsenin haberi olmadan şehriçine vararak iki veya üç kuvvetli

insanları kiralamış oğlanın kızkardeşi boynuna ip bağlayarak kendisini zindana atmış günün birinde padişah kendi şehrine haber vermiş. Hafta içi hiç kimse Pazar günü hiç kimse şehirden ayrılmadan falan yere toplansınlar demiş. Ben kızım ile yatan genci asarak bütün insanların huzurunda öldüreceğim demiş. Bu arada oğlanın kız kardeşi zindanın içinde kendi elbiselerini çıkarıp erkek kardeşiyle değiştirmiş. Zindan üstündeki kiracılara ip sallayın demiş. İpi hemen kardeşine bağlayarak zindandan çıkarmış. Bu sefer iki kız yan yana zindanın içinde kalmış, Padişah ikisini zindandan çıkararak bütün insanların huzuruna asmak için getirmiş. Oğlanın kız kardeşi akıllı dediğimiz kız padişaha hitap etmiş, sen kocaman bir padişah soru sormadan nasıl bizi asarak öldüreceksin demiş. Padişah pekiyi demiş söyle demiş ne diyeceksin kız demiş tek sorum bu bende senin öz kızın gibi kızım inanmıyorsan ben sana bir şeyimi gösterecem demiş hemen bir iki göğüs düğmesini açarak memesini çıkarıp göstermiş padişah o kızın memesini görünce pişmanlık duyarak ikisini de affetmiş ve kendi kızını bu olaydan sonra akıllı kızın erkek kardeşine kızın verip düğünü yapmış.

1.10.2. Masalın Özeti

Fakir bir ailede biri kız biri erkek olmak üzere iki kardeş varmış. Erkek av meraklısıymış. Kız ise akıllı ve bilgiliymiş. Çocuk bir gün avda bir ceylanın peşinden uzaklara gitmiş ve bir yola çıkmış. O sırada bir araba geçmiş ve penceresindeki güzel bir kız çocuğa mendilini atmış. Çocuk mendili almış ve üç kenarının bağlı olduğunu görmüş. Eve gelmiş ve kardeşi bunların anlamını kardeşine anlatmış. Mendilin bir köşesinden pamuk, bir köşesinden fotoğraf, bir köşesinden de mücevher çıkmış. Pamuk “ben padişah kızıyım” demek demiş, fotoğraf “sana aşık oldum” demek demiş, mücevher ise çok zenginim demek demiş. Oğlan kızı bulmak için şehre gitmiş ve padişahın oturduğu apartmanı bulmuş. Pencereden padişahın evine girip kızın uyuduğunu görünce ona sarılıp uyumuş. Padişah ikisini sarılırken yakalayınca zindana atmış. Oğlanın kız kardeşi de bu apartmandan bir dükkan kiralayıp oğlanı zindandan çıkarmış ve kendisi zindana girmiş. Padişah zindandakilerin asılmasını emrettiğinde “ben de senin kızın gibi bir kızım” demiş. Memesini göstermiş. Padişah da bunları affetmiş. Mutlu olarak yaşamışlar.

1.10.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkılarının İncelenmesi

Bu masalla çocukların bilmedikleri yarlere giderlerse masaldaki çocuk kadar şanslı olamayabilecekleri ve başlarına çok kötü şeylerin gelebileceği anlatılabilir.

Bu masalda anlatılan bazı şeyler çocuğun hayalleriyle çelişebilir ya da hayal dünyasını daraltabilir. Örneğin eski zamanlarda asfalt yolda otomobil ya da apartmanda yaşayan padişah gibi. Hikaye bu haliyle değil de yanlış anlatıları düzeltilmiş şekilde çocuklara sunulursa çocuğun hayal dünyasını geliştirebilir ve yaratıcı düşünmeye zorlayabilir.

1.11. ÇİL OSMAN

1.11.1. Masal Metni

Evvel zaman içinde karpuz saman içinde, bir padişahın 3 oğlu vardır. En büyük oğlunun adı Mehmet, ortanca oğlunun adı Ahmet en küçüğü ise Çil Osmanmış.

Günlerden bir gün, padişah büyük oğlu Memet'i yanına çağırmiş. Oğluna, kendisinden sonra padişah olarak onu görmek istediğini, bu konuda onun fikrinin ne olduğunu sormuş. Oğlu Memet ise buna olumlu cevap vermiş. Padişah diğer iki oğlunun da fikirlerini öğrenmek için onları da ayrı ayrı yanına çağırmiş ve onlara da aynı şekilde kendisinden sonra padişah olarak kendilerini görmek istediğini sormuş. Ortanca oğlu Ahmet de olumlu yanıt vermiş, kendisinin padişah olabileceğini söylemiş. Ama en küçükleri olan Çil Osman babası olan padişahın bu isteğini kabul etmemiş. Kendisinden büyük iki abisinin olduğunu ve onlar dururken kendisinin padişah olmasının çok manasız olacağını söyleyerek, babasını çok sert bir şekilde eleştirmiş. Bu davranışa padişah çok kızmış. Çil Osman'a ceza olarak onu zindana attırmiş. Büyük oğlunu padişah, diğerini ise vezir yapmış.

Aradan kısa bir zaman geçtikten sonra Mehmet ve Ahmet, kardeşleri Çil Osman için birbirlerine sitem ediyorlar. Sonunda onu zindandan çıkarıp birlikte bir ava gitmeye karar veriyorlar. ertesi gün av hazırlıklarını tamamlayıp kardeşleri Çil Osmanı da yanlarına alarak beraber ava çıkıyorlar. Av sırasında bir ceylana rastlıyorlar. Herkes bu ceylanın peşine düşüyor. Sonunda Çil Osman, ceylanı bir mağarada sıkıştırmış. Onu tam avlayacak iken aniden o ceylan çok güzel bir kıza dönüşmüş. Bu kız komşu ülkenin padişahının kızı Nurcemal imiş. Nurcemal'i görünce, Çil Osman ona sevdalanmış. Eli ayağı birbirine karışmış. Aynı şekilde Nurcemal de çil Osman'a tutulmuş. Çil Osman,

Nurcemal'e en kısa zamanda ona kavuşmak istediğini söylemiş. Nurcemal ise, bir gün babasının sarayına misafir olarak gelmesini sonra da ailesini tanıştıracak babasından istemesini söylemiş. Birbirleriyle anlaşıp ayrılmışlar. Çil Osman oradan ayrılıp kardeşlerinin yanına gitmiş ve olanları onlara da anlatmış. Onlar da onu desteklemişler ve ne gerekirse yardım edeceklerini söylemişler. Bir müddet geçtikten sonra Çil Osman, Nurcemal'in olduğu saraya gidiyor. Nurcemal'in babası olan padişahla tanışıyor ve ailesinden bahsediyor. Padişahın gözü tutmuyor Çil Osman'ı. Bu arada cariyesiyle haber yollayarak Çil Osman'ı bahçede beklediğini iletmış Nurcemal. Bu arada Nurcemal'de gözü olan Cizre Beyi'nin oğlu M. Emin Bey ve Veziri sarayın kapısına doğru geliyorlarmış. İçeri girdikten sonra tesadüfen Nurcemal'i bahçede gezinirken görmüşler. Akıllarına gelen şeytanca bir fikirle Nurcemal'i oradan kaçırmışlar. Kızının kaçırıldığını duyan padişah deli olmuş ve Çil Osman'ı onların adamı diye zannetmiş. Bu arada bu haberi duyan Çil Osman'ı gözü dönmüş, aklına kötü şeyler getirmiş ve hemen ayrılarak onların peşine düşmüş. Kestirme bir yoldan onları yakalamış. Cizre Beyinin oğlu M. Emin ile çetin bir kavgadan sonra onu öldürmüş. Vezirini de ellerini bağlayıp Nurcemal'i kurtarmış. Vezir yalakalık yapıp bir hile ile kendini çözdürmüş. Sonra da Çil Osman'ı sırtından yaralayarak oradan kaçmış. Nurcemal ile Çil Osman yollarına devam etmişler, kaçan vezir ise Nurcemal'de gözü olan bir beyin yanına sığınmış ve durumu anlatmış. Bunun üzerine Çil Osman'ın yaralı olmasından faydalanıp Nurcemal'i almak için onların peşine düşer Bey. Onları bulduğunda Nurcemal ve Çil Osman'la çok zor bir kavgaya tutuşur ve sonunda öldürülür Bey.

Bir müddet sonra Çil Osman, Nurcemal'le beraber Nurcemal'in babasının sarayına ulaşırlar. Orada ailesine haber verir. Nurcemal'i babasından isterler. Babası da verir. Çil Osman yaralı olduğu için hemen hekimler ona bakarlar. Kısa sürede iyileştirirler. İyileştikten sonra Çil Osman ile Nurcemal'in 40 gün 40 gece düğünleri yapılır. Herkes eğlenir. Onlar erdi muradına, biz çıkalım kerevetine...

1.11.2. Masalın Özeti

Bir padişahın üç oğlu varmış. Padişah bunları teker teker huzuruna çağırıp öldükten sonra kendisini padişah yapmak istediğini söylemiş. Büyük oğlu Mehmet ve ortanca oğlu Ahmet olumlu yanıt vermişler ama küçük oğlu Çil Osman babasını eleştirerek, ağabeylerinin bu işe daha uygun olduklarını söylemiş. Padişah da Çil Osman'a kızmış ve hapsedmiş. Kardeşleri olanları duyunca babalarını ikna edip Çil

Osman'ı hapisten çıkarmış ve ava götürmüşler. Bir ceylanın peşine düşen Çil Osman, ceylanı bir mağarada sıkıştırmış. O sırada ceylan bir kıza dönüşmüş ve kendisini komşu ülkenin padişahının kızı olarak tanıtmış. Çil Osman, Nurcemal'i çok sevmiş. Kız da Çil Osman'ı sevmiş ve babasına istemesini söylemiş. Çil Osman'da saraya gidip olan biteni kızın babasına anlatmış ve kendisini tanıtip kızını istemiş. Padişah'ın Çil Osman'ı gözü tutmamış ancak kızını kaçırانların elinden canı pahasına kurtarınca kızını Çil Osman'a vermiş.

1.11.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkılarının İncelenmesi

Bu masalla fikrini büyüklere anlatırken sert değil de yumuşak olması ve büyüklerinin sözünü her zaman tutmasının önemi kavratılabilir.

Yine bu masalla çocuklara, olaylar karşısında nasıl davranmaları gerektiği hakkında tavsiyelerde bulunulabilir.

Bu masalla çocuklara toplumdaki taklitçi ve sahtekar kişilere karşı çok dikkatli olmaları hususunda çeşitli uyarılar yapılarak zor durumlara düşmeleri engellenebilir.

Toplumda menfaatleri uğruna değişik kılıklara bürünerek kendilerini aldatmak isteyenler olabileceği vurgulanabilir

1.12. FAKİR AHMED

1.12.1. Masal Metni

Evvel zaman içinde karpuz saman içinde bir fakir Ahmet ile anası varmış. O fakir Ahmed'le anası çok fakirlermiş ve Ahmed ile anası gül gibi geçinirlermiş. Fakir Ahmed ile padişahın kızı birbirlerini seviyorlarmış. Bu olaydan padişahın haberi yokmuş. Padişah bir gün vezir ve askerlerini toplayıp ava çıkarlar. Av esnasında bir geyik görürler. Padişah ve askerleri geyiğin peşine düşerler. Geyik bir mağaraya girer. Padişah ve askerleri de mağaraya girmişler. Mağara çok karanlıkmış. Padişah ve askerleri o mağarada bir ak sakallı ihtiyarın masanın başında oturmuş, elinde bir kitap varmış. Padişah o adamın yanına gidince selam veriyor. O adam da selamını alıyor. O adam padişaha hoş geldiniz padişahım der. Padişah şaşırır bu adam nasıl beni tanıyor diye. Padişah o adama soruyor, sen ne iş yaparsın. Adam da kader belirleyicisiyim diye cevap verir. Yani kız ve erkeklerin kim kime varacağını söylemek istiyor. O zaman padişah der ki, hele benim kızımın kaderine de bak. Ak sakallı adam bakar ve der ki senin kızın kaderi; fakir Ahmed adında bir kişiye bağlıdır. Padişah ve askerleri hemen

eve doğru yola çıkarlar. Ve padişah içinde inşallah eve gidinceye kadar kızım ölür de o fakir Ahmed denen kişiye varmasın diye. Eve doğru geldiklerinde evin önünde bir kalabalık varmış ve eve gidince padişaha derlerki senin kızın ölmüş. Tabiki padişah da içinden seviniyor. Kızı gömdüklerinde dağılıncaya kadar akşam oluyor. Fakir Ahmed de kendi odasında yatıyor. Ahmed'e dışardan bir ses geliyor ve irkiliyor. Ahmed'de "padişahın kızı mezarda canlıdır git onu al ve o senin kaderindir" diye bir ses geliyor. Tabiki önce tereddüt etmiş ve sonra gitmiş. Mezarı kazmış ve kızı almış. Kızı aldığı anda mezarı yine kapatıyor ve eve dönüyorlar. Sabah olunca Ahmed her şeyi annesine söylüyor. Aradan birkaç gün geçtiğinde kız Ahmed'e bir fikir veriyor. Ahmed der ki, Ahmed ben sana şimdi 30 altın vereceğim ve babamın yanına gidip ondan üç tane nasihat alacaksın ve diyor babamın her nasihatı 10 altındır. Ahmed de altınları aldıktan sonra padişahın yanına gidiyor. Padişaha hürmet ettikten sonra padişaha derki; padişahım bana şimdi 3 tane nasihat vereceksin diyor. Padişahta tamam diyor. Fakat her nasihatım 10 altındır. Ahmed de tamam dedikten sonra;

"1. nasihat : Allah'ın yarattığı hiçbir varlığa kötü veya pistir demeyeceksin,

2. nasihat : Misafir veya çalıştığın bir kişinin yanında ona ihanet etmeyeceksin,

3. nasihat : Sabah ezanını duyduğun anda nerede olursan olsun abdestini alıp namazını kılacaksın"

Ahmed de bunları dinledikten sonra evine gidip alınan nasihatleri kıza ve annesine söylüyor.

Aradan birkaç gün geçtikten sonra fakir Ahmed 2 arkadaşıyla çalışmaya gidiyor. Uzun bir süre gittikten sonra susuyorlar ve bir kuyuya gidiyorlar. kuyuya kim girip su çıkaracak diye tartışırken aralarında fakir Ahmed'i seçiyorlar. Fakir Ahmed kuyuya girdiğinde ip kopuyor ve Ahmed kuyunun içinde kalıyor. Arkadaşları da oradan uzaklaşıyorlar. Ahmed nasıl çıkacağını düşünürken orada bir kapı görüyor ve kapıyı açınca karşısında bir zenci görür. Zenci Ahmed'e, hoş geldin Fakir Ahmed der. Tabiki Ahmed şaşırıyor. Çünkü; zencinin onu adıyla çağırmasına. Zenci Ahmed'e; Ahmed ben sana bir soru soracağım ve eğer bilersen hem seni buradan çıkarıp hem de bir isteğini yerine getireceğim diyor. Eğer bilemezsen de kafanı keseceğim. Soruyu soruyor. Diyor ki "Ahmed bak şurada iki tane kurbağa var bunlardan hangisi güzeldir" diye soruyor. Bu kurbağalara bakınca da insanın midesi bulanıyor yani o kadar çirkinlermiş. Hemen

Ahmed'in aklına padişah'ın ona söylediği birinci nasihat aklına geliyor. Diyor ki; "Her iki kurbağada Allah'ın yarattığı bir canlıdır, her ikisi de birbirinden güzeldir" diyor. Meğer ki her iki kurbağa önceden bir kız çocuğu ve bir erkek oğlanmış. Bir sihirbaz tarafından kurbağa yapılmışlar. Ahmed o sözü deyince sihir bozuluyor ve onlar eski hallerine dönüyorlar. Fakir Ahmed'e şimdi bizden ne dilesen dile biz hemen yapacağız. Ahmed de beni hemen buradan çıkarın diye söylemiş. Onlar demiş ki, biz seni tabiki buradan çıkaracağız ondan başka bir şey söyle, Ahmed ısrarla beni hemen buradan çıkarın demiş. O kız çocuğu ve erkek oğlan Ahmed'i çıkarıp ona değerli bir taş veriyorlar. Ahmed az gitmiş uz gitmiş gurbetten dönen hemşerileriyle karşılaşır ve onlara bu taşı annesine götürmesini isterler. Ahmed'in hemşerileri onun annesine taşı verdikten sonra gidiyorlar. Kız o taşı görünce o taşın değerli olduğunu anlamış. Bir parça koparıp pazara götürmüş ve satmış. O parayla evin tüm ihtiyaçlarını gidermiş, kendisine de bir erkek kıyafeti almış kendi adını da değiştirip Mehmet yapmış. Her gün bir parçasını satıp babasının evinin karşısına bir konak yapmış. Onun konağı da padişahın yani babasının konağından büyükmüş. At, eşek, inek, öküz vb. hayvanlardan her bir çeşidine de bir sürü almış. Padişah merak edip vezirlerine sorup bu adam kimdir. Vezirleri de Mehmet adında zengin bir kişinin olduğunu söylüyorlar. Padişah da daha fazla aldırıyor.

Ahmed'e gelince şehirde bir çocuksuz ihtiyarın yanında çalışıyor. Bu ihtiyar Ahmed'i çok sever, karısına da Allah bize çok iyi bir çocuk verdi. Karısına Ahmed'i anlatır. Karısı da merak eder der ki Ahmed'i eve getir. İhtiyar Ahmed'i eve getirir. Ahmed önce kadınla tanışır. Ahmed de daha sonra ara sıra eve uğrar. İhtiyarın karısı da Ahmed'e göz diker ve Ahmed'le birlikte olmayı teklif eder. Hemen Padişahın 2. nasihatı aklına gelir. Diyor ki; ben işinde çalıştığım adama ihanet etmem. Karısı Ahmed'i baştan çıkaramayacağını anlayınca kocasına bir yalan uydurup Ahmed beni baştan çıkarmaya çalışıyor. İhtiyar da Ahmed'e bir tuzak hazırlar. Ahmed'e diyor ki; Ahmed yarın sabah namazından önce fırına git oradan ekmek al biz mevlüd vereceğiz. İhtiyar da fırıncıya sabah namazından önce kim gelirse onu hemen fırının kazanına atıp yakın. Ahmed'de saf gönlüyle sabah namazından önce yola çıkar. Birden ezan sesi gelmiş ve Ahmed orada abdestini alıp namazını kılmaya başlamış. Tabiki ihtiyar olanlardan karısına da açıklamış. Karısı da Ahmed'i sevdiği için onun ölmesini istememiş. O da sabah erkenden gidip fırıncıya rüşvet vereceğim ve Ahmed'i

kurtaracağım diye yola koyulmuş. Ahmed namaz kılarken o da Ahmed'in yanından hızlı bir şekilde geçip fırına gitmiş. Fırıncılar da hemen onu kazana atıp yakmışlar. Ahmed de ekmekleri alıp eve döner. İhtiyar şaşırıyor, hemen fırına gidip diyor ben size ne dedim, fırıncı da sabah erkenden senin hanımın geldi biz de onu kazana attık. İhtiyar da olayı kavramış ve Ahmed'in suçsuz karısının da suçlu olduğunu anlamış. İhtiyar Ahmed'e yalvarıyor onun yanında kalması için Ahmed de ben daha evime döneceğim diye cevap veriyor. Ahmed evine dönünce evin yerine büyük bir konak yapıldığını görüyor. Bunu birkaç kişiye sorarak bu konağın kime ait olduğunu soruyor. Onlar da Mehmet adında bir zengin kişinin olduğu söylüyorlar. Ahmed evinin önüne gidince içeride anası karısı bir çocuğun olduğunu görüyor. Ahmed de tam yanlış anlayacağı sırada gidecekken kadın Ahmed'i görünce kılığını değiştirip Ahmed'i çağırmış ve Ahmed de gitmiş. Karısı ona bütün her şeyi anlatacağım demiş. Karısı her şeyi anlatmış Ahmed'in annesi de doğrulamış. Oradaki çocukta senin oğlun demiş. Aradan bir müddet geçtikten sonra Ahmed'in karısı ona bir fikir veriyor. Diyor ki babamı yanı padişah vezir ve yardımcılara yemeğe çağırmasını söylemiş. Yemeğe çağırınca bütün bu olanlardan babam anlatacağım, bizi kabul eder yada etmez diye düşünür. Ahmed tamam deyip, padişahı davet etmeye gider. Padişah tamam der, padişah vezir ve yardımcılarını gelince yemek yiyip bir kısmı kalkıyor. Ahmed padişah ve vezire bir konuyu anlatacağını söylüyor. Padişah tamam diyor. Ahmet başlıyor anlatmaya, Padişah bütün olanları şaşkınlıkla dinliyor.

Ahmed lafını bitirdikten sonra padişahın kızı ve oğlu geliyor. Ahmed padişaha; bu senin kızın bu da senin torunun diyor. Kız babasına baba bizi kabul edecek misin diye soruyor. Babası da onları kabul ettiğini söylüyor. 40 gün 40 gece dillere destan bir düğün yapılıyor. Onlar erdi muradına biz çıkalım kerevetine...

1.12.2. Masalın Özeti

Eski zamanlardan birinde, Ahmed adında fakir bir genç ile annesi bir evde yaşıyorlarmış. Fakir ama mutlularmış. Fakir Ahmed ve padişahın kızı birbirlerini daha önceden seviyorlarmış.

Padişah bir gün vezir ve askerlerini toplayarak ava çıkar. Bir geyiğin peşine düşerler. Geyik bir mağaraya girer. Onlar da girince mağarada bir ak sakallı dede görürler. Selamlaştıktan sonra sorarlar. Adam da ben kader belirleyicisiyim der. Padişah da kızının kaderini sorunca adam Fakir Ahmed adında birini söyler. Padişah çok

sinirlenir ve hızla saraya giderken kızının da ölmesini diler. Saraya gittiğinde kızının öldüğünü söylerler ve sevinçle gömüyor. Gece Ahmed'in rüyasına ak sakallı girer ve kızın ölmediğini, gidip onu mezardan çıkarmasını söyler. Ahmed aynen yapar ve kızı kurtarır. Sonra da çalışmak işin yollara koyulur. Su için girdiği bir kuyudan çıkamayınca gördüğü kapıdan içeri girer ve çıkan dev ona iki kurbağa gösterip hangisinin güzel olduğunu sorar. Ahmed'in aklına daha önceden tanesine on altın ödediği üç nasihatten birincisi gelir ve doğru cevapla oradan kurtulur. Yaşlı bir adamın yanında çalışırken karısının asılmasına karşılık ikinci, ve üçüncü nasihati hatırlar ve hayatı kurtulur. Zengin bir şekilde eve döner. Olanları padişaha anlatır. Mutlu bir şekilde yaşarlar.

1.12.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkılarının İncelenmesi

Bu masalla çocuğa kaderin ne olduğu hakkında bilgi verilebilir. Büyüklerin vereceği nasihatlerin çok değerli olduğu bilinci açıklanabilir. Yunus Emre'nin "Yaratılanı severiz, yaratandan ötürü" sözü üzerinde durularak canlılara nasıl davranılması gerektiği öğütlenir.

İhanetin ve ibadetin ne demek olduğu anlatılabilir.

1.13. KESİK KUYRUKLU TİLKİ

1.13.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş evvel zaman içinde karpuz saman içinde bir küçük köyde yaşlı bir kadın yaşarmış. Kadın her zaman koyunlarını sağıp odasının bir köşesine bırakmış ve bu sütüyle geçinip durmuş. Bu bir kısa zaman için böyle geçmiş.

Çünkü kadın sütünü bıraktığı yerde sütü yok oluyormuş. Kadın önce çok şaşırmış, fakat bu böyle sürünce kadın konu komşudan çok şüphelenmiş. Bir keresinde bile yaşlı komşusunun kalbini boşuna kırıp, komşusunu süt hırsızı olarak suçlamış, kavga bile etmişler. Komşusu gerçekten sütü çalmamış. Kadın uzun bir zaman içerisinde düşünüp taşınmış ve sonunda karar vermiş eline orağını almış sütünü sağıp, yine bıraktığı yere bırakmış ve kendisini odanın bir yerine saklamış ve beklemiş durmuş sonunda beklediği an gelmiş birden kapı açılmış bir de ne görsün ihtiyar kadın içeride bir tilki, tencerenin kapağını açmış sütünü kana kana içmiş ve dışarı çıkacağı an ihtiyar kadın orağı tilkinin kuyruğuna atmış ve yaşlı kadın tilkinin kuyruğunu saklar. Tilki

diğer tilkilerin arasına gidince çok kötü şekilde karşılaşılır. Tilkiler hep bir ağızdan hey tilki nereden geldin oraya git çünkü sen bizden farklısın, bizim kuyruğumuz var senin yok seni bu şekilde yanımıza alamayız. Hemen bizim yanımızdan git demiş. Tilki çok şaşırmış ve sonunda ihtiyar kadının evine gitmiş arkadaşlarının onu yanlarına almadığını anlatmış ve ihtiyar kadına yalvarmış yakarmış ne olur kuyruğumu bana geri ver demiş. Fakat ihtiyar kadın tilkinin istediğini yapmamış, ama ona bir şans tanımış. Eğer gidip sütümü geri getirirsen, sana kuyruğunu geri veririm demiş.

Tilki düşünüp taşınmış sonunda bir koyunun yanına gitmiş hey koyun bana süt ver sütü götürüp kadına vereyim kadın bana kuyruğumu versin. Koyun demiş ki sen git bana ot getir, ben sana süt vereyim. ot sahibinin yanına gitmiş, ot sahibi demiş ki git bana yumurta getir demiş tilki tavuğun yanına gider hey tavuk bana yumurta ver demiş. Tavuk git, bana buğday getir. Tilki gidip buğday satan kişi ona biraz buğday vermiş. Tilki buğdayı tavuğa verir tavuk ona yumurta verir. Tilki yumurtayı otçuya götürür, otçu ona ot verir. Tilki otu koyuna otu verir, koyun tilkiye süt verir. Tilki sütü ihtiyar kadına verir, Kadınsa tilkinin kuyruğunu o kadar güzel süslemiş ki gören bu tilkinin kuyruğuna bayılıyormuş. Tilki arkadaşlarının yanına gider.

Onu gören arkadaşları kuyruğunu görünce çok şaşırmış ve ona bu kuyruğu nereden buldun diye sorarlar tilki ise onlara yalan söyler ben bu kuyruğu kendimi şu gördüğünüz buzun içine girdim ve kuyruğum bu kadar güzel oldu der. Bütün tilkiler bu yalana uyarlar kendini buzun içine atarlar ve bu suya giren tilkiler bir daha da çıkmamış. Böylece tilkilerin hepsi ölmüş. Kuyruğu güzel olan tilki yaşamını mutlu olarak geçirmiş.

1.13.2. Masalın Özeti

Eski zamanlardan birinde, koyunlarının sütünü satarak geçinen yaşlı bir kadın varmış. Her sabah koyunlarından sağdığı sütü odanın bir köşesine koyarmış. Koyarmış ama süt hep yok olurmuş. Yaşlı kadın komşularından şüphelenmiş hatta bir komşusuyla kavga etmiş. Sonunda sütü bırakınca gözlemeye karar vermiş. Sütü bırakıp saklanınca bir tilki gelmiş sütü içmeye başlamış. Kadın da orağını sallamış ve tilkinin kuyruğu kopmuş. Tilki kaçıp ormana gitmiş ama diğer tilkiler onunla alay etmiş ve kovmuşlar. Tilki kadına gidip kuyruğunu geri isteyince kadın da sütünü istemiş. Tilki epey uğraştıktan sonra sütü verip süslü kuyruğu almış. Ormana dönünce de uydurma bir hikayeye diğer tilkilerden intikamını almış.

1.13.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masalla, hırsızlığın ne kadar kötü bir şey olduğu ve hırsızlık yapanların eninde sonunda cezalarını buldukları anlatılabilir. Ayrıca emin olmadan kimseyi suçlamamak gerektiği hakkında önemli bir ders verilebilir.

Yine bu masalla kötülük yapanlara kötülükle karşılık verilmemesi gerektiği, çocuklara tilkinin yaptıklarının doğru olup olmadığı sorusu sorularak, vurgulanabilir.

1.14. BİR AĞANIN ALDIĞI DERS

1.14.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş evvel zaman içinde karpuz saman içinde saklanırken bir köyde bir ağa varmış bu ağanın üç oğlu varmış oğullarının yaşlarındaki farkta 1. oğlu 16 yaşında, 2. oğlu 18 yaşında, 3. ise 20 yaşındaymış ağa köylülerle iyi geçinir çocuklarını sever böylece geçinip gidiyorlarmış.

“Bir gün ağa oğullarını çağırması ve üçünü sıraya koymuş ve oğullarına söyleyin bakalım beni ne kadar seviyorsun demiş. 20 yaşındaki oğlu derki ağam ben seni dünyadaki, taşlar, dağlar, sular ve ağaçlar kadar seviyorum demiş ve ağa oğluna bir akçe altın vermiş tamam haydi git demiş, sıra 18 yaşındaki oğluna gelmiş oğlu ağam ben de seni dünyadaki insanlar, evler, dağlar, taşlar, sular kadar seviyorum demiş ve ağa oğluna tamam demiş ve bir akçe altın da ona vermiş ve git demiş, sıra sonuncu yani 16 yaşındaki oğluna gelmiş en küçük oğlu demiş baba ben seni tuz kadar seviyorum demiş ve ağa sinirlenmiş nasıl tuz kadar seversin beni demiş oğlu demiş evet ağam ben seni tuz kadar seviyorum demiş ağa da elçilerini çağırıp alın bunu köyden uzak bir yere götürün demiş ve öldürün, öldürdükten sonra da gömleğini de kanına batırıp bana getirin demiş. Elçiler ağanın sözünü dinleyip ağanın oğlunu alıp köyden uzak bir yere götürüp öldürmeye çalışacaklarmış ve sonra kendi kendilerine yahu demiş biz bunu nasıl öldüreceğiz demiş diğer elçi bunu bırakalım gitsin sonra da şu taşın üzerindeki kuşu öldürüp kanını gömleğe vuralım çocuğu bırakalım gitsin biz de ağaya deriz işte öldürdük ve kanını gömleğine vurduk ve ağam size getirdik demiş. Ağa tamam demiş.”

Sonra bu çocuk başını alıp gitmiş, uzak yerlere gitmiş ve sonra bir köye gelmiş bu köyün de ağası ölmüş ve birisini ağa seçmek için bütün halkı köy meydanına toplayıp bir kuş var bu kuş köy meydanının da kimin başına konarsa o ağa seçilecekmış bu kuş 3 gün dolaşmış kimsenin başına konmamış sonra bir kişi söyler köye yeni bir

adam geldi onu da getirelim mi demiş halk tamam onu da getirin demiş bu çocuk köy meydanına gelmiş ve kuş bu çocuğun başına konmuş halk bunu kabul etmemiş sonra gene kuş çocuğun başına konmuş ve çocuk halk tarafından ağa olarak seçilmiş. Böylece ağalığını sürdürüyormuş bir gün karşı köyden misafirlige köyün ağasını davet etmişler tabi çocuk gitmiş ve babası çocuğunun ağa olduğunu bilmiyormuş. Yemekte oturmuşlar ve ağa demiş haydi yemekleri getirin demiş, yemekleri getirince sofraya koymuşlar ağa bu yemekleri yediği zaman yemeğin “tuzsuz” olduğunu anlamış ve kızarak elçilere bu yemeğin tuzu nerede demiş oğlu da ağam ben senin oğlunum belki sen tanımazsın ama yine söyleyim biz üç kardeşlik sen bir gün bizi çağırdın ve beni ne kadar seviyorsun dedin ve ben de seni “tuz” kadar sevdiğimi söyledim, sen beni elçilere tarafından öldürülmemi söyledin artık anla tuzun ne kadar kıymetli olduğunu.

1.14.2. Masalın Özeti

Eskiden bir köyde yaşayan ve üç oğlu olan bir ağa varmış. Ağa bir gün çocuklarını çağırmış ve kendisini ne kadar sevdiklerini sormuş. Büyük ve ortanca oğlu dağlar, ovalar kadar sevdiklerini söylemişler. Küçük oğlu ise tuz kadar sevdiğini söylemiş. Ağa buna kızıp adamlarına oğlunu uzak bir yerde öldürmelerini emretmiş. Adamları kıyamayıp çocuğu salmışlar. Çocuk komşu köye gelince yeni ölen oğlunun yerine bu çocuğu ağa seçmişler. Bir davet sırasında ağa olarak babasının köyüne davet edilince tuzsuz yemeğe kızan babasına kendini tanıtmış ve tuzun önemini öğretmiş.

1.14.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masalla ağa babasının yaptığı gibi iyice anlayıp dinlemeden ve düşünmeden kızıp karar verenlerin yanılabilceği, aslında karşısındakinin onu diğerlerinden daha çok sevdiğini bu sözlerle anlattığını öğütleyebiliriz.

Ayrıca, küçük çocuğun babasının kendisini öldürtmek istemesine karşın saygıda kusur etmemesi de örnek bir davranış olarak çocuklara gösterilebilir.

1.15. ÖMER'İN KADERİ

1.15.1. Masal Metni

Evvel zaman içinde bir padişah saraydan sıkılır vezire der ki:

Vezir hazırlan seyahate çıkacağız bakalım halk ne yapıyor. Vezir hazırlanır yola çıkarlar.

Akşam olur bir köye varırlar. Padişah vezire derki vezirim ben atın başını bırakacağım at hangi eve gittiyse biz de o eve gidip misafir oluruz. Bir eve gittiler kapıyı çaldılar. Bir kadın çıkar buyrun kimi aramıştınız.

Padişah; biz Allah misafiriyiz

Kadın; hoş geldiniz geçin oturun.

Padişah ve vezir geçip otururlar. Bakarlar kimse evde yok. Padişah; bacım kocan nerede. Kadın; kocam çoban olduğu için akşamları gelmiyor. Kadın yemeklerini verir akşam olur. Padişah der ki: Bacım biz kapıda yatacağız.

Kadın; ne diye dışarıda yatacaksınız ki?

Padişah; dışarı daha serin olduğu için.

Kadın yataklarını kapıda serer. İçeriye girer. Padişah vezire derki; Bak vezir bu kadına bir şey olursa köylü bizim yaptığımız sanır. Onun için bu akşam kadına bir şey olmasın kadın da hamile dikkatli olmalıyız. Gece yarısı padişah daha uyanık üstünden bir şey geçer ayağından tutar ama bir şey görünmez.

Padişah; sen kimsin oda der ki ben bir meleğim,kadın doğurmuş gidip çocuğun kaderini yazacağım.

Padişah o meleğe yalvarır o çocuğun kaderini yazınca bana söyleyermisin. Melek tamam der. Meleği bırakır melek içeriye girer. biraz durur çıkar ama padişah onu görmez. Padişaha der ki; o çocuğun kaderinde kızınla evlenecekmiş der. Padişah nasıl olur. Olmaz böyle şey

Melek; Allah'ın emri der gider.

Padişah veziri uyandırır her şeyi anlatır. Padişah kalkar çocuğu kadının yanından gizlice alıp gider, Çocuğu götürüp bir ormana bırakıp giderler. Onlar gittikten sonra bir aslan çocuğu emzirir. Padişah ile vezir saraya dönerler. Sabah olur kadın yanına bakar çocuğu yokmuş misafirleri de gitmişler. Kocası eve gelince her şeyi anlatır. Ama kocası ne yapabilir ki fakir bir çoban.

Gider bir hafta oraya girer koyunları otlatırken ormanda bir çocuk görür. Alır hemen eve getirir. Çoban karısına derki.

Allah bize gene çocuk verdi. Karısının kucağına çocuğu verip koyunların yanına döner. Çocuk çok çabuk büyüyordu. Çocuk büyüdü bir hazine bularak zengin

oldular. O küçük ev yerine büyük bir saray yapar. Çocuğun ismi Ömer imiş. Padişah ordan geçer bir bakar o küçük ev yerine büyük bir saray yapmışlar. Sarayın içine girmek ister. kapıyı çalar. Kadın kapıyı açar.

Padişah; misafir kabul eder misiniz.

Kadın; lütfen içeriye girin der.

Padişah geçer oturur. Onlara derki; Ben bir zamanlar burada küçük bir ev vardı ben o eve misafir oldum der ve gerisini anlatır.

Kadın padişaha der ki: o kadın benim o akşam oğlumu götürdünüz der. Padişah onlardan özür diler. Padişah çocuğu ormana bıraktığını söyler. Ömer'in babası ise ben o çocuğu ormanda bulmuştum der.

Padişah; sizin oğlunuzmuş sizden ricam beni affedin.

Kadının çocuğu içeriye girer. Padişah çocuğun güzelliğini görünce şaşırır.

Padişah bir kağıda; kağıdı size veren gence kızımı verin diyor. Ömer saraya gider kız onu görünce ona aşık olur. Ömer de kıza aşık olur. Kağıdı onlara verir.

Ömer kızı alır gelir. Mutlu bir yaşam sürer Demek ki Ömer'in kaderi buymuş.

1.15.2. Masalın Özeti

Padişah ve veziri tebdil-i kıyafet halkın arasında dolaşırken gece bir eve varıp tanrı misafiri olduklarını söyler. Kapıyı açan hamile kadın buyur eder yemek verir. Padişah kadına dışarıda yatmak istediklerini söyler. Kadın yataklarını kapının önüne yapar. Gece padişahın üstünden atlayıp içeriye birisi girmeye kalkar. Padişah ayağından tutup kim olduğunu sorar. O da melek olduğunu ve kadının doğurduğunu söyler. Çocuğun kaderini yazacağını söyler. Melek işi bitip çıkarken padişah rica eder. Melek de çocuğun kaderinin, padişahın kızıyla evlenmek olduğunu söyler. Padişah sinirlenir ve çocuğu kaçırıp ormana bırakır, gider. Çocuğun çoban babası ormanda çocuğu bulur ve eve getirir. Daha sonra bir hazine bulup zengin olurlar. Padişah yıllar sonra yine dolaşırken eski evin yerinde bir saray görür. Kapıyı açankadına eski evi sorar. Sonra da olan biteni anlatıp kadından ve kocasından özür diler. Çocuklarına kızını verir.

1.15.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masal sayesinde çocuklara tanımadığımız insanlara güvenmememiz gerektiği hakkında bilgi verilebilir. İnsanların kaderleri ve alın yazılarının ne yapılsa yapılsın değiştirilemeyeceği fikri de öğrencilere anlatılabilir. Bu masalın Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi'nde işlenmesi daha faydalı olabilir.

1.16. PADİŞAHIN VEFASIZ İKİ OĞLU

1.16.1. Masal Metni

Evvel zaman içinde bir padişah varmış. Ahmet, Mehmet ve Ali diye üç oğlu varmış. Padişah özel olarak bir elma ağacı dikirmiş. Bu elma ağacı büyüyüp yeşermiş, meyve vermeye başlar. Her yıl üç elma tutar. bu elmalar yenilecek hale gelince yok oluyorlar. Padişahın büyük oğlu Ahmet babasına, ben bu akşam ağacın yanında nöbet tutucam bakalım kim bu elmaları alıyor. Akşam oldu gecenin yarısına kadar bekledi hiçbir şey yoktu. orada sızılıp kalmış. Sabah kalkmış elmalar yok olmuş. İkinci gün padişahın diğer oğlu Mehmet gitmiş o da gece yarısına kadar bekleyip uyumuş. Sabah kalkınca elmalar gene yokmuş. üçüncü gün padişahın en küçük oğlu Ali gidip nöbet tutmuş. Gece yarısı olmuş, uykusu gelmiş kalkıp kılıcını çıkarıp elini kesmiş. Kestiği yere tuz koymuş. Artık elinin acısından uykusu kesilmiş. Biraz durdu baktı ki insan şeklinde ve insan boyunda bir yaratık geldi elmaları tam alacakken Ali kılıcıyla yaratığın elini yaraladı. Yaratık kaçtı ve bir mağaraya girdi. Ali saraya geri döndü. Padişaha her şeyi anlattı. Ali ve iki kardeşi kuşanıp mağaraya gitmişler. Ahmet yukardan mağaraya korkmuş girememiş. Mehmet de girememiş. Alinin beline bir iplik bağlamış mağaraya indirmiş. Ali mağarada 3 oda görmüş. Birinci odaya girmiş orada bir kız kilim yapıyormuş. Ona sormuş yaratık nerede kız da demiş ki Ali buradan çık yoksa yaratık seni öldürür. Ali de demiş ki 2. odaya git Ali ikinci odaya gitmiş. Orada da bir kız kilim yapıyormuş. Ali; yaratığın yerini bana söyler misin. Kız, güzel oğlan git buralardan yaratık seni yer. Kız lütfen onun yerini bana söyle oda üçüncü odaya git. Ali üçüncü odaya gider, orada da bir kız çalışıyormuş. Ali ona sormuş yaratık nerede. Kız söyleyeceğim ama sana çok acıyorum. Yaratık bizi kaçırp burada köle gibi çalıştırıyor. Hadi git seni görmesin. Ali; ben o yaratığı öldürmeden bir yere gitmem. Kız; tamam şu arkadaki köşede Ali kılıcını çeker ve orada yönelir. İlerler ilerler bir bakmış yaratık ona saldırmış. Ali hiçbir yara almadan yaratığı öldürür. Ali gelip o üç kızı alıp ve ordaki bütün altınları ve mücevherleri alır mağaranın önüne getirir. İki kardeşine seslenip ipi

uzatmalarını söylüyor. Ali altınları, ipe bağlar altınları çıkarırlar. Ama Ali küçük kıza aşık olmuş. Her iki kızı da çıkarıp sıra o sevdiği kıza gelir. Kız ona der ki, bak Ali sen önce çık kardeşlerin sana ihanet edebilir. Eğer kardeşlerin sana ihanet etseler, Perşembe günü suya iki koç gelip su içerler biri beyaz diğeri de siyahtır. Sen o beyazın üstüne atlarsan yedi tabaka yerin altına girersin. Ali der ki, güzel kız senin o dediklerin düşmanım değil onlar benim kardeşlerim. İpi sevdiği kızın beline bağlar kardeşleri kızı çekerler. Her iki kardeşi güzelliğini görünce Ali'yi bırakıp giderler. Ali bunu görünce yüreği parçalanır. O acıyla Perşembe gününü bekler. O gün gelir, Ali gitti suyun başına yüzünü yıkayıp bir su içti heyecanla koçların gelmesini bekledi. Ali beyaz koça atlayacağına siyah koçun üstüne atlar ve altı yedi tabaka yerin altına girdi. Kardeşleri ise saraya gidip padişaha yarattığın Ali'yi öldürdüğünü söyledi. Padişah ise acılarla kavrulmaya başladı. Kardeşleri artık düğün hazırlıklarına başlar. Ali ise yedi tabaka yerin dibine inince yürümeye başlar. Karşısında bir köy çıkar. Bir eve gider, evde sadece yaşlı bir kadın varmış. Ali yaşlı kadından bir bardak su ister. Kadın Ali'ye der ki oğlum bizim köyde kuyuda bir canavar var. Her hafta canavara bir kız veriyoruz sonra su alıyoruz. Bu hafta ise sıra padişahın kızında kızı kuyuya atınca ancak suyu o zaman alırız. Ali hemen kalkar kuyunun başına gider. Orada bütün köylü padişahın kızının kuyuya gelmesini bekler. Ali kızın kuyuya atılmasına engel olup canavarı öldüreceğini söyler. Köylü ise ona gülerek sen ölmek mi istiyorsun dediler. Ali bir kılıç alıp ipe bağlanarak kuyuya indirilir. Ali içindeki hırsıyla, acıyla canavarı öldürür.

Canavarı öldürdükten sonra kuyudan çıkartırlar. Padişaha götürürler. Padişah Ali'ye dile benden ne dilersen. Ali Padişahım beni yeryüzüne çıkar der. Padişah; keşke canavar on yıl kuyuda kalsaydı da sen benden bunu istemeseydin. Ali padişahım peki ben nasıl çıkabilirim. Padişah; bak oğlum bunu ancak bir kartal var, ancak o yapabilir. Ali kalkar kartalın yanına gider. Kartala derdini söyler. Kartal tamam der ve yola koyulurlar. Ali yeryüzüne çıkar. Saraya gider. Babası onu tanımamış. Ali babasına her şeyi anlatır. Padişah; Ahmet ve Mehmedi vahşi aslanların önüne atarak öldürür. Ali ise deli gibi sevdiği kızla evlenir.

1.16.2. Masalın Özeti

üç oğluyla eski zamanlarda bir padişah yaşarmış. Özel bir elma ağacı diktirmiş ama bu ağacın meyveleri hep çalınıyormuş. Padişahın oğulları bu ağacın başında nöbet tutmaya karar veriyorlar. Önce en büyük oğlan Ahmet sonra da Mehmet nöbette

uyuyunca ekmeği alanı görememişler. Küçük oğlan Ali ise parmağını kesip tuz basarak uyanık kalmış ve elmayı almaya gelenin bir yaratık olduğunu görmüş. Saldırıp yaratığı elinden yaralamış. Sonra kardeşlerini yanına alıp kan izlerini takip edecek bir mağaraya gelmişler. ağabeyleri korkunca Ali'ye ip bağlayıp sarkıtmışlar. Aşağıda 3 oda ve 3 güzel kız görmüş. 3. odada yaratığı bulup öldürmüş hazineyi ve kızları yukarı göndermiş. Kk kız Ali'yi "ben çok güzelim, kardeşlerin seni bırakırsa perşembeye beyaz ko getir. ştne atla çıkarsın" diye uyarmış. Gerçekten de ağabeyleri Ali'yi bırakmış. Ali yanlışlıkla siyah koa atlayınca yerin dibindeki köye inmiş. Orada da bir canavar varmış. Onu öldürünce padişah buna bir kartal verip yukarı çıkmasını sağlamış. Ali de babasına durumu anlatmış ve mutlu bir hayat sürmüş.

1.16.3. Masalın ocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi

Bu masalla çocuklara, aldığı görevi ve sorumluluğu yerine getirip yarım bırakmaması gerektiği konusunda nasihat verilebilir. Bazı güçlükleri aşarken yardım gerektiği, tek başına başarabileceği şeylerin sınırlı olduğu anlatılabilir.

İnsanın en yakınlarından bile kötü davranışlar görebileceği, önemli olanın pes etmeyip mücadele etmek olduğu konusu vurgulanabilir.

Kötülerin daima cezalarını bulacağı konusu bu masalla da tekrar örneklenebilir.

1.17. EYVEZ

1.17.1. Masal Metni

Bir yerde bir paşa varmış. Eyvez'de paşanın veziriymiş. Paşa Eyvez'e demi ki, Eyvez hazırlan da ikimiz böyle bir seyahat edelim tabi Eyvez hazırlanmış paşayla birlikte yola koyulmuşlar uzun bir yol almışlar ve güzel bir orman çıkmış karşlarına tabi paşa yorulmuş demiş ki; Eyvez sen otur da başımı dizine koyup biraz istirahat edim. Eyvez oturmuş paşa başını dizine koymuş orada 10-15 dakika geçiyormuş. Tabi paşa uyumuş. Eyvez bakmış ki biraz uzağında ona yaklaşan bir at görmüş o at öyle güzelmiş ki hayret ve şaşkınlıkla bakıyormuş. At Eyvez'e yaklaşmış ve Eyvez'e seslenmiş Eyvez ben senin devletim, gideceğim. Tavuğun aynı anda iki yumurta yapmayıncaya kadar geri dönmem demiş. Yine tekrarlamış tabi Eyvez onu yakalamak için belindeki kemeri aıpta onu yakalamak istemiş biraz daha yaklaşınca kemerini sallamış ve at kaçmış o kemer aniden paşanın boynuna girmiş hemen paşa uyanmış, ne o Eyvez beni boğmak mı istersin çok kızmış tabi Eyvez hayır paşam sizi niçin nasıl öyle

düşünürüm tabi ikisi de birbirini çok seviyorlarmış. Başlamış konuyu anlatmaya, paşa inanmamış hemen şehre inerek onu ve onun ailesini şehrinde sürgün etmiş.

Eyvez karısı ve iki çocuğu varmış, ailesini alıp uzaklara gider bir köye sığınır. Eyvez köyde çoban olur karısı da köyde zenginlerin çamaşırlarını yıkar öyle geçinip giderler. Tabi iki çocukları varmış onlar da küçükmüşler biri 7 yaşında diğeri ise 4 yaşındaymış. Günü birinde Eyvez koyunları gütmeye gittiğinde, o köyden bezirganlar geçiyormuş. Tabi uzun bir yoldan geliyorlarmış, elbiseleri çok kirliymiş. Köyde sorarlar bu köyde elbiselerimizi yıkayacak kimse var mı tabi çobanın karısının önermişler bazıranganbaşı ve birkaç adamıyla birlikte çobanın evine gelirler kapıyı çalarlar tabi yıkık bir evmiş çobanın karısı kapıyı açınca sanki kapıda güneş doğuyormuş gibi güzelliği göz kamaştırıyormuş tabi güzel olduğu kadar da temizmiş, mağlum bugüne kadar sarayda yaşıyor tabiki temiz olacaktı. Onu gören bazıranganbaşı ona hemen aşık olurmuş bazırangan demiş ki ölürse toprağın kalırsa o benimdir demiş. ertesi gün çamaşırları almaya geldiğinde kadının elini kolunu bağlayıp götürmüşler. Eyvez eve geldiğinde bakmış ki o iki çocuğu ağlaya ağlaya aç, susuz her biri bir yerde uyumuş hemen o büyük çocuğunu kaldırıp yavrum annen nerede demiş ki, baba dün çamaşırlarını yıkatmaya getiren adamlar annemi döverek elini kolunu bağlayıp götürdüler, tabi Eyvez olacağını biliyordu bir şey yapmadan kalbi kırık bir şekilde köyü terk etmiş gitmiş. Az gitmiş çok gitmiş karşısına bir nehir çıkmış tabi iki çocuğunu aynı anda oyana geçiremiyor. O büyük oğluna sen burada dur ben senin kardeşini geçiririm sonra seni geçiririm. Oğlu tamam baba demiş. Eyvez küçük oğlunu nehrin karşısına geçirip bıraktığında hemen geri dönmüş tam nehri yarılarken bir kurt küçük çocuğu götürür. Diğer çocuk ise baba baba diye bağırarak baba arkasına döndüğünde çocuğunu kurdun ağzında görmüş çahresiz bir şey yapamıyormuş. Diğer çocuğuda üzüntüden kendini nehre atmış anlaşılan küçük çocuğu kurt, büyük çocuğu da su götürmüş. Eyvez tek başına kalmış. Ne yapacağını bilmiyormuş, yoluna devam etmiş. Gelelim çocukların haline, O suya düşen çocuk suda bayılmış gitmiş gitmiş bir değirmenin dereden aldığı su deliğine girmiş su kısılmış değirmenci kalkarak deliğe bakmış bakmış, bu da ne? Bir çocuk. Hemen çocuğu almış eve götürmüş. Çocuk yaşamış, küçük çocuk ise, o derenin yakınlarında bulunan bir çoban, kurdun ağzında küçük çocuğu görmüş. Köpeklerle birlikte kurdu kovalamış, oyana, buyana derken çocuğu kurttan almış o da o çocuğu eve götürmüş.

Gelelim Eyvez'in karısının durumuna; Eyvez'in karısı tabiki bazırğan başını sevmiyor onunla evlenmek istemiyormuş. O da hemen bazırğan başına demiş ki sen bana demirden bir kafes yapacaksın kafesin içinde tuvalet, rahat oturmam ve kalkmam için rahat bir kafes fakat kafes hem dıştan hem de içten kilitlensin bazırğan başı bu şartını kabul etmiş. Hemen bir demircinin yanına giderek söylediği gibi çelikten kafes yapmış yerini de develerin üzerinde yerleştirmiş. Kadın kafesin içine girdiğinde hemen kapıyı üstüne kilitlemiş. Bazırğan başı ne etse ne yapsa faydasız açamıyormuş kapıyı.

Gelelim Eyvez'in durumuna; Eyvez yine başka bir köye gitmiş. Kendine uygun bir kadın bularak evlenmiş. Eyvez'in yine iki çocuğu olurmuş. Eyvez sefalet içinde yırtık pırtık bir elbiseyle her gün çarşıya inerek hamallık yapıyormuş. Yine bir gün çalıştığında kendisine bir tavuk alıyormuş. Tavuğunu eve getirmiş, karısına demiş ki bu tavuğa iyi bak en azından her gün yumurtasıyla bu çocukları beslersin demiş. Kadın gözü gibi tavuğa bakarmış. Eyvez ise sabah kalkıp çalışmaya gider akşam olur gelir. Eve ya bir ekmek getirir ya da hiç getirmezmış. Her gün eve geldiğinde de hanımına sorarmış, hanım sen bugün çocuklara ne verdin. Hanımı da demiş hani ne var ki verim hergün tavuk bir yumurta yapıyor ben de pişirip yarsın ona yarısını da buna veriyorum diyormuş. Bir gün Eyvez eve geldiğinde yine sormuş hanımı sevinçli bir şekilde bey bugün tavuğumuz iki yumurta yaptı deyince Eyvez büyük bir heybetle kalkarak odanın içinde o tarafa bu tarafa koşuşturuyordu. O günden sonra Eyvez'in işi baya iyi gidiyormuş. Günün birinde o şehrin paşası ölmüş şehir halkı demiş ki, şehirde bulunan bütün insanları toplayıp kuşu bırakacağız kimin başına konarsa o bizim paşamız olacak demişler ve şehirde bulunan bütün insanları toplamışlar tabi Eyvez'de bu kişilerin içindeymiş. Kuşu bırakıyorlarmış kuş havada dolanmış dolanmış Eyvez'in başına konmuş. Oradaki millet kabul etmemiş Eyvez'in kıyafetine bakanlar hayır olamaz. demişler ki kuşu yeni odadan çıkarmışız kuşun gözü görmemiş demişler. Eyvez'i de bir odaya koymuşlar kuşu yeniden bırakmışlar kuş dolanmış, dolanmış pencereden içeri girerek Eyvez'in başına konmuş. Artık kabul etmişler. Eyvez'i saraya götürerek hamamlamışlar. Giyindirip kuşatmışlar tahta koymuşlar tabi onun o dört çocuğu da büyümüş delikanlı olmuşlar iki çocuğu sarayda yaşarlar diğeri iki çocuğu ise onun askerleri olmuşlar. O iki kardeş askerler içinde çok samimi olmuş birbirlerini çok seviyorlarmış. Eyvez sarayda yaşadığı için bütün kuralları biliyor ve eşi görülmeyen bir paşa oluyormuş. Köyün kenarından geçen bazırğanbaşını çağırarak uzak yoldan

gelmişler gelip te yemek yesinler öyle gitsinler demiş. Paşanın elçisi hemen gitmiş aynısını bazıranganbaşına söylemiş. Tabi bazıranganbaşı bunu kabul etmiş ve saraya gitmişler. Paşaya demiş ki paşam benim orada çok değerli eşyam var nöbetçi gönderir misiniz demiş Oda tamam diyerek iki asker görevlendirmiş. Bu iki asker o iki kardeşmişler nöbet esnasında biraz sohbet etmişler. Tabiki konu açılmış mazilerinden konuşuyorlarmış. Olaylarını baştan sona kadar anlatmışlar birbirlerine, orada o iki kardeş birbirini tanımışlar. Tabi kafesteki kadın ise onları dinliyormuş kafes içinde çok ağlamış ve kapıyı açarak dışarı çıkmış hemen onların yanına giderek anneniz benim demiş ve üçü ağlaşmaya başlamışlar. Göğsündeki memelerin birisini bir oğluna diğerini ise diğer oğlunun eline vermiş ve o iki çocuk başını annelerinin memelerinin üstüne koymuş uyumuşlar.

Bazırangan başı ise çok telaşlıymış, çünkü nöbet tutan askerler yiğit ve delikanlı kişilermiş kapıyı açıpta karıma bir şeyler yaparlar diyerek hemen saraydan çıkarak develerinin yanına gelirmiş. Bakmış ki ne rezalet onları hiç uyandırmadan tekrar saraya gider, paşanın karşısına çıkar der ki ne paşalığına ne de adına senin gönderdiğin askerler emanetine hıyanet etmişler demiş ve paşa birkaç askerini tayin etmiş .O iki mendeburun hemen huzuruma getirmenizi emir ediyorum askerler giderek rezaleti kendi gözleriyle de görmüşler. Onları alıp paşanın huzuruna getirmişler. Paşa onlara siz nasıl da emaneti hıyanet edermişsiniz demiş. Kadın paşadan izin ister, paşam hep olan biteni anlatabilir miyim demiş, tabi birbirini tanımıyorlarmış. Malum aradan bunca sene geçmiş. Paşa izin vermiş kadın başından geçenleri anlatmış, Paşa hemen tahtından büyük bir telaşla kalkarak kadının yanına gider kendini tanıtır. Karısıyla ve iki çocuğuyla hasret giderir ve bazıranganbaşını zindana atar. Oğullarından en büyüğünü yerine paşa yapar ve çocuklarına derki çocuklarım ben çok yoruldu biraz dinlenip seyahat etmek istiyorum demiş. Paşa hazırlanır seyahata çıkar ve eski paşasının şehrine gider. Eyvez öyle giyinmiş ki hiç kimse onun paşa olduğunu anlayamıyormuş öyle vaktiymiş. Paşanın sarayına gider. Sarayda vezirler, büyük kişiler paşanın huzurundaymışlar. Eyvez içeri girer hiç kimse onu saymıyor ve takmıyordu. Eyvez herkesin aşağısında bir köşeye oturur. Paşa tam o sırada orda bulunan vezirini denemek istemiş. Demiş ki vezirim sen gite bana erkeğin ednasını, yemeğin ednasını ve tabakların ednasını alda gel demiş. Vezir hay hay paşam diyerek gitmiş. Şehrin içinde aramış taramış istediklerini getirmiş. Vezir gider kısa boylu, yaşlı fakir yırtık pırtık elbiseli bir kişiyi alır. Bir tabağın içine

doldurur bulgur paşanın huzuruna çıkar. Paşasına onları sunar der ki, paşam bu erkeklerin ednası, bu da yemeklerin ednası bu da tabakta bu bulguru taşıdığı için tabakların ednası diyor. Paşa o zaman pişman oluyor ve diyor ki Ağ Eyvez ağ eyvez... ağ eyvez diyağ çekiyormuş tam o zaman Eyvez ayağa kalkarak paşasına işte Eyvez'in Hazır iste eyvezi, demiş. Paşa aynı şartları Eyvez'e söyler, Eyvez gider istediklerini getirir. Paşa bunlara baktığında şaşırılmış. Eyvezin getirdiği istekleri, uzun boylu yakışıklı bir adamı getirir paşam bu erkeklerin ednası demiş. Paşa sormuş eyvez bu nasıl erkeklerin ednası olur demiş. Eyvez demiş Paşam, dünyanın en kütü erkeği, kayınpederinin komşusu olandır demiş paşa doğrudur demiş. Yemek olarak, mercimek çorbasını getirmiş. Paşa yine sorar, Eyvez bu nasıl olur, Eyvez; Paşam, bu çorbayı içen her kimse karnı şişer ve hava olur dışarı çıkar demiş. Paşa buna da evet demiş. Kab olarak ta çamurdan yapılmış bir kap getirir (Diz) bi da tabakların ednası demiş paşa yine sormuş bu nasıl olur Eyvez. Eyvez demiş, Paşam bu çamurun kıymeti yok yere düştüğünde hemencik kırılır demiş. Paşa diyor ki Eyvez bundan sonra yine ben senin Paşan sense benim sağ kol vezirim ol demiş. Eyvez ya paşam olmaz öyle, Paşa sorar niyeymiş Eyvez. demiş ki çünkü ben senden daha iyi bir paşayım ve Eyvez yine geri döner gider şehrine onlar erdi muradına biz çikalım kerevetine.

1.17.2. Masalın Özeti

Eskiden bir vezir olan Ayvaz padişahla birlikte ormanda gezerken gece olmuş. Padişah, Ayvaz'ın dizine uyumuş. O sırada güzel bir at gelip, tavuğu çift yumurtlayana kadar şansının geri dönmeyeceğini söylemiş. Ayvaz da bu atı yakalamak için kemerini çıkarıp kaldırıncı padişah uyanmış ve bu hareketi kötüye yormuş. Ayvaz'ı ülkeden kovmuş. Ayvaz başka bir ülkede çobanlık yaparken iki çocuğu olmuş. Kendisi yokken karısını bezirganbaşı kaçırmış. Ayvaz da tekrar yollara koyulmuş. Bir nehir çıkmış karşısına. Önce küçük oğlanı geçirmiş. Geri dönerken bir kurt gelip kaçırmış küçük oğlanı. Büyük oğlan da suya atlamış. Küçük oğlanı bir çoban, büyüğünü de bir değirmenci büyüttmüş. Sonra bu ikisi o ülkede asker olmuş. Ayvaz da aynı ülkede bir kuş sayesinde padişah olmuş. Karısı ise bezirganbaşından bir kafes sayesinde uzak durmuş. Bezirganbaşı paşanın yanına geldiğinde, çadırdaki kıymetli eşyalarının korunması için iki asker istemiş. Padişah da iki kardeş olan askerleri yollamış. İki kardeş konuşurken kardeş olduklarını öğrenmişler. İçerideki kafeste olan kadın da anneleri olduğunu söylemiş. Üçü sarılıp yatmış. Bu durumu gören bezirganbaşı durumu

padişaha bildirmiş. Padişah üçünü de getirtmiş. Kadın söz isteyip durumu anlatmış. Ayvaz da karısına ve çocuklarına kavuşup bezirganbaşını hapse atmış.

Daha sonra Ayvaz, kendisini kovan padişahın yanına gitmiş. Padişah en kötü erkek, en kötü yemek ve tabak nedir diye hem Ayvaz'a hem de vezirine sormuş. Veziri çirkin bir adım ve bir tabak bulgur getirip en kötü adam bu, en kötü yemek bu, en kötü tabak da içinde bulgur olduğu için bu demiş. Ayvaz ise yakışıklı bir genç mercimek ve toprak tabak getirmiş. İç güvesi olduğu için bu en kötü erkek, poz yaptığı için bu en kötü yemek, hemen kırıldığı için en kötü tabak bu deyip kendini tanıtmış. Padişah yine vezirlik teklif etse ayvaz artık padişah olduğunu söylemiş. Mutluca yaşamışlar.

1.17.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

İyice anlayıp dinlemeden verilen kararların ileride pişmanlık duygusu yaratabileceği, haksızlık yapanların mutlaka cezalarını bulacakları söylenebilir.

Bu masalla, hiçbir şeyin dışarıdan görüldüğü gibi olmadığı, bazı güzel görünen şeylerin içinin çirkin, bazı çirkin görünümlü şeylerin de içinin güzel olabileceği öğütlenir

Son pişmanlığın fayda getirmediği anlatılabilir.

1.18. ÜÇ KIZ KARDEŞ

1.18.1. Masal Metni

Çok eski zamanlarda üç tane kız kardeş varmış. Üçü de bekarmış. O ülkedeki padişahın üç tane oğlu varmış. Bu üç kız bir ağacın altında oturup konuşuyorlarmış ve padişahın üç tane oğlu da onları dinliyormuş. Büyük kız beni padişahın büyük oğlu olsaydı öyle bir halı yapardım ki katlanınca ceviz kabuğunun içine sığar açınca bütün sarayı kaplardı demiş. Ortanca kız beni de padişahın ortanca oğlu alsaydı bir sofraya hazırlardım ki bütün ülke yese bereketten bitmezdi demiş. Küçük kardeşlerine sormuşlar sen ne yapardın demişler. Kız eğer beni de padişahın küçük oğlu alsaydı ben de ona bir kız bir oğlan altın saçlı çocuk doğururdum demiş.

Bunları duyan padişahın oğulları hemen onları isteyip onlarla evlenmişler. Büyük oğlan karısına şu halıyı artık yap demiş. Kız bana ipleri ve malzemeyi alın demiş ve beni bir odaya kırk gün koyup yemeğimi de pencereden verin demiş. Otuz dokuzuncu gün olunca kız daha iplere elini bile sürmemiş. Çünkü hiçbir şey bilmiyormuş. Ağlamış ben yarın ne yaparım demiş. O odada da bir peri varmış bu perinin de boğazı kaç yıldır düğümlüymüş. Peri o kızın ağladığını görünce onun o

haline glm ve gülerken boğazı açılmış. O kızı senin sayende boğazım açıldı benden ne istiyorsan iste demiş. Kız da hemen bana bu halıyı yap demiş. Peri kıza çok güzel katlanınca ceviz kabuğuna sığan açılınca tüm sarayı saran bir halı dokumu. Kız hemen kapıyı alıp çabuk açın ŗu kapıyı halıyı yapıp bitirdim demiş. Sonra ortanca oğlan karısına hadi sende bereketli yemeğini yap demiş kız ben bilmiyorum sadece seninle evlenmek için öyle söyledim demiş. Küçük oğlan da karısına hadi sende bana altın saçlı evlatlarımı ver demiş. Kız ben sana Allah'ın izniyle iki altın saçlı ocuk vereceğim dedim zamanı gelince vereceğim demiş ve kız hamile kalmış. Bu üç kızın kocaları bir yıllık seyahate çıkmışlar. Kızın kardeşleri bizim bir ŗey yapamadığımız belli olursa bizi öldürürler deyip bir plan yapmışlar. Kız kardeşleri doğurup bir kız bir oğlan ikisinin de saçları altın kızın kardeşleri saçlarını, balarını dağıtarak kızı korkutup bayılmılar. Sonra kızın iki çocuğunu alıp bir sepete koyup suya bırakmılar. Suda yüzen çocuklar bir değirmenin yanında durmuş. O değirmenin sahibi olan yalı bir adam çocuklarını alıp onları beslemi. Sonra kızın kardeşleri onu da bir ıssız yere atıyorlarmı ve kızın kocası seyahatten gelince ona senin karın iki köpek doğurdu demiş. Onun karısı da çocuklarının bulunduğu değirmene tesadüfen gitmiş. Yalı adam onu kızı yerine koymuş ve beraberce yaşayıp gitmişler. Sonra kadının oğlu büyümüş ve babasının bulunduğu ülkeye av için gitmiş. Aynı ava babası da gelmiş. Orada konuup birbirlerini çok sevmiler. Sonra adam babasına yarın bizim eve yemeğe gelir misiniz demiş. Adam da oğlu olduğunu bilmeden tamam demiş ve onlara gelmiş. Kadın kocası olduğunu hemen anlamı. Kadın oğluna ben senden keser istiyeceğim sen de bana fare götürdü diyeceksin demiş. Aynen yle söylemişler. Adam ŗaırmı. Bir keseri fare nasıl götürür demiş. Kadın peki bir insan köpek nasıl doğurur demiş. Adam karısı olduğunu anlamı ve ona çocuklarına sarılmış ve kızın kız kardeşlerini öldürüp, karısı ve çocuklarıyla mutlu bir hayat srmler.

1.18.2. Masalın zeti

Eski zamanlarda birinde üç kız kardeş varmış. Bunların bir ağacın altında oturup konuşurken, büyük kız, beni padişahın büyük oğlu alsaydı öyle bir halı dokurdum ki açılınca sarayı kaplar katlanınca ceviz içine sığardı demiş. Ortanca kız, öyle bir sofrı kurardım ki bütün ordu yese yine de tkenmezdi, demiş. Küçük kız ise altın saçlı bir kız ve bir oğlan doğururdum demiş. Padişahın üç oğlu da bunları duymuş ve hemen evlenmiler. Büyük oğlan halıyı isteyince, kız, bir odaya kapatılıp

malzemeleri almak istemiş. 39 gün sonra ağlarken haline gülen bir peri dileğini yerine getirmiş. Ortanca oğlansa kızıdan, sofrayı kurmasını istemiş. Kız ise yemek yapmasını bilmediğini söylemiş. Küçük oğlan da kızıdan çocukları istemiş. Kız da zamanı gelince vereceğini söylemiş. Oğlanlar avdayken kız iki çocuk doğurunca bunları kız kardeşleri nehre atıp kocasına da köpek doğurunca kovduk demişler. Sonra bir gün, küçük oğlan, bilmeden oğlunu davet etmiş. Kadın adamı tanıyınca ona bir oyun oynamış. kendilerini tanıtmışlar Mutlu yaşamışlar.

1.18.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masalla, yapamayacağı ve yerine getiremeyeceği sözlerin kimseye verilmemesi gerektiği anlatılabilir. Yalancının foyası eninde sonunda ortaya çıkar şeklinde söylenebilir.

Ayrıca bir başkasının sözüyle, kanıtlanmadan, kimseyi suçlamamak gerektiği konusunda nasihatlar da bulunulabilir.

1.19. KIZ EVLADIN HİKAYESİ

1.19.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş çok eski zamanlarda bir köy ağası varmış. Bu köy ağasının 10 tane kızı varmış karısı da gene hamileymiş. Köy ağası karısına:

Bir daha kız olursa seni de kızı da öldürürüm demiş. Kadın gene bir kız doğurmuş. Ama korkusundan köy ağasına kızın oğlan doğduğunu söylemiş.

Köy ağası sevinip davullar, zurnalar çaldırmış. Kız on beş yaşına gelince babası artık senin sünnet zamanı geldi demiş. Fakat annesi çok ısrar etmiş, daha küçük. Ama köy ağası ısrar edince annesi kızına bir kese altın verip buralardan kaçmasını istemiş. Kız bu ltınları alıp kaçmış. Yolun kenarında kız bir çoban görmüş. Tabi kızı erkek gibi yetiştirdikleri için çoban da onu erkek sanmış. Kızla çoban elbise değiştirmişler kız çobandan aldığı bir koyunun derisini başına geçirerek adını keloğlan koymuş. Sonra bir yaşlı adam görmüş yaşlı adam helva yapıp satıyormuş keloğlan lakaplı kız.

- Dede ben de senin çırağın olayım para da istemem demiş. Yaşlı adam kabul etmiş. Bir gün o ülkede bir dev varmış, o dev her yıl bir kız istiyormuş yemek için. Kız vermedikleri yıl o ülkeyi yakıp yıkıyormuş. Sıra bu padişahın kızlarından birine gelmiş.

Bu padişahın da 7 tane kızı varmış. Padişah kızımı kurtarana ve o devi kim öldürürse ona ne isterse veririm ve kızımı ona veririm demiş. Sonra keloğlan lakaplı kız

- Ben devi öldürmeye gidiyorum demiş.

Yaşlı adam buna gülmüş. Keloğlan adlı kız bir kılıç alıp devin olduğu yere doğru gitmiş ve kılıcı kaldırıp deve bir kere vurmuş.

Dev - İnsanoğluysan bir kere daha vur demiş. Çünkü ikinci kez vurursa dev tekrar canlanacaktı. Keloğlan diye anılan kız herkes erkek biliyordu. Keloğlan - Ben anamdan bir kere doğdum bir kere vuracağım, demiş. Devın kulaklarını kesip bir mendile sarmış. Sonra padişah bu devi kim öldürdüyse gelsin ona kızımı vereceğim demiş. Tabi bunu duyan herkes saraya gelip ben vurdum diyorlarmış. Padişah hiç birine inanmayıp hepsinin kellesini vurdurmuş. Keloğlan saraya gelip.

- Padişahım onu ben vurdum deyip cebinden devin kulaklarını çıkarıp padişaha göstermiş. Padişah keloğlana inanmış ve ona 7 kızım var hangisini istiyorsan seç beğen onu al demiş. Sarayda 7 kapı varmış, her bir kapı bir kızın odasının kapısıymış. Keloğlan en baştaki kapıyı açmış. Bir de ne görsün. Beyazlar içinde güzel mi güzel keloğlan hayran kalıyor. Oradan çıkıp başka bir kapıyı açıyor her kapıda birbirinden güzel kızlar. En sonunda son kapıyı açıyor. Kızların en güzeli kırmızılar içinde keloğlan bunu çok beğeniyor beğenmesine ama kendi kendine düşünüyor. Ben zaten kızım bunu alıp da ne yapayım diye düşünürken. Sonra olsun ben kız olsam da bunun güzelliğini seyrederim. En sonunda padişaha ben kırmızılı kız istiyorum demiş. Padişah;

- O kızı hiç istemesen daha iyi olur. Çünkü onun şartları çok ağırdır. Güzelliği kadar da nazı vardır demiş.

Keloğlan olsun demiş:

Padişahın kızı keloğlana şartlarını söylemiş.

- Önce bir başka devin bahçesinde öten iki bülbülü bana getir demiş. Keloğlan hemen atına atlayıp o devin bahçesine gitmiş. Dev yatarken keloğlan bülbülleri altın kafese koyup hızlıca gelmiş. Dev onun bir delikanlı olduğunu sanmış ve ona bir beddua etmiş.

- Sen kız isen oğlan ol, oğlan isen de kız ol demiş. O anda kel oğlan adlı kız erkek oluvermiş.

Bir Hızır keloğlana:

- Artık sen erkeksin demiş. Keloğlan çok sevinmiş. Kendi kendine en iyisi ben bu düğün derneği alıp yıllardır hasret kaldığım annemin ve babamın yanına gideyim demiş ve düğün derneği alıp padişahın kızını da alıp annesi ve babasının yanına dönmüş. Kırk gün, kırk gece düğün yapıp evlenmişler ve ömür boyu mutluka yaşamışlar.

1.19.2. Masalın Özeti

Çok eskiden 10 kızı olan bir köy ağası varmış. Hamile karısına bu sefer de kız doğurursan ikinizi de öldürürüm demiş. Yine kız olunca kadın erkek oldu diye yalan söylemiş. Çocuk 15 yaşına gelince babası bunu sünnet ettireceğiz deyip gitmiş. Karısı da korkup, kızın eline bir kese altın verip onu kaçırmış.

Kız yolda giderken bir çoban görüp elbise değiştirmiş. Bir koyunun derisini de kafasın koyup keloğlan olmuş. Yaşlı bir adamın yanında karın tokluğuna çalışırken, o ülkede yaşayan bir dev olduğunu ve her yıl bir kızı yediğini, bu yıl sıranın padişahın kızlarından birinde olduğunu öğrenmiş. O devi öldürmeye gitmiş ve bir kılıç darbesiyle dev yıkılmış tam ölürken insansan bir kez daha ver demiş. Keloğlan olmaz demiş ve devin kulaklarını kesip padişaha vermiş. Padişah'tan en güzel kızını istemiş. O da olur ama şartını yerine getirmen lazım demiş. Kızın şartı başka bir devin bahçesindeki iki bülbülmüş. Keloğlan dev uyurken bülbülleri altın kafeste getirmiş. Dev de keloğlana beddua edip, çalan erkekse kız, kızsı erkek olsun demiş. Keloğlan bu duruma çok sevinmiş. Padişahın kızıyla evlenip mutlu olmuş.

1.19.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masalla kötü kalpli köy ağasının, hamile karısını tehdit etmesiyle başlayan olayların nasıl olup da mutlu bir sona ulaştığı konusunda öğrencilere sorular sorulabilir.

Yine bu masalla annelerin, çocuklarını herkesten ve her şeyden daha çok sevdiklerini, çocuğunun hayatını kurtarmak için çok büyük bir yalan söyleyen bu hikayedeki annenin durumundan anlıyoruz.

1.20. TEMBEL ALİ

1.20.1. Masal Metni

Çok eski zamanlarda yaşlı bir kadın ve çok tembel bir oğlu varmış o kadar tembelmiş ki bir hurma ağacının altına uzanıp yatarken hurmalar düşüyormuş ama tembel Ali elini kaldırıp yerdeki hurmaları alıp ağzına bile atmaktan acizmiş. O ülkede de bir padişah varmış. Bu padişahın da bir kızı varmış. padişah veziri ve kızına sormuş. Bir evi erkek mi yoksa kadın mı düzene sokup orayı ev yapar demiş. Kızı tabiki kadınlar demiş. Babası hemen sinirlenip o zaman seni tembel Ali'ye vereyim de onun da evini düzene sok demiş. Kızı zorla alıp tembel Ali'ye vermiş. Kız gitmiş bakmış çok kirli, pasaklı bir ev ve yaşlı bir kadın orada tembel Ali de uzanıyormuş. Sabah olunca kız çocuklara altın verip bana dağdan ağaç toplayın demiş. Çocuklar kıza ağaç toplayıp verirler. Kız ağaçla tembel Ali'ye bir ağaç vuruyor tembel Ali zorla yan dönüyor. Sabah olunca kız bir ağaç daha vuruyor tembel Ali oturuyor. Azar azar yemek yemeye başlıyor kız onu zorla ayağıya kaldırıp artık sen git çalış diyor. Tembel Ali zorla kalkıp hamallık ve başka işlerde çalışıp birkaç kuruş para eve getirirmiş. Tembel Ali hiç çalışmak istemediği için evden kaçıp bir çöle gitmiş ve orada ağlamış oradan bir başka ülkeden gelen biri ona sormuş neden ağlıyorsun. Tembel Ali ona başından geçenleri anlatmış. O adam da tembel Ali'ye sen şuradaki kuyuya in develere su ver ben de sana para veririm demiş. O kuyuya da giren bir daha sağ çıkmamış. Tembel Ali kuyuya inip develere su vermiş. Ama adam onu orada bırakıp gitmiş. Kuyudan bir ses gelmiş. Bir de bakmış ki ne görsün çok yakışıklı bir adam ve yanında bir kurbağa ona sormuşlar. Adam ben mi güzelim yoksa bu kurbağa mı. Tembel Ali içinden bu adam zaten güzel yanındaki kurbağa da çok çirkin demek ki bu işin içinde bir iş var. En iyisi kurbağa diyeyim demiş ve kurbağa daha güzel demiş. Birden bire kurbağa çok güzel bir kıza dönüşüyor. Bu kuyuya inen herkese aynı şeyi sormuşlar ve onlar da adamı seçince onları öldürmüşler. Neyse ki Ali doğru seçimi yapmış. Onlar tembel Ali'ye dile bizden ne dilerse demişler: Tembel Ali beni bu kuyudan çıkarın ve birazda para verin demiş. Tembel Ali'yi bir deve ve bir torba narla evine getiriyorlar. Tembel Ali o deveyi ve narları saklayıp sadece bir nar cebine alıp eve geliyor. karısı onu yine ağaçla hırpalayıp kaç gündür neredesin diye sorarken Tembel Ali'nin cebinden nar düşüyor ve düşen nar yerde parçalanıyor içinden altın ve zümrütler çıkıyor. Karısı çok seviniyor Tembel Ali'ye benim babamın sarayından ve altınlarından yapalım demiş ve altından saraylar

yapıyorlar. Tabakları, kaşıkları, tencereleri hep altından almışlar: Tembel Ali'yi kız, hamamına sokup temizce yıkamış ve güzelce giydirmiş. Bundan sonra da Tembel Ali'ye artık Ali Bey demeye başlamış. Sonra bir gün kız Ali'ye Ali Bey biz benim babamı ve vezirini yemeğe çağıralım demiş ve çağırmışlar. Kız bir perdenin arkasından padişahım izin verirsiniz size bir masal anlatmak istiyorum demiş. Padişah buyurun demiş. Kız başından geçenleri babasına anlatmış. Babası vezire aynı benim kızıma yaptıklarını anlatıyor. Yoksa bu benim kızım mı demiş tam o sırada kız çıkıp babasına sarılmış ve bak baba bu senin Tembel Ali dediğin adam ben senin kızınım ve bu saraylar bizim demiş. Babası kızına sen haklıydın evi yapan kadınmış demiş ve kızının haklı olduğunu anlamış.

1.20.2. Masalın Özeti

Çok eskiden, fazlasıyla tembel birisi varmış. Hurma ağacının altında oturur, aç olduğu halde yere düşenleri bile alıp yemezmiş. O ülkede yaşayan padişah bir gün vezirine ve kızına bir soru sormuş. Yuveyı yapan kadın mıdır yoksa erkek midir? Bu soruya kızı kadındır deyince padişah çok kızıp o zaman seni Tembel Ali'ye vereyim de yuvanı kur demiş. Zorla kızı Tembel Ali ile evlendirmişler. Kız ne kadar uğraşırsa uğraşsın Ali'ye iş yaptıramıyormuş. Sonunda bir sopa ile döve döve Tembel Ali'yi çalışmaya göndermiş. Tembel Ali kısa bir süre çalıştıktan sonra çalışmamak için çöle doğru kaçmış. Bir adama rastlamış ve olan biteni anlatmış. Adam da şu kuyudan bana su çıkarırsan sana para veririm demiş. Ali kuyuya girince de adam gitmiş. O sırada yakışıklı bir adam ve çirkin bir kurbağa gelmiş. Hangimiz güzeliz diye sormuşlar. Ali de kurbağa güzel demiş. Kurbağa kıza dönüşmüş ve buna içi altın dolu narlar verip evine göndermişler. Kız da çok sevinip olan biteni babasına anlatmış. Babası onları kutlamış ve affetmiş.

1.20.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masal ile çocuklara aile içinde kadının önemi söylenip, aslında kadının sözünün ev içinde daha çok geçtiği, çünkü kadınların bu konularda daha hassas oldukları anlatılabilir.

Çalışan insanın eninde sonunda ödülünü alacağı da Tembel Ali'nin kazandığı narlarla pekiştirilebilir.

1.21. SİHİRLİ YÜZÜK

1.21.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş. Çok eski zamanlarda yaşlı bir kadın ve bu kadının Ahmet adında bir oğlu varmış. Ahmet çobanlık yapıyormuş. Bir gün bir taşın üstünde otururken bir delikten beyaz büyük bir yılan çıkıp o deliğin etrafını işaretleyip gitmiş. Sonra aynı delikten başka bir yılan daha çıkmış. Delikten önce çıkıp taşın etrafını işaretleyen yılan yılanların padişahıymış. Sonradan çıkan yılan ise yılanların padişahının karısıymış. Sonra başka bir siyah yılan gelip padişahın karısına karışmaya çalışmış. Çoban Ahmet bunu görünce siyah olan yılanı bir ok fırlatıp öldürmek istemiş. Fakat yanlışlıkla beyaz yılanı değen ok yılanı yaralamış. Bu yılanlar aynı zamanda insan kılığına da giriyorlarmış. Akşam olunca çoban Ahmet üzgün bir şekilde eve döner.

Annesi - Oğlum neden böyle üzgünsün der.

Çoban Ahmet - Ben siyah yılanı vururken beyaz yılanı yaraladım der. Bu sırada padişah 2 yılanı emreder.

- Çabuk Ahmet'i getirin der. 2 yılan insan kılığına girip Çoban Ahmet'i alıp padişaha götürür.

Padişah - Neden benim karımı vurdun der.

Ahmet başından geçenleri padişaha anlatır.

Padişah o kara yılanı öldürür.

Ahmet'e - Dile benden ne dilersen der. Oradan başka bir yılanı Ahmet'e

- Sen hiçbir şey isteme sadece padişahın parmağındaki yüzüğü iste demiş.

Ahmet de onu dinleyip padişahın parmağındaki yüzüğü istemiş. Padişah kabul edip yüzüğü vermiş.

Çoban Ahmet yüzüğü alıp eve dönmüş. Akşam olunca yaşlı annesi yatmış. Çoban Ahmet yüzüğü dönderince 2 adam çıkıp,

- Emret biz dünyayı yakalım, yıkalım mı?

Çoban Ahmet - Ne yık ne de yak. Bana padişahın köşkünden, altınlarından ve sermayelerinin aynısından istiyorum demiş. Onlar da aynısını yapmışlar. Sabah olunca annesi kalkıp şaşırmış. Çoban Ahmet Annesine padişahın kızını istemesini söylemiş.

Çoban Ahmet'in annesi padişahın sarayına gidip kızını istemiş. Padişah çok gülmüş. Annesine

- Önce bana 100 tane deve alacaksın bu develerin hepsi aynı renk olacak ve bu develerin yükü, zümrüt ve altın olacak demiş.

Annesi eve dönünce oğluna - Biz bunları nasıl veririz, demiş.

Çoban Ahmet Annesine - Sen hiç üzülme ben hallederim demiş. Akşam annesi yatınca Çoban Ahmet yüzüğü döndermiş 2 adam tekrar çıkıp - Emret dünyayı yakalım mı, yikalım mı demiş. Çoban Ahmet padişahın istediği bütün başlık parasını istemiş. Sabah olunca annesi kalkıp dışarı çıktığı zaman develeri görüp çok şaşıyor, Çoban Ahmet annesine - Bunları alıp padişaha götür, demiş.

Padişah bunları görünce çok şaşırmış. Hemen kızını vermiş. Annesi padişahın kızını alıp eve dönmüş. Bu padişahın kızının eski bir sevgilisi varmış. Bu sevgilisi kıza - Sen bu çobanın nasıl zengin olduğunu öğrenmelisin, demiş.

Sonra aradan günler geçmiş. Kız çobana - Ben artık senin karınım bana bu zenginliğin nasıl olduğunu söyle, demiş. Çoban Ahmet kıza güvenerek yüzüğün sırrını söylemiş.

Padişahın kızı Çoban Ahmet'e - Ne olur bugün yüzük benim parmağımda kalsın demiş. Çoban Ahmet ona güvenerek yüzüğü ona vermiş. Akşam olunca kız yüzüğü dönderiyor. 2 adam çıkıp, ona - Emret dünyayı yikalım mı, yakalım mı, demiş. Kız - Ben ve sevgilimi dört yanı denizle kaplı olan bir köşke götürün. Bu çoban Ahmet'i eski hayatına götürün demiş. Sabah olunca Çoban Ahmet ve annesi eski ve yıkık evlerinde görüyorlar kendilerini. Çoban Ahmet hemen iş arıyor ve akşam olunca birkaç kuruş zor kazanıp eve dönerken yolda birkaç çocuğun bir köpeği öldürmek istediklerini görüyor. Onlara elindeki parayı verip köpeği alıp eve dönüyor. Annesi ona çok kızıyor. Sabah olunca tekrar işe gidip birkaç kuruş daha kazanıp eve dönerken birkaç çocuğun bir kediyi öldürmek istediklerini görüyor. Onu da elindeki parayı verip o kediyi de alıp eve getiriyor. Öteki günde aynı şekilde bir fareyi getiriyor. Bu fare, köpek ve kedi çok iyi arkadaş olup birbirlerine:

- Bu çoban Ahmet bizim canımızı kurtardı. Biz de onun yüzüğünü bulup ona verelim, demişler.

Sabah olunca hemen yola koyulmuşlar. Denizin yanına gelip -Biz bu köşke nasıl gideceğiz, derken köpek benim sırtıma binin demiş ve kedi, fare köpeğin sırtına binip köşkün kapısının yanına gitmişler. Fare kapının altından içeri girmiş. Akşam olunca kızın sevgilisi yüzüğü çıkarıp dilinin altına koymuş. Fare geri gelip köpek ve kediye anlatmış. Köpek fareye - Sen adamın burnuna biber sür demiş. Fare adamın burnuna biber sürmüş. Adam hapşırılmış. Fare bu arada hemen yüzüğü alıp kaçmış. Köpek fareden yüzüğü alıp kendi ağzına koymuş. Tam denizden çıkarken köpek birkaç balık görüp yemek istemiş ve yüzük denize düşmüş. Yüzük denizde büyük bir balığın ağzına düşmüş. Bunlar denizin kenarında beklemişler. Bu arada denizciler balığı yakalamış köpek hemen o balığı alıp kaçmışlar. Çoban Ahmet'in evine getirmişler. Hemen balığı kesmişler. balığın karnından yüzük düşmüş. Çoban Ahmet yüzüğü döndermiş. 2 adam çıkıp.

- Emret dünyayı yıkalım mı, yapalım mı demiş. Çoban Ahmet benim karımı ve sevgilisini önüme getirin demiş. Hemen getirmişler ve çoban Ahmet o ikisini de öldürtmüş ve eski zenginliğine kavuşup Annesiyle ve kedi, köpek, faresiyle mutlu yaşamış.

1.21.2. Masalın Özeti

Eskiden çobanlık yapan Ahmet adında bir genç, birgün bir delikten büyük beyaz bir yılanın çıkıp deliği işaretlediğini görmüş. Biraz sonra başka bir beyaz yılan çıkmış ve arkasından da siyah bir yılan çıkmış. Siyah yılan vezir, beyazlarda padişahı diğeri ise karısıymış. Siyah yılan, beyaz yılanı rahatsız edince Ahmet bir taş alıp siyah yılanı fırlatmış. Taş yanlışlıkla beyaz yılanı gelmiş ve yaralamış. Yılan padişahı iki adamını insan kılığında Ahmet'in peşinden göndermiş. Ahmet de olup biteni evde annesine anlatırken yılanlar bunu duymuş. Ahmet'i padişahlarının huzuruna getirmiş. Ahmet durumu anlatınca padişah siyah yılanı öldürtüp ondan da ne isterse yapacağını söylemiş. Ahmet sihirli yüzüğü istemiş. Padişahta kızını da istemiş ve bu yüzük sayesinde almış. Ama kız başkasını seviyormuş ve yüzüğü kaçırmış. Ahmet daha sonraları sokaktan kurtardığı bir fare, kedi ve köpek sayesinde yüzüğüne yeniden kavuşmuş. Eski zenginliğine kavuşmuş. karısını ve aşığını öldürtmüş.

1.21.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masalla, iyilik yapmanın ne kadar güzel bir şey olduğu ve yapılan iyiliğin karşılıksız kalmayacağı gösterilebilir.

İyi insanların her zaman kazandığı ve kötü insanların da kazanmış gibi görünmelerine rağmen mutlaka kaybetmeye mahkum olduklarını ve cezalarını bulacaklarını söyleyebiliriz.

Bir insanın zengin olmasının, onun çok iyi bir arkadaş olması ile bağdaştırılamayacağını ve zengin kötü, fakir iyi insanların çok olduğu anlatılıp, bu masaldaki örnekleri verilebilir.

1.22. AHMAK ADAM

1.22.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş evvel zaman içinde karpuz zaman içinde develer tellal iken sinekler berber iken çok eski zamanda aptal bir kişi varmış, bu kişi çalışıyor çalışmıyor ekşi ayran ve arpa ekmeğinden başka hiçbir şey eline geçmezmiş ve arpa ekmeği ile ekşi ayran yiyormuş. Bir gün demiş ki; Ben feleğin yanına gideceğim, derdime bir çare isteyeceğim diye düşmüş yola. Az gitmiş uz gitmiş dere tepe düz gitmiş ve yaşlı çelimsiz bir kurda rastlamış ve kurt ona demiş ki nerden geliyorsun nereye gideceksin demiş. O ise ben feleğin yanına gideceğim, benim derdim var. Kurt ise öyleyse feleğin yanına gittiğinde feleğe söyle ki ben yolda çelimsiz yaşlı bir kurt gördüm bunun ileşmesi için ilacı nedir. Ahmak adam olur diyerek ve yoluna devam etmiş az gitmiş uz gitmiş ve bir konağa rastlanmış ve konağa girip padişahın yanına gitmiş sabahı geçirince padişah ona demiş ki nereye gideceksin o ise ben feleğin yanına gideceğim bir isim var. Padişah demiş ki, eğer feleğin yanına gittinde benim de uyku gelmiyor söyler misin. O ise evet, deyip yoluna devam etmiş. Az gitmiş uz gitmiş bir adama rastlanmış. Adam ona hey kardeş böyle nere gideceksin. Ben feleğin yanına gidip derdimi soracağım. Ordaki adam demiş ki yahu eğer feleğin yanına gittiğinde benimde bir tarlam var bir kısmında ekin yeşermiyor. Ahmak adam olur demiş ve gitmiş bir su önüne çıkmış ve nasıl suyun öbür tarafına geçecek imiş birden büyük bir balık çıkmış öne ve balık onu sırtına alarak öbür tarafa geçirmiş balık ona sorar yahu ben suyun altına girince belimde ışık saçan modeller var bundan dolayı bütün suyun altındaki hayvanlar üstümde toplanıyor bu olayımı feleğe söyle olur mu olur der ve

Ahmak adam yoluna devam eder ve az ilerlediği zaman yoluna bir adam gelirmiş sen kimsin nereye gidersin ben Allah'ın kuluyum feleğin yanına gideceğim. Adam der ki felek benim ne var. Ben çalışıyorum, çalışmıyorum, ayran ile arpa ekmeğinden başka hiçbir şey nasibim olmuyor. Felek ona der ki git artık senin gölün dolu ve kurt padişah ve adam bir de balığın dertlerini de açıklamış. Felek der ki oğlum o kurt kendine ahmak bir kişi bulup yesin o dertten kurtulacak padişaha gelince padişah kızdır. Onun için uykusu gelmiyormuş ve o adamın tarlasında altın varmış o ekin yeşermeyen yeri kazsın orda 2 küp altın var orayı kazsın ve altınları çıkarsın ve balığa gelince bağlın bölünde akut, zümrüt, pırlanta taşları var bir kişi kendine o pırlanta akut, zümrüt taşları çıkarsın ve artık su altındaki hayvanlar başına toplanmaz ve senin gölün doldu artık senin kismetin çok gidebilirsin ve felekten vadalaşıp geri dönermiş ve çok geçmeden balığın yanına gelirmiş. Balık demiş ki benim derdim neymiş adam demiş ki felek söyle demiş: Balığın bölünde pırlanta zümrüt akut taşları var imiş ve suyun altına girince onun için ışıklar fışkırır ve bütün hayvanlar onun bölüne toplanıyorlar. Balık demiş ki öyleyse gel şu bölümdeki pırlanta, akut zümrüt taşları çıkar kendine götür ve zenginleşirsin. Ahmak adam ise yahu benim gölüm dolmuş ben ne yapacağım akut, zümrüt, pırlantaları ve balıktan ayrılmış ve yoluna devam etmiş. Az gelmiş uz gelmiş dere tepe düz gelmiş ve adamın yanına gelirmiş. Adam der ki yahu benim derdimi söyledin mi ahmak adam evet demiş öyleyse söyle bakayım derdim neymiş de tarlamda ekin yeşermiyor. Adam ise ekin gelmeyen yerde 2 küp altın var imiş ve o altınları çıkarsın artık ekini yeşerir. Zenginleşir de adam ahmak adama demiş ki öyleyse gel beraber bu altınları çıkaralım ve bir küp altın sana bir küp altın bana oldu mu ahmak adam hayır demiş ve yoluna koyulmuş.

Kendi kendine konuşup yoluna devam etmiş akşam olmuş ve kendini padişahın konağına atmış ve konağa girmiş. Padişah onu bir misafir gibi ağırlamış eğlenmişler, gülmüşler, yeyip içmişler ve padişah ahmak adama sormuş. -Benim derdimi feleğe söyledin mi? -Evet söyledim. -Öyleyse neymiş derdim Derdin mi: Senin derdin çok kolay imiş sen kızsın senin derdinin çaresi ise kendine evlenip derdin biter. Padişah düşünmüş taşınmış ve ahmak adama söylemiş ki öyleyse benimle evlenir misin ahmak adam ben sabaha kadar düşünmeliyim ve sonra karar vermem gerekir ve ahmak adam düşünmüş felek demiş di ki git senin gölün doldu artık o sözü hatırlayınca sabahı beklemiş sabah olunca padişaha ben seninle evlenmem benim gölüm dolmuş haydi

kalın sağıcakla. Ve yoluna koyulmuş gelmiş. Kurt kardeşin yanına gelince demiş ki artık benim gölüm doldu ve başından geçen tüm her şeyi anlatmış ve demiş ki balığın bölünde zümrüt, akut, pırlanta vardı ve balık bana bunları çıkar deyince ben çıkarmadım bir adamın tarlasında altın var idi adam dedi gel beraber çıkaralım ben çıkarmadım ve bir padişah vardı uykusu gelmiyordu felek onun kız olduğunu söylemişti o bana dediki benimle evlen kocam ol ben istemedim. Ve senin derdin ise kendine bir ahmak kişi bulup yemesi sonucu ileşirsin. Yaşlı kurt düşünmüş taşınmış bu adamdan ahmak adam var mı birden saldırmış ahmak adamı yemiş ileşmiş ve ahmak adam gitti pisi pisine kurt ise erdi muradına.

1.22.2. Masalın Özeti

Eskiden aptal bir adam varmış. Ne kadar çalışsa da karnını doyuracak yiyeceği bile zor bulurmuş. Bir gün feleğe bu durumu şikayete gitmeye karar vermiş ve yola koyulmuş. Yolda karşısına çıkan kurt yaşlandığını ve bunun ilacını feleğe sormasını istemiş. Kurtla vedalaşıp giderken padişahın sarayına gelmiş. Padişah sorunca da feleğe kendi derdi olan uykusuzluğa bir çare bulmasını feleğe sormasını istemiş. Daha sonra bir tarla kenarındaki adamla tanışmış. Adam tarlasının bir kısmında otların yeşermediğini söylemiş. Bunu feleğe sormasını rica etmiş. Yola devam ederken de bir balık gelmiş. Adamı karşıya geçirdikten sonra nereye gittiğini sormuş. Sonra da benim belim çok parlıyor. Bütün hayvanlar üzerime geliyor. Feleğe bunun çaresini sorar mısın, demiş. Biraz daha gidince feleğe bütün olanları anlatmış ve geri dönerken, balığa karnındaki elmas ve yakutları çıkarırsan bir daha parlamazsın demiş. Balık al bu altınları o zaman demiş. Adam almamış. Çiftçiye de tarlanın yeşermeyen yerinde iki küp altın var demiş. Çiftçi sevinmiş ve gel bu altınlardan birini sana vereceğim demiş adam almamış. Devam ettiği yolda padişaha rastlamış. Padişah da ona derdinin dermanını sormuş. Sen kızsın, evlen uyursun demiş. Padişah da o zaman benimle evlenir misin demiş. Adam evlenmemiş. Son olarak kurda rastlamış. Olanı biteni anlatmış ve senin derdinin dermanı ahmak birisini yemektir demiş. Kurt da o zaman senden ahmağını bulamam deyip adamı yemiş.

1.22.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masalla çocuklara verilebilecek ders, insanların ellerine geçen fırsatları iyi değerlendirmeleri gerektiğidir. Aksi takdirde bu fırsatları bir daha bulamayabilirler. Çocuklara bu öğütler verilebilir.

Yine bu masalla en iyi kazancın çalışarak kazanmak olduğu ve çalışmadan, hak etmeden kazanılan şeyin kıymeti olmayacağı fikri çocuklara aşılanabilir.

1.23. HIRSIZ ALİ

1.23.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş evvel zaman içinde karpus saman içinde çok eski zamanda hırsız Ali adında bir kişi varmış.

Bir gün 2 kişi gelip sormuşlar bize hırsız lazım ve onlar Ali'nin evini göstermişler ve bu 2 kişi Ali'nin evine gitmişler. Ali'ye demişler ki gel padişahın konağını soymağa gideceğiz ve Ali der ki durun ben size başımdan geçen olayı anlatıyım benle 3 arkadaşım biz bir padişahın evini soymağa gittik ve padişah bizi yakaladı. Bizi boğazımıza kadar toprağa gömdü ve padişahın bir köpeği vardı. Padişah köpeğini bize bıraktı köpek sırayla 3 arkadaşımı yedi ve ben de kendimi tam topraktan çıkardım orda bir kürek vardı ve ben o küreği köpeğin başına vurup köpeği öldürdüm ve padişahın evine girdim. padişahı da öldürdüm ve padişahın karısı bana dedi ki padişahı öldürdün gel benim kocam ol ben hayır dedim ve padişahın bütün altınlarını aldım ve konağını sattım onu da paraları da yedim ben yine bu küçük evde oturuyorum yine fakirim hırsızlığın sonu yoktur. Ve bu iki kişi yine Ali'yi zorlamışlar Ali yine başından geçen bir olayı anlatmış.

Demişki ben ile 2 arkadaşım biz yine bir dev adamın hırsızlığına gittik ve bu dev adamın koyunlarını çaldık ve dev adam bizi kovaladı ve bizi koyunlarda beraber bir mağaraya soktu ve önce bir arkadaşımı sonra da öbür arkadaşımı yakalayıp yedi ve ateşin üzerine şişler bırakmış ve yattı ve Ali iki tane şişi alıp dev adamın gözüne batırmıştı ve devin her iki gözünü kör etmiş koyunları alıp kaçmıştı ve dev ise arkalarından geliyormuş. Ali bir uçuruma gidip dev o uçurumdan düşüp ölmüş. Ali ise bütün koyunları satıp yemişti. Ali derki ben yine bu küçücük evdeyim yine de fakirim. Onun için bir daha hırsızlık yapmam ve o 2 adamı da evinden kovmuş bir daha hırsızlık yapmamış.

1.23.2. Masalın Özeti

Eski zamanlardan birinde iki kişi dolaşıp kendilerine hırsız lazım olduğunu sorunca herkes Ali'nin evine gönderir. Adamlar soygun planlarını Ali'ye anlatır. Ali ise iki hırsızlık anısını anlatır ve ben soyduğum yerlerden çok para kazandım ama bu paralar hayırsız olduğu için daha da fakirleştim dedi ve bu adamları evinden kovdu. Bir daha hırsızlık yapmadı.

1.23.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masalla, hırsızlığın çok kötü bir şey olduğu ve hırsızlık yaparken ne kadar büyük bir tehlikeye girildiği çocuklara anlatılabilir. Hırsızlık yaptıktan sonra yakalanmasa ve zengin olsa bile o paralardan hiçbir hayır gelmeyeceği, en kısa sürede yine eski haline döneceği, bu yüzden de hırsızlığın akıldan bile geçirilmemesi gereken çok kötü bir şey olduğu anlatılıp, öğütlenabilir.

1.24. YEDİ KARGALAR

1.24.1. Masal Metni

Günün birinde bir adamın yedi oğlu varmış. O kadar istemiştir ki hiç kızı olmamış. Günün birinde karısı müjde vermiş. Gebe olduğunu söylemiş. Çocuk dünyaya gelmiş. Bu sefer ki kızmış. Bu oğlanları çok sevinmişler. Çocuk dünyaya gelmiştir ama pek cılız pek ufak bir şeymiş. Bu yüzden de vaftiz edilmesi gerekiyormuş. Vaftiz su getirsin diye babası oğullarından birini kuyuya yollamış. Öbür altı oğlanda onun peşinden gitmişler. Hepsi de suyu önce doldurmak istiyormuş. Bu yüzden de testi koyuya düşmüş. Oğlanlar oldukları yerde kalakalmışlar; Ne yapacaklarını şaşırılmışlar hiçbirine eve dönmeye cesaret edememişler.

Çocukların hala dönmediklerini gören babo... Yezit oğlanlar kesin davarlar su kirletmişler demiş. Kızın vaftizsiz öleceğinden korkuyormuş. Canı çok sıkılmış. Babaları inşallah hepiniz karga olursunuz demiş. Daha sözünü bitirmeden başının üstünde bir hışırtı işitmiş. Havaya bakmış kömür gibi kara yedi tane karganın uçup gittiğini görmüş.

Analari ve Baboları bu ilenci bir daha geri alamamışlar oğullarının yedisini de elden kaçırdıklarına çok üzölmüşler. Bütün sevgilerini biricik kızlarına vermişler. Onu çok çok sevmişler. Kız çok geçmeden kendini toplamış gün geçtikçe güzelleşmiş ama başka ağabeyleri bulundudan uzun zaman haberi olmamış. Ana ve babosu bunu

duyurmaya çalışmışlar. Sonunda günün birinde ahalinin kendisinden söz ettiklerini işitmiş. Diyorlarmış ki:

Kız güzel ama yedi ağabeyisinin başlarına gelen yıkım onun yüzünden oldu. Bunları duyunca kız çok üzülmüş. Annesine babasına gidip sormuş. Ağabeylerim varmıydı benim? Onlara ne oldu? demiş.

Bunun üzerine ana babası bu gizi daha fazla saklamak istememişler. Tanrının böyle istediğini yoksa doğumunun buna neden olmadığını anlatmışlar. Ama kızcağızın içine kurt düşmüş. Kardeşlerini kurtarmaya kafasına koymuş. Bir yerlerde durup dinlenemez olmuş. Sonunda günün birinde gizlice yola çıkmış. Ağabeylerinin izini bulmaya ne pahasına olursa olsun onları kurtarmaya karar vermiş. Evden çıkarken ana-babamı anarım diye bir yüzük karnım acıkırsa yerim diye bir dilim ekmek susarsam içerim diye bir testi su yorulursam otururum diye de bir iskemle almış.

Az gitmiş uz gitmiş dere tepe düz gitmiş sonunda dünyanın öbür ucuna güneşin yanına varmış. Ama güneş çok sıcakmış, korkunç bir şeymiş. Hem de küçük çocukları yermiş kız hemen buradan kaçmış doğru aya gitmiş. Ay da pek soğukmuş hem de kötü huyluymuş çocuğun orada olduğunu anlayınca:

Burnuma insan kokusu geliyor diye bağırmaya başladı. Kız oradan da çabucak kaçmış yıldızlara gitmiş. Bunlar ona güler yüz göstermişler. Her yıldız ayrı sandalyede oturuyormuş. İçlerinde sabah yıldızı ayağa kalkmış ona bir aşık kemiği vermiş. Yanında olmazsa sırça sarayı açamazsın. Oysa ağabeylerin orada demiş. Kız bu küçük kemiği almış bir mendilin içine koymuş ve yola çıkmış. Gide gide sırça sarayına varmış. Büyük kapı kilitliymiş. Kız aşık kemiğini çıkarmak için mendilini açmış bir de ne görsün? Mendil bomboş. Meğerse kız iyi yürekli yıldızların armağanını yitirmiştir. Şimdi ne yapacak kızcağız ağabeylerini kurtarmak istiyormuş. Oysa sırça sarayın anahtarını yitirmiş. Bunun üzerine bir bıçak almış küçük parmağını kesmiş, kapıya bunu sokmuş. Bereket versin kapı açılmış. Kız içeriye girince karşısına bir cüce çıkmış.

Yavrum demiş ne yapıyorsun burada?

Kız, hiç ağabeylerimi ... yedi kargaları arıyorum.

Cüce bay kargalar evde değiller. Onlar dönünceye kadar bekleyeceksin gir içeriye!

Bunun özerine cüce yedi tabak yedi bardak içinde kargaların yemeklerini içeriye getirmiş. Küçük kız her tabaktan birer lokma yemiş her bardaktan birer yudum içmiş. Sonuncu bardağın içine de yüzüğünü koymuş. Birden bire havada bir hışırtı bir kanat hışırtısı duymuş.

Cüce ;

Bay kargalar eve geliyor demiş.

Kargalar gelmiş yiyip içmek istemişler tabaklarını, bardaklarını gürünce arka arkaya söylenmeye başlamışlar.

- Tabağımda kim yemiştir?

- Bardağımda kim içmiştir?

- Buna bir insan ağzı değmiştir.

Yedinci karga bardağı dikip içerken ağzına yüzük gelmiş bakmış anne-babasının yüzüğünü tanımış: Çok duygulanmış çok duygulanmış.

İnşallah kız kardeşimiz buraya gelmiştir. Öyleyse kurtulduk sayılır! Kapının arkasında durup bu sözleri işiten kız ortaya çıkmış. Bunun özerine kargaların hepsi yeniden insan kılığına dönmüşler. Sarmaş dolaş olmuşlar. Hep birlikte evin yolunu tutmuşlar.

Onlar erdi muradına biz yine girelim iğneli fiçıya

1.24.2. Masalın Özeti

Günün birinde adamın birinin 7 oğlu varmış. Karısı bir kız doğurmuş. Kızın doğumu sonrası vaftiz içinsu lazım olmuş. Babası oğlanları kuyuya göndermiş. Çocuklar testiye kimin dolduracağına karar veremedi testi kuyuya düşmüş. Babaları da geç kalan çocuklara beddua etmiş ve inşallah karga olursunuz demiş. Oğullarının karga olduğunu gördüğünde ise pişman olmuş ama iş işten geçmiş. Kız büyümüş, güzelleşmiş ve olup biteni duymuş. Kardeşlerini kurtarmak için yollara düşmüş ve uzun çabalar sonucunda kardeşlerini kurtarıp mutluluk içinde evlerine dönmüşler.

1.24.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi

Bu masalla çocuklar, hristiyan çocuklara doğduktan sonra suyla vaftiz edildiğini öğrenebilirler.

Yine bu masalla; insanlara, arkadaşlarımıza ya da tanımadığımız kişilere kötü bir şey söylersek bundan geri dönüşümüz olmayacağını veya o kişinin kırılan kalbini tekrar kazanmanın çok zor olacağını öğrencilerimize öğretebiliriz.

Ayrıca her türlü kötülüğün üstesinden birlik olarak ve sevgiyle gelebileceğimizi de bu masalla vurgulayabiliriz

1.25. MERT İLE NAMERT

1.25.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş, evvel zaman içinde karpus saman içinde develer teller iken sinekler berber iken eşekler çalgıcı iken devler cellatçı iken çok eski zamanda iki arkadaş varmış. Bunlar Mert ile Namert imiş. Bunlar bir kardeş gibi beraber gezerlermiş Bir gün kendilerine gezerlerken acıkmışlar ve Mert'in yemeğini yemişler. Az gitmişler uz gitmişler dere tepe düz gitmişler ve yine acıkmışlar. Bu sefer Mert arkadaş Namert arkadaşına demiş ki acıktık yemek yeyelim. Namert arkadaş hayır ben ekmeğimi vermem. Mert arkadaş öyleyse ayrılalım ve ayrılmışlar. Mert arkadaş gitmiş ve bir mağaraya girmiş bakmış ki kurt, tilki ve ayı gelmiş. Ayı kurda demiş ki niye böyle üzüntülüsün sormuş. Ayı kardeş padişah hastalanmış ve onun ilacı koyun sürülerinin içindedir ne yapıp yapıyorum tutamıyorum. Bu sefer kurt ise tilkiye sorar niye sende üzüntülüsün? Hiç sorma yahu bir fare var yerin altında altın çıkarıyor ben gidiyorum bütün altınları yerin altına koyuyormuş onun için üzüntülüym. Bu sefer tilki ayıya sormuş sen niye üzüntülüsün ben ise falan dağın üstünde 2 küp altın var ben ne kadar kazıyorum toprak geri gelip kazdığım yere giriyor ve onun için üzüntülüym ve tilki, kurt, ayı gitmişler. Sabah olunca Mert arkadaş kalkıp gitmiş fareyi öldürmüş altınları alıp çobanın yanına gitmiş orda padişahın dermanı olan koyunu satın almış padişaha götürmüş ve padişah onu yiyince ileşmiş. Padişah demiş ki dile benden ne dilersen. Mert padişahın kızını istemiş ve padişah kızını vermiş.

Gidip ayının söylediği iki küp altını çıkarmış ve bir arsa satın almış. Ve arsada bir saray yapmış ve böylece günler geçmiş günlerden bir gün bir dilenci gelmiş bir şey istemiş. Mert karısına demiş o kimse onu içeri al onu içeri alıp Mert bakmış ki o Namert kardeşiymiş ve birbirlerine sarılmışlar. Namert demiş ki kardeşim nasıl böyle zengin oldun der ki hani sen bana ekmeğini vermedin bizler ayrıldıktan sonra ben yoluma devam ettim ve bir mağaraya girdim, oraya kurt, tilki, ayı geldiler söylediklerini

dinledim ve böylece zenginleştirdim. Böylece Namert arkadaş kalkıp gitmiş o mağaraya girmiş. Bakmış ki kurt, tilki ve ayı gelmişler. Tilki der ki benim söylediğim fareyi öldürüp altınları götürmüşler. Kurt ise benim söylediğim koyunu alıp padişaha vermişler ve paşa ileşmiş. Ayı ise iki altını çıkarmışlar ve böylece demişler ki burada bizi dinleyen olmasın mı kalkıp aramışlar. Namert'i bulup yemişler ve onlar ermiş muradına biz çıkalım kerevetine.

1.25.2. Masalın Özeti

Eskiden iki arkadaş varmış. Birisi Mert, diğeri Namert. İki birlikte yolculuk ederlerken acıkmışlar. Mert azığını çıkarmış ve beraberce yemişler. Uzun bir yoldan sonra yine acıkmışlar. Mert, arkadaşına yemeğini çıkarmasını söylemiş. Namert ise yemeğini Mert ile paylaşmayacağını söylemiş. Ayrılmışlar. Mert bir mağara görmüş ve geceyi geçirmek için içine girmiş. Hazinelelerini, alamadıkları için özgün olduklarını birbirlerine anlatırken bunları dinleyen Mert, sabah onlar gidince, konuştukları hazineleri yerlerinden alıp zengin olmuş. Birgün evine konuk olan Namert'e sorusu üzerine mağarayı ve hayvanları anlatmış, Namert tarif edilen mağaraya gidince, hayvanlar gelmiş ve hazinelerinin çalındığını birbirlerine söylemişler. Bir dinleyen olduğunu düşünüp Namert'i bulmuş ve öldürmüşler.

1.25.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masalla, yapılan iyiliğe iyilikle karşılık verilmesi gerektiği öğrencilere anlatılabilir. İyiliğe kötülükle karşılık verenlerin daima kaybetmeye mahkum oldukları söylenebilir.

Aç gözlülüğün sonucunda kaybedenin hep açgözlü insanlar olacağı vurgulanabilir.

Ayrıca bu masalla; ayı, kurt, tilki, fare, mağara gibi kelimelerin ne anlama geldiği, bunların neye benzediği gibi bazı sorulara da cevaplar verilebilir.

1.26. GRARIN HİKAYESİ

1.26.1. Masal Metni

Bir varmış, bir yoğmuş çoğ eskiden bi tene köyde biri malbat - diğeri torunoğulları olmağ üzere iki kabile varmış. Bu kabileler bir olay nedeniyle isimlerini almışlar.

Bu köyde hacı Mahmut adında ağa buluniyormuş, O ağanın yedi erkek çocuğı varmış, o zamanlarda grar (yani ayran aşı) denilen yemek yemişler, ama bu grar yemeğini yedi oğlan tak bir kaşığla hiç kavga, döğüş olmadan yemişler.

O zırada ağanın evine komşusu gelmiş. Bu yedi oğlani tek kaşığla görince şaşırmiş ve ağaya dönüp -ağa; senin sayın ne biçimdir. Erkek adam böyle bir rezaleti kabul eder mi hiç, bunlar köle gibi yaşıyorlar. Bence sen evlen demiş, adam.

Bu konuşmalar üzerine ağa sinirlenmiş ve inat olsun diye evlenmeye karar vermiş. Tesadüf heralde birkaç gün geçtiğten sonra ağanın evine arap olan bir genç kız gelmiş. Ağa bu kızı pekte beğenmiş ve onunla evlenmeğ istemiş. Tabi kızda kaçırır mı böyle fırsatı adam köy ağası. Ağa karısı olmak kolay kolay kimsenin eline geçmezmiş. Bu kızla, ağa evlenmiş ve aradan iki yıl geçtiğten sonre bir tene erkek çocuğlari olmuş, bu çociğ küçükken çoğ şımartıldığı için büyüdüğünde yedi üvey kardeşinin tek kaşığ olan yemek kaşığlerini ellerinden almış, dediğ ya çok şımarığ büyütilmiş en üstin çociğ oymış.

Ağa ise bu çociğten sonra sayının yeni var oldiğini düşünmüş. Böylelikle Ağa çociğlerini iki aşiret olaraq ayırmış.

Yedi çociğın aşiretin adı malbat, diğere tek üvey kardeşinin aşiretinin adı ise torunoğulları olmuş. Ancağ bu iki kabile düşmanca değilde kardeşçe ayrılıp aşiret oluşturmışler. İşte yedi kardeşin tek yemek kaşığleri hikâyeside böyle geçmiştir.

1.26.2. Masalın Özeti

eskiden bir köyde Hacı Mahmut adında bir ağa yaşarmış. Bu ağanın yedi oğlu varmış. Karısı yokmuş. Acıkınca grarı (ayran aşı) 7 çocuk bir kaşıkla hiç kavga etmeden yemişler. Bunu gören komşuları ağayı ayıplayıp evlenmesini tavsiye etmişler. Ağa evlenmiş ve bir oğlu olmuş. Oğlan büyümüş. 7 abisinin tek karısını ellerinden almış. O gün bu gündür Malazgirt'te torunoğulları diye o çocuğun soyuna, malbatlar diye de 7 kardeşin soyuna derlermiş.

1.26.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masalla bazı eşyalarımızı başkalarıyla ortaklaşa kullanabileceğimiz konusunda çocuklara tavsiyeler verilebilir. Yine bu masalla Malazgirt'in iki büyük aşiretinin köklerinin birleştiğı ve aslında kardeş oldukları vurgulanarak, kavga vb. olayların önüne geçilebilir.

1.27. BALIĞIN GÜLME SIRRI

1.27.1. Masal Metni

Bir varmış bir yoğmuş. Eskiden bir dağın kulübesinde bir aile yaşarmış. Anne, baba bir de genç kızları varmış.

Bu genç kız bir gün evi temizlerken tavan arasındaki böcek ağlarını almış tavan arasında bi tane mendil görmüş çoğ merağ edip mendilin içine bakmış, mendilin içindede beyaz toz halinde şekere benzer bir şey varmış. Kız dayanamayıp buni tadmış, ve tekrar mendili bağlayıp yerine koymuş. Birkaç gün geçtiğten sonra kızın midesi bulamış ve karnı günden güne büyüyormuş. Annesi kızının karnının büyüdüğünü görünce hamile olduğunu anlamış, kızın babası da duyunca sinirlenereğ çabuğ söyle bu çocuğı kimden peydahladın demiş, Kızda başından geçenleri anlatmış ve babası de tavan arasındaki o tozun denizde bulduğı kuru kafaya ait olduğunu anlamış ve bir şey dememiş. Kızın doğumu yaklaşmış ve bir tene el kadar erkek çocuğ dünyaya getirmiş. Bu çocuğ yedi yaşına gelmiş ama 2 yaşında ki bir çocuğ gibiymiş. Çocuğun dedesi tarlada çalışırmış. Bir gün çocuğ dede ne olur bende bugün tarlaya geleyim demiş. Dede isteğini kabul etmiş, beraber ata binereğ tarlaya gitmişler. O ülkede bir de padişah varmış. Padişahın adamları bir dere etrafında gezerken gülen bi tene balığ görmüşler, çoğ şaşırarağ bu balığı yakalayıp padişaha götürmüşler. Padişah emir vererek hemen gidip bütün ülkeye sorun bakıyım, bu balık neden gülüyor, yoksa bu bir mucizemidir, demiş. Bunun üzerine padişahın adamları ülkeyi gezmişler ama balığın neden güldüğünü kimse bilmiyormuş. Adamlar Dede ile küçük çocuğun bulunduğu tarlaya giderek (selamü ayküm) - dede (Aleyküm selam) demiş. Adamlar dedeye olayı anlatıp cevap bekliyorlar. Ama bir yanıt gelmiyor. Küçük çocuğ çoğ zeki olduğu için, Dede ben saraya gidebilir miyim balığın ne için güldüğünü biliyorum. Dede; hadi ordan sen bu kısacık boyunla nerden bileceksin demiş. Adamlar bak bilemezsen kellen uçar demişler. Çocuğ ısrar etmiş ve dede de gitmesine izin vermiş. Çocuğ, Padişahın önüne çıkarıldığında, padişah sinirlenip çabuk bu çocuğı götürün bacak kadar boyuyla bumu bileceğ neden güldüğünü.

Ama efendim yemin ederek bildiğini söyledi.

Padişah; Peki söylesin bakalım eğer bilirse kilosuna kadar altın yoğ bilemezse kellesi uçar demiş.

Çocuğ bir tepsi, bir bıçak, birde karpuz istemiş.Odada sadece padişah, hanımı, hanımının yardımcısı olan kadın ve sürekli gülen balık. Çocuğ tepsiyi bırağıp ve karpuzun başını hafifçe bir kapak gibi keser odadakilerin görmeyeceğ bir şekilde bıçağını karpuzun içine koyan ve padişaha dönerek benim bıçağımı kim aldı çabuk soyunun bıçağımı verin yoksa cevabı bulamam demiş çocuğ. Padişah başka bir bıçağ emretmişsede çocuk ilk getirilen bıçağı istemiş ve bıçağın odadakilerde olduğunu söyleyerek padişah, padişahın hanımı ve hanımın yardımcısının soyunmasını istemiş. Padişah ve hanımı soyunmuş ama bıçak onlarda değıl, hanımın yardımcısı olan kadın ise ben utanırım soyunmam demiş. Padişahın emri üzerine kadın soyunmuş aslında kadın dediğimiz yardımcı erkekmiş, bu olay üzerine balığ susmuş. Demek ki balığın tek gülme nedeni; Padişahın bu kadar büyük biri olarak enayi olması yani bunca sene kadın olarak tanıdığı yardımcı erkeğın yanında hanımının soyunması, konuşması birlikte gezmesi; bu olay üzerine adamın başı kesiliyor. Küçük çocuğa ise Padişah sözünde durup kilosu kadar altın veriyor. Böylece çocuğın zekâsı, balığında gülme sebebi ortaya çığımış oluyor.

1.27.2. Masalın Özeti

Eskiden, bir dağ kulübesinde yaşayan genç bir kız varmış. Kız tavan arasını temizlerken eski bir mendil bulmuş ve içini açınca şekere benzeyen beyaz bir toz bulmuş. Tadına bakmış ve hamile kalmış. Kız olan biteni babasına anlatmış ve babası da kızına kızmamış. Başka bir yerde de padişahın askerleri gülen bir balık bulmuş ve padişaha götürmüşler. Kimse bu balığın neden güldüğünü bilmiyormuş. Bilene ödöl vereceğini tellallarla duyuran padişaha bu kızın oğlu gitmiş. Bir bıçak, karpuz ve tabak istemiş. Odada sadece padişah, karısı, karısına yardımcısı ve çocuk varmış. Bıçağı içine saklamış ve bıçağının çalındığını ve herkesin soyunmasını istemiş. Herkes soyununca da padişahın karısının yardımcısının bir erkek olduğı ortaya çıkmış. Bunun üzerine balığın gülmesi durmuş. Çocuk da bağılın padişahın enayiliğine güldüğünü anladığı için ağırlıgınca altınla ödüllendirilmiş. Adam da idam edilmiş.

1.27.3. Masalın Çocuk Eğıtimine Katkısının İncelenmesi

Bu masalla bilmediğimiz yerlerde dolaşmamamız gerektiğı ve yine bilmediğimiz eşyaları kurcalamamız gerektiğı konusunda çocuklara ders verilebilir. bilinmeyen şeylerin kurcalanması ile insanlar bir zarara ya da felakete yol açıp o nesneyi de bozabilirler.

Yine bu masalla, en yakınımızdaki kişilerin bile aslında kim olduklarını tam olarak bilemeyebiliriz. B yüzden kimseye çok fazla güvenmemeliyiz. Her zaman tedbirli olmalıyız.

1.28. BİR AVUÇ UN

1.28.1. Masal Metni

Bir varmış bir yoğmuş, çoğ zaman evvel bir köyde güzel mi güzel bir tene gelin varmış. Bu köydeki insanların zekâ sevyeleri biraz düşüğü. Gelin aslında hem güzel hem de akıllıymış ama o insanların gösterdikleri yöne göre hareket edermiş.

Bir gün gelin ile kaynana hamur yoğırıp ekmeğ pişirmeğ istemişler ama bunun için un gerekiyor.

Kaynana, geline kızım sen tandırlığa git biraz un al gel, ekmeğ pişirağ demiş.

Gelinde tandırlığa gitmiş, un çuvali orda bulunan bi tene sütunun arğasındeymiş, gelin bir elini sağdan öbür elini sol tereften götürereğ sütunun arğasında iki avucını birleştirereğ un almış, almış almasınada uni dökmeden nasıl alacağ, gelin orde sutune bağlı bir şekilde kalmış, kaynanede evde un bekliyormiş, ana gelinin geldiğini görmeyince telaşlanarağ hemen tandırlığa gidip bağmışki ne görsın! Gelin sutuna bağlanmış.

Kaynananın gözleri çoğ iyi görmediği için; Kızım seni bureye kim bağladı. Gelin, şaşırarağ ana ne bağlemesi sen beni una gönderdin ya bende uni aldım ama gelemedim.

Kadın gelini çözmeleri için kocasını ve komşileri çağırmiş ama nasıl çözeceğlar diye düşünmüşler.

Köylilerden biri sütuni keselim demiş, tabi sütun kesilirse tandırlığ yıgılır demiş, başka biri ise gelinin kolını keselim demiş, bu sırada gelin korkarak uni dökelim ne olacağ ki can mı önemli, mal mı demiş, ama köyliler hiç dinlermi bir kere akıllarına koymışler ya gelinin kolları, yada sütun kesileceğ demişler. Masalın başında dediğimiz gibi gelin akıllı ama köylilere ne kadar söylese de boş...

Köylüler gelinin avucundaki un dökülmesin diye bir çoğ yola başvurmışler ama ne fayda.

Sonunda gelin dayanemeyip uni dökmüş. Köylüler bu olay karşısında kızarak bu gelini hemen boşayın demişler. Gelin bizi dinlemeyip kendi bildiğini yaparağ uni döktü ne diyecağsınız bu işe; Tabi köylinin imanı bir avuç un, onlar için can değilde mal önemliymiş. Ama gelin en doğrisini yapıp köylilerde doğriyi anlatmış.

1.28.2. Masalın Özeti

Eski zamanın birinde, zeka seviyesi geri insanlarla dolu bir köy varmış. Başka bir köyden kızın biri bu köye gelin gitmiş. Bu kız ve kaynanası ekmek pişirmek istemişler. Kaynana geline git biraz un getir demiş. Un da tandırda bir sütunun arkasında dar bir yerdeymiş. Gelin kız sağ elini sütunun sağından, sol elini de sütunun solundan geçirip unu almış ama ellerini nasıl geri çekeceğini bir türlü bulamamış. Gelini gecikince kaynana da tandıra gelmiş ve bu durum karşısında oğlunu ve komşularını çağırılmış. Herkes ya sütunu keselim ya da kızın kolunu keselim derken kız elini çözmüş. Un dökülmüş. Herkes çok kızmış ama kız doğrusunun bu olduğunu herkese anlatmış.

1.28.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masalla aptallığın sonunun olmadığı, ancak akıllı düşünmekle bu tür sorunların çözülebileceği anlatılır.

Doğuda kaynaklar kıt olduğundan bir avuç unun ne kadar değerli olduğu öğrencilere gösterilip, yemeklerini bitirmelerini ve ekmekleri çöpe atmamaları gerektiği konusunda öğütler verilebilir.

1.29. LOŞ AĞA

1.29.1. Masal Metni

Bir varmış, bir yokmuş. Evvel zaman içinde kanbur saman içinde Develer pire iken, pireler berber iken ben nenemin beşiğini tıngır, mıngır sallarken, zamanında öyle bir kabadayı idim ki, karıncaya biner, deveyi koynuma alırdım. Neyse sözü fazla uzattık. Zamanında İran’da yaşayan bir adam varmış. Bu adam o kadar korkakmış ki, tilkiyi bile yolda görse eve kadar kaçarmış. Herkes bu adamı küçük görür, aşağılar, dışlardı. Bu yüzden adama Loşo derlermiş. Hatta karısı bile. Karısı birgün Loşa’ya “evdeki koyunlarını getir” demiş. Loşa koyunları alıp doğru şehrin yolunu tutmuş. Koyunları sattıktan sonra, meşhur bir kılıç ustasının yanına getmiş. Kendisine bir kılıç yaptırmış ve üzerine “Yüz baş kesen Loş Ağa” diye yazdırmış. Loşa kılıcını alıp başka bir memlekete gitmiş. Haber yayıla yayıla o memleketin padişahının kulağına gitmiş.

Padişah bunu merak edip Loşa'yı misafir etmiş, artık Loşa "Yüz baş kesen Loş Ağa" olarak tanınmaya başlamış. Padişah, Loş Ağa'yı kendi ordusuna komutan yapıp, ailesini yanına aldırmasını istemiş. Loş Ağa'ya sormuşlar; "evin kaç deve yüküdür" Loş Ağa uyanıklık yapıp "benim evim kırk deve yüküdür. Belki, kaldıramaz bile" demiş. Askerleri, Loş Ağa'nın memleketine gelip evini sormuşlar. Bir kişi burada Loş Ağa adlı birisinin olmadığını, fakat Loşo adında birisinin olduğunu söylemiş. Eve giden askerler bir kulübe ile karşılaşınca şaşırılmışlar. Ondan sonra Loş Ağa'nın karısına "Loş Ağa'nın evi burası mı? diye sormuşlar. Karısı uyanık olduğu için hemen durumu çakıvermiş. Bunun için yakınmaya başlamış. "Loş Ağa gidince onun düşmanları evimizi barkımızı, her şeyimizi elimizden aldılar. Bu yüzden bu hallere düştük". Askerler Loş Ağa'nın evini yükleyince ancak yarım deve alabilmiş. Ailesini alıp Padişaha getirmişler. Loş Ağa'nın karısı olanları aynen padişaha anlatınca, padişah daha hayranlık duyarak ona bir saray vermiş. Aradan aylar geçmiş, yıllar geçmiş Loş Ağa ve karısı keyiflerine sürerken, bir gün sabah kalkınca bir ordunun ülkeyi kuşattığını haber almış. Aslında padişahın bu devleti yenecek gücü yokmuş ama Loş Ağa'ya güveniyormuş. Loş Ağa korkudan ne yapacağını bilmiyormuş. Karısı evde bulunan bütün yorganları üstüne atmasına rağmen hala tir tir titriyormuş. Padişah, birkaç asker gönderip Loş Ağa'yı savaş için çağırmış. Karısı ne kadar ısrar etse de kocası gitmemiş. Padişah, askerlerini iki-üç defa gönderince Loş Ağa'nın karısı onu ikna ederek alıp yola koyulmuş. Padişah niçin geç geldiğini sorunca karısı hemen atılmış, "aman efendim, bu Loş Ağa, ancak bu kadar zamanda hazırlandı" demiş. Padişah "atı getirin" diye emir vermiş. Atı ahırdan çıkardıkları zaman atın büyüklüğü karşısında Loş Ağa şaşkına dönmüş. Ata bindirdikten sonra aşağıyı iyice bağlamışlar. Düşman devletin komutanının adı ise, Heyip imiş. Loş Ağa atın yularını gevşetince at dört nala vererek düşmana doğru gitmiş. Birden Loş Ağa'nın ayağının bağlandığı ip kopmuş. Karısına dönerek "hey ip, hey ip" diye bağırmış. Bunu duyan düşman kuvvetleri komutanı kendisini çağırdığını zannederek, Loş Ağa'ya doğru atını sürmüş. Loş Ağa'nın elindeki kılıç tesadüfen Heyip'in başına değerek kellesiyle vücudunu ikiye bölmüş. Bunu gören düşman kuvvetleri hemen kaçmaya başlamışlar. Çünkü, başsız bir ordu hiçbir işe yaramazdır. Bu durum karşısında Padişah çok memnun olup Loş Ağa ve karısına bir sürü hediye vermiş. Ona hazineden iyi bir pay vermiş. Onlar erdiler muradına, biz gelelim kerevetimize.

1.29.2. Masalın Özeti

Eskiden memleketin birinde çok korkak bir adam yaşarmış. O kadar korkakmış ki herkes ona “Loşa” adını takmış.

Loşa birgün koyunları götürüp satmış ve üstünde “Yüz baş kesenLoş Ağa” yazan bir kılıç yaptırmış. Başka bir memleketede gitmiş. Kılıcın üzerinde yazanlar bu memleketin padişahının kulağına kadar gitmiş. Loşa’yı çağırtmış ve onu ordusunun komutanı yapmış. Karısını da getirtmiş. Bir gün savaşta şans eseri tek başına karşı ordunun komutanını öldürünce o büyük ordu dağılmış ve Loş Ağa ile karısı mutlu bir ömür sürmüşler.

1.29.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masalla çocuklara, bazen en büyük kahramanların, en korkaklardan çıkabileceği sonucu verilebilir. İnsanların en çok korktukları şey heybetleri değil namlarıdır. Bu masalda da çok korkak olmasına rağmen şans eseri bir orduyu tek başına dağıtan Loş Ağa buna örnek olarak gösterilebilir.

1.30. YEDİ CEYLAN

1.30.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş. Uzak köylerin birinde yedi tane kardeş varmış. Yedisi de erkekmış. Bir gün anneleri hamile oluyor. Annelerinin doğum günü nihayet gelip çatmış. Yedi kardeş sabah ava giderken annelerine “eğer, kız doğarsa evin önünde ateş yak, eğer erkek doğarsa sönmüş kül evin önüne bırak. Kız olursa eve döneceğiz, kız olmazsa başımızı alıp başka diyara gideceğiz” demişler. Anneleri doğum yaptıktan sonra, yaşlı bir kadına “evin önünde ateş yak” demiş. Yaşlı kadın çok kıskanç ve pis birisiymiş. Bunu kıskandığı için evin önüne kül koymuş. Avdan dönen kardeşler bunu görünce evi terk edip, başka diyara gitmişler.

Günler geçmiş, aylar olmuş. Aylar birleşip tam on beş yıl tamamlanmış. Bir gün bütün köyün kızları toplanıp pancar toplamaya gitmişler. Yedi kardeşin kız kardeşleri on beş yaşına gelmiş, tam olgun bir kız olmuştu. Adı da Leyla imiş. Buda kızlarla birlikte pancara gitmeye karar vermiş. Yolda küçük bir yanlışlıktan dolayı kızlar tartışmaya başlamış. Leyla ister istemez kendini tartışmanın içinde bulmuş. Kızlardan biri sırf laf dokundurmak için Leyla’ya “sen önce git de, kardeşlerini bul. Sonra bizimle gel” demiş. Bunun üzerine kız ağlayıp, eve dönüp her şeyi annesine anlatmış ve

kardeşlerini bulmak için annesinden izin istemiş. Annesi ne yapsa da kızını ikna edememiş. Ona bir eşek bulup, kızını yola koymuş. Leyla az gitmiş, uz gitmiş, derken bir dağ yamacından ince bir dumanın süzüldüğü, küçük bir ev görmüş. Evin yanına giderek, eşeğini durdurup eve girmiş. Evde kimseyi görememiş. Kim olursa olsun burada onların yanında kalacağına karar vermiş. O günde küçük kardeşlerinden Yusuf evde nöbetçiymiş. Yusuf su almaya gitmişti. Döndüğünde her yerin tertemiz olduğunu görünce şaşkına dönmüş. Bunda bir iş olduğunu anlayınca her tarafı aramaya başlamış. Bir kızı karşısında görünce çok şaşırılmış. Kim olduğunu sorunca, Leyla başından geçenlerin hepsini Yusuf'a anlatmaya başlamış. İki kardeş iyice kaynaşıp, hasretlik gidermişler.

Akşam olunca diğer kardeşler avdan dönmüşler. Küçük kardeş Yusuf, bütün olanları ağabeylerine anlatmış. ağabeyleri kız kardeşleriyle iyice hasret giderdikten sonra onu yanlarına almayı kabul etmişler.

Günler geçmiş, ay gelmiş. Derken Leyla'nın ağabeyleri ava giderken Yusuf kız kardeşine bir kuru üzüm vermiş. "Bu üzüm kedimizin günlük yiyeceğidir. Eğer bunu yersen kedimiz ateşi söndürür ve bu dağ başında ateşsiz kalırız" demiş. Bir gün kardeşler ava giderken Leyla, her zamanki gibi günlük işlerini yapmaya koyulmuş. Her zaman ilk işi kedinin yemeğini vermektir. Fakat, kediye vereceği kuru üzümü "bugün vermesen ne olacak" diye ağzına atmış. Leyla suya gittiği zaman kedi ateşin üzerine işeyerek ateşi söndürmüştür. Leyla sudan dönünce gördükleri karşısında şaşkına dönmüştür. Ne yapacağını bilmeyerek ateş aramaya koyulmuş. Az gitmiş, uz gitmiş derken uzakta bir ev görmüş, Eve gidip, içeriye girmiş. Evde bir dev ile iki kızının olduğunu görmüş. Fakat, dev yatıyormuş. Leyla, içeriye girerek ateş istemiş. İki kız Leyla'ya ateş vererek hemen uzaklaşmasını istemişler. Çünkü, anneleri kalkarsa kızı kesinlikle yermiş. Leyla ateşi alarak eve o hızla gitmiş. Dev uyanınca oraya bir insanın geldiğini anlamış. Çünkü, insan kokusunu biliyormuş. Kızlarına kızmış, "çabuk bana söyleyin. Buraya kim geldi". Kızları "biliyorsun anne senin korkundan değil insan, bir kuş bile buradan uçmaya cesaret edemiyor" demişler. Fakat dev inanmamış. Evin etrafını aramaya başlamış ve ayak izleri bulmuş. Bu izleri sürmeye devam ederek, bir evin önüne kadar gelmiş. Kapıyı çalmış fakat kimse açmamış. Leyla bunun dev olduğunu biliyormuş. Dev Leyla'dan serçe parmağını kapı aralığından çıkarmasını istemiş. Leyla onun dediğini yapmış ve parmağını kapı aralığından dışarı çıkarmış. Dev, Leyla'nın parmağını

emmeye başlamış, taki Leyla yere düşüp bayılana kadar. Dev her gün böyle yapmış. Bu böyle sürüp giderken, bir gün Yusuf ağabeylerine ava gelmeyeceğini söyleyerek kız kardeşinin yanında kalmış. Yusuf, kardeşine ne olduğunu öğrenmek için, ona her şeyi söylemesini istemiş. Bunun üzerine Leyla olup bitenlerin hepsini anlatmış. Yusuf, kız kardeşine “dev buraya gelirse, kapıyı açık bırak. Hamur yoğuruyorum diyerek onun içeri girmesini sağla” demiş. Yusuf, eline kılıcını alarak kapının arkasına saklanmış. Biraz sonra dev gelip kapıyı çalmış. Leyla “hamur yoğuruyorum, içeri gel” demiş. Dev içeri girer girmez, Yusuf bir hamlede başını vücudundan ayırmış. Daha sonra vücudunu bir çuval içine koyarak, götürüp bir dağın arkasında bir çukura gömmüş. Döndüğünde Leyla’ya “sakın o tarafta pancar toplamaya gitme” demiş.

Derken günler geçmiş, aylar gelmiş, mevsimler birbirini kovalayıp ilkbahara gelmişler. Her taraf yemyeşil olmuş. Tabi ki devin mezarının üzerinde de otlar yeşermeye başlamış. Yedi kardeş ava gitmek için yola koyulmuşlar. Leyla yemek için hazırlıklarını yapmaya başlamış. Leyla’ya kini olan kedi ise gidip dağın arkasında, devin mezarının üzerinde bir parça ot alıp eve getirmiş. Leyla su almaya gittiğinde, kedi bunu fırsat bilerek otu yemeğin içine atmış. Akşam olunca bütün kardeşleri eve dönünce, hemen yemek yemeye koyulmuşlar. Sadece Leyla yemek yememiş. Kardeşleri yemeklerini bitirdikten sonra, hepsi birer ceylana dönüşmüş. Leyla ağlamaya, inlemeye başlamış. Ama elinden ne gelebilir ki... Her sabah kardeşlerini götürüp otlatıp, akşam eve getirirmiş. Bir gün bir adam yoldan geçerken Leyla’yı görünce bunları nasıl evcilleştirdiğini sormuş. Aslında adam her şeyi biliyormuş. Amacı olanları Leyla’dan öğrenmekmiş. Leyla olup bitenlerin hepsini anlatmış. Adam Leyla’ya “kardeşlerini iyileştirebilirim, fakat bir şartım var. Benimle evleneceksin” demiş. Leyla kabul etmiş. Adam ceylanları alıp yola koyulmuş. Leyla’ya “kardeşlerinin senini duyunca sakın of deme, her duyuşunda ah! de. Eğer of dersen kardeşlerin yarı insan yarı ceylan kalır” demiş. Biraz sonra Leyla büyük kardeşinin sesini duymuş. Adamın dediklerini hatırlayarak “oh” demiş. Sıra Yusuf’a gelince, yüreği burkulduğu için farkına varmadan “of” demiş. Bunun için Yusuf yarı insan yarı ceylan olmuş. Fakat, Leyla Yusuf’u da yanında götürmek istemiş. Adam kabul etmiş. Adamın birde karısı varmış. Karısı Leyla’yı kıskandığı için başına her gün bir olay getirirmiş. Derken bir gün hasta numarası yaparak canının ceylan istediğini öne sürerek Yusuf’un kesilmesini istemiş.

Adam ne yapsa, ne etse karısını ikna edememiş. Bunu duyan Leyla dayanamayarak kendini kuyuya atarak intihar etmiş. Yusuf'a gelince malumunuz.

1.30.2. Masalın Özeti

Çok eski zamanlarda bir kadının yedi oğlu varmış. Kadın hamileymiş ve doğum zamanı gelince çocuklar annesine kız kardeşimiz olursa kapının önüne ateş yak, erkek kardeşimiz olursa kül koy demişler. Kız olmuş ve anneleri ebeye kapının önünde ateş yakmasını söylemiş. Kadın kötü kalpliymiş ve kül koymuş. Oğlanlar külü görünce kaçıp uzaklara gitmişler. Kız büyümüş ve onbeş yaşına gelmiş. Köydeki diğer kızlarla ot toplamaya giderken bir tartışma çıkmış ve kızlardan birisi Leyla'ya, "Sen git önce kardeşlerini bul" demiş. Leyla da bu duruma çok üzülp annesinden izin almış ve eşekle ağabeylerini aramaya gitmiş. Yusuf kardeşini bir evde bulmuş ve diğer ağabeyleri de gelince tanışmış. Evin kedisi hergün bir üzüm yermiş. Leyla birgün onun hakkını vermeyince kedi ateşin üzerine işeyip söndürmüş. Başka ateş olmadığından Leyla ateş aramaya uzaklara gitmiş ve bir ev görüp ateş almış ama oranın sahibi bir devmiş ve kokusunu takip ederek Leyla'nın evini bulmuş: Kapıdan parmağını çıkarmasını istemiş ve emmiş. Kız uyumuş. Bu birkaç gün böyle olunca kardeşi Yusuf deve tuzak kurup öldürmüş. Devi uzak bir yere gömmüşler. Bu sefer de kedi mezarın üzerindeki otları Leyla'nın pişirdiği yemeğe atmış. ağabeyleri yemeği yiyince birer ceylana dönüşmüş. Kızın ağlamalarına bir adam gelmiş ve onları, kendisiyle evlenirse, iyileştireceğini söylemiş. Leyla kabul etmiş. Adam kardeşinin sesini duyunca "ah" de demiş. Kız 6 kardeşinin sesine "ah" demiş ve ağabeyleri gelmiş. Sıra Yusuf'a gelince heyecandan "ah" demiş. Yusuf yarı insan, yarı ceylan olmuş. Adamın diğer karısı Leyla'yı kıskandığından hasta numarası yapıp ceylan eti istemiş. Adam ve Leyla ne yaptılarsa kadını ikna edememişler. Adam Yusuf'u kesmiş. Leyla da kendi kuyuya atıp öldürmüş.

1.30.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masalla ufak tefek sebeplerle anne-babasının kalbini kırmaması gerektiği vurgulanabilir.

Sorunların tek başına çözümünü aramak yerine, başkalarından yardım isteyerek çok daha zahmetsiz ve kısa sürede üstesinden gelinebileceği konusunda çocuklara öğütler verilebilir.

Bu masalın sonunda iyiler değil kötüler kazandığı için oldukça sıra dışı bir masaldır: Bu masalla dünyada sadece iyilerin değil kötülerin de bazen kazandığı durumlar olduğu açıklanabilir.

1.31. BÜYÜK ADAM

1.31.1. Masal Metni

Bir varmış, bir yokmuş. Evvel zaman içinde ülkenin birinde bir padişah ile üç oğlu varmış. Padişahın üç oğlunun evlenme yaşları gelip çatmış. Hatta geçmişti bile. Üç kardeş veziri çağırarak, babalarına evlenmek istediklerini iletmışlerdir. Padişah kabul ettikten sonra şehrin bütün kızlarının yarın evin önünde toplanmasını istemiş. Sabah olunca bütün kızlar evin önünde toplanmışlar. Padişahın oğulları ellerine bir elma alarak saray duvarının üstüne çıkmışlar. Kızlar kendilerini beğendirmek için yavaş yavaş sarayın önünden geçmeye başlamışlar. Padişahın büyük oğlu elmasını birinci vezirin kızının başına vurmuş, ortanca oğlan elmayı ikinci vezirin kızının başına vurmuş. Küçük oğlu hiç kimseyi beğenmemiş. En son olarak bir maymun geçmiş. Padişahın küçük oğlu elmasını onun başına vurmuş. Padişah bunu duyunca “oğlum, maymununu alıp nereye giderse gitsin” demiş. Bunun üzerine padişahın küçük oğlu maymunu alıp başka yerlere gitmiş.

Derken bir dağ başında kendine bir kulübe yaptırıp hayatını orda yaşamaya devam etmiş. Her sabah ava gider. Akşam gelirmiş. Bir gün evi temizlemeden ava gitmiş. Geldiğinde evi çok temiz görünce şaşırmış. Bunda bir iş olduğunu anlamış. Yarın sabah ava gidiyormuş numarası yaparak kapının arkasına saklanmış. Biraz sonra ne görsün! Maymun kabuğunun içinde çıkıp evi temizlemeye başlamış. Bunu fırsat bilerek kabuğunu yanan ateşin içine atmış. Kız bunu fark edince sinirlenerek “neden kabuğumu yaktın” diye ağlamaya başlamış. Fakat, elinden ne gelebilir ki... Aslında kız perilerdenmiş. Bundan sonra kaynaşp mutlu yaşamaya devam etmişler. Kız o kadar hünerliymiş, yumurta kabuğundan yemek yapar, bir salladığında bitmeyecek kadar çok olurmuş.

Bir gün padişahın büyük oğlu babasından izin alarak kardeşini bulacağını söylemiş. Kardeşinin evini bulup, yanına gelmiş. Kardeşinin karısı hemen dışarı çıkarak atın yularından tutmuş. Yengesi o kadar güzelmiş ki, bunun karşısında şaşkına dönmüş. Kız, bunu anlamış. Kardeşiyle birlikte çok güzel üç gün geçirmiş. Yengesi yumurta

kabuğundan yemek yapıp, yumurtayı sallayınca çeşit çeşit ve bol yemekler karşısında padişahın büyük oğlu adeta şaşkına dönüyordu. Çok güzel üç günün sonunda evine gitmiş. Olanların hepsini eve anlatmış. Aynı şekilde ikinci kardeş de babasından izin alarak kardeşini ziyaret etmeye gitmiş. Orta kardeş de abisi gibi ağırlanmış. O da yengesinin güzelliği ve marifetleri karşısında şaşkına dönmüş. Bu da olanları aynen babasına anlatmış. Padişah bu anlatılanlar karşısında gelinine aşık olmuş. Atını hazırlayarak oğlunu görmeye gitmiş. Evinin önüne gelince, gelinin güzelliği karşısında atın üzerinden yere düşmüş. Ağzı, atın dışkısı içine girmiş. Gelini hemen koşarak ona yardım edip, yerden kaldırmış. Aynı şekilde Padişah'ta çok iyi ağırlanmış. Oğlunun karısı perilerden olduğu için padişahın amacını anlamış. Padişahın amacı "oğlunu öldürmek ve geliniyle evlenmekti". Padişah evine döndükten sonra bir elçi göndererek oğlunu evine davet etmiş. Karısı ne yapsa, ne etse kocasını ikna edememiş. Kocasını padişahın evine gelince, padişah ona üç şart öne sürmüştü. "Eğer bu şartlarımı yerine getirirsen sen benim başımı keseceksin, eğer yapamazsan ben senin başını keseceğim" demiş. Oğlu kabul etmiş ve eve dönmüş. Karısına olanları aynen anlatmış. Yarın sabah kalkıp padişahın evine gitmiş. Padişah'tan birinci şartını istemiş. Padişah "bana altın bir horoz getireceksin ve bu horoz her sabah güneşin doğuşuyla uyandıracak beni" demiş. Oğlu "tamam" diyerek, üzgün üzgün eve dönmüş. Ne yapacağını bilemiyormuş. Nerden bulabilirdi ki... Olanları aynen karısına anlatmış. Karısı ona bir yüzük vermiş. Ona bir taşın yerini söylemiş. "Bu taşın yanında yüzüğü çevir. Karşıya iki kız çıkacak. Onlar benim ablalarım. Onlara kardeşiniz sizden babanızın altın horozunu istiyor" de. Adam karısının dediklerini aynen yapmış. Taşın yanına gelerek, yüzüğü çevirmeye başlamış. Birden bayılıp yere düşmüş uyandığında iki peri karşısında görmüş. Ona "senin için dünyayı yapalım mı? Yıkalım mı?" demişler. Onlara "kardeşiniz babanızın horozunu istedi" demiş. Hemen ona altın horozu getirmişler. Horozu alıp padişaha götürmüş. Padişah bunu görünce hem çok şaşırılmış, hem de hayal kırıklığına uğramış. Çünkü amacı oğlunu öldürmek imiş. Oğlu ona altın horozu vererek ikinci şartını istemiş. Padişahı bana salkım üzüm getireceksin. Ben ve divandakiler bunu yedikçe bitmeyecek! Adam yine aynı şekilde şaşkın ve üzüntülü eve dönmüş. Karısına olanları aynen anlatmış. Karısı "yine aynı yere giderek yüzüğü çevir ve kardeşlerimden bir salkım üzüm iste" demiş. Adam yine aynı şekilde karısının dediklerini yapmış. Karşısına iki peri çıkınca onlardan babalarının bahçesinden bir salkım üzüm istemiş.

İsteğini hemen yerine getirmiş. Kocası olduğu gibi padişaha gitmiş. Padişah yine aynı şekilde çok şaşırılmış ve korkmuş. Padişah bu sefer uçan bir at istemiş. Adam karısına olanları anlatınca karısı üzgün bir sesle “ne yapsak, ne etsek bunu bulmamız mümkün değil” demiş. Adam üzgün bir şekilde padişaha kellesini teslim etmeye gelmiş. Fakat yolda bir ihtiyar ona rastlamış. İhtiyar, onun başından geçenleri bildiği için ona bir uçan at armağan etmiş. Adam sevinçten ne yapacağını bilemiyormuş. Meğer o yaşlı adam perilerin babasıymış. Padişahın küçük oğlu uçan atı alarak padişaha vermiş. Onun başını kesmiş. Karısına dönerek mutlu yaşamaya devam etmişler.

1.31.2. Masalın Özeti

Eski zamanlardan birinde bir padişahın üç oğlu varmış. Padişahın oğulları vezir aracılığıyla evlenmek istediklerini belirtmişler. Ülkedeki bütün kızlar sarayın önüne gelmiş. Birinci oğlan vezirin birinci kızını, ikinci oğlan da vezirin ikinci kızını istemiş. Küçük oğlan ise hiç birini beğenmeyip bir maymunu istemiş. Padişah ta ona maymunu verip kovmuş. Prens, küçük bir kulübeye yerleşip avcılığa başlamış. Bir gün evi tertemiz görünce şüphelenmiş ve ava gidiyor numarası yapıp izlemiş. Maymuncu içinden çok güzel bir peri kızı çıkmış. Temizliğe başlamış. Maymun giysisini ateşe atıp yakmış. Mutlu yaşarlarken bir gün abisi çıkagelmiş. Kızın güzelliğini abisine anlatmış. O da babasına. Babası oğlanı yanına çağırıp olmadık şeyler ödemiş. “Bunları getirirsen sen benim, getiremezsen ben senin başını keserim” demiş. Çocuk peri kızın ablalarının ve perilerin babasının yardımıyla bütün isteklerini yerine getirmiş ve babasını öldürmüştü. Mutul yaşamış.

1.31.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masalla, dış görünüşteki çirkinliğin altında muhteşem bir güzellik yatabileceği çocuklara anlatılabilir.

Yine bu masalla başkalarını kıskanmak yerine, çalışarak onun sahip olduklarına sahip olmanın daha akıllıca ve daha iyi olduğunu çocuklara öğretilir. Ayrıca mutluluğun sadece dış görünüşte değil, huzurda olduğu da öğütlenir.

1.32. KURNAZ KUŞ

1.32.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş, bir zamanlarda bir köy varmış. O köyde yaşlı bir kadın varmış. Kadın her hafta tandırı yakar ve bir teneke unu pişirecek kadar ekmek vuruyor

kadının 4 çocuğu varmış. Dördü haftada iki-üç kez çarşıya iniyorlarmış. Bir gün çocukları çarşıya iniyor kadın da kalkıp hamuru yapıyor ve tandırı yakıyor. Ne yapıyor ama tandır yanmıyor, duman çıkıyor ve o sırada tandır evinin penceresine bir kuş geliyor, kuşun ayağına diken batmıştı. Kuş yaşlı kadına diyor ki benim ayağıma diken batmış sen gel bu dikenı çıkart ve tandırına at tandırın yanar. O da dikenı çıkartır ve tandıra atar, tandır çok güzel yanıyor. Kadın ekmeklerin hepsini vuruyor. Kuş diyor ki sen ya bana yedi ekmek verecen ya da dikenimi geri verecen, kadın mecbur kalıyor ve kuşa yedi ekmeği veriyor. Kuş ekmeği alıp gidiyor ve uzakta bir çobanı görüyor. Oraya gidiyor bakıyor. Çoban sütü ekmeksiz yiyor, diyor ki çoban kardeş al sana yedi ekmek sütlen yersin. Çoban ekmekleri yiyor. Kuş diyor ki çoban sen ya yedi ekmeği ya da yedi koyunu verecen. Çoban mecbur kalıyor ve yedi koyunu veriyor. Kuş gene yola çıkıyor. Ve bir köye gidiyor orada bir düğün varmış. O eve gidiyor içeriye giriyor. Bakıyor ki orada eşekleri kesip millete yediriyorlar. O da o yedi koyununu onlara veriyor, millet yiyor daha sonra kuş koyunlarını istiyor, ya yedi koyun verin ya da gelini verin. Gelini veriyorlar, kuş gidiyor. Bakıyor bir çoban tepenin yanında, çobana diyor ki sen bana bir parça bu flütle çal ve flütünü bana ver. O da öyle yapıyor ve kuş diyor ki sen bana flütünü ver ben de sana bu gelini verem. O da tamam diyor ve gelini alıp gidiyor. Kuş flütü alıp bir dağ başına gidiyor ve flütü çalıyor. Diyor ki kim görmüş bir dikenı yedi ekmeğe, yedi ekmeği yedi koyuna, yedi koyunu bir geline, bir gelini bir flüte. Gene flütünü çalıyor.

1.32.2. Masalın Özeti

Bir zamanlar bir kadın ekmek pişirmek için tandırı yakmaya çalışıyor ama yakamıyormuş. Tandırın penceresinden bir kuş girmiş ve ayağındaki dikenı alır ve yakarsa ekmeklerini pişirebileceğini söylemiş. Kadın kuşun dediğini yapmış. Ekmekler pişince kuş ya dikenimi geri ver ya da 7 ekmek ver demiş. Ekmekleri almış giderken bir çoban görmüş. Süt içiyormuş. Ekmekleri verince çoban sevinip karnını doyurmuş. Kuş ya ekmeklerimi geri ver ya da 7 koyun ver demiş. Koyunları almış ve bir düğüne denk gelmiş. Düğün sahibi yokluktan eşek kesecekmış. Kuş koyunları düğün sahibine vermiş. Adam koyunları komşularına yedirmiş. Kuş koyunlarını geri istemiş. Ya da gelini verin demiş. Gelini almış. Başka bir çoban görmüş. Çobana gelini verip flütünü almış. Sonra da kim derdi ki diye düşünmüş. Bir dikene bir flüt alacağımı.

1.32.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masalla, kurnaz kuşun, aklını kullanarak hem ayağındaki dikenden kurtulduğu, hem de bir sürü eşyanın sahibi olduğu ve son olarak bir flütten hoşlandığı öğrencilere örnek olarak gösterilip, aklın insana bahşedilmiş bir lütuf olduğu savunulabilir.

Ayrıca tanımadığımız insanlardan bir şey almadan önce çok iyi düşünmemiz gerektiği de çocuklara öğütlenir.

1.33. YILANLA KURBAĞALAR KRALI

1.33.1. Masal Metni

Yılan artık yaşlandığı için gözleri iyice göremiyor. Hızlı hızlı sürünemiyor ve avının üstüne vaktinde atlayamıyormuş. Aç ve bitkin bir durumda bir lokmacık yiyecek bulurum diye yola çıkmış. Kâh sürünerek kâh dinlenerek kurbağası bol göle doğru gelmiş. Buraya eskiden de uğrar, istemediği kadar kurbağa yakalar ve dönermiş. Ancak bu sefer açlık ve yorgunluk içerisinde bir köşeye kıvrılıp kalmaktan başka bir şey yapmamış. Onu bu durumda gören kurbağalardan birisi uzaktan seslenmiş neyin var niye böyle üzgün ve bitkin görünüyorsun. Yılan anlatmaya başlamış.

Ben üzülmeiyim de kim üzülün eskiden kurbağa yer geçinirdim. Ama son günlerde bir hastalığa tutuldum ki kurbağa yemek bana haram oldu. Yanı başımdan geçtikleri halde uzanıp tutamaz oldum. Bunu duyan kurbağa hemen hükümdarlarına koşmuş ve müjdeyi yetiştirmiş. Hükümdar da yılanın zararsız bir duruma geldiğinden yüzde yüz emin olabilmek için yanına gelip sormuş. Yaşlı yılan düşmanın saflığından yararlanarak yorulmadan didinmeden geçinmesinin yolunu bulmuş.

1.33.2. Masalın Özeti

Yaşlı bir yılan iyi göremediği için avlanamıyormuş. Bunu gören bir kurbağa sorunca, o kadar hastayım ki yanımdan geçen kurbağaları bile yakalayamıyorum demiş. Kurbağa da durumu krallarına anlatmış. Kral da durumu gözleriyle görmek isteyip yılanı yaklaşıncı aç olan yılan kralı yemiş ve zahmetsizce karnını doyurmanın keyfini çıkarmış.

1.33.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masalın çocuklara vereceği en büyük ders, düşmanın lafına kanıp savunma ve güvenliğini düşünmeden ona yaklaşan kurbağalar kralın yılanı av olmasıdır. Çocuklara da zararlı şeyleri iyi gibi gösterenlerden uzak durmaları öğütlenir.

1.34. ZENGİNLİK DÜŞÜ

1.34.1. Masal Metni

Tembelliği yüzünden yoksul düşmüş bir adamla çabası çalışkanlığı sayesinde zengin olmuş bir adam birbiriyle komşu oturlarmış. Zengin olanı fakir komşusuna acıdığı için kendisine her gün bir miktar yağ bal gönderirmiş. O da bunları yemez içmez kavanozlara koyarak rafa kaldırmış. Kavanozların olduğu bir gün adam bastonu eline alarak sırtüstü yatmış ve raftaki kavanozları süze süze kendi kendine şöyle demiş. Yağ ve bal fiyatları bir hayli arttı. Şu iki kavanozu birer altına satıp bu parayla on tane koyun alırım, koyunlar her beş ayda bir doğurmaya başlar. Böylece birkaç yıl içinde dört yüz kadar koyun olur. Onları satıp yerine yüz inekle yüz öküz alırım. Biraz da toprak alıp ırgat tutarım öküzleri çifte koşturur ineklerin sütünü sağdırırım. Beş sene içerisinde zenginliğe kavuşurum. Sonra komşumun evini ve bahçesini de satın alarak buraya saray gibi bir köşk yaptırırım. Kapımda uşaklar, mutfakta ahçılar olur. Güzel bir kızla evlendim mi nur topu gibi bir oğlum olur. Oğlumu eğitmeyi ben üzerime alırım. Böyle derken farkında olmadan bastonunu havaya kaldırıp yağ ve bal kavanozuna vurmasıyla başına değmesiyle birden tembel adam üzüntüsünden deliye dönmüş ama zenginliğin hayalle düşünle değil çalışıp çabalamakla elde edileceğini de böylece öğrenmiş.

1.34.2. Masalın Özeti

Tembelliği yüzünden yoksul kalan bir adama çalışkan ve zengin olan komşusu her gün bal-yag gibi yardımlarda bulunuyormuş. Tembel adam da bunları yemeyip biriktirmiş. Kavanozlar dolunca bunları satıp on koyun, onlar çoğalıp dört yüz koyun olunca, onları satıp, yüz inek yüz öküz, onların parasıyla tarla, arsa, ev, saray alırım diye hayal kurarken kavanozlar kafasının üstüne düşmüş. Hayal de bitmiş.

1.34.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masalla çocuklara hayal kurmanın, çalışmanın yerine geçmeyeceği anlatılabilir. Tembel adam kurduğu hayalleri ancak çok çalışarak gerçekleştirebilirdi.

1.35. MIRZA MEHAME

1.35.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş evvel zaman içinde karpuz saman içinde şirin mi şirin bir padişahlar ülkesi varmış ve birbirlerini çok seven insanlar yaşarmış. Bir gün ormandan kaçan bir aslan tüm halkı yiyormuş. Bunu duyan padişah çok üzülmüş ve kim aslanı öldürürse onu varlık içinde yaşatırım demiş. Bir gün aslan Mirza Mehemenin köyüne gitmiş ve köydekiler çok korkmuş. Mirza Meheme korkudan bir ağaca tırmanmış. Ağacın tepesine çıkmış. Aslan kıvrım kıvrım kıvranıyormuş açlıktan. Aslan dolaşmış dolaşmış kimseyi görememiş tam bir ağacın yanına gelmiş ki orda Mirza Meheme varmış ve korkudan tam aslanın üzerine düşmüş. Aslan oracıkta ölmüş koşmuş eve ve hepsini karısına anlatmış. Karısı aslanı almış ve padişahın yanına gitmiş. Kocam aslanı öldürdü demiş. Padişah da sevinmiş ve askerlerin bir kumandana ihtiyacı var. Cesaretli olduğundan seni komutan yapıyorum demiş. Yakında savaş çıkacak askerleri iyi hazırla demiş. Mirza Meheme de kabul etmiş, önceki hayatı zaten yokluk içindeymiş. Padişah emir vermiş. Askerlere Mirza ne yaparsa siz de onu yapın demiş. Bunlar başlamışlar Mirza ne yaparsa onlar da yapmış. Yola koyulmuşlar savaşa ilerliyorlarmış. Mirza Meheme yolda kamış görmüş, eline almış ve yürümüş. Tüm askerler başlamış bir iki kamış ellerine almaya ilerlerken yolda arı gurubuyla karşılaşmışlar. Ve kamışları üstlerine serip arılardan kurtulmuşlar. Asker gurubu bu adam çok yüce bir insan nasıl arıların geleceğini biliyor demişler. Ve ilerlemişler yolda taş görmüşler. Mirza Meheme karısı yemek yaparken üstüne koyar demiş ve eline iki üç tane taş almış eline. Tüm askerler başlamış ellerine bir iki taş almaya. Aldıktan sonra yine ilerlemişler. Bu sefer önlerine deniz çıkmış. Mirza Meheme elindeki taşı denizin içine atmış. Tüm askerler de ellerindeki taşı atıp denize bırakmışlar. Ve deniz üzerinden geçmişler. Askerler şaşkınlıklarını gizleyememişler ve ilerlemişler. Akşam olmuş savaş alanına da epey yaklaşmışlar. Akşamleyin Mirza Meheme karısının ona verdiği çöreği akşam çıkarıp hasret gideriyormuş. Çünkü kadın elinin izini çıkarmış. Bir kurt yanına gelmiş çöreği alıp kaçırmış ve hacı Meheme de kurdun peşine vermiş. Kurdu yakalayıp kesmiş ve çöreği çıkarmış ve askerlerin yanına gelmiş. Askerler de çok şaşırılmışlar ve biz yatarken askerlerle savaşmış deyip düşmanların üzerine ilerlemişler. Ve tüm düşmanları öldürmüşler. Padişah olanları duymuş ve çok sevinmiş. Mirza Mehemeyi tebrik etmek için evine çağırmış. Mirza Meheme savaştan döndükten sonra karısına

olanları anlatmış. Karısı sakın böyle padişaha anlatma yoksa her şeyi maf edersin demiş. O da susmuş kadın padişahın yanına girerken ben de seninle geleceğim. Kılık değiştirip senin kölen gibi olacağım demiş. Fakat sen konuşursan seni öldürürüm demiş. Akşam olmuş padişahın yanına gitmişler. Padişah yanındakini sormuş o da benim kölem demiş ve artık susmuş. Nasılsın iyi misin dediklerinde bile cevap vermemiş. Başlamış karısı konuşmaya, savaştan geldiğinden beri çok yorgun onun için ben anlatayım. Başlamış karısı olanları abartılı abartılı anlatmaya. Padişah inanmış ve onu veziri yapmış. Ve yaşamlarını böylece güzelce sürdürmüşler.

1.35.2. Masalın Özeti

Eski zamanlardan birinde güzel bir ülkeye bir aslan musallat olmuş. Her önüne çıkanı öldürüp yiyormuş. Aslan bir gün acıkmış ve Mirza Mehame'yi kovalamış. Mehame ağacın en tepesine çıkmış ama dengesini kaybedip düşmüş. Aslan altında kalıp ölmüş. Padişah Mirza Mehame'yi ordu komutanı yapmış. Mirza Mehame, bilmeden çok faydalı işler yapıp, karşı tarafın ordusunu yenmiş. Padişah da onu vezir yapmış ve mutlu bir ömürsürmüşler.

1.35.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi

Bu masalla bazı insanların bulundukları yerlere haksızca ve şansla gelebilecekleri anlatılabilir. Haksızca geldiği bu mevkide bilmeden yaptığı hareketler beğeni toplayabilir ve işe yarayabilir. Ama bu, bu tip insanlara güvenilebileceği anlamına gelmez. Çocuklara bunlar aktarılabilir.

1.36. KORKAK ADAM VE ALTI DEV

1.36.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş. Köyün birinde gariban aynı zamanda ödlele bir adam varmış. Adam çoluk çocuk sahibiymiş. Bir gün karısına der. Hanım valla ormana çıkıp geyik avlayacağım. Karısı da bu duruma evet der.

Adam sabah erkenden ekmeğini boğçasına koyarak ormana doğru yol alır. Ormana gider tabiki avlıyor bir geyik öldürüyor. Orman çok büyük ve sık ağaçlı imiş. Adam evin yolunu korkudan şaşırıyor. Ne yapacağını bilmiyor. Ne edeceğini bilmiyor. Adam dargınlıktan yorgun düştü ve bir ağacın dibinde uyuyuvermiş. Birden gözünü açarak karşısında korkunç bir devi görüyor. Ne yapacağını şaşırıyor. Birden fırlayarak devden kaçıyor dev onu tutuyor. Ne kadar ödlele ise o kadar da kurnaz imiş. Deve şöyle

dev kardeş gel yarışa girelim dev der önce kimden başlasın. Korkak adam benden başlasın der. Şöyle der kim kolunun koltuğu arasında iğne çıkartacak. Korkak hemen vuruyor bir iğne çıkartıyor. Dev de ediyor etmiyor, iğne falan çıkartmıyor.

Yine korkak adam ağacın altında bir yumurta çıkartıyor. Dev ediyor etmiyor. Bir şey çıkmıyor. Dev bundan korkmaya başlıyor. Tabiki korkak adam hazırlıklı olarak gelmişti. Yine başta dediğimiz gibi adam aynı zamanda kurnaz imiş. Dev: biz 6 kardeşiz. Sen de gel büyüğümüz ol 7.nci kardeşimiz ol. Eve gel korkak adamla dev durumu öbürlerine anlatıyor. Öbürleri de ondan çekiniyorlar. Devler her sabah dağa çıkarak altın hazinesi peşindedirler. Bunlar araştırma sonucu hazineyi buluyorlar.

Devler bir araya gelerek anlaşma yapıyorlar bu adamı öldürelim. Korkak adam da bacadan onları dinliyor. Devler şöyle der. Gelin bu gece sıcak su dökelim üstüne öldürelim. Bunu duyan korkak adam hemen o gece bir odun yatağına koyarak yorganı üstüne atıyor. Kendisi de bir yerde saklanıyor. Onlar sıcak kaynamış suyu üstüne dökerek rahat bir nefes alıyorlar. Devler sabaha kalkıyorlar korkak adam onlara şöyle der: yahu bu gece yatağım ne kadar ıslaktı ya... Devler şaşırıp kalıyorlar. Yahu biz kaynamış suyu üstüne döktük. Adam yine yatak ne ıslaktı diyor. Ne iş bu yahu şaş kalmışlar.

Bunlar yine bir plan kurarak yine korkak adam onları dinliyor. Bu planda da sopayla dövecekler, onu yatakta. Adam yine o odun parçasını yatağına koyarak üstüne yorganını atıyor. Kendini bir köşeye saklıyor. Bunlar odanın içine giriyorlar, sopalarla yatağa giriyorlar iyice dövüyorlar sopaları bırakıp ellerini çırpıyorlar. Oh be adamı öldürdük. Yine sabah gelip devlere derki. Yahu dev kardeş yine uyuyamadım. Yatakta çok bit vardı beni yiyorlardı. Devler şaş kaldılar bu duruma. Aradan 4-5 sene geçti. Korkak adam evini çok özleyerek yahu dev kardeşler evi amma da özlemişim eve gidecem. Devler de bu duruma sevindiler.

Bir çuval altını ona vererek uğurladılar. Korkak adam eve gelerek karısına çocuklarına kavuşarak çok seviniyor. Ve artık zengin bir hayatları oluyor. Başından geçen olayların hepsini karısına çocuklarına bir hikaye gibi anlatıyor.

1.36.2. Masalın Özeti

Adamın birisi ava çıkıp bir geyik vuruyor ancak ormanın derinliklerinde olduğundan yolunu şaşıyor ve korkuyor. Oracıkta uyuyor. Uyanınca karşısında bir dev görüyor. Kaçamıyor ve dev onu yakalıyor. Deve yarış teklif ediyor. Bazı oyunlarla devi yeniyor. Dev bunun büyücü olduğunu sanıyor ve diğer beş kardeşine de anlatıyor. Altı dev bundan korkmaya başlıyorlar ve öldürmeye karar veriyorlar. Ama planlarını her seferinde duyan adam bu tuzaklardan kurtuluyor. Sonunda evini özlediğini ve eve gideceğini söyleyince devler buna bir çuval altın verip sevinçle yolluyorlar. Hepsi mutlu bir ömür geçiriyor.

1.36.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi

Bu masalla, önemli olanın beden kuvveti değil, akıl kuvveti olduğu, küçücük bir insanın tam altı deve korku salması örnek gösterilerek çocuklara anlatılabilir.

Aklını kullanan adam da hem canını kurtarıyor hem de zengin olarak evine dönüyor. Bu kısım da iyiliğin her zaman kazanacağı vurgulanarak çocukların iyilik yapması öğütlenabilir.

1.37. MERCİMEK OĞLAN

1.37.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş köyün birinde bir kadın ile kocası varmış. Kadın ile kocası çocuklara hasret imiş, bunların çocukları hiç olmamış. Kadın bir gün öğle vakti öğle yemeğinde mercimek yapacaktı. Kadın mercimekleri getirerek şöyle ah bey keşke bu tenceredeki bütün mercimekler çocuk olsaydı. Allah'ın iradesiyle bu tenceredeki mercimekler çocuk oluveriyorlar. Kadınlara koca onlara, şaşkınlıkla bakıyorlar bir değil elli değil. Tam 100 tanedirler. Sofraya geliyorlar bir ... Sofranın üstünde ne farsa yiyorlar. Karı koca durumları da iyi değilmiş. Koca ile karı düşünerek taşınarak ortak bir karar veriyorlar. Ne yapalım ne edelim en iyisi bunları kandırarak sıcak suyla öldürelim. Kadın bir gün mercimek çocuklarını çağırarak gelin sizi banyo yapacağım. Çocuklar koşarak annelerinin yanına gelerek bu mercimek çocuklardan biri durumu öğreniyor kendini tavanın arasına saklayıyor. Kadın sıcak suyu üzerlerine dökerek hepsini öldürüyor.

Kadın ile koca yine yalnız kaldılar. Tavanın arasında annesiyle babasını dinliyor. Kadınlara adam ah keşke bir tanesini öldürmeseydik. Hemen mercimek oğlan

tavanın arasından çıkıverir. Bu duruma anne baba çok seviniyorlar. Biricik oğullarına gül gibi bakıyorlar. Bir gün babası tarlaya gidiyor. Tarlayı öküzle sürecekmış öğle yemeğini de küçük mercimek getirecek.

Annesi çocuğu eşeğin kulağına koyarak tarlaya doğru yol alıyorlar. Eso ha eso ha diyerek yol alıyorlar. Yoldan geçen bir kervancı çok acıkmış eşeği görünce sarılıyor eşeğin palanına küçük mercimek oğlan; dur o yemekler babamındır. Adam durarak etrafına bakıyor kimsecikleri görmüyor. Yine seslenerek dur be amca yeme onları. Adam korkudan bayılıveriyor. Eşeğin konuştuğunu zannediyor. Tabiki eşekler konuşmazlar. Mercimek oğlan yoluna devam ederek eso ha eso ha diyerek babasının yanına varıyor. Babası bunu görünce çok seviniyor. Haydi baba sen otur yemeğini ye ben öküzleri süreceğim. Babası tabi oğlum. Mercimek öküzleri sürüyor bir de yolda geçen zengin bir adam zengin şaşkınlıkla öküzlere bakıyor. Acaba öküzler kendiliğinden mi sürüyorlar tarlayı. Kervancı babasının yanına gelerek hey bey öküzler kendiliğinden mi sürüyorlar. Hayır efendim, oğlum sürüyor.

Adam : beyefendi bir şey görmüyorum.

Baba : Tabiki göremezsın. Çünkü o mercimektir, küçüktür.

Bu duruma sevinen adam. Bey; bana ver. Hayır diyor. Çocuk baba ile adamın yanına gelerek hadi sat beni sat baba der. Babasının kulağına fısıldayarak baba sen beni sat güzel bir parayla o beni cebine koyacak ben de sana yine dönerim. Adam alıyor tabiki babaya yetecek kadar fazlası bile para veriyor. Adam mercimek oğlanı cebine koyarak evine doğru yol alıyor. Mercimek oğlanın dediği gibi olmadı. Mercimek oğlan çıkmayı beceremiyor. Adam da eve gelerek bu duruma sevinen evdekiler. Tabiki mercimek oğlan yaşantısını buradan sürdürüyor. Mercimeğin anası babası ise bunlarda yeterince zengin olmuşlar. Adam zengin imiş. Mercimek oğlanı develeri çok imiş develeri otlatmaya gönderiyormuş. Birgün iki gün gidiyor, develere.

Mercimeğin talihsiz başı anadan babadan ayrıldı. Şimdi görün başına ne gelecek. Mercimek oğlan birgün develeri otlatırken oda odun içinde oturmuştu haberi olmadan bir deve ağzını ota atana Mercimeği beraberinde götürür ağzına mercimeği mideye indiriyor. Akşam olur develer eve geliyor mercimek yok. Adam seslenerek; Mercimek oğlan Mercimek oğlan diye sesleniyor. O da buradayım nerdesin devenin midesindeyim. Adam ilk deveyi keserek onu bulmuyor. En sonunda bütün develeri

keserek onu bulmuyorlar. Tabiki develeri kesince et çok oluyor. Adam devenin karaciğerini köyün bir kadınına veriyor. Kadın ciğeri eve getirip yiyecek Mercimek oğlan ordan çıkıveriyor. Yaşlı kadın şaşkına dönüyor ve en sonda küçük oğlan ne olmuş ne yapmış hepsini yaşlı nineye anlatıyor. Yaşlı nine bu duruma acıyarak onu anasının babasının yanına götürüyor. Bu durumu görünce anne baba çok seviniyorlar. Onlar eriyor muradına biz giderim kerevetimize. Artık onların her şeyi vardır. Zengin olmuşlardır.

1.37.2. Masalın Özeti

Bir zamanlar çocuğu olmayan bir karı koca yaşarmış. Fakirlermiş ama çocukları çok severlermiş. Kadın bir gün mercimek pişirmiş ve şöyle dua etmiş. Keşke bu mercimeklerin hepsi çocuklarım olsaydı. Bir mucizeyle mercimeklerin hepsi çocuk oluyor. Sofraya gelip ne var ne yok yiyorlar. Adamla kadın da bunların masraflarını karşılayamayacaklarını düşünüp, bunların üzerine sıcak su dökmeye karar veriyorlar. Banyo yaptırma bahanesiyle bunları toplayın anne, sıcak suyla hepsini öldürüyor. Sadece birisi saklanıyor. Sonra pişman olunca, mercimek oğlan “ben yaşıyorum” diye kendisini gösteriyor. Anne ve babasına birçok işte yardım ediyor. Derken bir gün, bir adam bunu görüp babasından istiyor. Babası önce olmaz diyor ama sonra mercimek oğlan ısrar edince iyi bir paraya satıyor. Mercimek oğlan artık deve otlatıyor. Bir gün devenin biri Mercimek oğlanı yutuyor. Onusatin alan seslenince, deve beni yuttu diye bağıyor. Devenin sahibi bütün develeri kesiyor ama mercimek oğlanı bulamıyor. Mercimek oğlan bir yolunu bulup anne ve babasının yanına dönüp ömrünün sonuna kadar mutlu yaşıyor.

1.37.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masalla çocuklara dua ederken Allah’tan olmasını istediğimiz şeyleri ve olabilecek şeyleri dileyin şeklinde öğütler verilebilir.

Anne ve baba sevgisinin çok önemli ve üstün olduğu vurgulanır. Evde en küçük üyenin bile bazı görevleri olduğu hatırlatılabilir ve bu görevlere çeşitli örnekler vererek ders işlenebilir.

Yine bu masalla, insan hayatının bir sürü deveden veya başka şeylerden daha kıymetli olduğu vurgulanabilir.

1.38. KAYIP HAZİNE AVCILARI

1.38.1. Masal Metni

Bir zamanlar çok zengin bir adam varmış mal varlığı tam ikiyüz yirmidört sandık altını vardır bu insan çok cimri biridir. Hiçbir zaman altınlarına karışmazdı ve bir gün çok kötü bir fırtına denize yakın olan evini yerle bir eder ve altınlar tamamen denize dağılır tamı tamamına iki yüz yirmi dört sandık altın denizin ortasına dağılır. Orada kısa bir süre sonra adam ölür fakat arkasında kısa ve şifreli yazılar kullanarak altınlarının denize dağıldığını söyler bunu gören beş arkadaş denize açılıp altınlar aramaya karar verirler ve açılırlar. Gemilerini tam denizin ortasında demirleten beş arkadaş altınları aramaya başlar fakat denizin ortasında bir şeyler göremezler. Defterin arkasında altınların karadan fazla uzak olmadığını batan bir geminin yanında olduğunu batan gemininde onun olduğunu anlatıyor denizciler. Sert geçen günlerle dalgalarla ilerliyorlar bir anda hızlanan fırtına birden gemiyi yan çeviriyor ama gemi yine düzeliyor geminin düzelmesiyle yoluna devam etmeye başlıyorlar. Güçlede olsa karanın yakınına yaklaşıyorlar ve yine aramaya başlıyorlar batan gemiyi buluyorlar yanındaki altınları buluyorlar altınları çıkarıp yine gidiyorlar yine dalgalarla karşılaşıyorlar geminin batmasına çok az kaldığı zaman kurtuluyor ve geminin içindeki altınları karaya varınca hepsini kurtuldukları takdirde bağış yapacağını söylüyorlar sonunda karaya varıp altınları dağıtıyorlar ve onlardan yararlanmıyorlar ve bir şey öğreniyorlar. Hiçbir şeyin can kadar yaşamak kadar güzel olmadığını anlıyorlar.

1.38.2. Masalın Özeti

Bir zamanlar çok zengin ve cimri bir adam sandıkları dolusu altınını deniz kenarında gizlerken, bir fırtına yerle bir ediyor ve altınları denize karıştırıyor. Adam arkasında bazı define haritaları bırakıyor. Bu haritaları takip eden adamlar altınları çok zor şartlarda bulup gemiye yüklüyorlar. Ancak bir fırtına sırasında eğer kurtulurlarsa altının hepsini dağıtacaklarına söz veriyorlar ve kurtulunca da bütün altınları dağıtıyorlar.

1.38.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masalla çocuklara öğretilebilecek ve verilebilecek en önemli bilginin , hiçbirşeyin can ve yaşamak kadar güzel olmadığıdır. Mal, mülk ve para belli bir yerde değer ifade etmez.

1.39. RECEP AĞA VE GAVUR GELİN

1.39.1. Masal Metni

Çok eski zamanlarda recep ağa adında gaddar mı gaddar, zengin mi zengin, kendinden başka hiç kimsenin varlığına ve bir hak sahibi olmasına tahammül etmeyen burnu havada zenginliği ile her şeyi elde edebileceğini düşünen ve insanların fakirde olsalar orada parayla zenginlikle ve kaba kuvvetle elde edilmeyecek değerlerin olduğundan haberi olmayan insanlık özelliklerini kaybetmiş Malazgirt yöresinde yaşamış ve halk açısından ve tarih açısından dez avantajı olan bir recep ağa varmış. Kendisini dünyanın merkezi olarak gören bu recep ağa bütün köylüyü kendi işlerinde çalıştırmak, her istediğini onlara yaptırmak ve adeta orta çağdaki köleliği halka yaşatıyormuş köydeki bütün toprak, öküzler, davarlar, koyunlar, at ve eşek ağaya aitti ağa bütün köye malik hatta köylüye... Köylü ise ağanın gözünde bir hizmet gören mal idi köyün en güzel eşyasına (köylüye ait olsa dahi) ağa birinci derecede hak sahibi idi. Köyde düğün yapıldığı zamanlarda (ağanın köye getirdiği aidat) gelin gerdeğe girmeden önce ağaya sunulurdu bütün köy islamiyeti kabul etmiş olmasına rağmen, köye gavur bir gelin gelmiş o da tıpkı diğerleri gibi gerdek gecesinden önce malik ağanın arzusuna sunulmuş gavur gelin köylüye kendilerinin Müslüman olduklarını hatırlatarak böyle bir vahşetin dünyanın hiçbir toplumunda yaşanması mümkün olmayan bir durum olduğunu ısrar etmesine rağmen köylüyü ikna edememiş kaderine boyun eğmiş ancak kurnaz gelin üç çiğ yumurta istemiş bu yumurtaların her birini farklı cazip bir renkle boyamış ve kendisini bekleyen ağanın evinin yolunu tutmuş ağa kendisi ile zevk safaya davet edince o da:

Ağam, ben diğer gelinler gibi tek bir size gelmedim. Gelirken ağanın hoşuna gider diye bu üç renkli yumurtayı getirdim.

Ağa: çok güzel çok beğendim. Nereden akıl ettin de bu kadar güzel süsledin.

Gelin: bak ağam bu yumurtalara iyi bak ne görüyorsun.

Ağa : Üç güzel bir şekilde süslenmiş yumurta görüyorum.

Ağa: peki niçin süsledin bu yumurtaları.

Gelin : bak ağam bu yumurtaların dışı farklı olmasına rağmen üçünün de içi aynıdır tıpkı kadınların süslendiği zaman farklı gibi görünür ama hepsinin yaratılışı özellikleri aynıdır

Bunun üzerine recep ağa düşünür ve hatasının farkına varmış, kendisini af etmiş ve bundan sonra hakkı olmayan başkasına ait değerlere el uzatmayacağına söz vermiş. Böylece köylünün gavur diye kınadıkları gelin ağaya ve köylüye muazzam bir ders vermiş.

1.39.2. Masalın Özeti

Eskiden Malazgirt yöresindeki bir köyde gaddar ve zengin bir ağa yaşarmış. Köydeki bütün hayvanlar, evler, eşyalar hatta insanlar bu ağaya aitmiş. Recep Ağa, yeni evlenen gelinleri önce kendisi koynuna alır sonra kocasına gitmesine izin verirmiş.

Bir gün köye gayrı-müslim bir gelin gelmiş. köyün adetlerini duyunca çok şaşırmış. “Böyle bir şey dünyanın hiçbir yerinde yoktur” demiş. Ama halk dinlememiş. Kızı ağaya götürürken, kız da yanına üç boyalı yumurta almış ve ağaya demiş ki” Ağam bu yumurtaların dışı farklı ama içi hep aynı” Bunu düşünen ağa gavur geline hak vermiş ve bir daha kimsenin hakkına el uzatmamış.

1.39.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi

Bu masalla Malazgirt yöresinde yaşanan gerçek bir olay anlatılmakta ve gaddar ağanın yaptığı haksızlıklara değinilmektedir. Çocuklara, yeni gelinin yaptığı gibi, haksızlıklara boyun eğmemeleri gerektiği, bu haksızlıklara ve haksızlıklara karşı mücadele ederlerse sonunda başarılı olabilecekleri anlatılabilir.

Yine bu masalla, insanların tamamı büyük bir yanlış içindeyken, tek başına bu yanlışlığa karşı durmanın bile mücadele sayılacağı ve sonunda muvaffak olunabileceği öğrencilere öğütlenebilir.

1.40. HOROZUN ALACAĞI

1.40.1. Masal Metni

Bir köyde bir kadının bir horozu varmış. O kadının evi çok fakirmiş horoz ise sihirbazmış horozun beş lirası padişahıymış ne yapmış ama padişah o beş lirayı vermemiş aradan uzun zaman geçiyor padişah unutuyor ama horoz unutamıyor bir gün horoz bir hayvanat bahçesine gidiyor sihirbaz olduğu için orada bir tilki bir kurt bir de aslanı içine saklamış ve padişaha gitmek için hazırlanıyor padişahında misafirleri varmış horoz padişahın evinin yanına gidiyor ve dama çıkıyor diyor ki ö ürü ö benim beş liram padişahta padişah vermiyor. Gene aynı bağıyor padişah misafirlerin yanında mahcup oluyor ve hizmetkarlarına söylüyor ki gidin bu horozu kazların ahırına atın

kazlar horozu öldürsünler onlarda gidip horozun kazların içine atıyorlar horozda diyor ki çık tilki çık. Tilki çıkıyor ve bütün kazları yiyiyor. Horoz gene ahırdan çıkıyor ve aynen bağıyor benim beş liram padişahadır padişah vermiyor bu sefer oğluna diyor ki sen git horozu koyunların ahırına at koyunlar horozu ezsinler. Oğlu da gidip horozu ahıra atıyor ve kapıyı kapatıyor. Horozda çık kurt çık kurt diyor. Kurt çıkıyor ve koyunları yiyiyor. Horoz ordan da çıkıyor ve gene damın üzerine çıkıyor gene bağıyor padişah çok sinirleniyor ve bu sefer ineklerin ayaklarının altına atın öldürsünler. Oğlu gidip oraya atıyor. Horoz çık aslan çık aslan diyor. Aslan çıkıyor ve ineklerin başlarını kopartıyor. Horoz ordan da çıkıyor ve damın üzerine çıkıyor ve gene bağıyor. Padişahın misafirleri diyor ki bu horozu bir altın verin gitsin padişah da tamam diyor oğluna hazinenin anahtarını veriyor oğlu horozu hazineye atıyor horoz diyor bütün altınlar kaybolsun hepsi kayboluyor bir tane kalıyor onu ağzına alıp çıkıyor oğlu hazineyi kapatıyor horoz eve geliyor sahibine söylüyor ki sen bana köfte yap ben sana altın yağdırayım oda köfte yapıyor ve horozu veriyor. Horoz ortaya çık altın diyor, altınlar odayı dolduruyor. Komşularının oğlu bir altın alıyor ve eve gidiyor oda annesine söylüyor ama anesi köfteyi verince o tek bir altın odaya koyuyor. Padişah ise ahırlarına bakıyor, ahırlarındaki hayvanların hepsi ölmüşler ve hazineye bakıyor hiçbir altın yokmuş padişah çok fakirleşiyor horoz ise çok zengin oluyor.

1.40.2. Masalın Özeti

Eski zamanın birinde, bir horoz varmış. Kadın çok fakirmiş ama horozu sihirliymiş. Bu horozun padişahı beş lira alacağı varmış. Padişah'a gitmiş ve dama çıkıp "padişahın bana beş lira borcu var" diye bağırmaya başlamış. Padişah kızmış. Kaz kümesine atın demiş. Horozu kümesine atınca, horoz daha önceden sakladığı tilkiyi çıkarmış. Tilki bütün kazları boğup öldürmüş. Horoz yine dama çıkıp bağırması. Bu sefer de onu koyunların ağılına atmışlar. Horoz karnından kurt çıkarmış. Kurt bütün koyunları boğmuş öldürmüş. Horoz yine dama çıkıp bağırması. Bu sefer de ineklerin ahırına atmışlar. Horoz karnından aslanı çıkarmış. Aslan bütün inekleri boğmuş, öldürmüş. Horoz yine bağırınca, padişahın misafirleri bir altın ver kov padişahım demiş. Bunu hazineye götürmüşler. Altınları karnına koymuş ve ağzına bir altın alıp çıkmış. Horoz eve gidip fakir kadını altına boğmuş, zenginleşmiş. Padişah da fakirleşmiş.

1.40.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi

Bu masalla, bir arkadaşımızdan ya da büyüğümüzden aldığımız herhangi bir emaneti, eşyayı, parayı mutlaka zamanında ve sağlam bir şekilde iade etmek gerektiğini çocuklarımıza söyleyip öğütleyebiliriz.

Yine bu masalla, başkasının parasıyla zengin olanların, ileride fakir ve mutsuz oldukları da çocuklara anlatılabilir.

1.41. DEMİR ÇARIKLAR

1.41.1. Masal Metni

Bir semtte Muhammed adında bir adam varmış. Bir gün bu adam bir kahvehaneye rastlamış, kahvehanenin içine gidip kumar oynamış. Kumarda sürekli kazanan bir adam varmış, Muhammed bütün malını mülkünü kumarda kaybetmiş. Fakat pes etmemiş. Bu sefer ruhu üstüne oynamaya karar vermiş, ruhunu da kumarda kaybetmiş. Kumarda sürekli kazanan Abdülhamid'e:

-Bütün malımı ve mülkümü kazandın bari ruhumu geri ver demiş. Abdülhamit Muhammed'e bir çift demir çarık vermiş.

- Bu çarıkları ne zaman eskitirsen ruhunu o zaman geri verecem demiş.

Muhammed kabul etmiş. Abdülhamid birden bire göz önünden kaybolup gitmiş. Muhammed bütün malını mülkünü kaybetmiş bir şekilde evine dönmüş, bir arkadaşından biraz para alıp ruhunu aramaya karar vermiş az gitmiş uz gitmiş dere tepe düz gitmiş epey bir yol gitmiş bir kasabaya varmış. Kasabada bir cesedin üstüne toplanan insanları görmüş, az ilerdeki adama sormuş.

- Bu adamlar niye bunun üstüne toplanmışlar, demiş. Adam bu adam herkese borçluydu, bana bile borçluydu ölüp gitti. Bunca insanın borcunu kim ödeyecek demiş. Muhammed cebindeki paraları çıkararak adama vermiş "Bu adamın borçlarını öde geri kalan parayla adama iyi bir mezarlık yap bari ruhu rahat etsin demiş ve Muhammed gitmiş biraz gittikten sonra karşıdan hızla gelen bir atlı görmüş. Atlı adamın yanına geldiğinde sen bugün yardım ettiğin ölü adamın ruhuyum ben de sana yardım edecem, ne aramaktasın? Muhammed, Abdülhamid adında birini aramaktayım, ruh Muhammed'e düz git karşına bir nehir çıkacak nehirdeki sazlıklarda saklan üç tüyler içerisinde dünyalar güzeli üç kız çıkacak bunlar her şeyi bilirler. Bunlardan birinin tüylerini al sana Abdülhamid'in yerini söylemeyene kadar verme demiş. Muhammed

ruhun dediklerinin hepsini yapmış birinin tüylerini yolmuş, diğer ikisi kaçıp gitmiş. Muhammed kızıdan Abdülhamid'in yerini söylemesini istemiş. Kız ağlayarak: Abdülhamid benim babamdır, eğer tüylerimi verirsen seni babama götürürüm demiş ve babasına götürmüş. Abdülhamid'in sarayına vardıklarında kız uçarak ordan uzaklaşmış. Muhammed Abdülhamid'le karşılaşmış o sırada çarıklar eskimeye başlamış hatta biri delinmiş Muhammed Abdülhamide çarıkları eskittim ruhumu bana geri ver demiş. Abdülhamid eğer söylediğimi yaparsan ruhunu geri veririm demiş. Muhammed yaparım demiş. Abdülhamid Muhammed'e nehirde kaybolan yüzüğümü getirirsen veririm demiş. Muhammed nehirin ağzına gelmiş bir balık gelmiş ben seni şatoya götüren kızım demiş, sana yardım edecem. Beni al parça parça yap kanımı nehre dök yüzük suyun üstüne çıkacaktır. Parçalarını tekrar birleştir. Muhammed balığı alıp tam 43 parçaya bölmüş ve yüzüğü nehirde almış balığın parçalarını tekrar birleştirmiş fakat küçük parçasını düşürmüş balık Muhammed'e beni suya at senin yüzünden kızın serçe parmağı kısa kalacak demiş. Yüzüğü vermiş ruhunu almış kızı aşık olmuş fakat babasına o kızın ismini söylememeli. Abdülhamid'e kızların parmaklarına bakarak bir tanesini kendime isteyecem, demiş. Kısa parmaklı kızı kendisine istemiş, diğer kız kardeşler çok kıskanmışlar. Babalarına kız kardeşlerini gammazlamışlar. Bunu öğrenen Muhammed kızı alıp kaçmış o sıralarda Muhammed'in çok zengin bir akrabası ölmüş bütün servetini Muhammed'e bırakmış Muhammed'le kız mutlu bir şekilde yaşamışlar.

1.41.2. Masalın Özeti

Bir semtte Muhammed diye bir adam varmış. Adam tüm vaktini kahvehanede geçirirmiş. yine bir gün kumar oynarken Abdulhamid diye birine bütün malını kaybetmiş. Mallarını kurtarabilmek için ruhunun üzerine oynamış ve ruhunu da kaybetmiş. Sonunda Muhammed, Abdulhamid'e yalvarmış. Ruhunu bari geri vermesini istemiş. Abdulhamid de ona bir çift demir çarık vermiş ve bunları eskitince vereceğim demiş. Muhammed yolda gördüklerine yardım etmiş, yardım almış. Sonunda çarıkları eskitip Abdulhamidi bulmuş. Ruhunu istemiş. O da nehre düşen yüzüğünü getirirsen veririm demiş ve Muhammed nehre gitmiş. Abdulhamid'in kızlarından birisi olan peri kızı ona beni parçala, suya at. Yüzük suyun üstüne çıkınca da beni tekrar birleştir demiş. Muhammed kızın dediklerini yapmış ancak 43 parçadan birisini suya düşürene kızın serçe parmağı kızı kalmış. Yüzüğü Abdulhamid'e vermiş ve hem ruhunu almış, hem de

kısa parmaklı kızını istemiş. Muhammed karısını da alıp evine dönmüş. Mirasa konup çok zengin olmuş ve uzun ve mutlu bir hayat geçirmiş.

1.41.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi

Bu masalla, kumarın ne kadar kötü bir şey olduğu, kumar oynayanların sonunun çok kötü olduğu, yuvalarının dağıldığı, çocuklarının mutsuz olduğu öğrencilere aktarılabilir. Ayrıca oyun oynarken kazandığında da arkadaşından bir şey olmaması gerektiği, alırsa bunun kumar olacağı bilinci çocuklara bu masal sayesinde verilebilir.

Yine bu masalla, iyilik edenlerin sonunda yine iyilik bulacakları vurgulanabilir.

1.42. TUZ DEĞİRMENİ

1.42.1. Masal Metni

Bir zamanlar iki kardeş varmış biri çok fakir diğeri ise çok zenginmiş. Bayram günü gelmiş fakir kardeş zengin kardeşinin evine gitmiş. Ondan bir kuzu istemiş kesmek için zengin kardeş hizmetçisine ve gitsin şeytanlar demiş. Fakir kardeş olmamış gitmi tabi o sözünde duymuş. Geri götürmek istemiş o zaman ona bir yaşlı adam rastlamış nereye gidiyorsun demiş. Fakir kardeş her şeyi anlatmış yaşlı adam götür falanca köprüünün altında şeytanlar bayramı var onlara ver. Fakat sana su verecekler sakın içme senin onlardan bir dilek dilemeni isteyecekler bir değirmen iste. Adam hepsini yapmış değirmeni almış değirmen istediğin her şeyi üretiyormuş. Adam hepsini öğrenmiş gitmiş evinde altın istemiş küçük değirmen bir sürü altın üretmiş. Ne isterse yapmış zengin kardeş bunu duyunca hemen fakirin evine koşmuş değirmeni çalmış bir gemiye binmiş gemi yolun yarısını gittiğinde tuz unuttuklarını hatırlamışlar kaptan geri dönmeye karar vermiş tam o sırada zengin kardeş durun ben tuz yaparım ne kadar demiş. Kaptan üç ton demiş değirmeni açmış ve değirmen tuz üretmeye başlamış. 3 ton ürettikten sonra kaptan makineyi durdurmasını söylemiş fakat adam kapatmayı bilmiyormuş. Değirmen tuz üretmiş gemi batmış işte bundan dolayı denizler tuzludur.

1.42.2. Masalın Özeti

Eskiden biri zengin, biri fakir iki kardeş varmış. Bayram zamanı fakir olan kardeş, zenginin evine gidip bir kuzu istemiş. Zengin hizmetçisine götürüp şeytanlara vermesini söylemiş ve bunu fakir kardeşi duymuş. Kuzuyu geri götürmeye karar verdiğinde yaşlı bir adam çıkmış ve sormuş, ne oldu diye. Fakir çocuk her şeyi anlatmış. Yaşlı adam da sen bunu falan köprüünün altında yaşayan şeytanlara ver. Sana su

verecekler. İçme ve onlardan bir değirmen iste demiş. Fakir çocuk adamın dediklerini yapmış. Değirmeni eve getirmiş. Altın istemiş. Değirmen altın üretmiş. Un istemiş değirmen un üretmiş. Bunu diğer zengin kardeşi duyup değirmeni çalıp gemiyle kaçmış. Denizin ortasında tuzları bitmiş. Hırsız, ben üretirim demiş ve tuz istemiş. Ama değirmeni durduramamış. Denizler bu yüzden artık tuzluymuş.

1.42.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masalla, bize olan bir şeyi diğer arkadaşımız ya da kardeşimizle paylaşmamız gerektiği öğrencilere öğretilir.

Hırsızlık yapanın sonunun her zaman felaket olacağı ve kendisinin eksik olan bir şeyi ya çalışıp satın alması gerektiğini ya da sahibinden istemesi gerektiği öğrencilere vurgulanabilir.

1.43. TASA KUŞU

1.43.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş, memleketin birinde bir kız varmış. Adı Sülün'müş. Ne kimsenin tüyüne dokunur, ne de yerdeki karıncayı incitirmiş. Günün birinde Allah, babasını elinden alınca bir korku gelip dalına binmiş.

“Ne bir dağda yağmurumuz var, ne bir bağda yaprağımız var, sönen ocağımızı ne ile yakacağız?” diye düşündükçe düşünür, ömrünü gününü tüketirmiş. Anası bu korkuyu gözünden duyunca:

“A Sülün kızım” demiş, “ne diye kara kara düşünüp durursun? İki el bir baş içindir, geçinmeyecek ne başımız var. Ben çulha dokurum, sen gergef işlersin. Gül gibi geçinir gideriz.”

Bu söz üstüne korkuyu dallarından atıp işlerinin başına geçmişler. Gözlerinin çırasıyla sönen ocakların yakıp, bir güne bir gün muhannete avuç açmamışlar,. Dişlerinden tırnaklarından artırdıklarıyla köyün üstünde bir dağ, dağın üstünde de bir bağ kurmuşlar, kurmuşlar ama bu defa da kızın yüreğine bir kuruntu düşmüş:

“Ya dağımızı sel alırsa, ya bağımızı yel alırsa!”

Anası

“Yapma kızım, etme kızım, yağmur yağmadan sele gitme kızım, ağzını hayra aç ki, hayır gelsin işine. Yoksa böyle ağrımayan başa yağlık bağlarsan başını dertten

kurtaramazsın sonra". Sülün kız bu kuruntuyu da yüreğinden atıp koşulacağı gibi koşulmuş işe. Dağda dağ olmuş, bağda bağ olmuş ya, Sülün kız şimdi de kendini bir tasaya kaptırmasın mı?

"Ya asmada üzüm olmazsa, ya salkımı düzüm olmazsa..." Annesi:

"Aman kızım, ne diye olur olmaz şeylerin tasasına düşüyorsun? Tasa dediğin ne korkuya benzer, ne de kuruntuya; ismi var cismi yok bir kuştur o. Nerde avare varsa gider onu bulur." Sülün kız hangi şeytana uymuşsa, bu öğüdü kulağının ardına atıp kendini avareliğe vermiş. Taşa kuşunun gözlediği de bu değil mi? Kaşla göz arasında varıp kanatları arasına almış onu. Böyle bir yerde kimin gözü gönü açılmaz ama, Sülün kız o cıvıl cıvıl ötüşen kuşlara bakmış: "Ah bin gözüm, bin kulağım olsa da, bin bir sesi birden duyup dinlesem" diye tasa çekmeye başlamış. O anda bütün kuşların ağzı dili tutulmuş. Tasa kuşu yaprakların arasından seslenmiş. "Avare kız! Tasa dediğin öyle olmaz böyle olur: Geçti gül, geçti bülbül! İster ağla ister gül." Sülün kız dal dal meyvelere bakmış: "Ah şu ağaçlar Tuba olsa, eğil desem eğilse" diye meyvelere uzanmış ama, uzandıkça dallar başını yukarı kaldırmış. Tasa kuşu: "Tasa dediğin öyle olmaz, böyle olur: Geçti ayva, geçti nar. İster taş ye, ister hardal!" deyince kızın yüreğine öyle bir ateş düşmüş ki, gürül gürül akan sulara bakıp: "Ah şu sular Kevser olsa. İçsem içsem kanmasam, güneş vursa yanmasam" diye sulara eğilmiş ama, sularda kuruyup çekilmiş. Başını bir taşa vurmuş. Kim başını taşa vururda ayılmaz ki, Sülün kız da ayılmasın: "Ah anamın aş, kuyumun başı. Ye tuzlu tuzlu, iç buzlu buzlu. Ya evde otur, ya evde otur gergef işle, ya da bağa git toprağı avuçla, dahası ne umurun" demeye başlamış. Derken dönüp bakmış ki ne baksın; Tasa kuşu kanat vura vura geçip gidiyor, kim bilir hangi avarenin başına konmaya,

Sülün kız bir "oh" demiş, oh deyince ak saçlı bir pir görünmüş: "Oh dede benim, dile benden dileğini. Güler yaz mı istersin, tatlı dil mi?" Sülün kız da:

"Oh dede, oh: güler yüz isterim, tatlı dilde. İlle hepsinden üstün anamı isterim, anamı" deyince "Yum gözünü" demiş dede. Birde görmüş ki, ne görsün, anasının dizi dibinde. Güldükçe güller açıyormuş, yanağında, söyledikçe bülbüller şakıyormuş dudağında. Gayri tasa kuşu gelip de dalına konabilir mi?

O günden geri güler yüz, tatlı dil ile günlerini gün etmişler, kısmeti de açılmış kızın, kırk gün kırk gece toy düğün etmişler, balı kaymağı katıp yemiş içmişler, muratlarına ermişler.

1.43.2. Masalın Özeti

Eskiden sülün diye bir kız yaşarmış buralarda. Kimseye zararı yokmuş. Babası ölünce bu da her şeyden korkar olmuş. Annesiyle beraber çalışıp çabalamışlar ve üzüm bağı kurmuşlar. Kız bağ kurulmadan tasalanmaya başlamış. Bağ bozumuna kadar sürmüş bu tasası. Sonunda bir tasa kuşu gelmiş. Kız nereye baksa iç çeker ve tasalanır olmuş. Sonra birden bire kafasını vurmuş, aklı başına gelmiş. Anasını düşünmüş gözünü açınca anasının dizinde uyuduğunu anlamış.

1.43.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masalla “bazı şeyler başımıza gelmeden tedbirlerini almalıyız ama sürekli bir şey olacakmış diye tasalanırsak korktuklarımız da başımıza gelebilir” şeklinde çocuklara öğütler verilebilir.

Yine bu masalla, “sakınılan göze çöp batar” atasözünü de kullanarak, eşyalarımıza ya da değer verdiğimiz şeylere gereğinden fazla değer verirse onlara istemeden zarar verebiliriz.

1.44. MURADINA NAİL OLMAYAN DİLBER

1.44.1. Masal Metni

Bir padişahın oğlu varmış. Günün birinde rüyasında başka bir ülkede yaşayan Dilber’i rüyasında görüp ona aşık olmuş. Padişahın oğlu babasına falan yerde Dilber diye birisi yaşıyor gidip bana iste demiş. Babası gidip Dilber’i istemiş ve geri dönmüş. Dilber’i, üvey annesini ve üvey kardeşini saraya çağırmış. Bunlar saraya 10-15 gün yolculuk yapacaklarmış. Bunlar gemiyle giderken Dilber’in üvey annesi Dilber’e tuzlu yemekler yapmış kendisine ise güzel yemekler yapmış. Bunlar gemide giderken Dilber susamış ve su istemiş. Üvey annesi de su karşılığı bir gözünü istemiş. Yolda giderken Dilber yine susamış. yine su karşılığı diğer gözünü de istemiş. saraya geldiklerinde üvey annesi Dilber’in elbiselerini takılarını üvey kardeşine takmış ve Dilber’i suyun kenarına atmışlar. Saraya gidip Dilber’in üvey kardeşini padişahın oğluyla evlendirmişler. Padişahın oğlu bu benim rüyada gördüğüm kız değil demiş. Rüyamda gördüğüm kızın yanaklarında güldüğü zaman güller açıyor demiş. Dilberi ‘de fakir adamın birisi alıp

götürmüş. Dilberi adamın karısı banyo yaptırırken yıkandığı suların hepsi altın ağıladığında da gözyaşlarının inci olduğunu görmüş. Adam Dilber sayesinde zengin olmuş. Padişahı, oğlu karısına Dilber'in yanaklarında gül açıyordu sen o değilsin. Dilber de gözlerini kazanmak için gülmüş ve yanaklarında gül açmış ve o gülleri fakir adamın tekine vermiş. Fakir adam sarayın önüne gidip bağırarak. İki gözü iki gül satıyorum demiş. Kadın da kocasını inandırmak için Dilber'in gözlerini verip gülleri almış. Dilber'in üvey annesi onun boynundaki muska çıkınca öleceğini biliyormuş. Bir kadına falan yerde Dilber diye birisi var. Para vererek kadını göndermiş. Kadın Dilber'in kaldığı evin önüne gidip bağırarak. Demiş ki bir yerde yok beni bir günlüğüne evinize alın demiş. Dilber de o adama biz de fakirlik çektik onu eve al bir günlüğüne demiş. Dilber yatarken kadın Dilber'in muskasını çıkarıp gitmiş. Dilber de ölmüş. Dilber adama ölmeden önce öldüğümde mezar taşımın üzerine "Muradına nail olmayan Dilber" diye yazmasını istemiş. Padişahın oğlu Dilber'in gönderdiği gülleri koklayınca Dilber'in bir çocuğu olmuş. Bir gün padişahın oğlu gezerken mezarın üstündeki yazıyı görünce oraya gitmiş. Dilber'i ve yanında yatan çocuğu görmüş. Çocuğu alıp eve götürmüş. Karısına çocuğa iyi bakmasını istemiş. Kadın yolda geçen çerçiyi görünce sandıktan para almaya gelmiş. Para alınca muska sandıktan yere düşmüş. Çocuk muskayı alıp boynuna takınca ağlamaya başlamış. Durmamış ve padişahın oğlu onu alıp Dilber'in mezarına götürmüş. Çocuk Dilber'e yaklaşıncaya Dilber gidip geliyormuş. Padişahın oğlu çocuğun elindeki muskayı Dilber'in boynuna takmış ve Dilber canlanmış. Padişahın oğlu Dilber'i alıp saraya götürüp bir yere koymuş. Kızı aç atın üstüne annesini de susuz atın üstüne koymuş bir at samana diğer at suya kaçınca onlar eziyet çekerek ölmüşler. Dilber ve padişahın oğlu mutlu bir şekilde yaşamışlar.

1.44.2. Masalın Özeti

Eski zamanlarda yaşayan bir padişahın oğlu rüyasında Dilber diye bir kızı görüp aşık olmuş. Babasından, gidip bu kızı istemesini istemiş. Babası da uzun bir yolculuktan sonra kızı bulup babasından ve üvey annesinden istemiş. Dilberi padişahın oğluna vermişler. Gemiyle yolculuğa çıkan kız tarafı, 15 günlük yolculuk yapmış. Üvey annesi Dilber'e çok eziyetler edip iki gözünü kör ederek kovmuş ve öz kızını padişahın oğluyla evlendirmek istemiş. Padişahın oğlu buna karşı çıkmış. Uzun uğraş ve eziyetlerden sonra dilber bulunmuş, iyileştirilmiş. Padişahın oğlu ve Dilber evlenmiş. Üvey anne ve kızı da öldürülmüş.

1.44.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masalla, sevginin her şeyden üstün olduğu ve sevgisi uğruna ölen, kör olan kızın sonunda muradına nail olduğu öğrencilere anlatılarak, sevginin kutsallığı ile ilgili öğütler verilebilir.

Yine bu masalla, kötü niyetli kişilerin kazanacak gibi görünmelerine rağmen her zaman kaybetmeye mahkum oldukları gösterilebilir.

1.45. CİMRİNİN ALTINLARI

1.45.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş evvel zaman içinde kalbur saman içinde köyün birinde fakir bir adam ve karısı yaşarlarmış. Bunların bir tarlası bir tane de eşekleri varmış. Adam ve karısı çok ibadet ederlermiş. Bir akşam adam namaz kıldıktan sonra yatmış. Adam rüyasında kendi tarlasını sürüp ve bir yerde bir küp altın bulacağını görmüş ve bu altının yarısını da fakirlere vereceksin. Allahu teala öyle emretmiş. Adam sabah kalkıp rüyasını karısına anlatmış ve tarlasını sürmeye gitmiş ve altınları da bulmuş. Adam altınları alıp eve gelmiş. Karısı altının yarısını fakirlere verip geri kalan kısmını da kendileri için harcamasını söylemiş. Adamın gönlü razı olmamış altının yarısını fakirlere vermeyi karısı da Allahu teala sen yarısını fakirlere ver diye emretmişti. Adam altını bahçesindeki bir ağacın altına gömmüş. Her gün altınları çıkarıp sayıyormuş. Karısı da; “altınların yarısını fakirlere ver de bize de artık ev bark yap” demiş. Ardının da bir korkusu varmış eğer ev bark yaparsan köylüler neden sonra fakirdi nasıl birden zengin oldu diye köylülerin dilinden kurtulmam korkusuyla altınları değrelendirmemiş. Her gün altınları getirip saydığı için bir gün kalkıp sayacakmış ki altınlar yok olmuş. Gece gene rüyasında altınları fakirlere vermedi diye Allahu teala tarafından alınmıştı. Bu da o yaşlı adama ders oldu.

1.45.2. Masalın Özeti

Fakir bir adam gece rüyasında tarlayı sürerken bir küp altın buluyor. Altının yarısını fakirlere dağıtması emrediliyor. Adam uyanınca rüyasını karısına anlatıyor ve gidip tarlayı sürerken altını buluyorlar. Adam altını ne harcıyor ne dağıtıyor. Bahçeye gömüp her gün sayıyor. Sonunda bir gün altınları koyduğu yerde bulamıyor. Dersini alıyor.

1.45.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masalla, verilen sözün tutulmasının çok büyük önemi olduğu anlatılabilir. Sözünü tutmayan açgözlü çiftçi elindeki altından da oluyor.

1.46. YEDİ BAŞLI EJDERHA

1.46.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş evvel zaman içinde kalbur saman içinde zamanın birinde bir padişah varmış, bu padişahın yedi oğlu varmış. Padişah hastalandığı zaman yedi kardeşin yedi bacıyla evlenmesini vasiyet etmiş. Padişah ölmüş. Yedi çocuk babalarının vefatından sonra çocuklar araştırıp, soruşturup başka bir yerin padişahın yedi kızı olduğunu öğrenmişler. Kızları istemeye gitmişler, padişah altı kızını verip küçük kızı vermemek için küçük oğlana üç şart koşmuş. O memlekette yedi başlı ejderha varmış. Padişahın birinci şartı ejderhanın atını çalmak ikinci şartı ejderhanın karısının boynundaki altın heykeli çalmak, üçüncü şartı ejderhanın kendisini getirmek. Küçük oğlan Ali “bu çok zor bir iş” demiş. Padişah; “eğer üç şartımı yapmazsan kızımı sana vermem” demiş. Ali bu işin nasıl olacağını düşünürken yaşlı bir adama rastlamış. Adam Ali’nin derdini anlatmasını istemiş. Ali her şeyi anlatmış, yaşlı adam bir fikir vermiş. Birinci şart için demiş ki: Ejderha gelmeden gidip ejderhanın ahırına saklanacaksın, ejderha uykudan kolay kolay uyanmadığı için sen atı kaldırıp kolayca getirebilirsin demiş. Ali yaşlı adamın dediklerinin hepsini yapmış. Atı alıp köye dönmüş. Herkes çok şaşırmış. Padişah ikinci şartını yapmasını istemiş. Ali yine o yaşlı adamın yanına gitmiş, akıl danışmaya. Yaşlı adam demiş ki: Ejderha atını götüröenler gelip kadının boynundaki altın heykeli alacağını düşünerek kadının boynundaki altını çıkarıp kendi boynuna asar. Uykusu gelmesin diye de elini yarıp tuz doldurur. Yaşlı adam fikrini Ali’ye anlatır, sen ejderha gelmeden evine girip saklanacaksın onlar uykuya daldıktan sonra kadının boynundaki altın heykeli alacaksın. Ali akşam olur ve odalarına girip kadının boynunu yoklar ve altını bulamaz. Yanındaki kocasının boynunu yoklar bu sefer ve altın heykeli alırken ejderha elinden tutar. Ali’nin başında sabaha kadar nöbet tutar sabah olur ve ejderha Ali’nin elini ayağını bağlayıp altın heykeli de boynuna asar ve karısına emir verir sen bu insanı pişirip suyuna da pilav salacaksın demiş. Karısı kazanı yakıp suyu ısıtmaya çalışır. Ali kadına der ki elimi çöz de sana yardım edeyim demiş. Karısı da buna inanarak elini çözer. Ali su kaynadı mı der kadın başını eğip suya bakarken Ali onu suya atar. Kadını pişirir ve kocasına gönderir.

Ejderha anlar karısı olduğunu ve Ali'yi eline geçirirse parçalayacağını söyler. Ali altın heykeli alıp köye döner ve gene herkes hayret eder. Padişah üçüncü şartını söyler ejderhayı getirmesini ister. Ali bu daha zor bir iş der. Nasıl ejderhayı getiririm gene yaşlı adamın yanına giderek akıl danışır. Yaşlı adam kendini çamura bulayıp ejderhanın yanına git der. Ejderha da ormana gider ve Ali ejderhanın ardından onu izler. Ejderha Ali için tabut yapar ve çamura bulan Ali ejderhaya yardım edeyim der ejderha da kabul eder. Tabudu tamamladıktan sonra Ali ejderhaya tabuda gir der ve bakalım öldüreceğin adama göre olmuş mu ejderha da tabuda girer ve Ali tabudun kapağını kapatıp etrafını çiviler ve ejderhayı köye getirir. Padişahın üç emrini de yerine getirir ve padişah ta der ki bu köylünün başının belasını yedi dağın ardına at der. Ali de ejderhayı yedi dağın ardından bir uçuruma yuvarlar. Yedi kardeş erdi muradına biz çıkalım kerevetine.

1.46.2. Masalın Özeti

Vaktiyle bir padişah ve bu padişahın yedi oğlu sarayda yaşarmış. Padişah ölüm döşeğinde, yedi kardeşin, yedi kız kardeş ile evlenmesini vasiyet etmiş. Oğlanlar babaları ölünce sorup soruşturmuşlar ve başka bir padişahın yedi kızı olduğunu öğrenmişler.

Gidip babalarının vasiyetini anlatmışlar ve padişahın kızlarını istemişler. Padişah 6 kızını vermiş ama son kızını vermek istemediği için en küçük oğlana üç şart koşmuş. Padişahın şartlarından birincisi, o ülkeye musallat olan yedi başlı ejderhanın atını çalması, ikincisi, ejderhanın karısının boynundaki altın heykeli çalması, üçüncüsü ise ejderhayı getirmesidir. Küçük çocuk, yaşlı bir adamın tavsiyeleri doğrultusunda bütün bu istekleri şansının da yardımıyla yerine getirip padişahın yedinci kızını da alır. Mutlu ve zengin bir ömür sürerler.

1.46.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masalla, büyüklerin bizden istediklerini yapmamız gerektiği konusunda çocuklara örnekler verilebilir. Masaldaki padişahın en küçük oğlunun, babasının vasiyetini yerine getirmek için yedi başlı bir ejderhayı yakalaması, büyüklerin sözlerinin tutulması için çok güzel bir örnek oluşturabilir.

Yine bu masalla, büyük hedeflere ulaşabilmek için akıl gücünün bilek gücünden daha çok işe yaradığı da öğrencilere gösterilecek örnekler arasındadır.

1.47. DELİ KADIN

1.47.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş. Evvel zaman içinde kalbur zaman içinde bir kadın bir koca varmış. Ne yazık ki kadın deliymiş. Çok fakirmiş. Bir gün kadın yün alıyor ve derenin kenarına gidiyor. Bakıyor ki kurbağa sesi dereden geliyor. Kurbağalara sesleniyor:

- Kurbağalar bu yünü size vereceğim siz de kocama kazak yapın ve Çarşamba günü gelip alacağım. Kurbağalar bağırır ve oda sannederki kurbağalar evet diyor. Çarşamba günü yine kurbağaların yanına gidiyor. Bakıyor ki kurbağalar ipini hep parça parça etmiş. Diyor ki

- Kurbağalar siz daha yapmadınız mı. Neyse ben daha sonra gelip alacağım. Arkasına dönüp bakıyor ve arkasında bir küp olduğunu görüyor. Küpün içinde altın olduğunu bilmiyor altını elma kabuğu olarak görüyor. Kocasına gelip müjdeyi veriyor. Ben bir küp elma kabuğu buldum. Elbiselerini daha sonra kurbağalar yapacak. Kocası küpün içinde altın olduğunu görür. Karısına der ki kimseye söyleme elma kabuğunu gördüğümüzü. Bahçeyi kazıp içine altını saklar. Karısına der ki kimseye söyleme elma kabuklarını yer altına bıraktığımı. Ben işte tarlaya gidiyorum. Kocası tarlaya gidince karısı konu komşuyu çağırır. Gelin size bulgur pilavı yapmışım. Komşular gelir ve deli kadın altınları yerden çıkarır. Alın işte elma kabuklarını yiyin. Komşulara der ki niye yemiyorsunuz bunları. Tabii komşular elma kabuğunun altın olduğunu bilir der ki işte yiyoruz. Akşam kocası gelir, karısına der ki sen ne yaptın. Karısı: Ben elma kabuklarını konu komşuya dağıttım. Karısını döver ve der git o elma kabuklarını getir. Karısı der ki komşulara: Verin o elma kabuklarını yoksa kocam beni döver. Komşuları birer tane verir. Yalnız sen bir tane verdin bize. Ve diğer altınları saklarlar. Gelip kocasına verir. Kocası evden kovar. Sen bir küp altın verdin onlar sana bir tane mi verdi. Karısı bir samanın yanında uyuyup kalır. Gözünü açar ki bir deve gelmiş oraya ve devenin gözü kördür: Devenin belinde iki çuval ceviz var. Deve diyor kocan mı seni gönderdi. Ben geliyordum, deve sen gelmişsin senin için geleceğim eve. Kocası bakar ki karısı deveyle gelmiş ve sevinir. Tamam karıcım sen tandıra gir. Bu gün dolu yağacak başın kırılmasın. Karısı tandura girince bir leğen üzerine serir. Biraz buğday üzerine verir ve tavukları üzerine bırakıyor. Tavuklar buğdayı yerken deli kadın sanneder ki demir dolu yağıyor ve korkuyor. Adam deveyi kesip yerin altına eti bırakıyor. Devenin sahibi de

gelip onlara sorar benim devemi hiç görmediniz mi der. Deli kadın der ki benim kocam devenin etini kesti yerin altına bıraktı. Deli kadının kocası der bunun sözüne inanma ne dediğini bilmiyor. Adam öfkelenir, o zaman gidelim kadı'nın yanına. Kadı derdini anlat der. Deli kadın; benim kocam bu devenin etini aldı. Yerin altına bıraktı. Kadı der; peki ne zaman bu olay oldu. Deli kadın; o zamanki demir dolu yağıyordu ya işte o zaman. Kadı şaşırır hiç demir dolu yağar mı? Deli kadının kocası der. Bu kadın delidir. Ne dediğini bilmez. Hiç demir dolu yağar mı. Kadı inanır adama hadi herkes gitsin evine. Onlar erdi muradına biz çıkalım kerevetine.

1.47.2. Masalın Özeti

Eskilerde, fakir bir adamın deli bir karısı varmış. Kadın eline yün ipleri alıp dere kenarına gitmiş. Kurbağalara ipleri atıp bunları kazak yapın deyip gitmiş. Geri geldiğinde ipleri parça parça görmüş. Sonra gelirim deyip giderken bir küp altın bulmuş. Kocasına gidip, ben bir küp elma kabuğu buldum demiş. Kocası koşup altın olduğunu görünce eve götürüp gömmüş Karısı ertesi gün komşularına yemek yapmış, arkasından da elma kabuğu diye altınları dağıtmış. Kocası çok kızmış. Ama elinden bir şey gelmezmiş. Bir gün eve bir deve getirip saklamış. Karısını tandıra götürüp kafasını leğeni ters çevirmiş. Üstüne mısır döküp tavukların önüne bırakmış. Kadın da demir dolu yağacak sakın çıkma demiş ve deveyi kesip etini gömmüş. Devenin sahibi, devesini ararken kadın kocam kesti demiş. Kadı'ya gitmişler. Kadı kocan ne zaman kesti deyince kadın demir dolu yağarken deyince adam beraat etmiş.

1.47.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi

Bu masalla saf insanları kandırmanın kolay olduğu fakat böyle davranmanın hiç de iyi bir davranış olmadığı, bu tip insanların yardımımıza ihtiyaçları varken bu durumlarından faydalanmak ya da alay etmenin çok kötü bir davranış olacağı çocuklara anlatılabilir. Böylece çocukların zeka ve bedensel özürlü kişilere karşı daha dikkatli ve kibar olması öğütlenebilir.

1.48. MERZE MUHAMMED

1.48.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş iski zamanlarda kuyun birinde bir adam varmış bir de karısı varmış.

Bunların hiç çocukları olmuyormuş yapıkları bütün çarelere rahmen çocukları olmuyormuş bir keresinde mevlit veriyor o zaman herkesi davet ediyorlar ve bu dertlerini herkese anlatıyorlar içlerinde biri şeh olarak çıkıyor. Onlara diyorki sizlere bir elma vereceğim. Şeh Adama diyorki elmayı ikiye büleceksiniz bir yarısını sen bir yarısını da karır yiyecek kabuklarını atınız varsa atınıza yoksa başka bir ata vereceksiniz adamda diyor benim atım var. Öyleyse o kabukları atına ver ona yavru bir erkek tay alacak size de erkek bir çocuk olacak ne yaşa gelirse gelsin ben dünüp ismini koyacam uzun bir zaman sonra kadına bir erkek çocuk atada bir tay oluyor. Zaman geçtikçe bunlar büyüyorlarmış orada epey zaman geçtikten sonra çocuğun annesi ölüyor adam çok zenginmiş. Sarayları, hizmetçileri, askerleri varmış. Adamın yaşadığı yerin insanları gelmiş adamın kapısına adama demişlerki bu güne kadar ne atına nede yavruna bir isim koymadın adam uzun bir zamandan sonra işte belki Şeh ölmüş gelmez en iyisi ben buna bir isim koyayım demiş ve herkesi odasına çağırmış bunlar isim ararken herkes tarafında birer ad atarken adam bu isimleri beğenmemiş birden kapı çalınıp Şeh içeri girmiş adama demişki sana söylemiştim isim koyma diye çocuğun babası yerden kalkıp afet inanki düneceğini bilmiyordum adam halk arasında çocuğun sırtına elini deydirerek çocuğun adı Merze Muhamed olacak atın sırtına elini vurarak atın adıda birdu, bele olacak dedi kısa bir aradan sonra çocuk büyüdükçe atıda büyüyormuş çocuk atını hak seviyormuş ayrıca atı sihirliymiş konuşuyormuş ama sadece çocukla konuşuyormuş kısa bir aradan sonra çocuğun babası evlenmeye karar vermiş. Merze Muhammed babasın evlenme demiş ama babası dinlememiş evlenmiş adamın evlendiği kadın çok kütüymüş çocuğa gereken ilgiyi vermiyormuş çocuk evlenme yaşına gelince kadın çocukla evlenmek istiyormuş. Çocukta bu durumdan kurtulmak için kadına fazla yüz vermiyormuş hata hiç konuşmuyormuş kadında oynak biriymiş başka küylülerle oynayıyormuş Merze Muhammedde bu durumu öğrenince kadının dışarıya çıkmasını engeliyormuş kadında bu durumu kcoasına anlatıyor diyorki senin çocuğun dışarıya çıkıp işlerimi görmemi engelliyor. Çocuğun babası Merze Muhamede kızıyor artık kadın serbest ve dışarıya çıkabiliyor kadında bu sefer Merze Muhamedi öldürmeye karar veriyor. Merze Muhamed atında durumu öğreniyor bunun için Merze Muhamed kendini savunmak istiyor bir gün kadın Merze Muhamede yemek götürüyor yemeği içinde nedense zehir koymuş Merze Muhamed kadının dışarıya çıkmasını istemiş Merze Muhamed kendi karnını dolduracak kadar kendine yemek alıyor yemeği mendile koyup

atına gütürüyor atı zaten durumu biliyor at yemeğin üzerine iki defa yemeğin üstüne öksürünce zehir etkisiz hale geliyor. Kadın büyücüler boş vuruyor. Verdiğim yemek onu neden öldürmedi büyücü onun ölmemesinin sebebi sehirli bir atı var atı onu her zaman onu uyandırıyor kadın büyücüye onu nasıl öldürürüz dediğinde büyücü diyor ki onun atı yaşamadığı sürece ölmez bu yüzden sen kendini ölmüş gibi yapacaksın herkes senin hastalığını sorunca ne hastalığını bilmiyorum diyeceksin ve beni çağırtacaksın ben de senin ilacının atın eti olacağını söyleyeceğim kadın hemen eve gidip hasta olduğu herkese anlatıyor. Kadının kocası kimi getiriyor hastalığını bilmiyoruz diyorlar. O büyücü kadın gelince kadının kocası büyücüye soruyor karımın hastalığı nedir dermanı nedir. Karınız eğer yıllarca evel bir at olmuş size eğer karınız o atın etini yerse ileşir yemese iğleşmez demiş adam atı kesmeye karar vermiş Merze Muhamed bu durumu öğrenice çok özülmüş at Merze Muhamede sen özümle beni kesinler beni kestikten sonra bütün kemiklerimi topla hergün hergün üstüne su dök demiş ben yine meydana geleceğim demiş adam atı getirip kesmiş atın etini karısına vermiş karısı bu eti yer yemez bu sefer gerçekten hastalanmış ve ölüm düşeğine düşmüş ve ölmüş Merze Muhamedte topladığı kemiklerin üstüne suyu dökerek atı tekrarda eski haline dönmüş ve Merze Muhamed çok sevinmiş ve evlenmiş onlar erdi muradına biz çıkalım kerevetine.

1.48.2. Masalın Özeti

Çok eski zamanlarda bir adam ve karısı varmış. Bunların hiç çocukları olmadığından çok üzüyorlarmış. Bir gün bir davette bu dertlerini misafirlere de anlatmışlar. Misafirlerden birisi de şeyhmiş. Şeyh bunlara bir elma vermiş. Elmayı ikiye bölüp paylaşımlarını, kabuğunu da atlarına vermelerini söylemiş. Hem sizin hem de atınızın birer yavrusu olacak ancak bunlara isimlerini ben koyacağım, tek şartım bu demiş. Kabul etmişler. Bir oğulları olmuş. Atın da bir tayı olmuş. Hem çocuk hem de at büyümüş. Komşuları bunlara bir ad koy demişler. Adam karşı çıkmış ama ısrarla dayanamayıp isim ararlarken şeyh çıkagelmiş ve çocuğun adı “Merze Muhammed” ata adı da “bırdı” olacak demiş. At sihirliymiş ama sadece Merze Muhammed ile konuşmuş. Bu arada adamın karısı ölmüş ve bu da yeni bir kadın ile evlenmiş. Üvey anası Merze Muhammed ve atını sevmezmiş. Büyücüye gidip öldürme planları yapmış ama at hep Merze Muhammed’i uyarmış. Sonunda büyücüler önce atı öldür demişler. Kadın da hasta numarası yaparak tek ilacının o at olduğunu söylemiş. Merke

Muhammed karşı çıkmış ama en sonunda bırdı çocuğa demiş ki: Beni kestiklerinde kemiklerimi topla ve hergün sula ben tekrar dirileceğim demiş. Atı kesmişler. Kadın atın etini yiyince gerçekten hastalanmış ve ölmüş. At ise tekrar dirilmiş ve Merze Muhammed ile mutlu bir hayat sürmüşler. Merze de sevdiği kızla evlenmiş.

1.48.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi

Bu masalla zor elde edilen şeylerin kolay kaybedilebileceği için onlara çok iyi bakmak gerektiği çocuklara söylenebilir.

Kötü insanlar her zaman her yerde karşımıza çıkabilirler. Önemli olan onlara boyun eğmemek ve mücadele etmektir şeklinde öğütler eğitim sırasında bu masalla kazandırılabilir.

1.49. YEDİ ESRARENGİZ DÜNYA

1.49.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş evvellerde bir karpuz varmış karpuz kırılmış içinden bir orman ve yakışıklı bir genç çocuk çıkmış. Genç çocuk tehlikeli hayvanlardan çok korkarmış ve hep iyi hayvanların yanına gidermiş. Günün birinde yine iyi hayvanların yanındayken bir yılan görmüş. Yılanı görür görmez rengi sararmış, ödü kopmuş. Fakat yılan bir şartla ona zarar vermeyeceğini söylemiş, çünkü bu yılan sihirliymiş. Yılanın sırtında yedi esrarengiz dünya varmış. Yılan genç çocuktan bu dünyalara iyi bakmasını söylemiş. Genç çocuk birinci dünyaya baktığında zayıf olan hayvanlar görmüş. İkincisinde güçlü olan hayvanlar görmüş üçüncüsünde sessiz bir dünya görmüş sular bile akmıyor, rüzgar esmeyen bir dünya görmüş. dördüncüsünde ise çok gürültülü bir dünya görmüş. Beşincisinde ise bir padişah, altıncısında ise bir ormancı görmüş. Yedincisinde bir ağaç görmüş. Yılan ona ya bu dünyaların içine girip düzeltirsin yada seni öldürürüm demiş. Genç çocuk düşünmüş düşünmüş kabul etmiş ve birinci dünyaya girmiş. Burada o kadar tenbel insanlar görmüş ki tenbellikten yerlerinden kalkıp yiyecek bile arayamıyorlarmış, bulduklarını yiyorlarmış. Bunun için zayıf olmuşlar. Genç çocuk diğer dünyaya bakmış burada da çok güçlü hayvanlar görmüş ve aklına bir fikir gelmiş, bu iki dünyayı birleştirmiş ve güçlü hayvanları karşılarında gören korkak hayvanlar hemen yerlerinden kalkıp kaçmışlar. Kaçarlarken etraflarındaki güzel yiyecekleri fark etmişler ve bunları çok sevmişler. Ve tembelliğin ne kadar kötü olduğunu da anladıkları zaman genç çocuk iki dünyayı ayırmış ve iki dünya da huzurlu birer dünya olmuş. Sıra

üçüncü dünyaya gelmiş. Üçüncü dünyadaki insanlar hiç konuşmazmış. Sessizlik altındaki zaman tünelinin arkasına saklanmışlar, genç çocuk ne yaptıysa kimse konuşmuyormuş. Dördüncü dünyaya gitmiş, öylesiye bir gürültüyü ilk defa duymuş, insanlar bağıırıyormuş. Gök öylesiye gürüldüyormuş ki kulaklarının her an sağır olma ihtimali çok yüksekmiş. Bu dünyaları da birleştirmeye karar vermiş ve birleştirmiş. Sessiz olan insanlar birden konuşmaya başlamışlar, çok ses çıkaran insanlarda sessizliğin güzel olduğunu anlamışlar ve bundan sonraki hayatlarını doğal insanlar gibi sürdürmüşler. Sıra beşinci dünyaya gelmiş. Beşinci dünyadaki padişah çok kötü kalpliymiş. Padişah önüne gelen tüm insanları kesiyormuş fakat genç çocuğu yılan gönderdiği için elleyememişler fakat genç çocuk ne yaptıysa kralı düzeltmemiş. Genç altıncı dünyaya gitmiş. Altıncı dünyadaki ormancıda önüne gelen ağaçları kesiyormuş genç yaşlı demeden ihtiyaç duymadan kesiyormuş ve ormancıyı padişahın bulunduğu dünyaya götürmüş fakat ne kadar anlatıp konuşsa da genç çocuk bir türlü düzeltememiş bu arada ormancı padişahın kızını görmüş ve çok beğenmiş onunla evlenmek istemiş padişahın kızı da onu sevmiş. Genç çocuk padişaha bir şeyler fısıldamış. Padişah da kızını bir şartla vereceğini söylemiş. Ormancı kızı o kadar çok seviyormuş ki gözü bir şey görmüyormuş ve padişahın isteğini hiç düşünmeden evet demiş. Ve kızla evlenmiş. Padişah ondan genç ağaçları kesmemesini ve sadece ihtiyaç duyduğu zaman kesmesini istemiş. Ormancı kızla evlendikten sonra genç çocuk ormancının yanına gitmiş ve onunla padişah hakkında uzunca bir sohbet etmişler. Sohpetten sonra genç çocuk hemen padişahın yanına gitmek için yola koyulmuş ve padişah bundan sonra suçsuz insanları boşuna kesersen senin kızını bir daha yanına getirmem ve döverim demiş. Padişah çaresiz kalmış ve bundan sonra insanların kafasını kesmeyeceğine söz vermiş. Geriye düzelmedik bir dünya kalmış. Bu dünyaya girmeye tereddütlüyümüş. Sadece bir ağaç varmış bu dünyada. Aslında bir dünyayı düzelttikten sonra tekrar yalnız ormanına geri dönecek hayvanlarını da besleyecekmiş. Fakat dünyanın içine gittiğinde ağaç sandığı güzel mi güzel bir kızmış ve bu kız o kadar güzelmış ki bu altı dünyayı düzelten kişiye yılanın bir hediyesiymiş. Altı dünyayı düzeltmeyen kişileri de yılan zaten öldürüyormuş ve iki genç birbirlerini çok sevmişler. Yılanda genç çocuğa kızı vermiş. İkisi birlikte ormanlarına girmişler. Onlar ermiş muradına biz çıkalım kervetine.

1.49.2. Masalın Özeti

Çok eskiden, ormanda yaşayan ama tehlikeli hayvanlardan çok korkan bir genç varmış. Bu çocuk ormanda gezerken karşısına büyük bir yılan çıkmış. Yılan sihirli olduğu için konuşmuş. Demiş ki benim bir şartım var. Ya bu şartımı yerine getirirsin ya da seni öldürürüm demiş. Şartı şuymuş. Sırtında yedi esrarengiz dünya varmış ve bu dünyaları düzeltmesini istemiş. Genç hemen işe koyulmuş. Birinci dünyada zayıf, ikinci dünyada vahşi hayvanlar varmış. Bu iki dünyayı birleştirip ayırmış ve doğal dengeyi urmuş. Üçüncü dünyada çok sessiz insanlar, dördüncüsünde ise çok gürültücü insanlar görmüş. Bu iki dünyayı da birleştirip ayırmış ve normal iki dünya olmuş. Beşinci dünyada gaddar bir padişah, altıncı da ise acımasız bir ormancı varmış. Genç bunları da oyuna getirip düzeltince yedinci dünyadaki tek ağacı görmüş. Bu dünyanın içine girince, diğer altı dünyayı düzeltene hediye olan çok güzel bir kız görmüş. Kızla evlenip mutlu bir yuva kurmuş.

1.49.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi

Bu masalla dünyamızın nasıl olması gerektiği konusunda çocuklarımıza sorular sorabilir ve masalı kısım kısım okuyup bu dünyaları çocukların nasıl düzeltebileceklerini sorabiliriz.

Yine bu masalla, hiçbir şeyin aşırısının faydalı olmayacağını, sessiz ve gürültülü yerine normal sesli, zayıf ve güçlü hayvanların ayrı ayrı yaşaması yerine birlikte yaşaması dünyamızı daha iyi bir hale sokacaktır. Öğrencilerimizle bunları paylaşabiliriz.

1.50. İYİLİK KAPISI

1.50.1. Masal Metni

Bir gün bu üç adam ormana girmişler. Bu adamlar çok açmış ormanda da hiç ev bulamamışlar. Bu adamlar ilerlemişler. Gittikçe ilerlemişler. Bu adamlar bir tuzağa düşmüşler. Bu adamlar ne yapıp çıkamamışlar. Ve bu tuzağın bir kapısı varmış bu adamlar o kapıyı görmüşler. Ve gidip açmaya çalışmışlar. Ama ne yapıp açamamışlar. Çünkü çok eskiden kalan bir kapıymış. Bu üç adamlar ne iyilik yapmışsa birbirlerine anlatmaya çalışmışlar. Birinci adam iyiliğini anlatmış. Benim bir evim var ama daha yapmadım. Onu yapmak için adam tuttum onlar çalışmaya başlıyordu. Ve benim evim bittikten sonra işçilerimin paralarını verecektim. Teker teker paralarını almaya geldiler.

Sonuncu işçi parasını az bulmuş ve parayı almamış. Adamda onun parasını saklamış ve bir gün o parayla koyun almış. Gittikçe bütün koyunlar çoğalmış. İşçi adam pişman olmuş. Parasını almaya gelmiş. O adamda ona o parayla koyun aldığını söylemiş ve bütün koyunları işçi adama vermiş. Ve tuzağın kapısı biraz açılmış.

İkinci adam anlatmış. Ben bu taksiyi bir adama götürecektim. Yola çıktım ve ilerledim. Yoluma bir adam bir de hamile bir kadın vardı. Bana söyledi. Lütfen beni hastaneye götürün ve o adam düşündü ve onları hastaneye götürdü. Bende yoluma koyuldum. Tuzağın kapısı biraz daha açıldı.

Üçüncü adam ise anlattı. Ben taksiciydim. Ben bir gün yola çıktım karşıma bir kadın ve kızı vardı. O kadının kocası çok içki içtiyi için her zaman onu dövüyordu. O kadın köyüne annesinin yanına gitmek istiyorlardı. O kadının kızı bana bütün olanları anlattı ben onları otobüs durayına götürdüm. Ve onları oraya bıraktım. Kadının elinde sadece on milyon vardı. Parası çok değildi. Ben onlara bugünlük kazancımı verdim ve yola çıktılar. Ben eve geldim. Arkadaşım yeni hapisten çıktı. Ben onu almaya gittim. Yola koyulduk. Ve arkamdan bir minübüs geliyordu. Ben taksimle ona yol vermedim. Çünkü o yol şuan onundu. Ve hızlı hızlı yola çıktılar. Ben o kadını ve kızı gördüm taksimi durdurdum. Ve o kadın ve kız yok oldular. Ben taksime bindim yola çıktım tam giderken arkamdaki minübüs kaza yapmıştı. Düşündüm. Ben onları görmeseydim şuan ölmüş olmuştum ve o tuzağın kapısı tam açıldı ve çıktılar.

1.50.2. Masalın Özeti

Ormanda kaybolan üç adam ilerlerken bir tuzağa düşüyorlar. Ne kadar uğraşsalar da bu tuzaktan kurtulamıyorlar. İçlerinden biri bir kapı görüyor. Omuz veriyorlar ama kapı çok eski olduğundan açılmıyor. Ümitsizliğe kapılıp birbirlerine anlamlarını anlatıyorlar. Anlattıkları anılarda yaptıkları iyilikler bu kapıya anahtar olup açılmasını sağlıyor. Üç kafadar böylece tuzaktan kurtuluyorlar.

1.50.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masalla, yapılan iyiliklerin, insana zor zamanlarında can simidi gibi geri dönmesi anlatılıyor ve bu durum öğrenciler için güzel bir masal olarak anlatılabilir.

Bazı kapılar kuvvetle değil, sevgiyle iyilikle açılabilir. Bu tip bir kapıya nerede, ne zaman ve nasıl rastlayacağımız belli olmadığından her zaman, her yerde birbirimize iyi ve samimi davranmamız gerektiği çocuklara öğütlenebilir.

1.51. İKİ MELEK

1.51.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş yüzyıllarca önce iki melek varmış bu iki melek insanların iyilik ve güzelliklerini görmek için yeryüzüne inmişler bu iki melek insanları görünce çok şaşırmış. Çünkü bazıları komşu ve arkadaşlarıyla dövüşü yormuş. Bu iki melek bunları görünce insanların ne yaptığı anlamış. Bu iki meleği hiç kimse tanımamış. Bir gün hava çok soğuktu. Yağmur yağıyordu. Bu iki melek gecesini geçirmek için bir ev arıyormuş. Önce bu iki melek evin kapısını çalmışlar. Bu iki meleği içeri almamışlar. Bu iki melek evin kapısını yine çaldılar. Ve bu sefer içeri aldılar. Ama onları atların olduyu yere koydular. Bu iki melek çok açmış. Ama bu kötülü insanlar meleklere su bile vermemişler. Atların olduyu yerde bir delik açılmıştı. Bu melekler o deliği kapattılar. Ve sabah aç karnıyla yola koyuldular. Yine hava çok yağmurluydu bu sefer bir kulübeye rastladılar. Bu kulübenin içinde 2 yaşlı insan 1 inek 1'de tavukları varmış. Bu iki melek kapıyı çaldılar. İki yaşlı insan onları içeri aldılar. 1 tavuğu olan hayvanı kesip bu iki meleğe verdiler. Melekler 1 gün iki yaşlı insanların evinde kaldılar. Onlara kendi yatuk odasını verip onlar ise başka bir yerde yattılar. Bu iki melek birbirine sordular. 1. melek dedi ki sen niye o kötü insanlara yardım ettin. 2. melek ise de cevap verdi. Ben onlara yardım etmedim. O deliğin içinde 1 küp altın vardı. Bunu bulmasınlar diye, ben o deliği kapattım. Ama bu iki yaşlı insana yardım ettim. Nasıl yardım ettin diye sordu. Dün akşam Azrail (a.s) bu eve geldi. Yaşlı kadının canını alacaktı. Ben bırakmadım. Sabah uyanınca yaşlı kadın ağlıyordu. Çünkü inek ölmüştü. Azrail (a.s) yaşlı kadının canını değil de ineğin canını almıştı.

1.51.2. Masalın Özeti

İki melek yeryüzünde gezerken yağmur başlar. Bunlar da bir evin kapısına gelip çalarlar. Kapıyı önceleri açan olmaz ama sonra açarlar ve ahırda yatmalarını söylerler. Meleklerden biri ahırda gördüğü bir deliği kapatır. Ertesi gün aç olarak yola koyulurlar. Fakir ve yaşlı bir çiftin evine gelirler. Bu çift evlerindeki tek tavuğu kesip bunlara pişirir. melekler çok memnun olup ayrılırlar. Sonra birbirlerine sorarlar. Sen neden o kötü insanların ahırındaki deliği yamayarak yardım ettin diye sorar bir melek. diğeri de ben onlara iyilik etmedim. O delikte bir küp altın vardı, bulmasınlar diye kapattım der. Diğeri ise ben de yaşlı çiftin evindeyken Azrail (a.s) bu eve geldi. Kadının

canını alacaktı, bırakmadım der. Yaşlı kadın sabah kalkınca ağlar. Çünkü tek geçim kaynakları olan inekleri ölmüştür. Azrail kadının yerine ineklerinin canını almıştı.

1.51.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masalla, kendilerine yapılan kötülüğü de iyiliği de unutmayan ve gereken cevabı veren iki meleğin yaptıkları çocuklara anlatılabilir. Yapılan iyilikler de kötülükler de bu dünyada veya öbür dünyada mutlaka karşılıklarını görecektir.

1.52. YIRTIK KAZAK

1.52.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş evvel zaman içinde kalbur zaman içinde. Bir köyde bir çocuk ile padişah babası yaşamış. Çocuk hiçbir şeyden korkmuyormuş. Bir gün çocuk avlanmaya giderken bir aslan karşısına çıkıyormuş. Aslan çocuğa saldırınca çocuk da korkmadan aslan üzerine gitmiş. En sonunda çocuk arslanı öldürmüş ve çocuğun kazağı yırtılmış. Çocuk o halde eve döndüğünde padişah babası onun kazağının yırtıldığını görünce padişah diyor ben oğlumun başını keseceğim. Oradaki vezir ve padişahın yardımcıları padişaha diyorlar niye oğlunun başını keseceksin. Padişah da benim oğluma bir arslan tarafından kazağı yırtılmış hiç böyle şey olur mu. Padişah bütün her yere haber gönderiyor. Diyor ki; ben yarın oğlumun başını keseceğim. Ertesi gün herkes toplanınca tam oğlusunun başını kesecek iken oradan 3 kişi çıkıyor ve padişahım dur bir dakika deyince padişah çocuğun başını kesecek kişiye dur diyor ve duruyor. 3 kişiden 1'i konuşuyor. Padişahım ben karşiki ülkenin padişahının veziriyim ve bunlarda benim yardımcılarım. Bu haberi duyunca hemen geldik. Padişahım bu çocuk çok mert, çok güçlü bir çocuktur. Bir kazağın yırtılması için oğlunu idam edemezsin. O vezire ve yardımcılara uzun süre padişah ile konuşup çocuğu ölmekten kurtarıyorlar. Padişah çocuğu af ediyor. Ve uzun bir aradan sonra çocuk büyüyor ve bir kızı seviyor. Kızın babası da bir padişah imiş. Kızını çocuğa vermiyor. Çocuk ile babası kızı istemeye gidiyorlar ve kızın babası bir şart ortaya atıyor. Bana dağa çıkıp bir arslanın kürkünü getireceksin. Çocuk tabiki kabul ediyor. Çocuğun babası diyor inşallah diğer seferki gibi üstün başın yırtılmaz diyor. Çocuk gidiyor ve kürkü getiriyor. Ve kızı alıyor. Onlar için 40 gün 40 gece düğün yapılıyor. Onlar erdi muradına biz çıkalım kerevetine.

1.52.2. Masalın Özeti

Eskiden bir köyde padişah ve oğlu yaşarmış. Oğlu bir gün ava gitmiş. Avda karşısına bir aslan çıkmış. Çocuk aslanla boğuşmuş ve öldürmüş. Ancak kazağı yırtılmış. Eve geldiğinde kazağının yırtılmasına çok sinirlenen, çocuğun padişah babası, oğlunun kazağının bir aslan tarafından yırtılmasını gururuna yediremez ve çocuğu idam ettireceğini ilan eder. İdam sırasında komşu memleketin veziri ve yardımcıları, çok dil döker ve padişahı ikna ederler. Çocuk kurtulur ve büyür. Komşu ülkenin padişahının kızıyla evlenebilmek için bir aslan daha öldürmesi gerekmektedir. Babası çocuğu, kazağını yırtmaması şartıyla gönderir.

1.52.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masalla, doğudaki geçim sıkıntısının ve hayal dünyasının sınırları açık seçik karşımıza çıkmaktadır. Hayal gücü, padişahı köyde yaşatıp, aslan öldürürken kazağı yırtılan çocuğu öldürmeye kalkmakla sınırlıdır. Çocuklarımıza kıyafetlerine dikkat etmelerini tembihleyebiliriz. Geçim sıkıntısı nedeniyle bunu bulamayan çocukların sayısının sayılamayacak kadar fazla olduğunu anlatabiliriz.

1.53. KAPLUMBAĞALI DUVAR

1.53.1. Masal Metni

Günün birinde güzel bir köy varmış. Köyün nüfusu da fazla yokmuş. O köyde iyi yürekli bir adam varmış. Dürüst ve biraz zengin olduğu için köylüler onu köyün ağası yapmışlar. Ağanın çocukları üç tane varmış ağanın bir oğlu bir kızla buluşuyorlar. Bunu duyan ağa hemen oğlunu aramaya başlar. Gördüğü yerde işini bitirecekmiş. Kızın babası ile ağanın oğlunun evleri birbirine çok yakınmış. Ağa durumu önlemek için aralarında bir duvar yapmaya başlamış. Duvarı işçiler yapıyormuş. Aradan dört beş gün geçer duvarın yapıldığı yerde bir kaplumbağa varmış. İşçiler kaplumbağa taş yerine koyarak duvarın arasına koymuşlar koyduğu zaman hemen ağa hastalanır. Hem de çok kötü hastalanır. Bütün köylüler ağanın iyileşmesi için her çabayı göstermişler. Ama hiçbir sonuç bir iyileşme olmamış. Duvarın arasında olan zavallı kaplumbağa susuz kalmış açlıktan ölmek üzereymiş bir gün bir kuş gider duvarın yanına konaklar bakar bir kurbağa başı duvarın arasında görünür. O kuş günlerce hatta aylarca ordaki kaplumbağayı besler. Ağanın hastalığı giderek ilerlemiş. Köylüler ağaya her türlü ilacı getiriyormuş ama ağa bir türlü ileşmiyormuş. Ağa artık ölme duruma gelmişti. Onun

hastalığı da duvarın arasındaki kaplumbağaymış. Ağa kendi kendine günlerce hatta aylarca düşünüyormuş. Ağanın aklına duvar gelmiş. Ağa karısını yanına çağırarak ona demiş bu duvar yapıldığı gün ben hastalandım. Acaba neden demiş. Duvarın arasındaki kaplumbağanın gün geçtikçe takati tükeniyormuş. Kaplumbağanın ağzı dışarıda ama gövdesi büyük olduğundan bir türlü dışarıya çıkamıyormuş. Bir gün ağa köylüleri yanına çağırarak onları bu duvarı yıkmalarını istemişler. Köylüler ağanın deli olduğu sanıyormuş. Köylüler duvarı yıkmaya başlamışlar. Duvar çok uzunmuş. Köylüler ikinci günde gelip yıkmışlar ve kaplumbağa duvarın ortasından çıktığı zaman köylüler görür ve ağa iyileşir.

1.53.2. Masalın Özeti

Eskiden bir köyde iki ağa varmış. Birinin kızı diğerinin oğlunu seviyormuş. Bunlar buluşuyorlarmış. Kızın babası bunu duyunca çok sinirlenmiş, öbür ağayla arasına bir duvar yaptırmış. Duvarı yapan ustalar yanlışlıkla kaplumbağayı da duvara taş diye koyup çimentolamışlar. Tam bu anda ağa hastalanmış. Hiçbir hekim derdine çare olamamış. Aylar boyunca kaplumbağayı da bir kuş beslemiş. Sonunda ağa “duvar yapılıncaya hastalandım” deyip duvarı yıktırmış. Herkes duvarın içinden çıkan kaplumbağayı görmüş. Ağa da o an iyileşmiş.

1.53.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masalla, çocuklara hayvan sevgisi aşılanabilir. Birbirlerini hiç tanımayan kuş ile kaplumbağanın, kuşun ölmek üzere olan kaplumbağayı beslemesi sonucu başlayan dostlukların anlatılarak, hayvanların da canının olduğu, onların kesinlikle öldürülmemesi gerektiği gibi konular öğretilir. Başka bir canlıyı koruyup hayatını kurtarmak canını almaktan daha zordur bilinci verilebilir.

1.54. AKILLI OĞLAN

1.54.1. Masal Metni

Günün birinde güzel bir köyde, fakir bir genç varmış 25 yaşlarında annesine bakmak için her işi yapıyormuş. Annesi de çok yaşlı ve havızasını kaybetmiş bir durumdaymış. O köyde ağa varmış. Ağa çok zengin ve cimri imiş. Bir gün yaşlı kadın oğlunu çağırarak ağanın yanında çalışmasını istemiş. Oğlan annesinden bu sözleri duyar duymaz kaçmaya çalışır. Ve günün birinde eşyalarını toplayıp, evden kaçmaya çalışmış ve başarmış. Uzaklara gidip çalışmış ve biraz para kazanmış. Bu böyle iki üç ay sürmüş.

Çalıştığı yerde arkadaşları da varmış. Ama arkadaşları çok uyanık o ise fazla akıllı değildi. Bir gün bir arkadaşı onunla gezip bu gece sende kalacağım demiş. O da tabii kalabilirsin gece olmuş bunlar eve gitmişler ve gider gitmez yorgun oldukları için yatmışlar. Gece yarısı misafir olan kişi kalkıp arkadaşının parasını çalmış. Sabah uyanınca arkadaşını görememiş ve şüphenmiş daha sonra yastığın altında paraların çalındığını görmüş ve kaldırıp onu aramaya çıkmışlar. Her yeri aramış ama bulamamış. Sonra çok ağlamış, başlarına geleceği her şeyden patron sorumluymuş. Annesinin sözünü dinlemeyip buralara gelen akılsız genç işte bu hallere düştü. Daha sonra Annesine mektup yollamış. Annesinin öldüğünü bilmiyormuş. Mektubuna haber gelmeyince çok korkmuş ve içine bir şey düştüğünü hissetmiş. Daha sonra yol demeden gelmiş. Annesinin öldüğünü duyunca başını duvarlara vurmuş. Ama ne fayda eder her şeye olduktan sonra. Daha sonra oğlan ağanın yanında çalışacağını söylemiş. Ağanın yanına gidip iş istemiş. Ağa ona sormuş ne iş yaparsın oğlan da çobanlık yaparım tarlayı sürerim su taşıırım demiş. Ağa ona çoban olmasını istemiş. Oğlan çok sevinmiş evine gidip uyumuş. Çünkü artık bir işi varmış.

Sabah erkenden kalkıp ağanın evine gitmiş, gider gitmez ağa koyunları dışarı çıkarmış. Oğlan koyunlar çok olduğu görünce çok şaşırılmış, daha sonra aradan iki üç sene geçer. Yaptığı işten çok zevk alıyormuş. Bir gün ağasının yanına giderek bir kaval almasını istemiş. Ağa onu iyi kaval vermiş. Senelerce orda kaldığı için her şeyi öğrenmiş. Artık akıllı bir kişiye benzemiş. Ağanın sözünde çıkmaz. Ara sıra annesinin mezarına giderek dua edermiş. Ağanın kızları duyarmış. Oğlan ağanın bir kızına aşık olmuş. Her gün buluşuyorlarmış, bunu duyan ağa sinirleyip oğlanı köyden kovmuş. Oğlan hiçbir şeyini almadan sadece kavalını alıp köyden gitmiş. Az gitmiş uz gitmiş dere tepe düz gitmiş. Sonunda bir köye gelmiş. Karnı da çok çok acıkmış ve köyde düğün olduğunu görmüş. Ama sessiz sedasız bir düğünmüş. Oğlanın kavalını gören köylüler kavalı istemeye başlamış. Oğlan nazlanarak altı tane koçun karşılığında kavalını köylülere vermiş. Oğlan güzelce karşını doğurmuş. Altı tane koçunu alarak yola koyulmuş. Az gitmiş uz gitmiş dere tepe düz gitmiş, bir köyün içinde olduğunu görmüş. Ama kimin kapısını açsa hiç kimler evlerinde yok. Düğün olduğundan haberi yokmuş. Köyün içinde ilerleyerek bir düğün sesi geldiğini duymuş. Düğün olduğu yere doğru gitmiş düğün çok güzelmiş. Davul kaval hatta zurna bile varmış. Ama yemek olmadığı için hepsi açlıktan ölmüş gibiydiler. Köylüler oğlanın koçlarını görünce

oğlanın yanına yaklaşp koçları istemiş. Oğlan bu kez de nazlanarak koçların karşılığında gelini istemiş köylüler de vermişler, koçları kesip kavurmuşlar. Oğlan o güzel koçların etinden çok alarak yanına almış ve gelinini alarak köyün yolunu tutmuş. Ağanın ona kızını vermediği kişi güzel bir kızla köyüne dönüyor. Ağa çok şaşırmış. Ağaya şöyle demiş. Bana akılsız diyordunuz. Ama senden daha akıllıyım demiş. Gelinini alarak evine gitmiş. Onlar erdi muradına biz çıkalım kerevetine.

1.54.2. Masalın Özeti

Küçük bir köyde fakir bir genç ve annesi yaşarmış. Genç akşama kadar ne iş bulursa onu yapar ve onunla evini geçindirirmiş. Annesi oğlana bir gün “git ağanın yanında çalış” demiş. Oğlan bunu duyunca evden kaçıp şehre gitmiş. Çalışmış, çabalamış. Biraz para biriktirip annesine mektup yazmış. Annesinden cevap gelmeyince korkmuş. Köye gideyim derken paralarını çaldırılmış. Beş parasız köye gelip annesinin sözünü hatırlamış ve ağadan iş isteyip çobanlığa başlamış. Bu işi sevmiş. Ayrıca ağanın kızını da seviyor ve gizli gizli buluşuyormuş. Ağa bunu duyunca çobanı köyden kovmuş. Çocuk da kavalıyla yola düşmüş. Bir köyde sessiz düğün görmüş. Kavalını yedi koçla değişmiş. Başka bir köyde de yemeksiz bir düğün görüp, koçları gelinle değişmiş. Köyüne dönüp kızla evlenmiş.

1.54.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masalla çocuklara annelerinin sözünden kaç yaşına gelirlerse gelsinler çıkmamaları gerektiği öğütlenabilir.

İnsanlar doğru zamanda doğru yerde olursa ve şartlara uygun davranırsa her zaman kazançlı çıkabilir. Elindeki kavalı değiş tokuş yapa yapa gelinle değiştirip evlenen genç çocuklara biraz olağanüstü olsa da örnek teşkil edebilir.

1.55. KUDUZ KÖPEK

1.55.1. Masal Metni

Sene 1945 yılında Muş/Malazgirt Nurettin köyünde çok zengin bir ağa varmış. Ağa dışarıdan çok tanındıkmış. Bir gün İstanbul’a gitmeye karar vermiş. Köydeki milletin arsalarını satmak için namussuz. Ve İstanbul’a gitmiş. İş adamlarıyla görüşüp pazarlıklarını yapmış. Ağa evine gelmiş. Ağanın da 10 yaşında bir oğlu varmış. İstanbul’daki kişiler köye gelip ağanın evine gitmişler. Ağa çok sevinmiş. Bir de hediye getirdiklerini söylemiş. Ağa çok meraklanmış. Hediye de bir köpek imiş. Köpek de çok

güzel ve sevimliymiş. Ağanın çocuğu köpeği çok sevdiği için ağa köpeği oğluna vermiş. Çocuk köpeğin kuduz olduğunu bilmiyormuş. Ertesi gün çocuk köpeğin boynuna bir zincir atarak arkadaşlarına göstermiş. Arkadaşları da çok sevmişler. Bir gün çocuklar köpekle beraber suya giriyormuşlar. Köpekle şakalaşınca köpek ağanın çocuğunu ısırması daha sonra da diğer çocukları ısırması evlerine gitmişler ve ailelerine korkudan söylememişler. İki üç hafta aradan geçer. Ağanın çocuğu su ve ateşi görünce deliye dönüyormuş. Ağa bu durumu fark edince hemen İstanbul'a ilaç almaya gider. Ağanın çocuğunu kuduz olduğunu duyan gören köyle çocuklarına baskı yaparak doğru söylemelerini istemişler ve altı yedi kişi doğruyu söyleyerek kurtulmaya bir adım yaklaşmışlar. Köylerinde sağlık ocağı olmadığı için 25 km uzakta olan köye gitmeye karar vermişler. Sekiz çocuk itiraf etmiş. Bu yolculun gören kişilerde arkalarında ağlayarak uğurlamışlar ve öğleye kadar o köye varmışlar çok acıkmışlar yemeklerini yiyip yimez hemen başlarında bulunan köylü bunları toplayıp hastaneye götürmüş. Durumu doktora anlatında kuduz ilacı olmadığı söylemiş. Bir başka kasabaya gitmelisiniz demiş çocukları muane etmiş ve onlar 5 gününüz var demiş. Doktor onlara eğer rüzgardan korksalar demek ki hastalık ilerlemiş ve çaresi olmadığını söylemiş bunlar vakit kaybetmeden yola çıkmışlar. İstanbul'a giden ağa geri geldiği zaman çocuğunun bir odada kapısı kilitli bir şekilde doruyormuş ve çocuk için ağlayarak başını duvara vurarak içinde yaşıyormuş. Ağa gelir gelmez kapıyı kırıp çocuğunun bu şekilde azap çekmesini istememiş ve çocuğunu uzak bir yere götürüp öldürmeye karar vermiş. Çocuğunu uzak yere götürüp öldürüp gelip gelmez. Köpeğin bulmasını istemiş. Bulana da çok para verecekmış. Köylüler hemen hepsi köpeği aramaya konulmuşlar. Diğer çocuklar da zaman kaybetmeden bir an aşı olmaması istemişler ve sonunda aşı olup geri gelmişler. Hepsi de iyileşmişler. Ama ağa çok üzölmüş. Aradan iki hafta geçer. Köylüler köpeği yakalayıp ağaya getirirler. Ağa da köpeği alıp İstanbul'dakilere geri verecekmış ya da onları öldürmeye gidiyormuş diye köylülerin aklında bir soru olmuş iki gün aradan İstanbul'a varmış onları aramaya çalışmış ve iki ay onları bulamamış. Ağa çok üzülererek geri gelmeye karar vermiş. Son anda bir plan aklına gelmiş. Ağa şöyle demiş: Eğer burada dükkan açıp satılık arsam olduğu söylersem onlar arsaya dayanamaz hemen geri dönerler. Ve ağa İstanbul'da dükkan açıp planı aynen hazırlıyor. İki üç arayla o adamlar Ağanın dükkanına girip ağayı tanımışlar. Ağa da onları tanımış. Ağa onlara bir çay ısmarlamış o gece ağa onları otele götürüp öldürmeye karar vermiş.

Akşam olup ağa bunları işini bitirir ve evine gelir. Bütün arzularını köylülere paylaştırır. Köylülerin çocukları zamanında aşı olduğu için iyileşmişler. Ama ağanın çocuğu iyileşmemiş. Köylüler ağayı çok sevmişler ve eskisinde daha fazla mutlu ve sağlıklı olmuşlar. Gökten üç elma düştü biri bana biri okuyana biri de kahramanlarımıza.

1.55.2. Masalın Özeti

1945 yılında Muş ili Malazgirt İlçesi Nurettin Köyü'nde yaşayan bir kuduz köpek olayı masal olup anlatılır olmuş. Bu köyde çok zengin bir ağa varmış. Ağa köydeki arsa ve tarlaları satmak için İstanbul'a gitmiş. Oradaki alıcılar alacakları yerleri görmek için köye gelmişler. Gelirken de bir köpek getirmişler. Köpek kısa bir süre sonra köydeki sekiz çocuğu ısırarak kaçmış. Çocuklar korkularından babalarına söyleyememişler. Sonunda kuduz belirtileri başlayınca, baskılara dayanamayıp olayı bir bir anlatmışlar. Ağanın oğlu hariç diğer çocuklar uzun uğraşlar sonucu kurtulmuş. Ağa ise kuduran oğlunu acı çekmesin diye vurmuş. İstanbul'a gidip köpeği getirenleri de öldürmüş. İntikamlarının alınması köylüyü de çok sevindirmiş.

1.55.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masalla, kuduz hastalığının ne olduğu, belirtilerinin neler olduğu ve neler yapılması gerektiği konusunda çocuklara gerekli bilgiler verilebilir.

Çocukların, başlarından geçen kötü bir olayı hemen büyüklerine anlatmazlarsa ağanın oğlu gibi kafasını duvarlara vura vura ölebileceği anlatılabilir.

1.56. ÜÇ ALTINLIK ÖĞÜT

1.56.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş vaktiyle zamanında çok zengin ve çalışkan bir iş adamı varmış. İyice yaşlanmış ve günün birinde ölmüş. Mal ve altınları iki çocuk arasında paylaşılmış. Büyük oğlan babasının işlerini yürütmeye çalışıyormuş. Diğer oğlan da işlere başlamadan önce değişik yerleri görmek istemiş. Ve yola koyulmuş. Az gitmiş uz gitmiş, yollar sanki uzamış. Günler geceler bitmiş ama ülkesine varamamış. Bu yolda bir derviş rastlamış. Derviş çocuğa bana bir altın ver de sana bir öğüt vereyim demiş. Çocuk altını uzatarak öğüdü söylemesini istemiş. Derviş, "Ecel gelmeden ölünmez" demiş. Çocuk ama onu ben de biliyordum. Çocuk bir an kandırıldığını sanmış ve derviş tekrar çocuğa dönerek bir altın daha ver de sana bir öğüt daha vereyim demiş. Çocuk belki bu öğüdü işine yarar da ülkesine dönmesi için dervişin öğüdünü merak ederek

altını uzatmış. Derviş “Gönül kimi severse güzel odur” Çocuk sinirlenerek bu öğütü de biliyordum demiş. Son altını kalmış. Çocuk tam yoluna devam edeceği zaman derviş bir altın daha ver de sana bir öğüt söyleyeyim demiş. Çocuk altını uzatarak öğüdü söylemesini rica etmiş. Derviş; “Öfke ile kalkan zararlar oturur” demiş çocuk dervişten altınlarını isteyeceği zaman derviş ortalıktan kaybolmuş. Çocukta yoluna devam etmiş ve hiç tanımadığı, bir ülkeye gelmiş. Ama ülkenin her tarafı büyük bir telaş içindeymiş. Çocuk yoldan geçen bir adamı durdurarak bu telaşın nedenini sormuş. Adam bu kentin ortasından bir ırmak geçirdi şimdi büyük bir dev ırmağın ortasına oturmuş. Kimse ırmağa yaklaşmıyor. Eğer deve genç kız götürürsek dev kızı yiyene kadar ihtiyacımız olan suyu alıyoruz. Ama ülkede hiç genç kız kalmadı. Prensesden hariç. Ama deve prensesi götürmesi için bir delikanlı gerek. Genç çocuk adama dönerek prensesi ben götürebilirim demiş. Adam çok sevinmiş. Genç çocukta dervişten aldığı öğüdü aklına gelmiş. “Ecel gelmeden ölünmez” sözü aklına gelmiş ve ondan da hiç korkusu yokmuş. Saraydan prensesi ağlayarak uğurlamışlar. Prensesle genç çocuk devin yanına gelmişler. Dev genç çocuğa sana bir soru soracağım eğer bilersen prensesi bırakacağım. Devin dizinde dünyalar güzeli bir kız öteki dizinde de çok çirkin bir kız oturuyormuş. Dev bu iki kızdan hangisi güzel diye sormuş. Genç çocuğun aklına dervişten aldığı ikinci öğüt gelmiş “Gönül kimi severse güzel odur” demiş. Dev prensesi bırakmış. Genç adam prensesi saraya götürünce herkes çok sevinmiş. Ve ırmağın ortasındaki dev sulara gömülmüş. Genç çocuk evinin yolunu tutmuş. Evine geldiğinde ne görsün karısı ile bir delikanlı aynı yatakta yatıyorlarmış. Genç çocuk çok sinirlenip eline bir bıçak alarak karısının üstüne doğru yürümüş. Tam karısı ile yanında uyuyan çocuğu öldürüyormuş ki aklına dervişin öğüdü gelmiş. “Öfke ile kalkan zararlar oturur” ve bu sırada karısı ile yanındaki delikanlı uyanmış. Kadın gözlerine inanamamış. Delikanlıya kalk bak baban geldi demiş. Genç çocuk çok şaşırılmış. Kadın işte ufakıkken bıraktığın oğlun demiş. Üçü de hasret gidermişler. Çok mutlu yaşamışlar. Genç adam bunu hiç unutmamış.

1.56.2. Masalın Özeti

Eskiden, çok zengin bir adam ve iki oğlu varmış. Adam ölünce çocuklardan biri hemen çalışmaya başlamış. Diğeri de değişik yerleri görüp ondan sonra işe başlamış diye yola çıkmış. Yolda bir dervişe raslamış. Cebindeki bütün parası olan üç altını dervişe verip üç öğüt almış. Bu öğütler sayesinde bir prensesi kurtarmış ve karısıyla oğlunu öldürmekten kurtulup zengin olmuş.

1.56.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masalla çocuklara, bazı öğütlerin altından daha kıymetli olduğu fikri aşılanabilir. Dervişin verdiği öğütler, öğrenciler tarafından düşünülüp, kompozisyon ve resim konusu yapılabilir.

Yine bu masalla, alın terine verilen önem öğretiler. İnsanın kendi parasıyla, kendi emeğiyle sahip olduğu her şey gerçekten değerlidir.

1.57. KARA BAHTLI KIZ

1.57.1. Masal Metni

Kız ne zaman çeşmeye gidince her zaman çeşmeye bir kuş konarmış ve kıza diyor ki senin başına senin başına kız gitmiş annesine demiş anne ben ne zaman çeşmeye gidince bir kuş bana diyor senin başına, senin başına annesi de diyor ki sana söylediği zaman sen de deki senin başına, kuşta karşılık verir. Diyor ki senin başına niye benim başıma çünkü sen gidip yedi sene bir ölüye bakacaksın sonra onunla evleneceksin kız da gelip annesine aynen söylemiş annesi de buradan göç ederiz demiş. Sonra uzaklara gitmişler bir ev görmüşler o ev terkedilmiş bir evmiş babası kapıyı açmak istemiş ama kapı açılmamış sonra annesi denedi açılmadı, abisi de denedi açılmadı kızın babası demiş kızım şimdi de sen dene kız da tam elini kapının kolunu çevirdiği anda açmış içeriye girmiş, kapı sihirliymiş kız içeri girdiği anda kapı kapanırmış kızda ağlamış demiş anne, baba beni kurtarın. Sonra annesi demiş: kızım demek ki bu senin kaderinmiş evin içine bak, demiş. Kız da demiş: Anne ben baktım ki odada bir ölü genç var, annesi de demiş: Kızım biz artık gidiyoruz sonra kız ölü adama bakmış birkaç kala ölü kalkmaya kız pencereye çıkmış etrafına bakmış çingeneler geçiyor. Çingenelerden bir kız kalıyor çingene kız ölüye bakan kıza yalvarıyor beni içeri al ölüye bakan kız da çingene kıza diyor ki ananla babana git yine çingene kız yalvarıyor. Lütfen beni al senin cariyen olayım ölüye bakan kız da kabul ediyor. Ölüye bakan kız çingene kıza diyor ki elbiselerimi ve altınlarımı getir çingene kız da yırtık elbiselerini çıkarıp onun yüzüne atıyor. Ölüye bakan kız ağlayarak yırtık elbiseleri giyiyor. Çingene kız elbiseleri giyiyor. Altınları takıp takıştırıyor. Sonra da çingene kız ölünün başını dizilerinin üstüne bırakıyor ve saçını okşayarak ölü diriliyor ve ölü diyor ki sizlerden hanginiz bana bakmış. Ölüye bakan kız demiş ben sana baktım çingene kız da diyor ki ben baktım sana yedi sene. O bir çingeneydi bana yalvararak onu içeriye

aldım ölü demiş ki başım kimin dizinin üzerindeyse o bana bakmış ölü diyor ki ben çarşıya çıkacak istediğiniz var mı? Çingene kız demiş bana bir baston bir çift terlik bir tane sakız birkaç tane ekmek getir. Ölüye bakan kız da demiş bana naylon bir bebek bir hançer bir şişe zehir getir. Oğlan çarşıya çıkmış bir bakkalcıya sormuş demiş ki çingene kız benden bir sakız bir baston bir çift terlik birkaç ekmek getir demiş. Diğer kız da ben de bir naylon bebek, bir hançer, bir şişe zehir istemiş. Bakkalcıya bunlardan hangisi bana bakmış olabilir. Bakkalcı da demiş bunları götür önce çingene kıza vermiş. Sonra kapıyı dinlemiş çingene kız ekmeği barça bölmüş sakızını çiğnemiş pencerelere bastonla vurarak komşu eve bir ekmek verse diyor. Diğer kız da dertlerini naylon bebeğe söyleyip zehiri içerek hançeri tam vuracakken adam kapıyı açarak hançeri elinden almış demiş ki anladım sen bana bakmışsın artık karımsın diğer kızı da kovuyor.

1.57.2. Masalın Özeti

Köyün birinde, bir kız ne zaman çeşmeye gitse bir kuş gelir ve “senin başına, senin başına” dermiş. Kız annesine durumu anlatmış. Annesi sen de ona de demiş. Kız cevap verince kuş da sen yedi sen bir ölüye bakıp sonra da onunla evleneceksin demiş. Kız durumu annesine anlatmış. Annesi de göçeriz buralardan ve kurtuluruz demiş. Yola çıkmışlar ve eski bir kulübe görmüşler. Terkedilmiş, babası, abisi, annesi denemiş, kapısı açılmamış. Kız deneyince açılmış ve kız içeri girince kapayıp kilitlenmiş. Kız yedi yıl bakmış bu cesede. Sonra bir çingene grubu geçiyormuş. Çingene bir kız yalvarmış ve içeriye girmiş. Cesedin saçlarını okşarken dirilmiş. Hanginiz bana baktı yedi yıl demiş. Çingene ben demiş. Bunun üzerine çarşıya giden adama ihtiyaçlarını söylemişler. Zavallı kız adamdan zehir istemiş, ölmek için. Son anda adam gerçeği anlayıp kızla evlenmiş. Çingene kızı da kovmuşlar.

1.57.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masal ile, uzun süre emek verdiğimiz şeylere bazı kötü niyetli kişiler sahip çıkmak isteyebilir. Böyle durumlarda pes etmeyip, mücadele etmek gerekmektedir.

Yine bu masalla, yabancılara güvenilmemesi ve evde yalnızken kapı çalınca açılmaması gerektiği tembihlenebilir.

1.58. AHMET İLE MEHMET

1.58.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş evvel zaman içinde karpuz zaman içinde günlerden bir gün bir adam varmış. İki tane de oğlu varmış birinin adı Ahmet diğèrinin ise Mehmetmiş. Bunlar birgün eşekleriyle ormana odun toplamaya gitmişler bir gün ormana ağaç toplamaya giderken ağacın üzerinde tavuz kuşu uçuyor. Ahmet kuşun yuvasına gittiğinde yuvanın içinde bir yumurta görüp ve o yumurtayı alıyor. Ahmet kırk gün gidip o yuvadan kırk tane yumurta alıyor. Bunlar kırk birinci gün tavuz kuşunu alıp eve geliyorlar. Eve geldiklerinde yolda bir Yahudi önlerine geliyor. Bu Yahudi bunlardan tavuz kuşunu istiyor. Ahmet ile Mehmet kırk tane yumurtaları olduğunu ve gidip evde yiyeceklerini söylüyor. Bu Yahudi onları takip ediyor. Yahudi annelerinin arkadaşısıymış. Yahudi eve gidiyor onların annesine diyor “sen bu kuşu kes ben seninle evleneceğim” diyor. Bir gün Ahmet ile Mehmet okula gidiyorlar. Anneleri kuşu kesiyor. Bunlar okuldan gelirken bir komşu kadın önlerine gidiyor. İkisine diyor “anneniz yahudiyle anlaşp kuşu kestiler. Kuşun etine zehir atıp sizi öldürecek başp ile ciğeri saklamışlar” Bunlar eve geldiğinde o zehirli eti atıyorlar. Ama başp ve ciğerini bir ekmeğin arasına koyup kaçıyorlar. Bunlar bir, iki, beş, on gün yolda gidiyorlar. Bunların önüne iki yol geliyor. Bunlar helalaşıyorlar. Biri bir yola öteki diğèr yolda gidiyor. Ahmet yolu takip ederek gidiyor ve bir köye varıyor. Ahmet gittiğinde o köyün padişahı ölüyor. Padişahın vezirleri padişahın kuşunu havaya uçuyorlar ve o kuş kimin başına konsa onu padişah seçecekler. Ahmet meydanda dururken kuş onun başına konuyor. Vezirler bunun padişah olmayacağını söylüyorlar ve Ahmet’i bir odaya kilitliyorlar. Kuşu ikinci kere bıraktıklarında kuş odanın penceresinden yine Ahmet’in başına konuyor ve bunlar Ahmet’i o köyün padişahı yapıyorlar: Biz şimdi Mehmet’in ne yaptığına bakalım Mehmet bir dağın üstüne gidiyor. Orda kurt, tilki, Ayı’ya rastlıyor bunlar Mehmet’e diyor ki; şimdi bizde bir mendil var kim bu mendilin üzerine binerse ve mendili söylese beni nereye bırak diyorsa bırakır. Bir de çubuk Ağaç var yanlarında çubuğu alıp mendile vursan dünyada ne nimet dilesen gelir. Bir diğèr şey de şapka şapkayı da kim başına koyarsa görünmez olur. Ahmet bunlara diyor ben bir taş aşağıya atacağım kim ilk önce giderse mendil ona iki kimse ağaç üç kimse şapka ona olacak bunlar taşın peşine varırken Mehmet onları alıp kaçıyor. Mehmet bir köyün yanına varıyor ve köyün girişinde bir çeşmeye rastlıyor. Bu su içerken başını kaldırp Ahmet’in

resmini görüyor ve bir of çekiyor. Suyun başındaki bekçi Mehmet'i alıp götürüyor. Ahmed'in yanına Ahme ta kardeşini tanımıyor ve vezirlere diyor gidip bunu giydirin, doyurun akşam yanıma getirin. Ahmet diyor Mehmet sen kimsin nerden geliyorsun Mehmet te başından olup biteni anlatıyor. Ahmet bağırıp kardeşine sarılıyor ve kardeşini tanıyor. Bu iki kardeş oturup konuşuyorlar. Ahmet Mehmet'e diyor, bizim babamız şu anda ne yapıyor. Mehmet'e mendili çıkarıp mendile diyor, beni babamın yanına götür. Bunlar babalarını alıp geliyor. Biri Ahmet'in sağ kolu, diğeri sol kolu oluyor.

1.58.2. Masalın Özeti

Bir zamanlar iki yetim kardeş varmış. Ormana odun toplamaya gittiklerinde bir tavus kuşu yuvası görüyorlar ve yumurtasını alıyorlar. Kırk günde kırk yumurta çaldıktan sonra kuşu da alıp eve giderken bunları bir Yahudi görüyor. Kuşu istiyor. Kardeşler vermeyince annelerine gidip çocuklar bir kuş getiriyor. O kuş kesersen seninle evlenirim diye kandırıyor. Kadın kuşu kesiyor. Komşu bir kadın olan biteni çocuklara anlatıyor. Çocuklar oradan kaçıyor. Sonunda iki oğlan ayrılıyor. Ahmet sihirli bir mendil, sopa ve şapka buluyor. Bunları kullanarak çok zengin oluyor. Kardeşi ve babasını da bulup mutlu ve uzun bir ömür sürüyor.

1.58.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi

Bu masalla çocukların kötü huylardan vazgeçmeleri sağlanabilir. Hırsızlığın çok kötü bir şey olduğu, Ahmet ile Mehmet'in tavuksuşunun yumurtalarını çalarak çok kötü bir şey yaptıkları vurgulanarak çocuklardan kesinlikle buna benzer bir şey yapmamaları istenebilir.

Yine bu masalla, sihirli eşyalardan bahsederek, bu eşyaların çocuklarda olması durumunda ne gibi iyi işler yapacakları sorulup yanıtlanabilir.

1.59. ÜVEY ANNE

1.59.1. Masal Metni

Bir varmış, bir yokmuş. Çok eski zamanlarda bir köyde, birbirlerini çok seven bir karı koca varmış. Çok mutluymuşlar. Birkaç yıl sonra bir de kız çocukları dünyaya gelmiş. Mutluluklarına diyecek yokmuş.

Fakat bu mutluluk kısa sürmüş. Çünkü adamın karısı aniden amansız bir hastalığa yakalanmış. İnceden inceye çok çekmiş ve ölmüş. Adam ve kızı bir başlarına

kalmışlar. Kız gün geçtikçe büyüyor, güzelleşiyormuş. Bir gün köylüler adama gidip “Sen ve kızın tek başınıza yaşıyorsunuz, bu böyle olmaz kendine uygun bir kadın bul ve evlen” demişler.

Adam önceleri bu teklifi kabul etmemiş. Çünkü gelecek olan kadının kızına eziyet edeceğini düşünüyormuş. Çok sevdiği kızının üzülmelerini istemiyormuş. Fakat bir gün kızı da ona evlenmesini söyleyince adam evlenmeye karar vermiş. Başka bir köyden bir kızla evlenmiş. İlk günlerde kadın ona ve kızına çok iyi davranıyormuş. Zamanla bu kadın adamın güzeller güzeli kızını çok kıskanmaya başlamış. Adam bunu fark etmiş. Kızına dikkatli olmasını söylemiş. Adamın karısı bir gün bir plan düşünmüş. Bu kızdan kurtulmak istiyormuş. Bir yılan yavrusu bulup su testisinin içine koymuş. Kıza yemesi için bir gün öncesinde çok tuzlu çörekler yapmış. Akşam olmuş kadın adama “yarın benim çok işim var keçileri sağmaya kızın gitsin” demiş. Sabah olmuş yaptığı tuzlu çörekleri kıza verip kızı göndermiş. Kız tuzlu çörekleri yiyince çok susamış. Eve gidipte su içeceği zamanı ipe çekiyormuş.

Kız eve geldiğinde kadına “yaptığın çörekler çok tuzlu olmuştu. Çok susadım” demiş. Kadın da daha öncesinde yılan yavrusunu içine koyduğu su testisini getirip “Al buz gibi su iç” demiş. Kız da testiye başına dikip bir güzel suyu içmiş. Kız bu arada su ile birlikte midesine bir şeyin girdiğini fark etmiş. Bunu kadına söylemiş. Kadın da “suyun ağzı açıktı. çöp falan girmiştir” demiş.

Gün geçtikçe kız kendini kötü hissetmeye başlamış. Karnı da git gide büyüyormuş. Kadın boş durmuyormuş Adama “bak çok sevdiğin kızın sana neler yaptı kim bilir, kimden hamile kalmış, karnına bak sürekli büyüyor” namusunu temizle götür bir yerde öldür” demiş.

Ama adam çok sevdiği kızının böyle bir şey yapacağına inanamıyormuş. Bir gün kızını alıp tarlaya gitmiş. Kız ile dertleşmiş. Neden böyle bir şey yaptığını sormuş. Kız babasına böyle bir şey yapmadığını, suçsuz olduğunu, keçileri sağmaya gittiği gün üvey annesinin çok tuzlu çörekler yaptığını, o çörekleri yediğinde çok susadığını söylemiş. Eve geldiğinde üvey annesinin testiye buz gibi su içirdiğini, fakat suyu içerken midesine bir şeyin girdiğini söylemiş.

Kız bunları anlatınca adam şüphelenir ve eve gider. Silahını alır ve karısına doğrultur. “Söyle bakalım sen benim kızıma ne yaptın. Söylemezsen seni öldürürüm” demiş. Kadın çok korkmuş ve her şeyi anlatmış.

Adam kızına sarılıp çok ağlamış. Sonra kıza kusması için bir şeyler vermişler: Kısa süre sonra kızın midesi bulanmış. Kız kusmaya başlamış. Kusmasıyla midesindeki yılan yavrusu çıkmış. Adam karısına “sen daha bana lazım değilsin” nereye gideceksen git” demiş. Bir daha da evlenmemiş. Kızı ile mutlu bir hayat geçirmiş.

1.59.2. Masalın Özeti

Çok mutlu şekilde yaşayan bir çiftin çocukları olmuş. Anne, baba ve kız mutlu yaşarken anne bir hastalığa yakalanıp ölmüş. Babası uzun süre evlenmemiş. Sonra çevrenin ve kızının ısrarıyla evlenmiş. Üvey anne ise kısı hiç sevmemiş. Bir gün yılanlı su içirmiş. Babasına da hamile demiş. Gerçek ortaya çıktığında ise adam kadını boşamış ve bir daha da evlenmemiş.

1.59.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi

Bu masalla, sevginin çok önemli olduğu anlatılabilir. Ayrıca, her toplumda iyiler ve kötüler vardır. İyiler yapmış oldukları iyiliklerin, kötüler ise yapmış oldukları kötülüklerin karşılığını er ya da geç görürler.

Yine bu masalla çocuklara, insanlara güven konusunda iyi bir eğitim verebiliriz. Kime güvenebileceğimiz, kime güvenemeyeceğimiz anlatılabilir.

1.60. DİRDİ OLMAYAN KİŞİ

1.60.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş. Köyün birinde bir kadın ile bir genç varmış. Kadın çok yaşlıymış. Tek umudu oğlu Hasanmış. Evini oğlu Hasan toprakla uğraşarak geçindirmeye çalışmış ve günün birinde Hasan’ın askere gitme zamanı gelmiş. Hasan askere gitmiş gitmesine de annesine telefon açmış. Annesi Hasan’dan sormuş: Oğlum Hasan sana ne lazım, ihtiyacın ne var ne yok. Annesine demiş ki Hasan: hiçbir ihtiyacım yok tek ihtiyacım var. Anne bana bir takım eşortman gönderecen bu eşortmanı ip alıp öreceksin biliyorum. Sen yaşlısın öremezsın ama bu eşortmanı öyle bir kişinin yanında öreceksın ki o kişinin hiç derdi olmasın. Annesi ne yapsın tek biricik oğlunun istediği şeyi yapmak zorunda. Çünkü peki demiş. Oğlum ve ipi alıp köyü tek tek dolaşmış kime sorduysa hepsinin derdi anlatılmayacak kadar çok tek umudu paşanın gelini kalmış.

Paşanın evinin yolunu tutmuş oraya gitmiş gitmesine ama ne fayda. Bırakmıyorlar paşanın geliniyle konuşsun derdini. Anlatsın yaşlı kadına senin gibi bir kölenin bir yaşlı kadının ne işi olsun paşanın geliniyle. Kadın rica etmiş, yalvarmış, hizmetçilere sadece birkaç dakika konuşup gideceğim ona, acele çabuk, konuş git. Yaşlı kadın derdini geline anlatmaya başlamış. Kızım halim böyle. Benim oğlum askerde bana demiş ki bir kat eşortman örüp göndereceksin ama hiç derdi olmayanın yanında öreceksin senden başka herkesin derdi başında aşmış, tek umudum sensin. Gelin demiş ki Ana benim çektiğim derdi hiç kimse çekemez. Kadın demiş ki kızım neyin eksik ne istersen hazır altından, gümüşten adım atamıyorsun. Başka ne derdin olabilir ki. Gelin derinden bir ah çekerek gözünden yaş akmaya başlamış. Ana sen akşama kadar beklersen görürsün derdimi. Kadın peki diyor akşam olmaya başlıyor. Yaşlı kadın merakla bekliyor. Gelinin kocası eve gelmeye başlıyor eve girince gelin yaşlı kadın evin dolabına koyup saklıyor. Diyor şimdi görürsün derdimi. Adam odaya giriyor elinde büyük bir sopa sanki ahıra girmiş gibi ve başlıyor dövmeye karısını. Karısına diyor ki ben mi güzelim yoksa sen. Kadın sen güzelsin diyor dövüyor, ben güzelim diyor dövüyor. Kadını öyle dövüyor ki kadın bayılıncaya kadar ve kadın bayılıyor. Yine evden çıkıyor vakti gelince yine dövmeye başlıyor. Yaşlı kadın dolaptan çıkıp görüyor her şeyi. Gelin diyor ki gördün mü ana derdimi yaşlı kadın üzüntü içinde gördüm kızım diyor ve gelin yaşlı kadının ayağını öpüp yalvarıyor. Derdime bir çare bul. Ana kadın diyor ki: Kızım kocan gelince seni dövmeye başlayınca deki ne sen güzelsin ne de ben güzelim. Şahmaran kızı Aslıhan güzel. Sen öyle deyince artık o gider ve kocası gelince aynen kadının dediklerini yapıp, kocasına aynen söyler ve kocası atını başını alıp Şahmaran Ağanın kızını istemeye gider ve Şahmaran'ın kızını isteyen herkesin başı kesiliyormuş. “Onunda başı kesiliyor sonunda ve kadının derdi bitiyor.” Yaşlı kadın da oğlunun isteğini yerine getiriyor ve onlar ermiş muradına biz çıkalım kerevedine.

1.60.2. Masalın Özeti

Eskiden köyün birinde yaşlı bir kadın ile tek oğlu Hasan varmış. Hasan askeri gitmiş. Annesine telefon açmış. Annesi de ona bir ihtiyacı olup olmadığını sormuş. Hasan annesine demiş ki bana eşofman gönder ama bunu hiç derdi olmayan birisinin yanında dik demiş. Kadın sormuş, gezmiş, derdi olmayan kimseyi ne duymuş ne görmüş. Sonunda olsa olsa paşanın gelininin hiç derdi yoktur demiş. Zor zahmet gelinle görüşünce onun derdinin daha büyük olduğunu görmüş. Kocasını sebepsiz dövmüş.

kadın yardım etmiş ve kocasını uzaklara ölüme göndermiş. Sonra da Hasan'ın isteğini yerine getirmişler.

1.60.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi

Bu masalla çocuklara, kimseden yapamayacağı bir şeyi istememelerini öğütleyebiliriz.

Ayrıca bazı sıkıntı ve sorunlarımız karşısında hemen pes etmeyip mücadele etmeliyiz. Beterin bile beteri vardır. Bunu çocuklara anlatabiliriz.

Masalda yaşlı kadın, paşanın gelinine, senin derdin çok büyük deyip gidebilirdi ama pes etmedi ve önce gelinin derdini çözdü sonra da kendi derdini.

1.61. ÇALIŞAN KAZANIR

1.61.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş. Bir köyde zengin bir çiftçi varmış. Zengin çiftçi bakmış ki hasta ölümü de yakın çağırmış oğullarını gelin oğullarım size bir sır vereceğim. Oğullarım ben ölüyorum artık hayatta sizden başka kimsem yok. Benim eskiden atalarımızdan kalma bu tarlalarımızdan birinde çok büyük hazine var. Nasip olmadı ben çıkarıyım. Ama siz çıkarın. Kimseye muhtaç olmayın. Adamın oğulları öyle bir şaşırılmışlar oğullarım orak biter bitmez başlayın. Aramaya aramadık kazmadık tarla bırakmayın. Babaları birkaç ay geçer geçmez ölüyor. Oğulları bir taraftan sevinip bir taraftan üzüлp başlıyorlar aramaya. Habura, haşura derken bütün topraklarını elden geçiriyorlar. Hiçbir şey bulamıyorlar ve babalarının bıraktığı mektubu okuyunca babaları şöyle başlıyor sözüne. Benim aptal mı aptal, kafasız mı kafasız evlatlarım. Siz ne çalışıyordunuz ne birbirinizle doğru dürüst konuşuyordunuz. Bu planı mecbur olarak uyguladım ve biliyorum ki defineye ulaşacaksınız ama çalışarak ulaşacaksınız. Hazır kazmışken tarlayı da ekin demiş.

1.61.2. Masalın Özeti

Zengin bir çiftçi ölüm döşğinde oğullarına tarlalardan birinde define olduğunu söylemiş. Bulun da ele güne muhtaç olmayın demiş. Çocuklar her yeri kazmış ve bir mektup bulmuşlar. Asıl define bu topraktır, kazmışken ekin demiş.

1.61.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masalla çocuklara en büyük hazine ve definelerin çalışmak olduğunu ve o hazineleri toplayanların da bunu çalışarak yaptıklarını öğrencilere anlatabiliriz.

1.62. MIRZE MUHAMMET

1.62.1. Masal Metni

Köyün birinde bir kral varmış. Bu kralın 3 erkek çocuğu varmış. Kralın çocuklarına vasiyeti varmış. Daha ölmeden önce hazırlamış ve bu köyde bir canavar yaşıyormuş. Canavar mezarlardan ölüleri çıkarıp yermiş. Kralın vasiyeti öldüğümde mezarıma o canavarı bırakmayın, benim cesedimi yemesin demiş. Kral günün birinde ölmüş. Çocukları o gece mezarında sırayla nöbet tutacaktı o canavar babalarının cesedini yemesin diye. İlk olarak büyük oğlu orada nöbet tutuyor bir süre orada duruyor kimse gelmiyor dönüyor eve geri gidiyor. Nöbete ortanca gidiyor oda bir süre sonra kimse gelmediğinden dönüyor eve nöbete küçük oğlu mirze Muhammet gidiyor uykusunun gelmemesi için elinin ortasını biraz keserek içine tuz atmış acısından uyuyamamış ve bir süre sonra kara bir bulut yukardan aşağıya doğru inmiş. Mirze Muhammet biliyordu bunun canavar olduğunu biliyordu ve kılıcını hazırlıyor canavar ortaya çıkınca hemen kılıcını ona doğru sallıyor ve canavarı yaralıyor canavar kaçmaya başlamış mirze muhammet hemen ağbilerine haber veriyor ve canavarın peşine düşüyorlar. Canavarın ayak izlerini takip edip bir kuyunun başına geliyorlar. Büyük kardeş önce ben inecem diyor ve iniyor biraz aşağıya doğru gidince ay boğuldum diyor onu hemen yukarıya doğru çıkarıyorlar sonra ortanca kardeş iniyor. O da az bir şey iniyor ay boğuldum diyor onu da yukarıya doğru çıkarıyorlar. Sonda Mirze Muhammet inecekti, kardeşlerine diyor ki ben ne kadar ay desem de siz beni o kadar aşağıya bırakın ve iniyor Mirze ay diyor onlar aşağıya doğru bırakıyorlar ve sonda kuyunun sonuna iniyor karşısına 3 kapı çıkıyor birini açıyor öyle güzel bir kız insan kıymıyor yüzüne baka. Mirza'ya şöyle diyor niçin geldin, canavar seni bekliyor, seni yiyecek diyor. İkinci kapıyı açıyor daha güzel bir kız görüyor. Oda diğer kızın dediğini söylüyor. Üçüncü kapıyı açınca tam onun yaşında çok güzel bir kız. Kıza soruyor. Canavar hani, uyuyor dedi, canavar uyumaktan kalkıyor. Mirza ona diyor gel seninle bir yarış yapalım. Eyer kim öldürürse diyeri kazanacak dedi Mirza, önce sen başla diyor. Canavar ben üç ateş yaparım dedi. Mirza bende bir ateş yaparım dedi. Canavar değirmen taşlarından alıp ona fırlatıyor birini atıyor mirza diyer tarafa çekiliyor.

İkincisini atıyor diyer tarafa atlıyor, üçüncüsünde gene diyer tarafa atlıyor. Son taşını atınca mirza kılıcını hemen tek atış olarak canavara fırlatıyor ve canavarın tam karnından vuruyor ve canavarı öldürüyor. Kızları alıp çıkmaya gidiyorlar kızların bir tanesini kendisine ikisinide ağbilerine götürüyor küçük kız o kadar güzelki ağbilerinin ihanetten korkuyor ve kızlar şöyle söylüyor. Biz çok güzeliz mirze ağbilerin sana ihanet edebilirler. Mirze seni bu kuyuda bırakabilirler. Mirze yok ağbilerim öyle bir şey yapmazlar diyor.

Kızlar mirza sen önce çık dedi Mirze hayır siz önce çıkın dedi ve kızlar önden çıktılar ağbileri kızları görünce mirzeyi kuyuda bırakıyorlar, mirza kuyuda kalıyor ve içinde bulunan yolu takip ediyor sonunda 7 kat yerin altına düşüyor ve bir köye erişiyor ve yaşlı bir ninenin evine gidiyor. Ona soruyor: Acaba ben nasıl yer yüzüne çıkarım. O da ona söylemiş ki git bak yedi tane koyun kuyruğu ve yedi tas su getir. O da gidip getiriyor. Nene ona benim bir kuşum var ama çok yaşlı her bir katmana çıktığında bir kuyruk ve bir tas su ağzına atacaksın mirza ile kuş yola çıkıyorlar kuş katman geçiyor mirza kuşun ağzına atıyor. Son katmana gelince mirzanın elinden kuyruk düşüyor mirza kendi bacağından bir parça et kopararak kuşun ağzına atıyor kuş anlıyor bu insan eti olduğundan dilinin altına saklıyor her neyse kuş onu yeryüzüne çıkarıyor o gün kendisine getirdiği küçük kız ile büyük ağbisinin düğünü varmış. Kuş eti ağzından çıkarıp mirzanın ayağına yapıştırıyor. Mirzanın ayağı yapışınca bir at kılıç buluyor ve düğünün içine giriyor herkesi öldürüyor kızı alıp ağbilerini atın arkasına bağlayıp gezdiriyor sonunda ağbilerini öldürüyor kızla da evleniyor.

1.62.2. Masalın Özeti

Vaktiyle bir köyde bir kral varmış. Bu kralın üç erkek evladı varmış. Bu memlekette bir canavar varmış ve bu canavar ölenlerin cesetlerini mezardan alıp yermiş. Babaları oğullarına vasiyet ediyor. Ben ölünce mezarımı yalnız koymayın diyor ve çok geçmeden ölüyor. Bütün kardeşler sırayla nöbet tutuyor. Sıra Mirze Muhammetteyken bir bulutla canavar geliyor. Mirze Muhammet canavarı kılıçla yaralıyor. Canavar kaçıyor. Mirze Muhammet, ağabeyleriyle beraber kan izlerini takip ederek canavarın bir su kuyusuna girdiğini görüyor. ağabeyleri kuyuya inemiyor Mirze Muhammet iniyor. Canavarı öldürüp, hazinesini ve üç esir güzel kızı kurtarıp ağabeylerine gönderiyor. ağabeyleri kızları ve hazineyi görünce Mirze Muhammet'i aşağıda bırakıp gidiyorlar. Mirze Muhammet de çıkış yolu ararken yerin yedi kat dibine düşüyor. Orada bir kadına

nasıl çıkabileceğini soruyor. Kadın da ona yaşlı büyük bir kuş veriyor ve diyor ki kuş çok yaşlı olduğu için her katmanda biraz et biraz su vermelisin yoksa çıkamaz diyor. Mirze Muhammet Kuşa biniyor. Her katmanda kuşa biraz yiyecek veriyor. Son katmanda vereceği eti düşürüyor. Bacağından bir parça et koparıp veriyor. Kuş bunun insan eti olduğunu anlıyor ve dilinin altında saklıyor. Sonra çıkınca çıkarıp bacağına yapıştırıyor. Gidip ağabeylerini öldürüyor ve kızla evlenip mutlu oluyor.

1.62.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi

Bu masalla çocuklara, toplumda bazı kimselerin kendi aklınca uyanıklık yaparak başkalarını aldatmaya çalıştıkları anlatılabilir. Oysa insanları aldatmanın, yalan söylemenin iyi bir davranış olmadığı anlatılabilir.

Yine bu masalla iyilikten, doğruluktan yana olanların; kötülükten, yalan söylemekten yana olanlara göre her zaman toplumda daha fazla sevildikleri ve daha başarılı oldukları söylenerek çocuklar iyiye, doğruya ve güzele yönlendirilebilir.

1.63. MEM İLE MEMO

1.63.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş evel zaman içinde karbuz saman içinde. Muş ilinin Malazgirt ilçesinde ikiz kardeşler yaşamaktaydılar. İkizlerin bubaları sürekli ava gidermiş ve kartevin dağında sürekli avlanırmış. Her gece avdan eve geldiğinde yiğitliğini anlatıp kendisiyle gurur duyarmış; ve övünürmüş. Karısıde ee Hozan ben senin yiğitliğini bilmez miyim sen ikizlerimin babasısın inşallah Mem ile Memo büyüdüğünde senin gibi güçlü, mert, dürüst, korkuyu bilmeyen adamlar olurlar demiş. Gün geçtikçe Mem ile Memo'nun büyüdüğünü gören bubaları iki oğluya ava gitmeye karar verir. Hozan akşamüzeri avdan eve geri dönünce karısına iki oğluya ava gideceğini söyler. Karisi bu fikri kabullenmez. Çünkü karisi çocuklarının kaybolacağından korkar. Babaları inat edip ava gideceğini söyler. Anneleri de kabullenmeyince anne Mem ile Memo'ya gitmemelerini söyler. Mem ile Memo bubalarına söyler. Biz şimdi ava gidelim, gelince annemin gönlünü alırağ. Güneş doğmadan önce eşyalarını toparlayıp yola çıkarlar. Babaları istediği yere gelince Kartevin dağının yamaçlarındaki küçük gölün yanında bir sürü yaban ördeğini görünce çocuklarına söyler. Siz burada durun. Ben saklana, saklana şu yaban ördeklerini avlayacağım der. Avlamak için giderken Mem ile Memo biraz ötede gördükleri tavşanın

peşinde koşmaya başlarlar. Tavşan epeyce koştuktan sonra bir ormanın içine girer ve saklanır. Mem ile Memo tavşanı avlamada çok inat ederler. Tavşanı yakalayacağını düşünen Mem ile Memo babaların hoşuna gideceğini düşünüp, onlarda tavşanın peşinde ormana girerler. Ormanda epey gittikten sonra tavşan kaybolur. Mem Memo'ya haydi geri döneğ der. Memo hele biraz daha gidelim de belki tavşanı bulurağ der. Biraz daha gittikten sonra kaybolduklarının farkına varırlar. Mem Memo'ya kızarak senin yüzünden kayboldığ der. Yahu biz yolimizi bulurağ. Çünkü biz yiğit Hozan'ın oğluyuz. Bize bir şey olmaz. Biraz sonra babamızı bulurağ eve gelereğ der. Bubaları hiç yakalamadığı kadar yaban ördeği, keklik, ve tavşan yakalamıştı. Eski yerine dönünce oğullarının orda olmadığı görüp: Herhalde bizimkilerin canı sıkılmış eve dönmüşler der. Kendi kendisine söyler eve dönereğ. Eve varınca karisi dışarıda ineklere su verirken karı Hozan'ı görünce elindeki su vidonlarını yere atar ve önüne koşar. Nerde benim yavrilerim der. Hozan hele teşleşenme oğulları bulurağ. Mem gün karardıkça, örpüyor ve korkuyordu. Birden hevedan öyle bir ses geldi ki Mem ile Memo göğ e bakar ve çok büyük bir uçağın uçtuğunu görirler. Mem hemen Memoya sarilip. Memo ne oldi der. Helâ yukarıya baksana ne kocaman kuş der. Sen gönlünü ferah tut. Ben şu büyük kuş i avlarım der ve böylece bubadan bir efferin alırağ. Bubaları birden karşılerine çıkar. Der hey Mem Memo gel buraya. Meml söyler: Memo haydi gidirağ. Mem koşarak bubasını kucağına atlar, Memo övünerek buba bak büyük bir kuş gördüm onun eti yenilirmi buba der. Hozan da: Ey aptal oğlum, o dediğ in kuş uçağ uçağ. Eti yenilmez, o demirden yapılmıştır der. Haydi eve dönereğ. Eve gelir gelmez anneleri benim dediğ imi yapmazsanız böyle olur, bir daha görsem döverem der.

1.63.2. Masalın Özeti

Eski zamanlarda Malazgirt yakınlarındaki Karterin dağında Hasan diye bir avcı avlanmaya gidiyormuş. İkiz oğulları Mem ve Memo biraz büyüyünce onları da götürmeye karar verir. Anneleri karşı çıkar ama çocuklar akşam babalarına: Şimdi gidelim, gelince annemin gönlünü alırız der. Sabah erkenden yola çıkarlar. Göl kenarına gelince babaları çocuklara burada beklemelerini tembihler ve sessizce ilerler. Çocuklar da o sırada bir tavşan görürler ve yakalamak için peşine düşüp iyice uzaklaşır ve kaybolurlar. Hasan avladıkları ile geri döndüğünde çocukları göremeyince: "Sıkılıp eve gitmişlerdir" der. Eve vardığında ise böyle olmadığın anlayıp onları aramak için geri döner. O sırada çocuklar tavşanı kaybetmiş, uçağı kuş zannedip avlamaya

çalışmaktayken babaları onları bulur ve onun demirden yapılmış bir uçak olduğunu söyler. Eve dönünce de anneleri kızarlar. Çocuklar da bir daha büyümeden önce ava gitmeyeceklerine söz verirler.

1.63.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masalla çocuklara bazı işleri yapmak için belli bir olgunluğa erişmek gerektiği ve küçük yaşta yapmaya kalkınca tehlikelerle karşılaşılabilceği anlatılabilir.

Yine bu masalla erken yaşta motorsiklet sürmek isteyen, cep telefonu taşımak isteyen hatta araba sürmek isteyen çocukların hem kendilerine hem de başkalarına zarar verebilecekleri söylenebilir.

Bu masal sayesinde ayrıca anne sevgisi de pekiştirilebilir.

1.64. ZİNE İLE MEMO

1.64.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş köyün birinde üç kardeş yaşamış. Babaları çok yaşlanmış artık ölüyormuş adam oğullarını çağırmış. Gelin ben artık ölüyorum demiş. Adam vasiyetini yapmış. Rüzgardan olan atını ve kılıcını büyük oğlu Memo'ya bırakmış. Arsalarını da diğer iki oğluna bırakmış. Artık adam ölmüş. Büyük oğlu Memo atına binmiş kılıcını almış ve gitmiş. Az gitmiş uz gitmiş bir kıza rastlamış. Kız çok güzelmiş. Memo kıza aşık olmuş. Memo biriyle karşılaşmış, birbirleriyle dövüşmüşler. Memo onu yenmiş. Sonra onunla arkadaş olmuş. Memo arkadaşına demiş ki ben Zine'yi seviyorum. Arkadaşı da demiş ki bende onu seviyorum. Birbirleriyle anlaşmışlar. Zine kimi seçerse o kalacak diğeri gidecekmiş. Varmışlar Zine'nin yanına anlatmışlar her şeyi. Zine Memo'yu seçmiş. Arkadaşı Memo'ya demiş ki Zine seni seçti. Bende sizin yanınızda kalayım. Sen benim ağabeyim ol, bende senin küçük kardeşin olayım. Zine'ye görücü gelmiş. Memo duyar ve gelir Zine'yi kaçıır. Ve götürür arkadaşının evine Memo arkadaşının ve Zine'nin elini ayaklarını bağlar. Memo gider düğün hazırlıklarını yapmaya. Ve Zine'yi unuttur. Başlar kumara Zine'yi hatırlar ve kendi kendine der ki ben neye geldim ne yapıyorum. Memo kalkar atına biner ve gider Zine'nin yanına. Bakar ki Zine'nin yedi kardeşinin başını ve arkadaşının başını kesmişler. Zine'yi kaçırmışlar. Memo düşmüş onların peşine. Memo onları bulur. Alır eline kılıcı bütün askerleri öldürür. Zine'yi alır ve gider. Az giderler uz giderler bir tepenin yanına gelirler. Zine kardeşleri için ağlamış Memo Zine'ye sorar niye

ağlıyorsun diye. Zine der ki kardeşlerim gelir aklıma bunun için ağlarım. Biraz yol teptikten sonra Zine Memo'ya benim uyukum geldi der. Biraz dinlenelim sonra orada uyuya kalırlar. Birde bakarlar ki dağ keçileri geliyorlar. Memo bir dağ keçisini öldürmek istiyormuş. Zine'ye demiş ki ben bu dağ keçisini öldüreceğim, etini burada yiyip öyle gideceğiz. Memo keçiyi yaralar. Tam yakaladım derken keçi onu boynuzunun üstünden bir kayalığa atar. Zine Memo'yu merak eder ve ardından gider. Birde bakar ki kayalığın arasından bir ağıt sesi gelir. Zine kayalığın üstünden bağırır Memo o tarafa çekil bende senin yanına geleceğim der. Memo sakın atlama der. Madem beni o kadar çok seviyorsun, en yakındaki köye git oradan ipleri getir ve beni kurtar. Zine en yakın köye gider ipleri getirir ve birbirine bağlar kayadan aşağıya sarkar. İp Memo'ya yetişmezmiş. Zine bu sefer saçını kesmiş ve ipe bağlamış. Tekrar kayalıktan aşağıya sarkmış ve ip bu sefer yetişmiş memo ipe tutunarak biraz yukarıya çıkmış ama ip kopulmuş. Memo aşağı düşmüş ve ölmüş. Zine gözlerini bir yazma yardımıyla bağlayıp aşağıya atlamış. Yine kavuşamamışlar aralarında bir ağaç yetişmiş.

“Onlar bu dünyada kavuşmasalar bile diğer dünyada kavuşacaklar.”

1.64.2. Masalın Özeti

Vaktiyle bir köyde üç kardeş yaşarmış. Babaları ölürken, rüzgardan olan atını ve kılıcını büyük oğlu Memo'ya, diğer arsa vb. ne varsa onları da diğer iki kardeşe bırakmış. Babası ölünce Memo kılıcını alıp, atına binip gitmiş.

Giderken bir kıza rastlamış. Kız çok güzelmiş ve Memo da kıza aşık olmuş. Kızın adı Zineymiş ve onu seven bir başkası da varmış. Memo onu yenmiş. Sonra Zine'ye sormuşlar, Zine, Memo'yu seçmiş. Aradan zaman geçmiş. Zine'ye görücü gelmiş. Memo da hemen Zine'yi kaçırmış. Dağlarda gezerlerken acıkmışlar. Memo bir keçi görmüş ve bunu kesip yiyelim demiş. Onu avlamaya gitmiş. Tam yakalarken keçi Memo'ya bir boynuz vurmuş ve Memo uçurumda asılı kalmış. Geç kalan Memo'yu merak eden Zine, onu aramaya çıkmış. Uçurumda görünce intihar etmeye kalkmış. Memo da madem bu kadar seviyorsun, o zaman git ve en yakın yerden ip getir demiş. zine gidip ipi getirmiş. İp yetişmemiş. Zine saçlarını kesip eklemiş, o zaman yetişmiş. Tam Memo çıkarken kopmuş, Memo düşüp ölmüş. Zine de acısına dayanamayıp atlamış. O da ölmüş. Bu dünyada kavuşamamışlar ama öteki dünyada kavuşacaklarmış.

1.64.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masalla, iki yabancı insanın bile medenileşip seçimi kıza bırakmaları örnek gösterilerek, demokrasi hakkında bazı öz bilgiler verilebilirse de aslında çok fazla şiddet ve suç içeren bu tip masalların çocuklara anlatılmaması ya da suç unsurlarının çıkarılarak anlatılması yerinde bir davranış olacaktır. Aksi takdirde bu masal çocuğu şiddete özendircektir.

1.65. BİR GECEDE GERÇEKLEŞEN DİLEKLER

1.65.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş ülkenin birinde bir padişah yaşarmış. Bu padişah sürekli kılık değiştirip ülkenin içerisinde dolaşmış. Bir gün yine padişah kılık değiştirip bir sokaktan geçmiş. Bir evin içinden sesler geliyormuş, o eve yaklaşmış. İçeriden kızların dilek sesleri geliyormuş. O evde sadece üç kız yaşarmış. Oturmuşlar kendi kendilerine dilek tutuyorlarmış. Büyük kız vezirle evlenmek istediğini söylemiş. Eğer onunla evlenirsem sarayda yaşarım, demiş. Ortanca kız padişahın baş ahçısıyla evlenmek istediğini söylemiş. O zaman padişaha yapılan bütün güzel yemeklerden yedim, demiş. En küçük kız benim dileğim eğer gerçekleşirse ben padişahla evlenmek isterim, demiş. Padişah bütün bu dileklerini gerçekleştirmeyi düşünüyormuş. Vezire emir vermiş, yarın bu kızları huzuruma getir, demiş. Sabah olmuş, vezir gidip üç kızı alıp padişahın huzuruna çıkarmış. Padişah kızlara sormuş. Bir gün önceki dileklerinizi hatırlıyor musunuz? Kızlar şaşmış ve şaşkın bir ifadeyle evet hatırlıyoruz, demişler. Padişah: Peki, demiş. Büyük kıza sen vezirimle evleneceksin, ortanca kıza, sen baş ahçımle evleneceksin, küçük kıza da sen benimle evleneceksin, demiş. Kızlar şaşmış bir an rüyada olduklarını düşünmüşler. Sonra düğünleri yapılmış. İlk iki ay çok mutlu olan büyük ve ortanca kız kardeşler daha sonra küçük kız kardeşlerini kıskanmaya başlamışlar. Küçük kız kardeşin mutsuz olması için her şeyi yapmışlar. Sonra kız hamile kalmış. Doğum yapmaya az bir süre kalmış. İki kız kendi aralarında planlar yapmaya başlamışlar. Kız doğum yapmış iki kız kardeşi ona güler yüz göstererek bebeği alıp götürmüşler ve padişaha; senin karın bir kaz doğurdu, demişler. Padişah çok sinirlenmiş. Gidip karımı öldüreceğim, demiş. Padişah eve gitmiş, olanları karısına anlatmış. Karısı; hayır, demiş. Ben bir erkek doğurdum ama kız kardeşlerim onu sana göstermeye getirdiler, demiş. Padişah gitmiş, o iki kız kardeşi getirmiş ve onları cezalandırmış. Padişahla kız çok mutlu olmuşlar.

Onlar ermiş muradına biz çıkalım kerevetine.

1.65.2. Masalın Özeti

Vaktiyle, padişah sürekli tebdil-i kıyafet halkın arasına karışır ve sorunlarını dilermiş. Bir evin önünden geçerken gürültü duymuş ve yaklaşıp dinlemiş. üç genç kız dua ediyormuş. Birisi vezirle, diğeri başahçıyla, sonuncusu da padişahla evlenme hayali kuruyor ve dua ediyorlarmış. Padişah bu dileklerini yerine getirmiş. Zamanla, diğer iki kız padişahla evlenen kızı kıskanmaya başlamışlar. Hamile olan padişahın karısı bir oğlan doğurunca padişaha gösterelim diye çocuğu alıp, padişaha “karın bir kaz doğurdu” demişler. Padişah çok sinirlenmiş ve karısına sormuş, karısı olan bitenin doğrusunu anlatınca da padişah diğer kızları cezalandırmış.

1.65.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masalla, çocuklara dua ettiklerinde bazı isteklerinin yerine geleceği söylenebilir. Çocukların her şeyi büyüklerinden değil bazen de duayla yaradandan istemeleri öğütlenebilir.

Yine bu masal sayesinde, kıskançlığın ne kadar çirkin ve aptalca olduğuna dikkat çekilebilir ve çocuklara kıskançlık yerine daha çok çalışma ile daha üstün şeyleri elde edebileceği fikri verilebilir.

1.66. KIRK YAVRULU AT

1.66.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş ülkenin birinde bir padişah varmış bu padişahın karısı sürekli kız doğuruyormuş. Karısı bir daha hamile kalmış ve padişah ebelere eğer karım bu sefer de kız doğurursa kızı da karımı da öldürürüm demiş. Kadın doğum yapmış bir kız çocuk doğurmuş. Ama ebeler ve kadın padişaha yalan söylemişler, karın bir erkek doğurdu, demişler. Kız büyümüş ve annesine sormuş anne ben kızım neden beni er gibi giydiriyorsun. Kadında kızına demiş ki. Ben hep kız doğuruyordum. Baban da eğer bu sefer de kız doğurursan seni de doğacak çocuğu da öldürürüm dedi. Bende babana yalan söyledim. Sen de sakın babana söyleme. Kız büyümüş başını alıp gitmiş. Annesi kızına iki atın kirpiğini vermiş. Kıza demiş ki zorda kaldığın zaman o iki kirpiği birbirine sürterek rüzgardan sana bir at gelecektir. Kız kirpikleri cebine koymuş ve yola koyulmuş. Yolda bir bostancıya rastlamış. Kız bostancıya ben senin oğlun sende benim babam ol demiş. Bostancı bostanı ekip tam yetiştiğinde kız iki kirpiği birbirine sürterek rüzgardan olan atı gelir. Bostancının bostanını altüst ediyormuş. Gittiği köyün padişahının kızı da

pencereden oğlana bakıyormuş. Bostancı gelip bostana baktığında bostanda hiçbir şey kalmamış. Oğlan bostancıya yalan söylemiş. Komşular gelip beni dövdüler. Bostanını bu hale getirdiler demiş. O köyün padişahının da üç kızı varmış. Kızlar babalarına üç karpuz mendilin içine koyarlarmış. Bir karpuzun yarısı bozulmuş, birinin birazı, biri de yeni yetişiyormuş. Padişah, hocayı, müftüyü ve veziri çağırmış. Padişah adamlara diyor ki bunun anlamı ne? Adamlar cevap vermişler. Kızların evlenmek istiyorlar. Padişah demiş ki kızlarım bu karpuzları kimin kapısına atarsa o evdeki delikanlılarla evlendireceğim. Büyük kız karpuzu müftünün kapısına atmış, ortanca kız hocanın kapısına atmış. En küçük kız da bostancının bostanına atmış. Padişah ben kızımı bostancının oğluna vermem demiş. Hocayla müftü de senin kızının kaderi bostancının oğluna ver gitsin demişler. Padişah bostancıyı çağırmış kızımı senin oğluna vereceğim. Bostancı kabul ediyor. Padişah emir verir. Verin küçük bir ev gözümün önünden gitsinler. Bostancının oğlu ağlıyormuş ben kız o kız ne yapacağız diye kendi kendine soruyormuş. Kızı vermişler. Aradan birkaç gün geçer. Padişahın karısı gidip kızımı göreyim hele ne haldedir. Kadın gitmiş sorar ne haldesin. Kız ne halde olayım ben bu tarafta yatıyorum, o da diğer tarafta yatıyor. Sürekli bana sırtını dönüyor. Padişah hocasıyla müftüyü çağırır. Der ki bunu ne yapalım onlar da diyorlar ki. Öyle bir yere gönderelim ki bir daha geri gelmesin. Padişah numaradan hastalanır. Doktorlar derler ki aslan sütü olsa iyileşir. Padişahın üç damadını çağırıyorlar. Gidip aslan sütü getirsinler. Hocayla, müftünün oğulları binip atlarına koyulmuşlar yola. Bir adam gelmiş küçük damada padişah hasta git ona aslan sütü getir demiş. Damatta demiş ki bir at verin. Ben de gideyim. Padişah damada bir at verir. Damat köyden uzaklaşır uzaklaşmaz cebinden annesinin verdiği iki kirpiği çıkarır. Birbirine sürter. Rüzgardan at gelir damat diğer atı bırakıp rüzgardan gelen ata biner. At ona yolu gösterir. At adamı bir çeşmeye götürür. At adama demiş ki çeşmenin suyu kirlenmiş in de temizle. Çeşmeyi temizledikten sonra okunu ve mızrağını al ve ağacın köküne gir. Aslanın ayağı yara olmuş. Mızrağı al ve yaralı ayağına vur. At adama demiş ki ayağı ağrıdığı zaman diyecek ki: Sen burada olsaydın seni dişlerimle parçalardım. Ayağındaki pislik temizlenip ayağı iyileştiğinde diyecek ki sen burada olsaydın benden ne isteseydin sana verirdim. Oğlan o anda ortaya çıkmış demiş ki bana aslan sütü ver. Aslan demiş ki keşke ayağım yedi yıl daha böyle olsaydım yeter ki sen aslan sütü istemeseydin. Aslan demiş ki al bu yavrumu götür boğ yalnız sesi bana gelirse ben seni yerim. O da götürüp başını atın ağzına sokmuş ve

boğmuş. Sonra derisini yüzüp aslana götürmüş aslan da sütünü o deriye sağıp vermiş. Oğlan da sütü alıp yola koyulmuş. Yolda padişahın diğer iki damadına rastlamış. Oğlan diğer iki damada demiş ki ne arıyorsunuz. Onlar da demişler ki padişah hasta aslan sütü olmazsa iyileşmez. Biz de aslan sütü arıyoruz. Oğlan da demiş ki aslan sütü benim yanımda var. Diğer iki damatta demiş ki sütü bize sat. Oğlan da diyor ki ben sütü şartla veririm. Gidin şurdaki çobanın yanından koyun sütü getirin ben size iki fincan aslan sütü vereceğim, sonra onları karıştırıp padişaha götürün. Onlar sütü alıp yola koyulmuşlar. Oğlanda peşlerinden gidiyormuş. Köyün yanına yaklaşınca rüzgardan olan atını bırakıp padişahın verdiği ata binmiş. İki damat sütü padişaha götürmüşler. Doktor sütü kontrol etmiş ve demiş ki bu sütün yarısı koyun sütü diğer yarısı aslan sütüdür. Bostancının oğlu sütü karısına vermiş götür baban içsin demiş. Kız sütü götürmüş padişah aman diğerleri getiremedikten sonra bu nasıl getirsin demiş. Millet toplanmış demişle ki doktor bunu da kontrol etsin. Doktor sütü kontrol etmiş ve demiş ki bu sadece aslan sütüdür. Padişah demiş ki bu oğlan bu kadar çalışkan bunu nasıl ortadan kaldıracabiliriz. Hocayla müftüyü çağırmış demiş ki onu bu sefer kırk yavrulu atı almaya gönderelim. Nasıl olsa bir daha geri gelmeyecek. İki adam gelip oğlana padişahın emri var kırk yavrulu atı almaya gideceksin demişler. Oğlan yine o kirpikleri birbirine sürtmüş, oğlanın atı rüzgardan gelmiş. Oğlan atın üstüne atlamış. Ata demiş ki padişah bana demiş ki git kırk yavrulu atı getir. At oğlana diyor ki git bir top bez ve katran getir. Oğlan gidip getirmiş ve ata binmiş. At onu bir çeşmeye götürmüş. At demiş ki sen bu bezi ve katranı bana sür. Sürdükten sonra çeşmeyi temizle. Kırk yavrulu at gelecek suyu içecek ve ne güzel bir su diyecek. Bunu kim temizlediyse benden ne isterse vereceğim. Oğlan da çıkıp ben temizledim demiş. Müjdemo bir kere sana bineyim sona ata biniyor ve sürüp gidiyor. At oğlana diyor ki ben seni düşürecekim oğlan da diyor ki ne yaparsan yap ben inmeyecekim. At oğlana beddua ediyor. Diyor ki eğer erkeksen kadın ol, kadınsan erkek ol demiş. Kız o zaman sahiden erkek olmuş. Köylüler varmış padişaha demiş ki damadın kırk yavrulu atla birlikte geliyor. Padişah demiş ki elim gitmiyor ben bunu öldüreyim. Oğlan gitmiş karısının yanına. Aradan birkaç gün geçmiş oğlan padişaha gitmiş demiş ki ben evime gideceğim demiş. Oğlan az gitmiş uz gitmiş köyün yakınına gelmiş. Köylüler annesine, babasına haber vermişler oğlun evlenmiş geliyor demişler. Kadın üzülmüş benim oğlum zaten kız şimdi gitmiş bir kızda getirmiş başının belası yapmış. Oğlan eve gelmiş başından geçeni annesine anlatmış.

Onlar ermiş muradına biz çıkalım kerevetine. Gökten üç elma düşmüş biri bana biri seyircilere diğeri de kahramanlarımıza.

1.66.2. Masalın Özeti

Eskiden bir memleketin padişahının hiç oğlu olmuyormuş. Sürekli kızı oluyormuş. Karısı doğum yapacağında padişah gelip demiş ki: Bu sefer de kız olursa kadını da bebeği de öldürün demiş. Yine kız olmuş ama padişaha erkek oldu diye yalan söylemişler. Çocuk büyümüş. Annesi kızına sihirli iki at kirpiği vermiş ve bunları sürtersen rüzgardan at gelir demiş. Çocuk yola düşmüş ve bir bostancının oğlu olmuş. O ülkenin padişahının da üç kızı varmış. Kızlar evlenmek istemiş. Birisi hocanın, birisi müftünün, birisi de bostancının oğluyla. Padişah kızmış ve ben bostancıya kız vermem demiş. Sonra da hasta numarası yapıp aslan sütü istemiş. Damatlar aslan sütü aramaya gitmişler. Bu at kirpiklerini çıkarıp sürtmüş ve pek atın yardımıyla aslan sütünü getirmiş. Padişah yine de bunun ölmesini istiyormuş ve kırk yavru atı getir demiş. Çocuk bu kirpiklerin sürülmesiyle çıkan attan yardım isteyip padişahın atını vermiş. Bu sırada da erkek olmuş ve padişahın kızını alıp kendi babasının sarayına yerleşmiş ve mutlu bir hayat sürmüşler.

1.66.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masaldaki erkek kışına giren kızın babası sinirlenip yapmayacağı, yapamayacağı şeyleri söylüyor. Çünkü hiçbir anne-baba yavrusuna kıyamaz. Çocuklara da bu duygu anlatılıp içlerine ferahlık ve güven duygusunun yerleşmesine yardımcı olunabilir.

Israrla çabalayan kızın ise hem erkek olduğu hem de padişahın küçük kızını aldığı düşünülürse, çocuklara, bir amaca ulaşmak için ısrarcı olmaları gerektiği öğütlenebilir.

1.67. HAYIRSIZ EVLAT

1.67.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş. Bir zamanlar köyün birinde yaşayan bir yaşlı çift karı koca varmış. Bunların ikisi de 30-40 yaşlarında vardılar. Bunların bir de yemeyip yedirdikleri, giymeyip giydirdikleri bir oğlu varmış. İkisi de çocuğu gözlerinden sakınırlardı. Ama bunlara rağmen çocuk ne annesini sever ne de babasını, gözü hep yükseklerde anne ve babasını küçük görürdü. Anlayacağınız hayırsız evladın tekiymiş.

Günler geçer anne ve babasının tüm çabasına rağmen, çocuk hiç değişmez anne ve babasını sevmez, dediklerini yapmazmış. Yıllar geçmiş adam ve kadın yaşlanmış el, ayaktan düşmüşler. Çocuk büyümüş delikanlı olmuş, ama yine de çocuk yine anne ve babasını sevmez üstüne üstlük, anne ve babasına el kaldırır olmuş. Yıllar geçmiş kadın ve adam oğullarını evlendirmeye kalkarlar. Evlendirirler evlendirmesine ama hayırsız evlat yetmezmiş gibi bir de hayırsız gelin getirmişlerdi. Gelin, hayırsız evladın tıpkı bir kopyası gibiydi. Günler geçer bu yaşlı çift iyice elden ayaktan düşerler ikisi de kendi işlerini kendi göremez hale gelirler. Yaşlı kadın ve yaşlı adamın oğlu ve gelini, onlardan iyice bıkarlar, onları o hallerinde kalkıp döve söve evden kovarlar, yaşlı adam oğluna ve gelinine döner, oğul sen bana ve annene çok çektirdin biz seni gözümüzden sakınırken senin bize ettiklerine bak, bilirsin ki cennet anne ve babaların ayakları altındadır. Sen bize hayatı zehir ettin, dilerim Allah'tan senin de günün birinde çocuğun olursa onlar da sana, senin bize çektirdiklerini çektirsinler der ve gider. Yıllar geçer hayırsız evladın da çocukları oluyor. Bu çocuklar babaları etmedik, çektirmedik şey bırakmıyorlar. Hayırsız evlat çocukları tarafından eşiyile birlikte kovulur. İşte o zaman kafası zonglar içinde bir cızıltı oluşur. İşte ne kadar yanlış ve günahların içinde kaldığını anlamış ve yataklara girmiş vicdan tirtir titriyor vicdan azabından boğulup ölmüş.

1.67.2. Masalın Özeti

Vaktiyle bir çocuklu kırk yaşlarında bir çift varmış. Bunların bir çocukları olduğu için mi bilinmez çocuklarına sevgisi bir başkaymış. Yememiş, yedirmişler, içmemiş içirmişler. Ama çocukları anne ve babasını sevmezmiş. Tam bir hayırsız evlatmış. Sonunda bu hayırsızın anne ve babası bunu evlendirmişler. Ama bir hayırsız evlatları varken bir de hayırsız gelinleri olmuş. Bunlara çok çektirmişler. İnşallah sizin çocuklarınızda aynısını size çektirir diye beddua etmiş kadınla adam. Bunlar da yaşlanınca kendi çocukları da tıpkı kendileri gibi kötü davranmış ve sokağa atmışlar anne ve babalarını böylece iş işten geçince akli başına gelmiş hayırsız evladın.

1.67.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masalla anne ve babalarına çok iyi davranmaları gerektiği konusunda çocuklara gerekli eğitim verilebilir. Çocuklar düşündürülür ve şu an anne ve babalarına davrandıkları gibi kendi çocukları da onlara davransa ne yaparlardı sorusunun cevabı alınabilir. Böylece çocukların anne ve babalarına karşı tutumlarında istendik değişimler görülebilir.

Yine bu masalla “Cennet anaların ayakları altındadır” ve “Baba bedduası tutar” gibi atasözleri açıklanabilir.

1.68. ALTIN BALTA

1.68.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş bir zamanlar köyün birinde bir baltacı varmış. Bu baltacı günün büyük zamanını ormanda geçirir, odun keser, kestiği odunları şehre getirir satarmış. Günün birinde baltacı bir gölün başına gelmiş, o göl orman yakınlarında bulunuyormuş. Çok güzel göz kamaştırıcı bir gölmüş. Adam oturup elini yüzünü yıkarken baltasını suya düşürmüştü. Başlamış ağlamaya, dizini dövmeye. Birden bire suyun içinde bir gürültü oluşmuş ve su yüzeyine kocaman insan şeklinde bir varlık çıkmış. Adama sormuş, ey insanoğlu neden böyle ağlayıp sızlarsın? Adam ben bu göle baltamı düşürdüm diye mırıldanmış. Birden su içinden bir eski balta çıkar büyücü adama sormuş baltan bu mu? Hayır demiş adam. Bu kez su içinden altın bir balta çıkarmış, Baltan bu mu diye sorar. Adam hayır bu benim baltam değil demiş. Bu sefer adamın asıl baltası su yüzüne çıkmış. Adam sevinerek işte baltam bu demiş. Büyücü adama şöyle der senin bu dürüstlüğün ve temiz kalbin için bu altın baltayı sana veriyorum demiş. Adam ormana gitmiş, olan biteni oduncu arkadaşlarına anlatmış. Arkadaşlarından uyanık birisi, koşarak gölün başına gitmiş. Elinde bulunan eski baltayı göle atmış. Yalandan ağlamaya sızlanmaya başlamış. Büyücü su üzerine çıkıp ey insan oğlu niye ağlıyorsun diye sormuş. Adam ben buraya baltamı düşürdüm demiş. Büyücü önce eski bir balta çıkararak bu mu diye sormuş. Adam hayır değil. Bu sefer büyücü altın baltayı çıkarıp bumu diye sormuş. Adam evet evet bu benim baltam der demez büyücü tüm baltalarla birlikte ortadan kaybolmuş.

1.68.2. Masalın Özeti

Eskiden geçimini ağaç kesip satarak sağlayan bir ormancı varmış. Bir gün ormanın içinde çok güzel bir göl görmüş ve elini yüzünü yıkamak için yaklaşıp eğilmiş. Tam o sırada baltasını suya düşürmüştü. Tek geçim kaynağını kaybedince üzüntüden ağlamaya başlamış. O sırada suyun içinden insana benzeyen bir şey çıkmış ve ey insanoğlu neden ağlıyorsun, demiş. Adam da baltasını suya düşürdüğünden bahsetmiş. Yaratık sudan eski bir balta çıkarmış ve bu mu diye sormuş. Hayır bu değildi demiş orman ol. Yaratık bu sefer altın bir balta çıkarmış. Bu muydu baltan demiş. Adam hayır

bu da değildi demiş. Bu sefer yaratık adamın baltasını çıkarıp göstermiş. Adam evet buydu deyince, yaratık adama, dürüstlüğünün hediyesi olarak altın baltayı vermiş. Adam da çok sevinmiş ve gidip durumu arkadaşlarına anlatmış. Arkadaşlarından birisi de açık gözlük yapıp bu göle gitmiş ve baltasını suya atmış. Yaratık çıkmış eski baltayı göstermiş, adam hayır bu değil demiş. Altın baltayı çıkarınca adam sevinip evet buydu demiş. Yaratık da adama hiç balta vermeden ortadan kaybolmuş.

1.68.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masalla dürüstlüğün daima kazandığını ve dürüst insanların hep ödüllendirildiğini çocuklara anlatabilir ve çocuklardan her zaman dürüst olmalarını isteyebiliriz.

Yine bu masalla ikinci baltacı gibi yalan ve hileye başvururlarsa, ellerindekinden de olacakları anlatılır ve hiçbir zaman yalan söylememeleri ve hile yapmamaları istenebilir.

1.69. CESUR AHMET

1.69.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş. Evvel zaman içinde kambur saman içinde, develer tellal iken pireler berber iken, ben anamın beşiğinde tıngır mıngır salları iken. Köyün birinde Ahmet adında biri varmış.

Ahmet; cesur, güçlü, yiğit bir adammış. Hani eskiden araba olmadığı için köyden şehre kızaklarla gidilirmiş. Ahmet'te köylülerle birlikte kızığını bağlar ve şehre doğru yol almış.

Bir gün; Ahmet bir arkadaşının kızığına binip şehre inmiş. Herkes işini gördükten sonra bir yerde toplanıp hep birlikte gideceklermiş. Çünkü yollar kurtlarla doluymuş. Neyse Ahmet şehirde sohbete dalmış bir de bakmış ki akşam oluvermiş. Ne yapayım ne edeyim diye düşünmüş.

Kendi kendine düşünüp durmuş. Zaten köylüler çoktan köye gitmişlerdir. Şehirde de kalacak kimsesi yoktur Ahmet'in. Yola koyulmaya karar vermiş. Büyük kabanını giymiş. Eldivenlerini ellerine koymuş, kendini bir güzel donatmış ve de yola yaya koyulmuş. Az gitmiş, uz gitmiş, dere tepe düz gitmiş. Ama yolun biteceği yokmuş. Bir de bakmış ki her taraf karanlık oluvermiş. Şöyle etrafına bakınmış. Birde ne görsün

büyük bir ahır. Meğerse bu çobanların koyunlarının yeriymiş. Hani yazın koyunlar kırdı kalır ya işte bu ahıra geceleri koyarlarmış.

Ahmet ahıra varmış. Bir de ne görsün her taraf yıkık, perişan. Fakat burada kalmaktan başka çaresi yokmuş. Ahırda kendi kendine gezinmiş bir direk görmüş. Direğe tırmanıp tepesine binmiş. Direğin üzerindeki ağaçları birbirine dayayarak üzerine uzanmış. Tam gözlerini kapatacağı sırada büyük bir ses duymuş. Ve bu seslerin kurtlara ait olduğunu anlamış. Fazla geçmeden ahır kurtlarla dolup taşmış. Ve Ahmet'in kokusunu da almışlar sonunda birisi Ahmet'in yukarda olduğunu görmüş ve direğe tırmanmaya kalkışmış. Ama başaramamış.

Ahmet çok korkmuş ne yapacağını bilemiyormuş. Tam bu sırada kurtlardan biri ahırın üzerine kalkıp Ahmet'in bulunduğu yeri kazmış. Ve ikide bir kazdığı yere kuyruğunu sokup Ahmet'e değiyor mu diye içinde gezdiriyormuş. Bunu gören Ahmet cebindeki bıçağı çıkarıp kurdun kuyruğunu kesmiş. Kurt deliye dönmüş. Kendini yukardan kurtların arasına atmış. Diğer kurtlar kan görünce o kurdu yemişler ve hangisinin ağzı kan olsa birbirlerini öldürmüşler ve bir çok kurdun ölmesine neden olmuş.

Ortalık sakinleşmiş hani kurtların karnı doymuş ya hepsi gitmişler. Zaten sabah olmak üzereymiş. Yalnızca bir kurt kalmış orada. O da çok fazla yediğinden yerinden kalkamıyormuş. Ahmet kendi kendine söylenmiş: eğer burada kalırsam yine kurtlar gelecek ve beni bu sefer yiyecekler. Ama gidersem dışarıdaki kurt beni yiyecek demiş. Neyse bir besmele çekmiş ve direktten aşağı inmiş. Birde bakmış ordaki kurt yatıyor. Yanında geçmeliyim demiş. Tam geçeceği sırada kurt uyanmış. Ama dediğim gibi Ahmet çok cesurmuş. Panik yapmamış ve yürümeğe başlamış. Kurt tok olduğu için hiç kıpırdamamış.

Ahmet köye doğru yol alacağı sırada birde bakmış ki köylüleri kızaklarla onu arıyor. Kurtuldum demiş ve köyüne, çocuklarına kavuşmuş. Kavuşmuş ta korkudan bir ay kendine gelememiş. Onlar ermiş muradına biz çıkalım kerevetine.

1.69.2. Masalın Özeti

Eski zamanlardan birinde, Ahmet isimli bir genç kış günü arkadaşının kızıağına binmiş v eşhre inmiş. Burada sohbete dalan Ahmet vakti unutmuş ve arkadaşı dönmüş. Ahmet de burada kalacak yeri olmadığından yürüyerek dönmeye karar vermiş. Yola

koyulmuş, ama yol bitmiyormuş. Hava kararmaya başladığı bir sırada bir ağıl görmüş. Çok yıkılmış ama mecburen burada kalması gerekiyormuş. Bir direğin üzerine çıkıp yatmış. Tam bu sırada içeriyi kurtlar sarmış ve beklemeye başlamışlar. Ahmet bunlardan birinin kuyruğunu kesmeyi başarmış. Kanı gören aç kurtlar da birbirlerini parçalamaya başlamış ve birçoğu ölmüş. Sabah olduğunda karnı doyan kurtlar dağılmış. Sadece bir tanesi kalmış o da çok tok olduğundan kımıldamıyormuş. Besmele çekip inmiş ve yürürken uyuyan kurt uyanmış ama tok olduğundan saldırmamış. O sırada köylüleri onu ararken görmüş ve kurtulduğunu anlamış. Bu ona ders olmuş. Bir daha asla karda yalnız yürümemiş.

1.69.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi

Bu masalla çocuklara, vahşi ortamlarda asla yalnız dolaşmamaları gerektiği konusunda bir ders verilebilir. Büyük insanların bile silahla dahi gece böyle yollarda yürümesinin çok tehlikeli olduğu anlatılabilir.

Kurdun çok yırtıcı bir hayvan olduğu ve görüldüğünde ani hareketlerden kaçınılması gerektiği anlatılabilir.

1.70. AKILLI ÇOCUKLA KÖSE DEĞİRMENCİLER

1.70.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş. Köyün birinde bir kadınla bir çocuğu yaşarmış. Bunlar çok fakirmiş. Kadının kocası öldüğünden kimse onlara bakamıyormuş.

Bir gün kadın çocuğunu çağırır. Bak oğlum demiş bizim bir çuval buğdaydan başka hiçbir şeyimiz kalmadı. Sen bunu götürüp değirmende öğüt gel demiş. Ve sıkı sıkı tembih etmiş. Değirmenciler köse ise öğütme demiş.

Çocuk yola koyulmuş az gitmiş ve gitmiş dere tepe düz gitmiş. Bir değirmencinin yanında durmuş. Değirmencinin köse olduğunu görünce hemen dönmüş. Yine yola koyulmuş bir başka değirmencinin yanında durmuş. O da köseymiş yine diğer bir değirmene gitmiş. O da köseymiş ama çocuk artık bıkmış. Değirmencinin kapısını çalmış ve torbadaki buğdayı getirmiş. Değirmenci hemen alıp öğütmüş ve çocuğa demiş ki senden para istemem yalnızca biraz ununu alıp çörek yapacağım birlikte yeriz demiş.

Neyse torbayı getirmiş. Bir kazan getirip içine az su koymuş. Çok un katınca katı olmuş demiş. Katı olmuş sulu olmuş derken torbanın dibi görünmüş. Bu sefer tam kıvamında olmuş demiş. Neyse köse değirmenci fırına atmış. Ve çocuğa demiş ki:

Pişene kadar birbirimize yalan atalım. Kimin yalanı tutarsa çörek onun olsun demiş. Adam başlamış yalan atmaya gördüğü cinlerden perilerden bahsetmiş. Sıra gelmiş çocuğa çocuk çok akıllı olduğundan başlamış yalana: bende bir ilaç var demiş. Kimin saçı sakalı yoksa kullanmalı demiş. Köse değirmenci hemen yalvarmış. Bana ver demiş. Çocuk hemen dışarıya gitmiş bir şişe bulup içine çamur koyup getirmiş. Ama karanlıkta kullanmalısın, demiş. Yoksa saçın sakalın çıkmaz, demiş. Köse değirmenci nereye gireyim, demiş. Çocuk ona sandığa gir demiş. Adam hemen sandığa girmiş çocuk sandığın anahtarını bulup üzerine kilitlemiş. Bu sırada çörekte tam kıvamında olmuş. Çocuk çöreği alıp gitmiş ve önceden geldiği değirmencilere haber vermiş. Kardeşinizin saçı sakalı çıkmış, ilaç sürmüş demiş. Köse değirmenciler kardeşlerinin yanına gittiklerinde kardeşlerinin sesini sandıktan duymuşlar. Sandığı açtıklarında ise onu çamur içinde bulmuşlar hep beraber gülmüşler.

Neyse çocuk çöreği eve getirmiş. Annesine vermiş ve olan bitene anlatmış. Birlikte bir güzel gülmüşler ve o çöreği afiyetle yemişler.

1.70.2. Masalın Özeti

Vaktiyle, Malazgirt'in bir köyünde yaşayan fakir ir ana-oğul varmış. Anesi oğluna bir çuval buğday vermiş ve demiş ki: Al oğlum bunu un yaptır ama sakın köse bir değirmenciye gitme. Çocuk tamam deyip çıkmış yola. Gezmedik değirmen, görmedik memleket bırakmamış ama yine de sahibi köse olmayan bir değirmen bulamamış. Sonunda mecburen bir köse değirmencinin değirmeninde öğütmüş buğdayını. Değirmenci, çocuğa demiş ki; senden para almam, unun birazını ekmek yapıp yiyelim yeter. Ama unun hepsini ekmek yapmış. Bunun üzerine çocuk ta köse değirmenciye bir oyun oynayıp eve dönmüş. Annesine olayı anlatmış. Hem gülmüş hem ekmeklerini yemişler.

1.70.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masalla, anne sözünün hangi yaşta olunursa olunsun dinlenilmesi gerektiği, öğrencilere söylenebilir. Annelerin gözünde çocukları her zaman küçüktür. Ayrıca onlar her zaman çocuklarından daha tecrübelidirler. Bu tecrübelerinden faydalanmak gerektiği öğrencilere öğütlenebilir.

Yine bu masalla, tanımadığımız kişilerle gerekmedikçe konuşmamalı, onlardan hediye kabul etmemeliyiz. Böylece kendimizi korumuş oluruz. Çocuğun sosyolojik eğitiminde bu davranışları kazandırabiliriz.

1.71. BİR ŞEYİN KIYMETİNİ BİLMEK

1.71.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş evvel zaman içinde kambur saman içinde bir padişah varmış. Bu padişah alçak gönüllü, yoksulların halinden anlayan ve çok akıllı biriymiş.

Bir gün halkının ne durumda olduğunu öğrenmek için bir yoksul kılığına girip şehirde gezinmiş. Biraz yol aldıktan sonra tarlada karısıyla birlikte çalışan bir adam görmüş. Neyse Padişah yanlarına gitmiş. Adam hemen yaşlı padişahı karşılamış. Bir yemeğimizi yiyin, bir suyumuzu için demiş. lâkin adam padişahı tanımamış. Padişah yemek yiyip içtikten sonra eşeğinin sırtındaki eski torbayı getirmiş. Bunu al, demiş. Ama adam hiç elini bile uzatmamış bu eski torbaya. Ama torbanın içinde de altın varmış. Neyse padişah gitmiş, adam yine işine devam etmiş. Hiç torbanın içine bakmamış. O torba öylece kalmış. Böylece aradan zaman geçmiş.

Bir gün adam karısını tarlada bırakıp evine gitmiş. Kadın bir ara torbanın içinde ne var? Ne yok? Merak etmiş. Bir bakayım demiş. Torbayı açar açmaz altınları görmüş. Ve bu sırada da başka bir kişi onu seyrediyormuş. Kadın sevincinden deliye dönmüş. Kocama haber vereyim demiş ve sevinçten torbayı orda bırakmış. Kadın gider gitmez, bunu gören adam torbayı kapıp kaçmış. Kadın kocasına durumu söylemiş kocası hemen tarladan dönmüş ama bir şey görmemiş. Ondan sonra çok pişman olmuş. Kendisini affetmemiş.

Bu arada padişah bu sefer değişik bir fakir kılığında tekrar gelmiş. Adam yine saygı göstermiş. Bu sefer padişah ona eşeğini vermiş. Padişahın eşeği çok değerliymiş. Nadir bulunan ve çok pahalı bir eşekmiş. Ama padişah kimse bilmesin diye boyamış. Adam çok sevinmiş eşeği kabul etmiş neyse padişah gitmiş.

Adam kendi kendine söylenmiş: madem ben bu eşeği aldım o zaman ona iyi bakacağım demiş. Önce yıkamalıyım demiş eşeği yıkadıktan sonra gözleri kamaşmış. Çok değerli bir eşek olduğunu anlamış o eşeğe bakıp beslemiş ve sonunda çok büyük bir paraya satmış böylece fakirlikten kurtulup zengin biri olmuş. Onlar ermiş muradına biz çıkalım kerevetine.

1.71.2. Masalın Özeti

Vaktiyle, padişah kıyafet değiştirip halkın arasına girmiş. Şehirde gezinmiş. Biraz gezince, karısıyla beraber çalışan bir adam görmüş. Adam padişahı tanımamış ama hoş karşılamış. Yedirmiş, içirmiş. Padişah da adama eski bir çuval vermiş ama adam almak için elini bile uzatmamış. Aradan çok uzun zaman geçmiş. Adamın karısı çuvalda ne olduğunu merak edip açmış ve altınları görünce çok sevinmiş. Yalnız, kadını bir adam gözetliyormuş ve kocasına haber vermek için çıkınca adam girip altın çuvalını çalmış. Adam gelince hiçbir şey bulamayınca kahrolmuş. Aradan zaman geçmiş. Padişah başka bir fakir yine uğramış. Yine iyi davranmış, yedirmiş, içirmişler. Padişah bu sefer de eşeğini vermiş. Eşek de çok özelmış ama belli olmasın diye boyalıymış. Adam da bari bu eşekle ilgileneyim demiş ve hayvanı yıkayınca çok değerli olduğunu anlamış. Satıp zengin ve mutlu bir yaşam sürmüştür.

1.71.3. Masalın Çocuk Eğitimine Katkısının İncelenmesi

Bu masalla, alınan hediyein büyüğü-küçüğü olmayacağı, insanların bunu düşünmüş olmalarının bile yeterince gurur verici olacağı çocuklara öğretilir.

Yine bu masalla, alınan hediyein maddi değeri olmasa bile manevi değeri açısından saygılı davranılması gerektiği konusunda çocuklara gerekli açıklamalar yapılabilir.

1.72.1. ŞEHZADE İLE CEYLAN

1.72.1. Masal Metni

Bir varmış bir yokmuş, bir köyde çok mutlu bir aile yaşarmış. Adam karısı ve iki çocuğuyla geçinip gidiyormuş ama kadın hastaymış, günden güne eriyormuş günlerden bir gün kadının eceli gelmiş kadın ölmüş. İki çocuk öksüz kalmış adam ise yeniden evlenmiş. Üvey anneleriyle hiç geçinmiyorlarmış üvey anne her gün onları azarlayıp dövüyormuş. Çocuklar da babalarına söylemeye çekiniyorlarmış. Çocuklar dayanamayıp evden kaçmışlar. Babaları akşam işten döndüklerinde çocukları yokmuş. Adam her tarafı aramış köyleri aramış komşulara sormuş ama çocuklarını bulamamış.

Kız ile erkek kardeş az gitmişler, uz gitmişler dere tepe düz gitmişler bir adama rast gelmişler.

Adama başlarından geçenleri bir bir anlatmışlar. Adam onlara çok acımış yanında bulunan biraz ekmekle peyniri onlara vermiş ve onlara sıkı sıkı tembihte bulunmuş.

Gittiğinizde karşınıza üç dere çıkacak, birinci ve ikinci derenin suyunu içmeyin içerseniz ceylan olursunuz ama üçüncü derenin suyunu içebilirsiniz. Kız ile erkek kardeşi az gitmişler uz gitmişler dere tepe düz gitmişler. Birinci dereye geçmişler, ikinci derenin yanından geçmişler oğlan dayanamamış içmiş. Suyu içtiği an bir ceylan oluvermiş.

Kız ağlamış dövünmüş ama ne çare... Az gidip uz gitmişler birkaç atlı görmüşler kız erkek kardeşini yani ceylanı almış bir ağacın arkasına saklanmışlar. Meğersem o atlı padişahın oğlu ve koruyucularıymış.

Padişahın oğlu ceylan avına çıkmış. Ceylan yani kızın erkek kardeşi ağacın arkasından çıkmış. Padişahın oğlu çıkartmış okunu tam ceylana vuracakmış ordan bir ses.

- Ne olur vurma, ne olur vurma demiş. Padişahın oğlu bakmış etrafına kimse yokmuş, tekrar çıkarmış okunu tam vuracakmış yine aynı ses ağacın arkasında.

- Ne olur vurma demiş. İnsaf eyleyin padişahın oğlu.

- Kimsin çık ortaya eğer çıkarsan vurmayacağım ceylanı demiş.

Kız sessizce ağacın arkasından çıkmış nur yüzlü bir kız imiş bu.

Padişahın oğlu ona aşık olmuş. Kız başından geçenleri bir bir anlatmış ona padişahın oğlu,

- Anlaşıldı senin kardeşin ceylan suyundan içmiş onun için ceylan olmuş.

- Kızı atına bindirmiş ceylanı da kucağına almış gitmişler saraya padişahın oğlu babasına danışmış ve kızla evlenmeye karar vermiş. Bunun hemen nişanı geri çevirmeye karar vermişler...

Kızla kırk gün kırk gece düğün yapmışlar.

Ama ceylanın sırrını da kimseye anlatmamışlar. Kaç gün aradan geçmiş. padişahın oğlu ava gitmeye karar vermiş ve karısına da sıkı sıkı tembihte bulunmuş. Ben olmadan kimseye kapı açma demiş.

Ben gelince kapının aralığından bir elma atacağım benim olduğumu anlayıp o zaman kapıyı açarsın demiş. Karısı da “Peki” demiş.

Padişahın oğlu bunları karısına anlatırken oradan vezirin karısı da gizlice onları dinliyormuş. Çünkü vezirin karısı kızını padişahın oğluyla evlendirmek istiyordu ama padişahın oğlu bunu kabul etmemiş, etmeyince de nişanı geri çevirmiş.

Adam karısını alnından öpüp çıkmış. Birkaç saat aradan geçmiş vezirin karısı kapıyı çalmış kız kapıyı açmayınca kapının aralığından bir elma atmış. Kadın kocasının olduğunu sanıp kapıyı açmış.

Padişahın karısı:

- Sen kimsin buraya neye geldin demiş?

- Merak etme kızım ben sizin en yakın komşunuzum. Kocanız, siz yalnız kalmayasınız diye beni sizin yanınıza gönderdi, demiş. Böylece padişahın karısını inandırmış.

Vezirin karısı:

- Gelin kızım hamilesin çıkalım dışarı biraz hava alırsın demiş, almış kızı dışarı çıkmışlar. Vezirin karısı kızı bir kuyunun yanına getirmiş eğilmiş kuyuya bakmış.

- Gelin kızım sende gelip baksana şu kuyunun içinde çok güzel çiçekler var.

Padişahın karısı eğilmiş kuyunun içine vezirin karısı onu nasıl itmiş. Padişahın karısı düşmüş kuyuya. Vezirin karısı üstüne çalı çırpı falan örtmüş kapatmış kuyunun ağzını.

Padişah avdan dönmüş gelmiş kapıyı çalmış ve bir elma kapının aralığından atmış kimse çıkmamış tekrar kapıyı çalmış bu sefer sinirlenip kapıyı kırmış içeri girmiş bir de ne görsün karısı evde her tarafa bakmış kimse yok yalnız (ceylan) kızın erkek kardeşi padişahın oğlu oturup ağlamış kızın evden kaçtığını düşünmüş.

Bir gün padişahın annesi hastalanmış doktor gelip bakmış hastalığı çok ağırmış.

Vezirin karısı doktora para vermiş, doktora:

- Bu hastalığın ilacı ceylan etidir, diyeceksin demiş.

Doktor da padişaha senin karının ilacı bir ceylan etidir, demiş. Eğer o ceylan eti olmazsa senin karın iyileşmez ölür, demiş.

Padişah'ta son günlerde oğlunun evinde bir ceylanın olduğunu duymuş ve oğluna;

- Senin evindeki ceylanı kesip annene vereceğiz, demiş onun için hemen kesin o ceylanı.

Padişahın oğlu o ceylanın sırrını kimseye anlatmamıştı. Eğer anlatırsa sihir bozulur o ceylan asla eski haline dönemezdi.

Babasına:

- Hayır baba kesemeyiz benim karım o ceylanı çok severdi onun için kesemem onu demiş.

Babası:

O ceylan senin annenden kıymetlidir demiş, eğer ceylan etini yemezse senin annen ölür.

Neyse padişah adamlarına haber vermiş, ceylanı kesmelerini istemiş.

Kasapçıyı getirdiler bıçağı getirdiler ceylanı yere bıraktılar tam kesecektiler ceylan onların elinden kaçıp kuyunun yanına gitmiş.

Adamlar tekrar ceylanı getirip yere uzattılar tam kesecekleri sırada kasapçının kolunun içine bir sızı girmiş.

- Ceylan tekrar kaçmış kuyunun yanına. Oradan kız kardeşinin sesi gelmiş.

- Çıkartın beni buradan çıkartın beni buradan.

Padişahın oğlu merak etmiş gitmiş kuyunun yanına bakmış bu gelen ses karısınınmış.

Birden bir çocuk sesi gelmiş çocuğun sesinin gelmesiyle ceylan eski haline dönmüş. İnsan olmuş.

Padişah karısını da kuyudan çıkartmış, çocuğunu karısını ve karısının kardeşini alıp evlerine gitmişler. Vezirin karısını kızını ve doktoru da zindana atmışlar.

Onlar erdi muradına biz çıkalım kerevetine.

1.72.2. Masalın Özeti

Eskiden, bir köyde çok mutlu bir aile yaşarmış. Anneleri ölünce babaları üvey anne ile evlenmiş. Kadın çocuklara çok kötü davrandığı için, çocuklar evden kaçmışlar.

Yolda bir adama rastlamışlar. Adam, birinci ve ikinci nehirden su içmeyin, üçüncüden içebilirsiniz demiş. Biraz da azık verip gitmiş. Adamın dediği gibi yaparlarken oğlan susuzluğa dayanamayıp ikinci dereden su içince ceylana dönüşmüş. Üzüle ağlaya ilerlerken ileride bir grup atlı görüp ağaçların arkasına saklanmışlar. Ama bu padişahın oğluymuş ve ceylan avına çıkmış. Ağacın arkasında saklanan ceylanı görünce tam vuracaktı ki bir ses vurmamış demiş. Bunu söyleyen bir kızmış. Şehzade kızı ve ceylanı saraya götürmüş. Kızla evlenmiş ve ceylanı da saklamış. Kötü kalpli vezirin karısı ise bu kızı hiç sevmiyormuş. Bir gün şehzade ava gittiğinde bir oyunla kızı kuyuya atmış. Üzerini kapatmış. Sonra da padişahın annesi bir gün hastalanınca doktora para verip hastalığın derdi ceylandır dedirtmiş. Padişah ceylanı bulmuş ve kestireceği sırada şehzade karşı çıkmış. Padişah yine de emretmiş tam bu sırada ceylan kaçıp kuyunun yanında durmuş. Kuyunun yanına ceylanı yakalamaya geldiklerinde ise şehzadenin karısının sesini duymuşlar. Kız kuyuda doğurmuş. Çocuğun sesi ile büyü bozulmuş, ceylan da insan olmuş. Her şey ortaya çıkınca da, padişah, vezirin karısını, kızını ve doktoru zindana attırmış.

1.72.3. Masalın Çocuk Eğitime Katkısının İncelenmesi

Bu masalla, çocukların evden kaçtıklarında başlarına neler gelebileceğini gördüğümüzden çocuklara böyle bir şeyin ne kadar kötü olduğunu anlatabiliriz. Ayrıca, bütün uyarılara rağmen oğlan gibi ikinci nehirden su içmemeli, benzer şekilde uyarılar yapılmasına rağmen bunlara kulak asmayanları uyarmak gerektiğini çocuklara anlatmalıyız.

Yine bu masalla, zevkine hayvan öldürmenin de kötü bir şey olduğunu çocuklara anlatabiliriz.

Yalancılığın, hilebazlığın çok kötü bir şey olduğunu bu masalla gösterebilir, sonuçta bu tip insanların her zaman kaybettiklerini çocuklara aktararak bu tip davranışlardan uzak kalmalarını sağlayabiliriz.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Eğitimi genel olarak tanımlamak istersek, bireydeki davranışları olumlu yönde değiştirme sürecidir. Bireylerin eğitiminde önemli rol oynayan bir takım metod ve teknikler ile bunların yanında yer alan pek çok araç ve gereç mevcuttur.

Vatanımıza ve milletimize yapabileceğimiz en büyük iyilik, çocuklara vereceğimiz son derece kaliteli bir eğitimidir. Çocuklarımızın eğitiminde rol oynayan, eğitime renk ve eğlence katan araçlardan biri ve belki de en önemlisi masaldır. Milletler, tarihi ve kültürel birikimlerini olağanüstü olay ve kişilerle süslenmiş en güzel Türk Halk Edebiyatı türü olan masallarla gelecek nesillerine aktarabilirler.

Çocuk eğitimi sırasında ister okul öncesi ister okul sırasında masallardan sıkça faydalanılmaktadır. Çocuk eğitiminde doğrudan sorumlu olan anne ve babalar ile öğretmenler bilinçli ya da bilinçsiz masallardan faydalanırlar. Çocuk eğitiminde, masallara bilinçli bir şekilde başvurulursa, hem eğitiminin işi hafifler hem de çocukta beklenen istendik değişimler daha kısa sürede gerçekleşir. Çocuklar fiziksel gelişimlerinin yanında bir de zihinsel, ruhsal, duygusal, ahlaki ve edebi vb. yönlerden gelişir. Çocukların bu manevi yönlerinin eğitiminde kuşkusuz halk edebiyatı ürünleri olan masal, hikaye, fıkra, şiir, ninni, tekerleme vb. önemli bir yere sahiptir. Bunların içinde de çocuğun en çok ilgisini çeken ve faydalısı da kuşkusuz masaldır.

Çocuk eğitiminde masalın rolü çok fazladır. Masal, çocukların doğumdan itibaren anadilinin gelişmesini sağlar. Ayrıca güzel konuşma, dinleme, okuma, anlama ve anlatma gibi ifade beceri alışkanlıklarının gelişmesini sağlar ve çocuktaki edebi zevki geliştirir.

Masal, çocuklara milli tarih ve milli kültür değerlerimizi kazandırılmamızı sağlar. Serbest düşünme ve hayal gücünün gelişmesine yardımcı olur. Çocukların karşılaştıkları olaylar karşısında muhakeme ve mukayese etme yeteneklerinin gelişmesine yardımcı olur. İnsan, hayvan ve doğa sevgisini çocuklara kazandırılmamıza yardımcı olur.

Masal sayesinde çocuk, olaylarda geçen insan tiplerini ve karakterlerini tanıyarak gerçek hayatta, insanlara karşı nasıl davranmasını kavrar ve ona göre hareket

eder. Masal, çocukların eğlenip dinlenmesini ve hayattan zevk almasını sağlayarak çocuklara yaşama sevinci aşılar.

Masal, çocuklarda yardımlaşma ve dayanışma duygularının gelişmesini sağlar. Yardıma muhtaç olanlara yardım elini uzatmasını bilir ve insanlara kötülük yerine iyilik yapma duyguları gelişir. Masal, çocuk eğitiminde, daha eğitim-öğretim başlamadan önce bile eğitimciler için çok iyi bir moral ve motivasyon kaynağıdır.

Kısaca masallar, çocukların gerçek hayatta karşılaşacakları olumlu ve olumsuz durumlara karşı tecrübe edinmelerini sağlar.

Masallar, özellikle ilköğretim okullarımızda derse başlarken öğrencileri motive etmek için, ders esnasında öğrencileri dinlendirmek için, ders sonunda olumlu davranış kazandırmak için anlatılırsa daha iyi verim alınır.

Milli Eğitim Bakanlığı, Kültür Bakanlığı ve Üniversitelerin yürütecekleri planlı çalışmalar sonucunda, yurdumuzun çeşitli yörelerinde anlatılan Türk masalları eğitimcilerin hizmetine sunulursa, devlet eliyle masal eğitimi teşvik edilmiş olur.

Her biri ayrı bir kültür hazinesi olan masallarımızın her birinin dinlendirici, eğlendirici rolü yanında mutlaka bir de eğitici rolü vardır.

1980'li yıllarla birlikte televizyon Türkiye'de yaygınlaşmış, özellikle özel televizyon kanallarının yayın hayatına başlamasıyla masal başta olmak üzere çoğu Türk Halk Edebiyatı ürünleri ihmal edilmiştir. En kısa sürede Türk Masalları adı altında evren Türkiye kabul edilerek geniş çaplı bir araştırma başlatılmalı ve birer kültür hazinesi olan masalların kaynak şahıslarla birlikte mezara gitmesi önlenmelidir.

EKLER

1. MASAL ARAŞTIRMASI YAPILAN DİĞER TEZLER

- Karasu, Cihat, **Bolu Masalları Üzerine Bir Araştırma**, YL. Tezi 100. Yıl Ün. 2002, Van.
- Yaşar, Seyfullah, **Ağrı Masalları Üzerine Bir Araştırma**, YL. Tezi, 100. Yıl Ün. 2002, Van
- Tanrikulu, Tijen, **Masalın Yabancı Dil Eğitimindeki Yeri ve Öneminin Araştırılması**, YL. Tezi, Gazi Ün. 2002, Ankara
- Zengin, Serpil, **Kumuk Halk Masalları (Kumuk Halk Yomakları)**, Sakarya Ün. YL. Tezi, 2002, Sakarya.
- İpkırmaz, Y.İlkay, **Hint Masallarındaki Motifler**, Dr. Tezi, Ank. Ün. 2002, Ankara.
- Doğramacıoğlu, Hüseyin, **Kilis Masalları Derleme ve Tahlil Çalışması**, YL. Tezi, Gaziantep Ün. 2002. Gaziantep.
- Soysal, Canan. **Türk ve Alman Masallarından Örnek Motiflerde Motif Karşılaştırması**, YL. Tezi, Anadolu Ün. 2002. Eskişehir.
- Derman, Serdar. **Anadil (Türkçe) Öğretiminde Masal Metinlerinin Kullanılması**, YL. Tezi. Selçuk Ün. 2002, Konya.
- Karayanık, Sadullah. **Kırgız El Comoktoru (Kırgız Halk Masalları) Metni Esasında Kırgızca Fiil**, YL. Tezi, Gazi ün. 2001. Ankara.
- Dursun, Huri. **Hayvanlar Turındağı Ekiyetler (Hayvan Masalları) Metni Üzerinde Tatar Türkçesinin Ses Özellikleri Açısından Değerlendirilmesi**. YL. Tezi, Gazi Ün. 2001. Ankara.
- Özcan, Bengü Hünsa, **Kazak Ertegeleri (Kazak Masalları) Metni Esnasında Kazak Türkçesinde Fiil**, YL. Tezi, Gazi Ün. 2001, Ankara.
- Ograkova, Lazzat. **Anadoludaki Keloğlan Masalları ile Kazakistandaki Tazşa bala Masallarının Mukayesesi**, YL. Tezi. Gazi Ün. 2001, Ankara.
- Ayyıldız, Ferit. **İspir ve Pazar Yöresi Masalları (Metin ve incelemeler) (2 cilt)**YL. Tezi, Atatürk Ün. 2001, Erzurum.

- Arıcı, Ali Fuat, **İlköğretim 3. sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Masalların Öğrenci Eğitimine Katkıları**, YL. Tezi. Atatürk Ün. 2001. Erzurum.
- Eren, Metin, **Bitlis Masalları Üzerine Bir Araştırma**, YL. Tezi. 100. Yıl Ün. 2001. Van.
- Ceylan, Murat, **Özbek Halk Masalları**, YL. Tezi. Sakarya Ün. 2001. Sakarya.
- Tekin, Tufan Görkem. **8-10 Yaş grubundaki çocukların Müziksel Beğenilerini geliştirmede Masal ve Öykülerden Yararlanma Yöntemleri**. YL. Tezi. Marmara Ün. 2001. İstanbul.
- Dündar, Leyla Burcu, **Murathan Mungan'ın Çağdaş Masallarında Cinsiyetçi Geleneğin Eleştirisi**. YL. Tezi. Bilken ün. 2001. Ankara.
- Kılınç, Aziz. **Yaka Afşar Kasabası Anlatı Türleri Üzerine Bir İnceleme (Hikaye, Masal, Fıkra)**. Dr. Tezi. 18 Mart Ün. 2001. Çanakkale.
- Pepesöyler, Ferda. **1001 Gece Masalları Esat Efendi Nüshası (Dilbilgisi özellikleri, metin, dizi)**. YL. Tezi. Mersin Ün. 2001. Mersin.
- Akça, Deniz. **Türkiye'de Yaşayan Yabancıların Çocuklarının Yabancı Dil Eğitimindeki Masalın Etkisinin Araştırılması**. YL. Tezi. Ank. Ün. 2001. Ankara,
- Bakırcı, Nedim, **Niğde Masalları**, YL. Tezi. Niğde Ün. 2000. Niğde.
- Eser, Ruhiye Eda. **Türk Masallarında Çocuk Motifi**. YL. Tezi. Fırat Ün. 2000. Ş.Urfa.
- Çelik, Suzan, **Türk Masallarında Ölüm ve Yas**. YL. Tezi. Fırat Ün. 2000, Ş.Urfa.
- Çorbacı, Çiğdem, **Türk Masallarında Yardımcı İhtiyar Motifi**. YL. Tezi. Fırat Ün. 2000. Ş.Urfa.
- Akgün, Yılmaz. **Trabzon Masalları Üzerine Bir Araştırma**. YL. Tezi. 100. Yıl Ün. 2000 Van.
- Sümbüllü, Yusuf Ziya, **Türkmen Halk masalları üzerine motif incelemesi, (Büyülü masallar)**. YL. Tezi. Atatürk Ün. 2000, Erzurum.
- Gökçimen, Ahmet. **Türkmen Halk Masalları üzerine motif incelemesi. (Hayvan Masalları)**. YL. Tezi. Atatürk Ün. 2000. Erzurum.
- Öcal, Abdullah, **Karakuyu Köyü (Boğazlıyan-Yozgat) Çevresi Masalları (2 cilt)**, Dr. Tezi. Atatürk Ün. 1999, Erzurum.

- Kerte, Melek. **Adana Masalları Araştırması**. YL. Tezi. Çukurova Ün. 1998. Adana.
- Akay, Recep. **Türk ve Alman Masallarında Çocuk Figürleri**. Dr. Tezi. Çukurova Ün. 1998. Adana.
- Dolu, Arzu. **Diyarbakır Ve Yöresi Masallarında Motif İncelemesi**. YL. Tezi. Dicle Ün. 1997. Diyarbakır.
- Gürer, Nimet. **Özbek Halk Masalları (Metnin çeviri yazısı, dil incelemesi, sözlük)**. Yl. Tezi. Kocatepe Ün. 1997, Afyon.
- Göde, Halil Altay. **Yalvaç Masalları Üzerine Bir İnceleme**. Yl. Tezi. S.Demirel Ün. 1997, Isparta.
- Dalkara, Zeynep Derya, **Kırgızca 12 Masal**, YL. Tezi. Marmara Ün. 1997. İstanbul.
- Karakuzu, Berrin, **Kadınhanı Halk Anlatımları Üzerine Bir Araştırma**. Yl. Tezi. Selçuk Ün. 1997, Konya.
- Karens, Lerna, **Yabancı Dil Öğretiminde Masal**. Yl. Tezi. İstanbul Ün. 1996. İstanbul
- Emiroğlu, Seyit, **Meram İlçesi (Konya) Masalları Üzerine Bir İnceleme**. Dr. Tezi. Selçuk Ün. 1996, Konya.
- Köktürk, Şahin, **Azerbaycan Ve Türkiye'den Derlenmiş Masalların Karşılaştırma Denemesi**. Dr. Tezi. 19 Mayıs Ün. 1996, Samsun.
- Kara, Ruhi. **Erzincan Masalları, Metinler Ve İncelemeler**, (2. cilt) Dr. Tezi. Atatürk Ün. 1996, Erzurum.
- Yavuz, Muhsine, **Masalların Eğitim İşlevleri Ve Dil Öğretimindeki Yeri**. Dr. Tezi. Ank. Ün. 1996, Ankara.
- Güven, Meriç, **1001 Gece Masalları Üzerinde Motif Araştırması**. (Metin, inceleme), Yl. Tezi. Balıkesir Ün. 1995, Balıkesir.
- Önay, Yılmaz. **Van Masalları Üzerine Bir Araştırma**, Dr. Tezi. 100. Yıl Ün. 1995, Van
- Sever, Mustafa, **Erciyes Yöresi Masallarında Tipler**. YL. Tezi. Gazi ün. 1995. Ankara.
- Uysal, Zeynep, **Olaganüstü Masaldan Çağdaş Anlatıya Muhayyelat-ı Aziz Efendi**. YL. Tezi. Boğaziçi Ün. 1994. İstanbul
- Terzi, Yusuf. **Türk Ve Alman Masallarında Sosyal Sorunlar Ve Çözüm Yolları**. YL. Tezi. Gazi ün. 1994, Ankara

Aça, Mehmet. **Obruk (Konya) Köyleri Halk Edebiyatı Ürünleri Üzerinde Bir İnceleme**. Yl.tezi. Selçuk Ün. 1994. Konya.

Yılmaz, Mehmet. **Kırgız Halk Masalları**, YL. Tezi. Atatürk Ün. 1994. Erzurum.

Ergun, Pervin. **Halk Anlatmalarında Hızır**. YL. Tezi. Selçuk Ün. 1993, Konya.

Aksan, Tülay. **Popüler Kültür Yayılım Alanları, Masalın İmajinasyon Yaratma Ve Sosyal Bilimlerin Gelişmesine Katkısı**. Dr. Tezi. İstanbul Ün. 1993, İstanbul.

Deniz, Rasim. **Kayseri Masalları**. YL. Tezi. Erciyes Ün. 1992, Kayseri.

Ergün, Metin, **Türkmen Ve Adalolu Halk Masallarının Yapı Ve Motif Açısından Mukayesesi Üzerine Bir Araştırma**, YL. Tezi. Atatürk Ün. 1988, Erzurum.

2. MASALLARI ANLATAN KAYNAK KİŞLER

1. Masalın adı : Gorso
Anlatanın adı soyadı : Adem Deniz
Anlatanın yaşı : 33
Anlatanın mesleği : Çiftçi
2. Masalın adı : Sihirli Balık
Anlatanın adı soyadı : Gökhan Yöyler
Anlatanın yaşı : 15
Anlatanın mesleği : Öğrenci
3. Masalın adı : Hacı Ali
Anlatanın adı soyadı : Nurhan Kaya
Anlatanın yaşı : 16
Anlatanın mesleği : Öğrenci
4. Masalın adı : Besmele
Anlatanın adı soyadı : Gökhan Yöyler
Anlatanın yaşı : 15
Anlatanın mesleği : Öğrenci
5. Masalın adı : Emanetçi
Anlatanın adı soyadı : Murat Yıldız
Anlatanın yaşı : 16
Anlatanın mesleği : Öğrenci
6. Masalın adı : Gaddar Ağanın Sonu
Anlatanın adı soyadı : Ahmet Güzey
Anlatanın yaşı : 39
Anlatanın mesleği : Çiftçi
7. Masalın adı : Çiftçinin Şansı
Anlatanın adı soyadı : Ahmet Güzey
Anlatanın yaşı : 39
Anlatanın mesleği : Çiftçi
8. Masalın adı : Taş Bebek
Anlatanın adı soyadı : Ahmet Güzey
Anlatanın yaşı : 39
Anlatanın mesleği : Çiftçi
9. Masalın adı : Üç Kardeşler
Anlatanın adı soyadı : Bilal Özdemir
Anlatanın yaşı : 26
Anlatanın mesleği : Çoban

10. Masalın adı : Yemen Padişahı
 Anlatanın adı soyadı : Mehmet Çevik
 Anlatanın yaşı : 15
 Anlatanın mesleği : Öğrenci

11. Masalın adı : Çil Osman
 Anlatanın adı soyadı : Hasan Kaçar
 Anlatanın yaşı : 37
 Anlatanın mesleği : Çiftçi

12. Masalın adı : Fakir Ahmed
 Anlatanın adı soyadı : Hasan Kaçar
 Anlatanın yaşı : 37
 Anlatanın mesleği : Çiftçi

13. Masalın adı : Kesik Kuyruklu Tilki
 Anlatanın adı soyadı : Abdullah Tokmak
 Anlatanın yaşı : 17
 Anlatanın mesleği : Öğrenci

14. Masalın adı : Bir Ağanın Aldığı Ders
 Anlatanın adı soyadı : Abdullah Tokmak
 Anlatanın yaşı : 17
 Anlatanın mesleği : Öğrenci

15. Masalın adı : Ömer'in Kaderi
 Anlatanın adı soyadı : Medeni Tenekeci
 Anlatanın yaşı : 70
 Anlatanın mesleği : Emekli

16. Masalın adı : Padişahın Vefasız İki Oğlu
 Anlatanın adı soyadı : Mehmet Sazak
 Anlatanın yaşı : 67
 Anlatanın mesleği : Besici

17. Masalın adı : Eyvez
 Anlatanın adı soyadı : İbrahim Baran
 Anlatanın yaşı : 26
 Anlatanın mesleği : Bakkal

18. Masalın adı : Üç Kız Kardeş
 Anlatanın adı soyadı : Marifet Kırkaya
 Anlatanın yaşı : 60
 Anlatanın mesleği : Ev Hanımı

19. Masalın adı : Kız Evladın Hikâyesi
 Anlatanın adı soyadı : Marifet Kırkaya
 Anlatanın yaşı : 60
 Anlatanın mesleği : Ev Hanımı

20. Masalın adı : Tembel Ali
 Anlatanın adı soyadı : Marifet Kırkaya
 Anlatanın yaşı : 60
 Anlatanın mesleği : Ev Hanımı

21. Masalın adı : Sihirli Yüzük
 Anlatanın adı soyadı : Marifet Kırkaya
 Anlatanın yaşı : 60
 Anlatanın mesleği : Ev Hanımı

22. Masalın adı : Ahmak Adam
 Anlatanın adı soyadı : 17
 Anlatanın yaşı : Abdullah Tokmak
 Anlatanın mesleği : Öğrenci

23. Masalın adı : Hırsız Ali
 Anlatanın adı soyadı : Fırat Keklik
 Anlatanın yaşı : 16
 Anlatanın mesleği : Öğrenci

24. Masalın adı : Yedi Kargalar
 Anlatanın adı soyadı : Şükrü Dinç
 Anlatanın yaşı : 16
 Anlatanın mesleği : Öğrenci

25. Masalın adı : Mert İle Namert
 Anlatanın adı soyadı : Abdullah Tokmak
 Anlatanın yaşı : 17
 Anlatanın mesleği : Öğrenci

26. Masalın adı : Grarın Hikâyesi
 Anlatanın adı soyadı : Aziz Sezen
 Anlatanın yaşı : 49
 Anlatanın mesleği : Kırtasiyeci

27. Masalın adı : Balığın Gülme Sırrı
 Anlatanın adı soyadı : Özlifet Sezen
 Anlatanın yaşı : 46
 Anlatanın mesleği : Ev Hanımı

28. Masalın adı : Bir Avuç Un
 Anlatanın adı soyadı : Faik Sezen
 Anlatanın yaşı : 48
 Anlatanın mesleği : Kırtasiyeci

29. Masalın adı : Loş Ağa
 Anlatanın adı soyadı : Mazhar Gündüz
 Anlatanın yaşı : 19
 Anlatanın mesleği : Kasap

30. Masalın adı : Yedi Ceylan
 Anlatanın adı soyadı : Mahzar Gündüz
 Anlatanın yaşı : 19
 Anlatanın mesleği : Kasap

31. Masalın adı : Büyük Adam
 Anlatanın adı soyadı : Muttalip Alpdag
 Anlatanın yaşı : 65
 Anlatanın mesleği : Çalışmıyor

32. Masalın adı : Kurnaz Kuş
 Anlatanın adı soyadı : Salih Tekindağ
 Anlatanın yaşı : 55
 Anlatanın mesleği : Besici

33. Masalın adı : Yılanla Kurbağalar Kralı
 Anlatanın adı soyadı : Fuat Altın
 Anlatanın yaşı : 16
 Anlatanın mesleği : Öğrenci

34. Masalın adı : Zenginlik Düşü
 Anlatanın adı soyadı : Fuat Altın
 Anlatanın yaşı : 16
 Anlatanın mesleği : Öğrenci

35. Masalın adı : Mırza Mehame
 Anlatanın adı soyadı : Halime Kaya
 Anlatanın yaşı : 75
 Anlatanın mesleği : Ev Hanımı

36. Masalın adı : Korkak Adam ve Altı Dev
 Anlatanın adı soyadı : Maşallah Temel
 Anlatanın yaşı : 15
 Anlatanın mesleği : Öğrenci

37. Masalın adı : Mercimek Oğlan
 Anlatanın adı soyadı : Mehmet Gündüz
 Anlatanın yaşı : 46
 Anlatanın mesleği : Kasap

38. Masalın adı : Kayıp Hazine Avcıları
 Anlatanın adı soyadı : Emin Çakan
 Anlatanın yaşı : 58
 Anlatanın mesleği : Besici

39. Masalın adı : Recep Ağa ve Gâvur Gelin
 Anlatanın adı soyadı : Burhan Buldurun
 Anlatanın yaşı : 52
 Anlatanın mesleği : Besici

40. Masalın adı : Horozun Alacağı
 Anlatanın adı soyadı : Burhan Buldurun
 Anlatanın yaşı : 52
 Anlatanın mesleği : Besici

41. Masalın adı : Demir Çarıklar
 Anlatanın adı soyadı : Abdülhakim Dinçer
 Anlatanın yaşı : 85
 Anlatanın mesleği : Çalışmıyor

42. Masalın adı : Tuz Değirmeni
 Anlatanın adı soyadı : Hanife Uçak
 Anlatanın yaşı : 65
 Anlatanın mesleği : Ev Hanımı

43. Masalın adı : Tasa Kuşu
 Anlatanın adı soyadı : Hanife Uçak
 Anlatanın yaşı : 65
 Anlatanın mesleği : Ev Hanımı

44. Masalın adı : Muradına Nail Olamayan Dilber
 Anlatanın adı soyadı : Bircan Türker
 Anlatanın yaşı : 32
 Anlatanın mesleği : Ev Hanımı

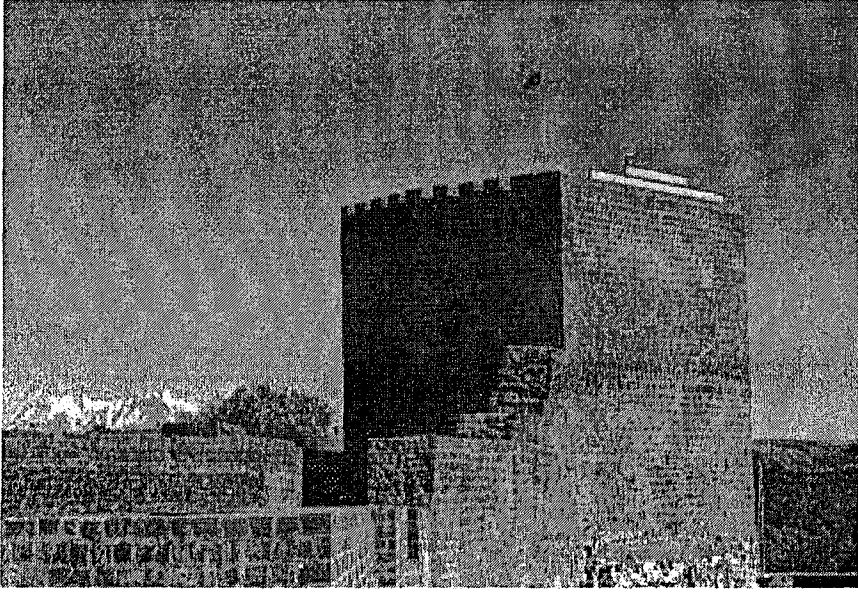
45. Masalın adı : Cimrinin Altınları
 Anlatanın adı soyadı : Derya Olgan
 Anlatanın yaşı : 16
 Anlatanın mesleği : Öğrenci

46. Masalın adı : Yedi Başlı Ejderha
 Anlatanın adı soyadı : Huriye Yılmaz
 Anlatanın yaşı : 21
 Anlatanın mesleği : Ev Hanımı
47. Masalın adı : Deli Kadın
 Anlatanın adı soyadı : Şükran Altınmakas
 Anlatanın yaşı : 32
 Anlatanın mesleği : Ev Hanımı
48. Masalın adı : Merze Muhammed
 Anlatanın adı soyadı : Emin Keklik
 Anlatanın yaşı : 41
 Anlatanın mesleği : Şoför
49. Masalın adı : Yedi Esrarengiz Dünya
 Anlatanın adı soyadı : Halime Kuzey
 Anlatanın yaşı : 75
 Anlatanın mesleği : Ev Hanımı
50. Masalın adı : İyilik Kapısı
 Anlatanın adı soyadı : Mehmet Sena Ulaş
 Anlatanın yaşı : 38
 Anlatanın mesleği : Besici
51. Masalın adı : İki Melek
 Anlatanın adı soyadı : Mehmet Sena Ulaş
 Anlatanın yaşı : 38
 Anlatanın mesleği : Besici
52. Masalın adı : Yırtık Kazak
 Anlatanın adı soyadı : Cesim Kahraman
 Anlatanın yaşı : 37
 Anlatanın mesleği : Otelci
53. Masalın adı : Kamplumbağalı Duvar
 Anlatanın adı soyadı : Cesim Kahraman
 Anlatanın yaşı : 37
 Anlatanın mesleği : Otelci
54. Masalın adı : Akıllı Oğlan
 Anlatanın adı soyadı : Bircan Türker
 Anlatanın yaşı : 32
 Anlatanın mesleği : Ev Hanımı

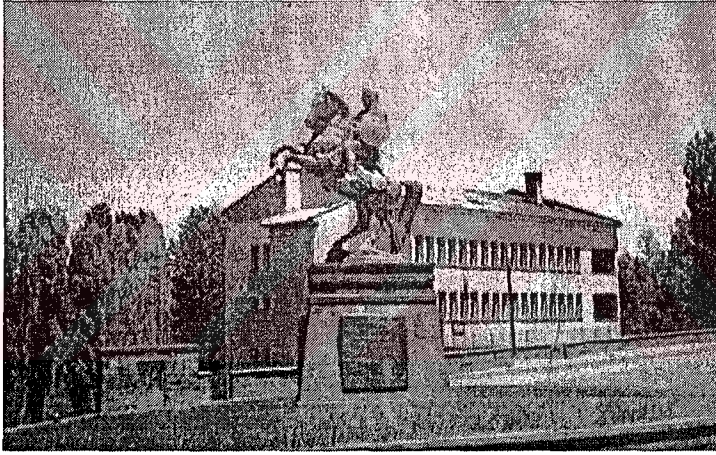
55. Masalın adı : Kuduz Köpek
 Anlatanın adı soyadı : Şükrü Dinç
 Anlatanın yaşı : 16
 Anlatanın mesleği : Öğrenci
56. Masalın adı : Üç Altınlık Öğüt
 Anlatanın adı soyadı : Besra Tunç
 Anlatanın yaşı : 80
 Anlatanın mesleği : Ev Hanımı
57. Masalın adı : Kara Bahtlı Kız
 Anlatanın adı soyadı : Mahzar Gündüz
 Anlatanın yaşı : 19
 Anlatanın mesleği : Kasap
58. Masalın adı : Ahmet ile Mehmet
 Anlatanın adı soyadı : Rabia Akıncı
 Anlatanın yaşı : 17
 Anlatanın mesleği : Ev Hanımı
59. Masalın adı : Üvey Anne
 Anlatanın adı soyadı : Melek Boğan
 Anlatanın yaşı : 34
 Anlatanın mesleği : Ev Hanımı
60. Masalın adı : Derdi Olmayan Kişi
 Anlatanın adı soyadı : İbrahim Baran
 Anlatanın yaşı : 26
 Anlatanın mesleği : Bakkal
61. Masalın adı : Çalışan Kazanır
 Anlatanın adı soyadı : Hatun Aran
 Anlatanın yaşı : 27
 Anlatanın mesleği : Ev Hanımı
62. Masalın adı : Mirze Muhamed
 Anlatanın adı soyadı : Kerem Akdemir
 Anlatanın yaşı : 75
 Anlatanın mesleği : Çalışmıyor
63. Masalın adı : Mem İle Memo
 Anlatanın adı soyadı : Hanifi Akdemir
 Anlatanın yaşı : 48
 Anlatanın mesleği : Çiftçi

64. Masalın adı : Zine ile Memo
 Anlatanın adı soyadı : Kamile Taşkale
 Anlatanın yaşı : 55
 Anlatanın mesleği : Ev Hanımı
65. Masalın adı : Bir Gecede Gerçekleşen Dilekler
 Anlatanın adı soyadı : Kamile Taşkale
 Anlatanın yaşı : 55
 Anlatanın mesleği : Ev Hanımı
66. Masalın adı : Kırk Yavrulu At
 Anlatanın adı soyadı : Kamile Taşkale
 Anlatanın yaşı : 55
 Anlatanın mesleği : Ev Hanımı
67. Masalın adı : Hayırsız Evlat
 Anlatanın adı soyadı : Fuat Teker
 Anlatanın yaşı : 62
 Anlatanın mesleği : Besici
68. Masalın adı : Altın Balta
 Anlatanın adı soyadı : Mahmut Tutar
 Anlatanın yaşı : 58
 Anlatanın mesleği : Çiftçi
69. Masalın adı : Cesur Ahmet
 Anlatanın adı soyadı : Şefika Sabuncu
 Anlatanın yaşı : 65
 Anlatanın mesleği : Ev Hanımı
70. Masalın adı : Akıllı Çocukla Köse Değirmenciler
 Anlatanın adı soyadı : Şefika Sabuncu
 Anlatanın yaşı : 65
 Anlatanın mesleği : Ev Hanımı
71. Masalın adı : Bir Şeyin Kıymetini Bilmek
 Anlatanın adı soyadı : Şefika Sabuncu
 Anlatanın yaşı : 65
 Anlatanın mesleği : Ev Hanımı
72. Masalın adı : Şehzade ile Ceylan
 Anlatanın adı soyadı : Ruşen Gök
 Anlatanın yaşı : 18
 Anlatanın mesleği : Öğrenci

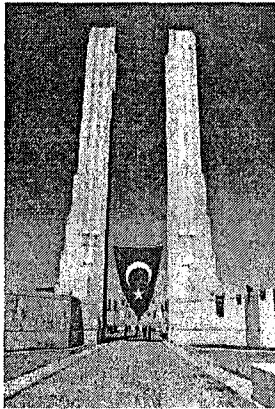
3. MUŞ MALAZGİRT'TEN GÖRÜNÜM

Malazgirt Kalesi - 2004

Malazgirt Alp Arslan Anıtı - 2004

Malazgirt Abidesi - 2004

BİBLİYOGRAFYA

- ACIPAYAMLI, Orhan. (1978). **Halkbilim Terimleri Sözlüğü**. TDK
- AĞATAY, M. Ali. (1963). **Türkçe Sözlük**. Ankara
- ALPTEKİN, Ali Berat, (1982). **Taşeli Platosu Masallarında Motif ve Tip Araştırması**. Erzurum ULUSOY, Mevlani. (2001). "**Çocuk ve Masal**". Bilimin ve Aklın Aydınlığında Eğitim. Sayı: 12. MEB: Ankara
- BİNBAŞIOĞLU, Cavit. (2000). **Ailde ve Okulda Eğitim Sorunları**. MEB. Yay: İstanbul
- BORATAV, Pertev Naili. (1969). **100 Soruda Türk Halk Edebiyatı**. İstanbul
- BÜYÜKKARAGÖZ, S. Savaş ve diğerleri. (1998). **Öğretmenlik Mesleğine Giriş** (Eğitimin Temelleri). Mikro Yayınları: Konya
- DEMİRAY, Kemal. (1962). **Türkçe Çocuk Edebiyatı**. Milli Eğitim basımevi: İstanbul
- DERMAN, Serdar. (2002). **Anadil (Türkçe) Öğretiminde Masal Metinlerinin Kullanılması**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Konya
- DEVELLİOĞLU, Ferit. (1981). **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat**. Ankara
- ELÇİN, Şükrü. (1981). **Halk Edebiyatına Giriş**. Ankara
- EMİROĞLU, Seyit. (1996). **Meram İlçesi (Konya) Masalları Üzerine Bir İnceleme**. Yayınlanmamış doktora tezi. Konya.
- ERGÜN, Metin. (1988). **Türkmen ve Anadolu Halk Masallarının Yapı Ve Motif Açısından Mukayesesi Üzerine Bir Araştırma**. Erzurum
- ERGÜNÜN, İnci. (1985). "**Çocuk Edebiyatına Toplu Bir Bakış**". Türk Dili. Sayı: 400 Nisan
- FİDAN, Nurettin ve ERDEM, Münire. (1993). **Eğitime Giriş**. Ankara
- GÖKALP, Ziya. (1983). **Altın Işık**. İstanbul

- GÖKALP, Ziya. **Terbiyenin Sosyal ve Kültürel Temelleri I.** Hz. Rıza Kardeş. GÖKSEL, Behiye. (1995). **Gaziantep Masalları Üzerine Bir İnceleme.** Konya GÖKŞEN, Enver Naci. (1985). **Örnekleriyle Çocuk Edebiyatımız.** İstanbul
- GÜNAY, Umay. (1975). **Elazığ Masalları.** Erzurum. GÜNAY, Umay. (1979). **"Çocuk Eğitimi ve Masallar".** Divan. Sayı: 8. Haziran
- GÜNEY, Eflatun Cem. (1948). **En Güzel Türk Masalları** GÜNEY, Eflatun Cem. (1966). **Folklor Ve Eğitim.** M.E. Basımevi
- KANAD, H. Fikret. (1963). **Pedagoji,** MEB Basımevi: İstanbul
- KANTARCIOĞLU, Selçuk. (1991). **Eğitimde Masalın Yeri.** MEB Basımevi: İstanbul
- MERİÇ, Cemil. (1987). **"Çocuk Edebiyatı".** Çocuk Edebiyatı Yıllığı OĞUZKAN, A. Ferhan. (1977). **Yerü ve Yabancı Örneklerle Çocuk Edebiyatı.** Ankara
- OĞUZKAN, A. Ferhan. (2000). **Çocuk Edebiyatı.** Anı Yayıncılık: Ankara On Bin Yıllık Kültür Şehri Aksaray. (2000)
- ÖZAY, Yılmaz. (1995). **Van Masalları Üzerine Bir İnceleme.** Van.
- ÖZÇELİK, Mehmet. (1992). **Afyonkarahisar Masalları Üzerine Bir Araştırma.**Konya
- SAKAOĞLU, Saim. (1973). **Gümüşhane Masalları.** Ankara
- SAKAOĞLU, Saim. (1983). **Kıbrıs Türk Masalları.** Ankara
- SAKAOĞLU, Saim. (1983). **Sahada Derleme Metotları.** Erzurum
- SAKAOĞLU, Saim. (1999). **Masal Araştırmaları.** Akçağ yay: Ankara
- SAMİ, Şemsettin. **Temel Türkçe Sözlük.** Tercüman yayınlan
- SEYİDOĞLU Bilge. (1975). **Erzurum Masalları Üzerinde Araştırmalar.** Ankara
- SEYİDOĞLU, Bilge. (1985). **"Masal"** Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi. 6.İstanbul.
- ŞİMŞEK, Esmâ. (1990). **Yukarı Çukurova Ova Masallarında Motif ve Tip Araştırması.** Elazığ
- ŞİRİN, M. Ruhi. (1987). **"Çocuk İçin Sanat ve Edebiyat".** Çocuk Edebiyatı Yıllığı. Gökyüzü yay: İstanbul

- ŞİRİN, M. Ruhi. (1987). "**Çocuk Edebiyatına Eleştirel Bir Bakış**". Çocuk Edebiyatı Yıllığı. Gökyüzü Yay.
- T.D.K. (1977). **Resimli Türkçe Sözlük**. Türk Tarih Kurumu Matbaası
- TANER, Haldun. (1951). "**Çocuklara Hangi Kitapları Okutmalı?**" Aile. Cilt-4.
- TANER, Nuri. (1988). **Masal Araştırmaları**. İstanbul
- TANSEL, Fevziye Abdullah. (1965). **Ziya Gökalp Külliyyatı-II. Limmi ve Malta Mektupları**. TTK: Ankara Temel Türkçe Sözlük. (1986). İstanbul
- TEZEL, Naki. (1936). **Keloğlan Masalları**. İstanbul
- TEZEL, Naki. (1997). **Türk masalları**. Türk Tarih Kurumu Bas: Ankara
- TEZEL, Naki. (1997). **Türk Masalları-I**. Kültür Bakanlığı Türk Tarih Kurumu Basımevi: Ankara
- TOPÇU, Nurettin. (1997). **Türkiye'nin Maarif Davası**. Dergah yay: İstanbul
- TUĞRUL, Mehmet. (1946). **Malatya'dan Derlenmiş Masallar**. Ankara
- TUĞRUL, Mehmet. (1969). **Mahmut Gazi Köyünde Halk Edebiyatı**. İstanbul
- TUNÇ, Mustafa Sekip. (1941). "**Türk Çocuklarına Ne Gibi Masal ve Hikâyeler Okutmalı**". Yücel dergisi. C.13. sayı: 73
- VARIŞ, Fatma. (1991). **Eğitim Bilimine Giriş**. Ankara Üni. Basımevi: Ankara
- YAVUZ, Muhsine Helimoğlu. **Masallar ve Eğitimsel İşlevleri**. Ankara: Kültür Bakanlığı, 2002.
- YAZICI, Osman Olcay. (1987). "**Gelenek, Çocuk ve Kitap**". Çocuk Edebiyatı Yıllığı. Gökyüzü Yayınları: İstanbul
- YILDIR, Erol. (1984). "**Masallar ve Çizgi Roman**" Töre. Sayı: 13.